



รายงานการวิจัย

ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน:
ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
และโอกาส/ความหวังในอนาคต

**Educational Cooperation between the Kingdom of Thailand and Neighboring Countries:
Outcomes on Human Development, International Understanding
and Future Prospect.**

โดย

พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์

วิชุดา กิจธรรรม

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

พ.ศ. 2556





รายงานการวิจัย

**ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน:
ผลลัพธ์ด้านการพัฒนามนุษย์ ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
และโอกาส/ความหวังในอนาคต**

**Educational Cooperation between the Kingdom of Thailand and Neighboring Countries:
Outcomes on Human Development, International Understanding
and Future Prospect.**

โดย

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์

วิชุดา กิจธรรรม

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

พ.ศ. 2556

คำนำ

รายงานแผนงานวิจัยเรื่องความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศและโอกาส/ความหวังในอนาคต เป็นรายงานของแผนงานวิจัยที่สังเคราะห์มาจากรายงานวิจัย 2 โครงการ คือ 1) โครงการวิจัยเรื่องความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา: ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศและโอกาส/ความหวังในอนาคต และ 2) โครงการวิจัยเรื่องความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว: ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2553 จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เริ่มสัญญาเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 ใช้เวลาการวิจัย 1 ปี ระหว่างวันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 ถึง 9 พฤศจิกายน 2555 แต่ระหว่างเดือนกันยายนถึงธันวาคม 2555 เกิดเหตุการณ์มหาอุทกภัยในประเทศไทย และมีน้ำท่วมในราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวหลายพื้นที่ จึงมีการขอขยายเวลา 6 เดือน ถึงวันที่ 10 พฤษภาคม 2555

คณะผู้วิจัยเชื่อมั่นว่ารายงานการวิจัยฉบับนี้ ได้นำเสนอสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัยอย่างครบถ้วน พร้อมทั้งจะนำเสนอต่อรัฐบาลของราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อพิจารณาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาต่อไปในอนาคต

พญฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์

หัวหน้าแผนงาน

กิตติกรรมประกาศ

แผนงานวิจัยเรื่องความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศและโอกาส/ความหวังในอนาคตสำหรับประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นแผนงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2553 จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประกอบด้วยโครงการวิจัย 2 โครงการ คือ 1) โครงการวิจัยเรื่อง ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา: ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศและโอกาส/ความหวังในอนาคต โดยมีอาจารย์ ดร. วิชุดา กิจธรรม เป็นหัวหน้าโครงการ และ 2) โครงการวิจัยเรื่อง ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว: ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต โดยมี ผศ.ดร.อารี หลวงนา เป็นหัวหน้าโครงการ

การวิจัยตามแผนงานนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยท่านผู้อำนวยการกองโครงการและประสานงานวิจัย (นางสุนันทา สมพงษ์) ในการทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังกระทรวงศึกษาธิการของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว นอกจากนี้ท่านอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล) ได้กรุณาทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว แผนงานนี้จึงได้รับความอนุเคราะห์จากกระทรวงศึกษาธิการ เยวชน และการกีฬา และกระทรวงแรงงานและฝึกอบรมวิชาชีพของราชอาณาจักรกัมพูชา และกระทรวงศึกษาและการกีฬา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมทั้งมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เยวชน และการกีฬา กระทรวงแรงงานและฝึกอบรมวิชาชีพของราชอาณาจักรกัมพูชา กระทรวงศึกษาและการกีฬา รวมทั้งมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการต่างประเทศของราชอาณาจักรไทย หัวหน้าโครงการวิจัย คณะนักวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้เข้าประชุมสนทนากลุ่ม ประชุมปฏิบัติการอนาคต และผู้อนุเคราะห์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์

หัวหน้าแผนงาน

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวด้านผลลัพธ์การพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต และ 2) วิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคต โดยศึกษาเฉพาะโครงการฯ ที่มีระยะเวลาความร่วมมือไม่น้อยกว่า 3 ปี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร วิจัยเชิงสำรวจ และวิจัยอนาคต ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ประสานงานฝ่ายไทย 23 คน ฝ่ายกัมพูชา 17 ฝ่ายลาว 33 คน และผู้รับประโยชน์ฝ่ายกัมพูชา 311 คน ฝ่ายลาว 124 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 5 ฉบับ ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหาทุกฉบับ ส่วนแบบสอบถามผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศมีการตรวจสอบความเที่ยงเพิ่มเติม มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาคระหว่าง 0.89-0.98 ผลการวิจัยพบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มีจำนวน 8 โครงการหลัก ประกอบด้วย 16 โครงการย่อย ส่วนใหญ่มีรูปแบบทวิภาคีแบบทางเดียวคือภาคีฝ่ายราชอาณาจักรไทยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ภาคีฝ่ายราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวเป็นผู้รับความช่วยเหลือ ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนพบว่า มีประชาชนชาวลาวได้รับการพัฒนาจากโครงการจำนวน 30,612 คน มากกว่าชาวกัมพูชาซึ่งมีประมาณ 14,752 คน โดยชาวลาวกว่า 30,000 คน จบหลักสูตรสายสามัญ ศึกษาควบคู่การพัฒนาทักษะอาชีพ บุคลากรทางการศึกษาของลาวได้รับทุนการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษา 113 คน และเข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอน 110 คน ชาวกัมพูชาส่วนใหญ่สำเร็จหลักสูตรทักษะอาชีพระยะสั้นเพียงอย่างเดียว มีจำนวน 11,600 คน นักเรียนจบสายสามัญ 2,736 คน สายอาชีวศึกษา 605 คน ผู้บริหารและครูได้รับการอบรมระยะสั้น 115 คน นักศึกษาได้รับการอบรมภาษาไทย 293 คน ผู้บริหารและครู 26 คน นักเรียน 92 คน และประชาชนทั่วไป 184 คน ได้รับทุนศึกษาต่ออุดมศึกษาในประเทศไทย คณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาได้รับทุนแลกเปลี่ยนกับประเทศไทย 122 คน ผลลัพธ์ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศพบว่า ผู้รับประโยชน์จากโครงการชาวลาวมีความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสูงกว่าชาวกัมพูชา (ค่าเฉลี่ย 4.01 และ 3.59 ตามลำดับ) เช่นเดียวกับความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของผู้ประสานงานชาวลาวสูงกว่าชาวกัมพูชา เช่นเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 3.91 และ 3.47 ตามลำดับ) ผู้รับประโยชน์ชาวกัมพูชามีความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรมของทั้ง 2 ประเทศเพิ่มขึ้นมากที่สุด (PNI 1.05) ในขณะที่ผู้รับประโยชน์ชาวลาวมีความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรมของทั้ง 2 ประเทศ และมีความเข้าใจประเด็นร่วมสมัย

และประเด็นระดับโลกเพิ่มขึ้นมากที่สุด (PNI 0.83) ผู้ประสานงานชาวกัมพูชามีการให้คุณค่าสันติภาพ และผลประโยชน์ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นมากที่สุด (PNI 1.26) ในขณะที่ผู้ประสานงานชาวลาวมีการยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างลาวกับไทยและยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกันและสัมพันธ์ภาพระหว่างลาวกับไทยเพิ่มขึ้นมากที่สุด (PNI 0.74) ความร่วมมือทางการศึกษาที่ส่งแรงขับเคลื่อนต่อผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชามากที่สุดคือ การให้ทุนระดับอุดมศึกษา ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวมากที่สุดคือ การให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาบริหารการศึกษา ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาในอนาคตสำหรับ 3 ประเทศ มี 3 ข้อคือ 1) ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคตควรเป็นรูปแบบความร่วมมือแบบสองทาง 2) เพิ่มการให้ทุนการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา และ 3) ให้ความสำคัญกับการวางแผนความร่วมมือโดยประชาชนระดับล่างมีส่วนร่วมมากขึ้น สำหรับราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา มี 3 ข้อคือ 1) ขยายความร่วมมือทางการศึกษาโดยภาคเอกชนมากขึ้นเพื่อลดผลกระทบจากความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลกัมพูชาที่ยังไม่เสถียร 2) ปรับปรุงการนำแผนสู่การปฏิบัติโดยให้มีการปฏิบัติที่หลากหลาย 3) ให้ประชาชนชาวกัมพูชาได้รับการเสริมสร้างอำนาจในการประเมินโครงการความร่วมมือมากขึ้น 4) พัฒนาครูกัมพูชาให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการควบคู่กับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน 5) พัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจทั้งสองฝ่าย สำหรับราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว มี 2 ข้อคือ 1) ปรับปรุงการประเมินผลความร่วมมือโดยมีการยอมรับข้อผิดพลาดด้วยความเข้าใจ ลงมือแก้ไข และประเมินภายในอย่างต่อเนื่อง และ 2) มีการสื่อสารโดยการเรียนรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำแผนสู่การปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับความเข้าใจอันดีสำหรับ 3 ประเทศ มี 2 ข้อคือ 1) เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวผ่านกลไกความร่วมมือทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 2) รณรงค์ให้มีความเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลกสำหรับราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา มี 2 ข้อคือ 1) รณรงค์ให้มีความเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก และ 2) รณรงค์ให้มีความเข้าใจในด้านการยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกันและสัมพันธ์ภาพระหว่างกัมพูชาและไทย สำหรับราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว มี 3 ข้อคือ 1) รณรงค์ให้มีความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม 2) รณรงค์ให้เห็นคุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ และ 3) รณรงค์ให้เคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

Abstract

The objectives of this research program were to 1) search, analyze, and synthesize the education cooperation project between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia, and Lao PDR; and 2) analyze, synthesize, and propose the policy recommendation for the future prospect of education cooperation and international understanding enhancing between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia, and Lao PDR. This study focused on the projects which take at least three years. The methodologies applied were: 1) documentary research; 2) survey research; and 3) futures research. The key informants comprised 18 Thai coordinators, 17 Cambodian coordinators, 33 Laotian coordinators, 311 Cambodian beneficiaries, and 124 Laotian beneficiaries. The content validity of 5 research instruments was examined. Except the questionnaires on the human achievement and international understanding, the reliability were examined (Alpha Coefficient = 0.89 – 0.98).). The research findings revealed that there were 8 education cooperation master projects and 16 subprojects between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia, and Lao PDR. Most of them were one – way of bilateral cooperation; Thailand was donor, Cambodia and Lao were recipients. The outcomes on human achievement indicated that 30,612 Laos were developed by the projects, more than 14,752 Cambodians; 30,612 Laos including 30,000 of poor children had completed Grade 12 couple with professional skills development; 113 of educational personnel had completed their undergraduate in educational management; 110 of educational personnel had completed short course training in teaching; and 14,752 Cambodians including 11,600 people had completed short course skills training; 2,736 students had completed basic education couple with professional skills development; 605 students had completed vocational education; 115 administrators and teachers had completed short course training; 293 undergraduate students had completed short course of Thai Language; 26 administrators and teachers, 92 students, and 184 people had received grants for higher education in Thailand; and 122 teachers, undergraduate students, and educational personnel had educational exchange program in Thailand. The international understanding outcomes of these projects showed that the Laotian beneficiaries' international understanding was higher than that of Cambodian beneficiaries ($\bar{X}$ = 4.01 and 3.59, respectively) while the Laotian coordinators' international understanding was higher than

that of Cambodian beneficiaries ($\bar{X}$ = 3.91 and 3.47, respectively). The Cambodian beneficiaries' international understanding were increased to the highest level in the aspects of knowledge and understanding of live across cultures (PNI = 1.05) while the Laotian beneficiaries' international understanding were increased to the highest level in the aspects of knowledge and responsibility necessary to live effectively across cultures and understanding contemporary and historical global issues (PNI 0.83). The Cambodian coordinators' international understanding were increased to the highest level in the aspects of valuing peace and international interests (PNI = 1.26) while the Laotian coordinators' international understanding were increased to the highest level in the aspects of the recognizing and appreciating diversity among Lao and Thai, and the recognizing interdependence and connections among Lao and Thai (PNI 0.74). The education cooperation that had the strongest driving force on human achievement and international understanding among the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia was the scholarships on master's or doctorate degree in educational management; and among the Kingdom of Thailand and Lao PDR was the scholarships on master's or doctorate degree in educational management. There policy recommendations for future prospect of education cooperation for the 3 countries were 1) education cooperation between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia, and Lao PDR should be two – way cooperation; 2) increasing of scholarships on higher and vocational education; and 3) focus on the collaborative planning by the people at the grass roots. The 5 policies for the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia were 1) expansion of the education cooperation by private sector to prevent the impact of unstable relationship between Thailand and Cambodia government; 2) improvement of the implementation with various actions; 3) empowerment of people in evaluation; 4) teachers development for academic, professional and career progress; and 5) development of education cooperation to promote economic progress of both countries. The 2 policies for the Kingdom of Thailand and Lao PDR were 1) Improve on evaluation of sharing with embracing and understanding of errors, correction, and continuing of internal evaluation; and 2) communication by collaborative learning, sharing and implementation. There were 3 groups of policy recommendations for future prospect of international understanding among the 3 countries, and each 2 countries. The 3 policies for the 3 countries were 1) continuous promotion of international understanding between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia, and the

Lao PDR by educational cooperation mechanism; and 2) campaign on the understanding of how domestic policies affect the world. The 2 policies for the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia were 1) campaign on the understanding of contemporary and global issues; and 2) campaign on the recognizing interdependence and connections among the Kingdom of Cambodia and the Kingdom of Thailand. The 3 policies for the Kingdom of Thailand and Lao PDR were 1) campaign on knowledge and responsibility necessary to live effectively across cultures; 2) campaign on value of peace and international interests; and 3) campaign on respecting democracy and basic human rights.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ท
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	9
1.5 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	10
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	10
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของไทย	13
2.2 แผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้ความร่วมมือกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ	24
2.3 แผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้กรอบอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง	25
2.4 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS	27
2.5 ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษา/หน่วยงานต่างประเทศ	33

สารบัญ

หน้า

2.6 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	41
2.7 การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	47
2.8 การพัฒนาความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	62
2.9 กระบวนการเรียนรู้ในการวางแผน	65
2.10งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
3.1 การประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	69
3.2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	73
3.3 การวิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
4.1 ผลการประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวด้านผลลัพธ์การพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศและโอกาส/ความหวังในอนาคต	85

สารบัญ

หน้า

4.2 ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคต	111
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	135
5.1 สรุปผลการวิจัย	135
5.2 อภิปราย	149
5.3 ข้อเสนอแนะ	153
บรรณานุกรม	157
ภาคผนวก	165
ก. โครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา	
ข. โครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว	
ค. รายชื่อผู้เข้าประชุมสนทนากลุ่ม	
ง. รายชื่อผู้เข้าประชุมสนทนากลุ่มและปฏิบัติการวิจัยอนาคต	
จ. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่แปลเครื่องมือ	
ฉ. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	
ช. จดหมายขอความร่วมมือ	
ซ. รายงานคณะนักวิจัย	

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1.1	โครงการความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านใน พ.ศ. 2548 – 2555	5
ตาราง 1.2	ผู้ให้ข้อมูล	9
ตาราง 1.3	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแผนงานวิจัย	11
ตาราง 2.1	การจัดทำโครงการโดยใช้ “แผนผังโครงการหรือพิมพ์เขียว” และ“กระบวนการเรียนรู้”	65
ตาราง 3.1	หน่วยงานระดับกระทรวงและสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งหนังสือขอข้อมูล โครงการความร่วมมือทางการศึกษาและที่ได้รับข้อมูล	70
ตาราง 3.2	ผู้ประสานงานของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ ราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาวที่ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์	71
ตาราง 3.3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ประสานงานโครงการความร่วมมือทางการศึกษา ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ที่ตอบแบบสอบถาม	72
ตาราง 3.4	คุณภาพด้านความเที่ยงของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	75
ตาราง 3.5	จำนวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการความร่วมมือทางการศึกษา ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม	76
ตาราง 3.6	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้รับประโยชน์จากโครงการความร่วมมือทางการศึกษา ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	77
ตาราง 3.7	จำนวนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มและการประชุม ปฏิบัติการอนาคต	78
ตาราง 3.8	การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือทางการศึกษากับผลลัพธ์ ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	81

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 4.1	โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ ราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ที่เริ่มดำเนินการก่อนปี พ.ศ. 2551 และมีระยะเวลาความร่วมมือมากกว่า 3 ปี
ตาราง 4.2	ข้อมูลขั้นต้นด้านระยะเวลาโครงการ หน่วยงานความร่วมมือ รูปแบบความ ร่วมมือและระดับความร่วมมือของโครงการความร่วมมือทางการศึกษา ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ตาราง 4.3	ข้อมูลขั้นต้นด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา ของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ตาราง 4.4	ปัจจัยนำเข้าด้านบุคลากรของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ตาราง 4.5	ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ของโครงการความร่วมมือ ทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และ สปป.ลาว
ตาราง 4.6	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการความร่วมมือ ทางการศึกษากับแผนการพัฒนาคอนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ตาราง 4.7	วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาคนที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือทางการศึกษา ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ตาราง 4.8	ผลผลิตของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ตาราง 4.9	ปัญหาสำคัญของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ตาราง 4.10	การเปรียบเทียบผลการถอดบทเรียนความสำเร็จด้านการพัฒนาคนและ ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 4.11 ข้อเสนอเชิงนโยบายความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	124
ตาราง 4.12 ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	125

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1.1	กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการ
ภาพ 1.2	กรอบแนวคิดผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน
ภาพ 3.1	การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
ภาพ 3.2	วิธีดำเนินการวิจัย
ภาพ 4.1	ปัญหาที่พบบ่อยมากในโครงการความร่วมมือของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ภาพ 4.2	ข้อเสนอแนะของโครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ภาพ 4.3	การพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว
ภาพ 4.4	อัตราความก้าวหน้าของผู้ที่เข้าร่วมโครงการจากราชาอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว
ภาพ 4.5	ความพึงพอใจที่มีต่อผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน
ภาพ 4.6	สิ่งที่ผู้เข้าร่วมโครงการความร่วมมือทางการศึกษาชาวกัมพูชาและชาวลาวได้เรียนรู้
ภาพ 4.7	การเปรียบเทียบความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของผู้รับประโยชน์จากโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ภาพ 4.8	การเปรียบเทียบความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในระยะก่อนและระหว่าง/หลังเข้าร่วมโครงการและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้นของผู้รับประโยชน์จากราชาอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว
ภาพ 4.9	การเปรียบเทียบความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของผู้ประสานงานโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 4.10	การเปรียบเทียบความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในระยะก่อนและระหว่าง/ หลังเข้าร่วมโครงการของผู้ประสานงานชาวกัมพูชาและลาว	111
ภาพ 4.11	การเปรียบเทียบความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับ ราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวตามความคิดเห็นของผู้รับประโยชน์จาก โครงการความร่วมมือทางการศึกษา	115
ภาพ 4.12	การเปรียบเทียบความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับ ราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวตามความคิดเห็นของผู้ประสานงาน โครงการความร่วมมือทางการศึกษา	116
ภาพ 4.13	การเปรียบเทียบความหวังในความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคต ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวตามความ คิดเห็นของผู้รับประโยชน์จากโครงการ	117
ภาพ 4.14	การเปรียบเทียบความหวังในความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคต ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวตามความ คิดเห็นของผู้ประสานงานของโครงการ	118
ภาพ 4.15	การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษา ของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวตามความคิดเห็นของผู้รับประโยชน์ จากโครงการ	119
ภาพ 4.16	การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษา ของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวตามความคิดเห็นของผู้ประสานงาน ของโครงการ	120
ภาพ 4.17	ความต้องการทุนการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชา และสปป.ลาวจำแนกตามระดับการศึกษา	121
ภาพ 4.18	การเปรียบเทียบความต้องการทุนการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน ของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวจำแนกตามสาขา	121

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 4.19 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ผลกระทบไขว้ระหว่างความร่วมมือทาง
การศึกษาและผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่าง
ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคตระยะ
10 ปี

122

บทที่ 1

บทนำ

แผนงานวิจัยเรื่องความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต มีความสำคัญและที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามเชิงปฏิบัติการ และประโยชน์ที่ได้รับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประเทศไทยมีความร่วมมือเพื่อการพัฒนา กับประเทศเพื่อนบ้านในบทบาทของผู้ให้การสนับสนุน ประเทศเพื่อนบ้านโดยมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ และรูปแบบความร่วมมือดังต่อไปนี้

1.1.1 นโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือด้านการศึกษา

ประเทศไทยมีแนวนโยบายส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา พัฒนาความเป็นสากล ของการศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศภายใต้ กระแสโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันสามารถอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยเกื้อกูลกัน เป้าหมายความร่วมมือทางการศึกษากับสมาชิกอาเซียนและนานาชาติ มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่เป็นสากล เป็นศูนย์กลางหรือศูนย์เครือข่ายทางการศึกษา ของภูมิภาคที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับในระดับอาเซียนและนานาชาติ ตลอดจนแรงงานกับนานาชาติ ประเทศ มากขึ้น (เกียรติชัย พงษ์พานิช, 2536; สกศ, 2552) กรอบการดำเนินงานตามเป้าหมายดังกล่าวมี 7 ด้าน คือ 1) ส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา และการฝึกอบรม นานาชาติในภูมิภาค (Regional Education Hub) ในสาขาที่มีศักยภาพในการแข่งขัน โดยสนับสนุนให้ สถาบันอุดมศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญ 2) ส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศต่างๆ รวมทั้ง องค์การระหว่างประเทศในภูมิภาคและระดับสากล 3) ส่งเสริมสนับสนุนองค์กรและสถาบันการศึกษาของ ประเทศ ทำหน้าที่เป็นศูนย์เครือข่ายการศึกษาระหว่างประเทศ ทั้งในประชาคมอาเซียน ระดับภูมิภาคและ ระดับสากล 4) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการศึกษา และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาระหว่างประเทศ การเชื่อมโยงภูมิปัญญาไทยกับภูมิปัญญาสากล รวมทั้ง ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ และมีบทบาท ด้านการศึกษาในองค์กรระหว่างประเทศ 5) กำหนดมาตรการทั้งเชิงรับและเชิงรุกเพื่อเป็นการเปิดเสรี ทางการค้าและบริการด้านการศึกษา ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านคน เงิน เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ เพื่อเข้าสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรู้เท่าทัน 6) ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาสากลเป็นภาษาที่สอง ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐาน และการเรียนรู้ภาษาที่สาม

เช่น ภาษาเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ภาษาที่สนใจ เป็นต้น เพื่อให้สามารถสื่อสารได้ และเปิดโลกทัศน์ การเรียนรู้อย่างกว้างขวางไร้พรมแดน และ 7) ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติ หรือ หลักสูตรสมทบ หลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ สื่อความเป็นสากลของการศึกษา และรองรับ ตลาดแรงงานนานาชาติ

กระทรวงการต่างประเทศได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการเป็นเป็นองค์กรนำในการเสริมสร้างสถานะและ บทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศอย่างมีเกียรติและสมศักดิ์ศรี ทั้งทางด้านเสถียรภาพและความมั่นคง ทางการเมือง ศักยภาพความเจริญทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาทางสังคม ตลอดจนนำโอกาสจากกระแส โลกาภิวัตน์มาสู่สังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางการศึกษา ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ที่ต้องการให้บรรลุในปี พ.ศ. 2554 คือ 1) การให้ความร่วมมือด้านวิชาการในสาขาที่ประเทศไทยมีความพร้อมและเป็นที่ยอมรับใน แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best practices) เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมนโยบายด้านการต่างประเทศ 2) การให้ความรู้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยมุ่งการเสริมสร้างสมรรถนะ (Capacity development) ทั้งในระดับบุคคลและสถาบัน 3) การเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับประเทศผู้รับให้สามารถจัดการความรู้ (Knowledge management) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอันที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนในที่สุด 4) ความ ร่วมมือเพื่อการพัฒนาเป็นกลไกและเครื่องมือสำคัญต่อการเป็นตัวเร่ง รวมทั้งช่วยส่งเสริมต่อความร่วมมือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระดับภูมิภาค และอนุภูมิภาค และ 5) การร่วมมือแบบ หุ่นส่วนร่วมกับแหล่งผู้ให้ที่สำคัญในการให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ (กระทรวงการ ต่างประเทศ, 2554)

ประเทศไทยได้ให้ความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้านในฐานะผู้ให้ (Donor) 3 ระดับคือ 1) ระดับประเทศ 2) ระดับสถาบันอุดมศึกษา และ 3) ระดับบุคคล ในระดับประเทศนั้น มีการดำเนินการโดย 2 กระทรวงหลักคือ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการต่างประเทศ ระดับ สถาบันอุดมศึกษาเป็นการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาประเทศเพื่อนบ้านของมหาวิทยาลัยต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ ในระดับบุคคล เป็นความร่วมมือของภาคเอกชน เช่น ความร่วมมือระหว่างหอการค้าจังหวัด ในการแลกเปลี่ยนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, สำนักปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ, 2552)

ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยกระทรวงการ ต่างประเทศนั้น มีหน่วยงานหลักคือ สำนักความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) เป็นผู้ประสานงานและสนับสนุนงบประมาณ จากรายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์ความ ร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้านของสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552) มีข้อมูลที่น่าสนใจคือ

1) ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยกระทรวงการต่างประเทศนั้น มีหน่วยงานหลักคือ สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) เป็นผู้ประสานงานและสนับสนุนงบประมาณ จากรายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้าน ของสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552) มีข้อมูลที่น่าสนใจคือ ไทยและกัมพูชามีความร่วมมือในการพัฒนาตั้งแต่ปี 2534 ซึ่งไทยได้สนับสนุนทุนการศึกษา การฝึกอบรมและดูงาน ผู้เชี่ยวชาญ มีมูลค่าความร่วมมือปีละอย่างน้อย 13 ถึง 80 ล้านบาท โครงการที่ดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบันคือ โครงการพระราชทานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา - ไทย และโครงการศูนย์สอนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยพนมเปญ จากการประเมินผลกระทบด้านวิชาการที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของไทยในปี 2537 - 2547 พบว่า ผู้ที่ได้รับทุนการศึกษา มีความรู้ความสามารถไปใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเกษตร ในด้านทัศนคติ ทุกคนมีความพึงพอใจ ภูมิใจในการศึกษาที่ได้รับ มีโอกาสสูงที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้นำหรือผู้บริหารองค์กร ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าการลงทุนด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการสร้างความสัมพันธ์และสานสัมพันธ์ต่อประเทศไทยอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ยังมีความนิยมคนไทย วัฒนธรรมไทย และระเบียบการจัดการในมหาวิทยาลัยของไทย แต่มีบางกลุ่มที่มีความรู้สึกว่าคนไทยมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนกัมพูชา

2) ไทยและลาวมีความร่วมมือในการพัฒนาทางการศึกษาดังแต่ปี 2516 ซึ่งไทยให้ความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรเป็นสำคัญ โดยเน้นการให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาตรีและโทเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรม ดูงาน ให้วัสดุ อุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญ มีมูลค่าความร่วมมือปีละอย่างน้อย 29 ถึง 176 ล้านบาท โครงการที่ดำเนินการอยู่ที่สำคัญคือ โครงการก่อสร้างและพัฒนาวิทยาลัยครูบ้านเก็น และโครงการพระราชทานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการพัฒนาโรงเรียนเทคนิค-วิชาชีพแขวงสะหวันนะเขต และโครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ และทุนการศึกษาและอบรมดูงานมากกว่า 120 ทุน

3) ไทยและพม่ามีความร่วมมือในการพัฒนาทางการศึกษาดังแต่ปี 2516 โดยกรมวิเทศสหการ เพื่อให้ความร่วมมือเป็นเครื่องมือเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และได้ลงนามความตกลงทางวัฒนธรรมไทย - พม่าเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2542 โดยกำหนดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคณะนักศิลปของทั้งสองฝ่าย และให้ความร่วมมือในการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานและโบราณวัตถุในพม่า นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้อัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทาน จากประเทศไทยไปถวายที่วัดพุทธในพม่าทุกปีนับตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา ไทยให้ความร่วมมือทางวิชาการแก่พม่าใน 3 สาขาหลัก คือ การเกษตร การศึกษา และสาธารณสุข และได้ให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปศุสัตว์และการประมง การคมนาคม การท่องเที่ยว วิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี และการบินพลเรือนด้วย ในด้านของความร่วมมือทางวิชาการนับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา มีมูลค่าความร่วมมือปีละมากกว่า 2 ถึง 24 ล้านบาท และมีแผนงานความร่วมมือในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และด้านโครงการวิชาการ ระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 – 2551 เป็นทุนฝึกอบรม/ดูงาน 37 หลักสูตร โครงการสอนภาษาไทยต่อเนื่อง 1 โครงการ ทุนฝึกอบรม 28 หลักสูตร ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท 8 ทุน และความร่วมมือด้านผู้เชี่ยวชาญ 3 สาขา ในแผนงานปี 2551 – 2552 เป็นทุนฝึกอบรม 8 หลักสูตร โครงการสอนภาษาไทยต่อเนื่อง 1 โครงการ

4) ไทยและเวียดนามมีความร่วมมือทางวิชาการตั้งแต่ปี 2535 ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและกระตุ้นความร่วมมือด้านอื่นๆ มีการวางแผนความร่วมมือระยะยาว (Country Program for Development Cooperation: 1995 – 1997) ในเดือนธันวาคม 2536 โดยกำหนดวงเงินความช่วยเหลือ 3 ปี เป็นเงิน 150 ล้านบาท เป็นด้านการสาธารณสุข 50 ล้านบาท เกษตร 40 ล้านบาท การศึกษา 35 ล้านบาท และอุตสาหกรรม 22 ล้านบาท โครงการที่ดำเนินการอยู่ที่สำคัญคือ โครงการสอนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยในกรุงฮานอย และโครงการพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรม ดูงาน ให้อาสาสมัครไทยไปปฏิบัติงานในเวียดนาม

จากผลการศึกษาจะพบว่า ในปี พ.ศ. 2548 – 2555 โครงการความร่วมมือด้านการศึกษาที่ไทยมีร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านดำเนินการอยู่ต่อเนื่องจนถึงในอนาคตนั้น ส่วนใหญ่เป็นโครงการฝึกอบรม/พัฒนาครูบุคลากรและทางการศึกษาและการดูงาน ซึ่งเป็นโครงการระยะสั้น มีการดำเนินงานทั้งกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการต่างประเทศ และได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยไทยทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ชายแดน สำหรับการให้ทุนการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการโดย สพร. ซึ่งเป็นทุนการศึกษาผ่านกรอบความร่วมมือระดับพหุภาคี ส่วนโครงการระยะยาวที่มีโครงการย่อยหลายโครงการที่ครอบคลุมความร่วมมือเกือบทุกด้าน เป็นโครงการความร่วมมือในการพัฒนาทักษะฝีมือด้านการอาชีวศึกษา ที่ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรภายในประเทศ มี 2 โครงการซึ่งเป็นโครงการพระราชทานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นโครงการระยะยาวที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 5 ปี และมีโครงการย่อยหลายโครงการที่ครอบคลุมการพัฒนาการจัดการศึกษาและทักษะวิชาชีพด้านการอาชีวแก่ประชากรในพื้นที่ของโครงการ และโครงการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค ซึ่งเป็นโครงการระยะยาวจากปี 2552 – 2555 เพื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทยของ สกอ. ดังรายละเอียดในตาราง 1.1

ตาราง 1.1 โครงการความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านใน พ.ศ. 2548 – 2555

โครงการ ความร่วมมือด้าน การศึกษา	จำนวนโครงการจำแนกตามประเทศและแหล่งทุนจากหน่วยงานไทย																			
	กัมพูชา					ลาว					พม่า					เวียดนาม				
	สป	สกศ	สกอ	สอศ	TICA	สป	สกศ	สกอ	สอศ	TICA	สป	สกศ	สกอ	สอศ	TICA	สป	สกศ	สกอ	สอศ	TICA
1.ฝึกอบรม/พัฒนาครูบุคลากร และทางการศึกษา และการ ดูงาน	3 ³ โครงการ		/ ^{1,2}	1 ² โครงการ	3 โครงการ 18 หลักสูตร	4 ³ โครงการ		/ ^{1,2}	2 โครงการ 6 สาขา 88 คน	3 โครงการ 17 หลักสูตร	3 ³ โครงการ		/ ^{1,2}		1 โครงการ 4 หลักสูตร	3 ³ โครงการ		/ ^{1,2}		1 โครงการ 1 หลักสูตร
2. ให้ทุนการศึกษา	1 ¹ โครงการ		/ ³	1 ² โครงการ	5 ¹ โครงการ 29 ทุน	1 ¹ โครงการ	/	/ ³	1 โครงการ 16 ทุน	6 ¹ โครงการ 34 ทุน	1 ¹ โครงการ		/ ³		5 ¹ โครงการ 19 ทุน	1 ¹ โครงการ		/ ³		3 ¹ โครงการ 13 ทุน
3. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน				1 ² โครงการ		1 โครงการ			1 โครงการ											
4. สร้าง/ปรับปรุงอาคารสถานที่				1 ² โครงการ					1 โครงการ											
1. การวิจัยและพัฒนา		*	/		1 ¹ โครงการ		*			1 ¹ โครงการ		*	/		1 ¹ โครงการ		*	/		
2. แลกเปลี่ยนครู อาจารย์และ นักศึกษา	/		/	1 ² โครงการ		/					/		/			/		/		
3. ส่งผู้เชี่ยวชาญ					1 โครงการ				1 โครงการ 6 สาขา											
4. จัดหลักสูตรและพัฒนา หลักสูตร	1 โครงการ		/	1 ² โครงการ		1 โครงการ							/		1 โครงการ			/		
5. พัฒนาทักษะฝีมือ ด้านการ อาชีวศึกษา	1 ² โครงการ			1 ² โครงการ	1 ² โครงการ				1 ² โครงการ	1 ² โครงการ										

หมายเหตุ: ¹ หมายถึง โครงการร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรระหว่างประเทศ ² หมายถึง โครงการร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรภายในประเทศ ³ หมายถึง โครงการร่วมกับมหาวิทยาลัยไทย

/ หมายถึง มีโครงการ แต่ไม่สามารถระบุจำนวนได้

* หมายถึง โครงการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านแต่ไม่มีความร่วมมือระหว่างกัน

โครงการของ สกอ. และ สอศ. เป็นโครงการระยะยาว 3 ปี (พ.ศ. 2552 – 2552) และ 5 ปี (พ.ศ. 2551 – 2555) ตามลำดับ เป็น 1 โครงการใหญ่ ที่มีโครงการย่อยหลายโครงการ

จากข้อมูลในตาราง 1.1 จะเห็นว่าความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ นั้น มี 2 ประเทศคือ กัมพูชาและลาว ซึ่งมีโครงการความร่วมมือมากกว่าประเทศพม่าและเวียดนาม สมาคมการศึกษาเปรียบเทียบและการศึกษานานาชาติ จึงสนใจที่จะศึกษาเจาะลึกถึงผลลัพธ์ของความร่วมมือทั้งด้านการพัฒนาคน และความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ รวมทั้งโอกาสและความหวังในอนาคตของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองประเทศที่มีความใกล้ชิดกับไทยมายาวนาน

1.2 วัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย

1.2.1 เพื่อประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวด้านผลลัพธ์การพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ โอกาสและความหวังในอนาคต

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคต

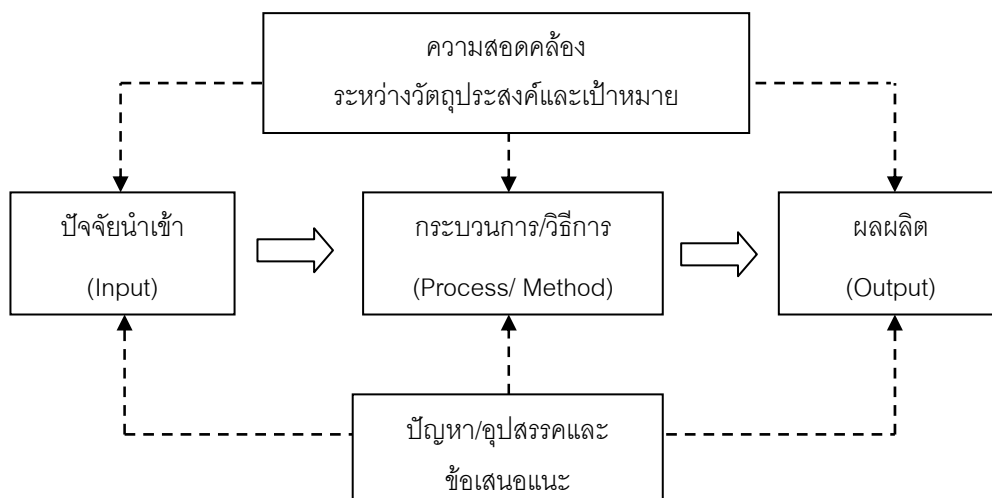
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.3.1 แนวคิดสำหรับประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการ

การประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ประกอบด้วย 1) ระยะเวลาโครงการ 2) หน่วยงานร่วมมือ 3) รูปแบบความร่วมมือ 4) ระดับความร่วมมือ 5) วัตถุประสงค์ 6) เป้าหมาย 7) ผลการดำเนินงาน และ 8) ปัญหาในการดำเนินงาน

1.3.2 แนวคิดสำหรับการวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการ

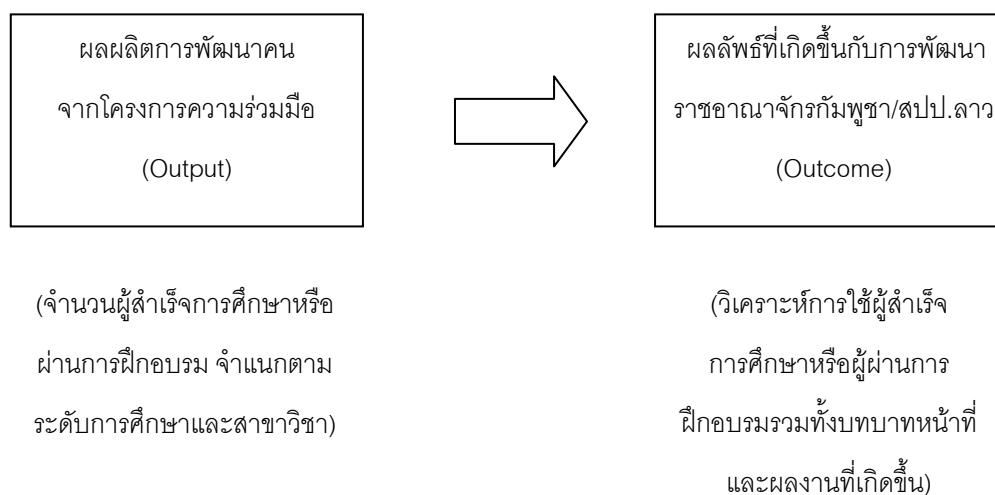
การวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ประกอบด้วย 6 ด้านคือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับแผนการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว 4) วิธีการในการพัฒนาคน 5) ผลผลิต และ 6) ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดแสดงในภาพ 1.1



ภาพ 1.1 กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการ

1.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดการพัฒนาคนตามที่ระบุไว้ในโครงการความร่วมมือทางการศึกษา และแผนการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ดังรายละเอียดแสดงในภาพ 1.2



ภาพ 1.2 กรอบแนวคิดผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน

1.3.4 แนวคิดเกี่ยวกับความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของ Hinrichs (2003) ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) พบว่ามี 7 ด้าน คือ

- (1) ความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม
- (2) การยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างประเทศ
- (3) การยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และสัมพันธภาพระหว่างประเทศ
- (4) ความเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก
- (5) การให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ
- (6) การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก
- (7) การเคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

1.3.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมองโอกาส/ความหวังในอนาคต

ใช้แนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผน (Learning process approach to planning) ของ Chambers (1993 อ้างถึงใน Elliott, 2006) ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ 15 ประการ ดังนี้

(1) การวางแผน

- | | |
|-----------------------|---|
| (1.1) ความคิดเริ่มต้น | มาจากประชาชนระดับรากหญ้า |
| (1.2) ขึ้นเริ่มต้น | ความตระหนักและการปฏิบัติ |
| (1.3) การออกแบบ | ประชาชนมีส่วนร่วม |
| (1.4) องค์การสนับสนุน | จากล่างขึ้นบน และการขยายในแนวนอน |
| (1.5) ทรัพยากรหลัก | สินทรัพย์และคนในท้องถิ่น |
| (1.6) การพัฒนาบุคลากร | การเรียนรู้ภาคสนามโดยการปฏิบัติ |
| | (Field – based learning through action) |

(2) การนำแผนสู่การปฏิบัติ

- | | |
|-------------------------------|---|
| (2.1) การนำแผนสู่การปฏิบัติ | ค่อยเป็นค่อยไปตามจังหวะก้าวของคนในท้องถิ่น |
| (2.2) จุดเน้นในการบริหาร | ผลการปฏิบัติงานและการปรับปรุงที่ยั่งยืน |
| (2.3) เนื้อหาของการปฏิบัติการ | หลากหลาย |
| (2.4) การสื่อสาร | การเรียนรู้ร่วมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในแนวนอน |
| (2.5) ภาวะการนำ | โดยบุคคลและยั่งยืน |

(3) การประเมิน

(3.1) การประเมิน	การประเมินภายในอย่างต่อเนื่อง
(3.2) ข้อผิดพลาด	ยอมรับด้วยความเข้าใจและลงมือแก้ไข
(3.3) ผล	ประชาชนได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ
(3.4) ภาควิชา	วิชาชีพใหม่ที่เป็นปึกแผ่น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะโครงการความร่วมมือทางการศึกษาที่มีรูปแบบทวิภาคีหรือพหุภาคีที่หน่วยงานในราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว จัดทำขึ้น โดยมีระยะเวลาความร่วมมือไม่น้อยกว่า 3 ปี (เริ่มโครงการไม่ช้ากว่าปี พ.ศ. 2551)

1.4.2 ระดับความร่วมมือ จะศึกษาวิเคราะห์ 2 ระดับคือ ภาครัฐและภาคเอกชน

1.4.3 ขอบเขตของเวลาในอนาคต คือ อนาคตระยะกลาง 10 ปี

1.4.4 ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ดังรายละเอียดในตาราง 1.2

ตาราง 1.2 ผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มบุคลากร	ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา	สปป.ลาว
1. ผู้ประสานงานโครงการ			
1.1 บุคลากรในกระทรวงศึกษาธิการ	จำนวนไม่น้อยกว่า	จำนวนไม่น้อยกว่า	จำนวนไม่น้อยกว่า
1.2 บุคลากรในกระทรวงการต่างประเทศ	ร้อยละ 20 ของผู้ที่	ร้อยละ 20 ของผู้ที่	ร้อยละ 20 ของผู้ที่
1.3 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	เกี่ยวข้องกับโครงการ	เกี่ยวข้องกับโครงการ	เกี่ยวข้องกับโครงการ
1.4 นักเรียน นักศึกษา			
1.5 ประชาชน			
2. ผู้รับประโยชน์			
2.1 บุคลากรในกระทรวงศึกษาธิการ	—	จำนวนไม่น้อยกว่า	จำนวนไม่น้อยกว่า
2.2 บุคลากรในกระทรวงการต่างประเทศ		ร้อยละ 20 ของผู้ที่	ร้อยละ 20 ของผู้ที่
2.3 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา		เกี่ยวข้องกับโครงการ	เกี่ยวข้องกับโครงการ
2.4 นักเรียน นักศึกษา			
2.5 ประชาชน			

1.5 นิยามเชิงปฏิบัติการ

1.5.1 โครงการความร่วมมือทางการศึกษา หมายถึง โครงการความร่วมมือทางการศึกษาแบบทวิภาคีหรือพหุภาคี ที่หน่วยงานในราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว จัดทำขึ้น โดยมีระยะเวลาความร่วมมืออย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป และได้ร่วมมือกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี (เริ่มโครงการไม่ช้ากว่าปี พ.ศ. 2551)

1.5.2 ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน หมายถึง ผลของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ที่มีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาคณะของราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว

1.5.3 ผลลัพธ์ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ประกอบด้วยความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม 2) การยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างประเทศ 3) การยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกันและสัมพันธภาพระหว่างประเทศ 4) ความเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก 5) การให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ 6) การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก และ 7) การเคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

1.5.4 โอกาสและความหวัง หมายถึง โอกาสและความหวังในการร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ในอนาคต ในระยะ 10 ปีข้างหน้า ตามกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผน (Learning process approach to planning) ของ Chambers (1993 อ้างถึงใน Elliott, 2006) ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ 3 ด้านคือ 1) การวางแผน 2) การนำแผนสู่การปฏิบัติ และ 3) การประเมิน

1.5.5 ราชอาณาจักร หมายถึง ประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.5.6 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน หมายถึง ประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบสังคมนิยม หรือคอมมิวนิสต์

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของความร่วมมือทางการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ได้มีโอกาสเรียนรู้โดยการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติการร่วมกันในการเสริมสร้างโอกาส/ความหวังในอนาคต โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงในตาราง 1.3

ตาราง 1.3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแผนงานวิจัย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเทศ		
	ไทย	กัมพูชา	ลาว
1. นักเรียน/นักศึกษา	✓	✓	✓
2. ครู/คณาจารย์/บุคลากรการศึกษา	✓	✓	✓
3. ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ/ กระทรวงการต่างประเทศ	✓	✓	✓
4. ประชาชน	✓	✓	✓
5. นักวิจัย	✓	✓	✓

1.6.2 ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศคือ ราชอาณาจักรกัมพูชา และ สปป.ลาว จะได้รับการยกระดับสูงขึ้น ด้วยวิธีการพัฒนาแบบ “กระบวนการเรียนรู้” หรือ Learning process approach มากกว่า วิธีการพัฒนาแบบ “พิมพ์เขียว” หรือ Blueprint กล่าวคือ กลุ่มเป้าหมายที่เป็น นักเรียน นักศึกษา ครู คณาจารย์ บุคลากรการศึกษา และประชาชน ซึ่งเป็นระดับรากหญ้า ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empower) ในการพัฒนามากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศของไทย 2) แผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้ความร่วมมือกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ 3) แผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้กรอบอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 4) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS 5) ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษา/หน่วยงานต่างประเทศ 6) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว 7) การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว 8) การพัฒนาความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ 9) กระบวนการเรียนรู้ในการวางแผน และ 10) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศของไทย

สำนักความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศของไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2554 (สำนักความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศ, 2550) โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.1.1 ภาพรวมความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศ

เป้าหมายโดยรวมของการพัฒนาตามที่สหประชาชาติกำหนดไว้คือ เป้าหมายแห่งสหัสวรรษ (Millennium development goals – MDGs) มีระยะเวลาดำเนินการในช่วงปี ค.ศ. 2000 – 2015 โดยประชาคมโลกมีพันธะร่วมกันในการทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด นับจนถึงเวลานี้การพัฒนาในหลายประเทศยังอยู่ห่างไกลจากการบรรลุเป้าหมาย MDGs มาก ส่วนหนึ่งมาจากการได้รับความช่วยเหลือที่ไม่เพียงพอและทรัพยากรภายในประเทศของผู้รับเองที่อ่อนแอ ผลพวง คือ ยังมีเด็กมากกว่า 10 ล้านคน เสียชีวิตในแต่ละปีจากโรคที่แท้จริงแล้วเราป้องกันได้และมีคนในเขตเมืองเพียง 2 ใน 3 และในเขตชนบทจำนวน 1 ใน 4 เท่านั้นที่เข้าถึงระบบสุขอนามัยที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว แน่นอนว่ายังต้องมีการใช้ความพยายามร่วมกันอีกมากในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดด้วยการมีความรับผิดชอบร่วมกันในด้านของประเทศที่กำลังพัฒนาแล้วปัญหาใหญ่คือ ความพร้อมในการรองรับความช่วยเหลือทั้งในเรื่องทรัพยากรหรือการขาดระบบที่ดีของภาครัฐ ทำให้ความช่วยเหลือไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร หลายประเทศยังคงมีปัญหาในการคอร์รัปชั่น บางประเทศนั้นผู้ให้ถึงกับ

ถอนตัวออกเพราะให้ความช่วยเหลือต่อไปก็ไม่เกิดประโยชน์อันใดเพราะว่าไม่มีระบบที่ดีและไม่มีประสิทธิภาพรองรับ

2.1.2 การเปลี่ยนแปลงด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทย

การเปลี่ยนแปลงจากประเทศผู้รับมาเป็นประเทศผู้ให้ของไทยนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของบริบทความร่วมมือของราชอาณาจักรไทยอย่างมาก เนื่องจากการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมชุมชนนานาชาติ ที่ต้องคำนึงถึงแนวปฏิบัติและการที่ต้องหารือร่วมกันในชุมชนดังกล่าว ในโครงสร้างของการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศนั้น ได้มีการยุบเลิกกรมวิเทศสหการตามพระราชบัญญัติการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2545 ต่อมาได้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่ภายใต้กระทรวงการต่างประเทศ คือ สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งดำเนินการสำคัญในการบริหารงานให้ความร่วมมือทางวิชาการแก่ประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ รวมทั้งการบริหารความร่วมมือแบบหุ้นส่วนที่ไทยร่วมมือกับแหล่งความร่วมมือ หรือประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือของไทยแต่เดิม เพื่อช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ทั้งในระดับทวิภาคี อนุภูมิภาค ภูมิภาค และพหุภาคี การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสำคัญคือ การมีอุปสงค์จำนวนมากในการที่จะต้องมีการสนองตอบต่อการดำเนินภารกิจด้านการต่างประเทศของรัฐบาล โดยเห็นว่าการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเป็นเครื่องมือที่ดีในการเสริมต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย ดังนั้นการสร้างคุณสมบัติภายใต้ภาวะงบประมาณ การให้ความช่วยเหลือที่จำกัดจึงนับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญที่จะต้องตอบสนองให้เกิดประสิทธิผลแก่ประเทศไทย รวมทั้งประเทศคู่ร่วมมือของไทยด้วยเช่นกัน ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของไทยก็คือ ใช้เป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยให้เป็นเอกภาพ ที่ผ่านมามีการดำเนินการยุทธศาสตร์ที่สะท้อนเชิงนโยบายของรัฐบาล การกำหนดกรอบเวลาและตัวชี้วัดเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องต่อไปนี้ คือ 1) การขจัดความยากจนและความหิวโหย (Eradicate extreme poverty and hunger) 2) การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Achieve universal primary education) 3) การส่งเสริมการเท่าเทียมกันของเพศหญิง/ชาย (Promotion gender equality) 4) การลดอัตราการตายของเด็ก (Reduce child mortality) 5) การพัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์ (Improve maternal health) 6) การป้องกันโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคติดต่ออื่นๆ (Combat HIV/AIDS, Malaria and other diseases) 7) การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Ensure environmental sustainability) และ 8) การส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาในโลก (Develop a global partnership for development) นอกจากนี้รัฐบาลไทยในฐานะประเทศผู้ให้ยังได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในลักษณะของความร่วมมือแบบ ใต้ – ใต้ (South – south cooperation) ที่ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือมาอย่างจริงจังนับตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา

2.1.3 ประเทศไทยควรดำเนินนโยบายที่ควบคู่กันไปทั้งการพัฒนาภายในและให้ความช่วยเหลือแก่ภายนอก

เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือนั้นสะท้อนถึงคุณค่าที่ประเทศไทยมีและการแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ รวมทั้งช่วยขจัดความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มีเหตุผลของการให้ความช่วยเหลือ คือ 1) ประเทศไทยย่อมมีพันธะต่อประชาคมโลกในด้านของมนุษยธรรมที่จะต้องช่วยเหลือแก่ประเทศที่มีความพร้อมและความเข้มแข็ง ช่วยเหลือประเทศที่ยังขาดแคลนและมีความยากจน โดยเฉพาะการมีข้อผูกพันต่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติแต่ละประเทศต้องช่วยเหลือกัน 2) ความช่วยเหลือนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะตามแนวชายแดนของไทยที่มีการอพยพของคนจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาในด้านสาธารณสุข ด้านสังคม และความมั่นคงของประเทศ การให้ความช่วยเหลือจึงเป็นการช่วยลดปัญหาในด้านดังกล่าวที่จะตามมา และ 3) การให้ความช่วยเหลือแก้ไขวิกฤติและลดปัญหาความยากจนของประเทศที่กำลังพัฒนา แน่นอนว่าสิ่งเหล่านี้ย่อมนำไปสู่การพัฒนา การเติบโตทางเศรษฐกิจ และความมีเสถียรภาพ การร่วมมือกันจะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันใน 3 มิติ คือ ทางด้านเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคง โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านที่หากมีการเติบโตทางเศรษฐกิจและลดความยากจนได้ย่อมส่งผลโดยตรงต่อความมีเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจในภูมิภาค

การให้ความร่วมมือกันยังนำมาซึ่งการได้รับการยอมรับจากประชาคมนานาชาติ รวมทั้งการได้รับความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นที่นานาประเทศจะมีต่อประเทศไทย ความร่วมมือยังนำมาซึ่งการสร้างเครือข่ายมนุษย์ระหว่างกันอย่างมากมาย ซึ่งจะกลายเป็นตัวจักรกลในการเชื่อมต่อการดำเนินนโยบายในด้านต่างๆ ของไทยกับประเทศต่างๆ ได้อย่างดี

2.1.4 รูปแบบความร่วมมือของการพัฒนาประเทศไทยและประเทศอื่นๆ

ความสำเร็จในการพัฒนาของไทยเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป และเป็นบทเรียนที่หลายประเทศให้ความสนใจในการนำไปเป็นบทเรียนในการพัฒนาประเทศอื่น อาจกล่าวได้ว่าบทเรียนในช่วงเปลี่ยนผ่านของประเทศไทยอาจแบ่งออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ คือ

1) ความร่วมมือแบบ ใต้ – ใต้ (South – South Cooperation)

ประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาอื่นๆ มาเป็นเวลากว่า 30 ปี โดยในขั้นแรกเป็นการฝึกอบรมให้กับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ด้วยการได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากแหล่งความช่วยเหลืออื่น อาทิ WHO และต่อมาได้ให้ความช่วยเหลือภายใต้งบประมาณของไทย นับตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2510 เป็นต้นมา แต่ยัมนับว่ามีมูลค่าไม่มากนัก จนมาถึงปี 2535 ที่รัฐบาลให้ความสำคัญของการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาจึงได้อนุมัติงบประมาณจำนวนที่เพิ่มขึ้นถึง 10 เท่าตัว (ประมาณ 400 ล้านบาท) ประเทศไทยได้รับการกล่าวถึงพอสมควรในแง่ของการเป็น

ตัวอย่างของการให้ความร่วมมือทางวิชาการแก่ประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในแนวทางดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพ และมีความเหมาะสมในทางเทคโนโลยีที่มีความใกล้เคียงที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างง่ายดายนกว่าการไปอบรมในประเทศที่มีเทคโนโลยีก้าวหน้าเกินกว่าที่ศักยภาพของประเทศกำลังพัฒนาจะประยุกต์ใช้ได้

2) ความร่วมมือแบบหุ้นส่วน (Partnership cooperation)

ประเทศผู้เคยให้ความช่วยเหลือแก่ไทยได้เปลี่ยนสถานะของประเทศไทยจากประเทศผู้รับมาเป็นประเทศคู่ร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วน ในการร่วมมือกับประเทศไทยเพื่อให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ซึ่งบางครั้งอาจดำเนินการในรูปแบบไตรภาคี โดยได้มีการทำความตกลงกับแหล่งผู้ให้ต่างๆ คือ ญี่ปุ่น ลักเซมเบิร์ก ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส UNDP UNICEF UNFPA และสิงคโปร์ เป็นต้น การดำเนินดังกล่าวอยู่ในรูปของการจัดฝึกอบรมร่วมกัน การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้จะเป็นการออกค่าใช้จ่ายร่วมกัน รวมทั้งมีการหารือเพื่อกำหนดกรอบความร่วมมือ และการจัดส่งคณะเจ้าหน้าที่ร่วมกันไปสำรวจและดำเนินการในประเทศกลุ่มเป้าหมายด้วย

2.1.5 นโยบายด้านการต่างประเทศของไทย

รัฐบาลมุ่งส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกัน ดำเนินนโยบายที่เป็นมิตรกับนานาประเทศและสานต่อความร่วมมือระหว่างประเทศบนพื้นฐานของคุณธรรม ความโปร่งใส ค่านิยมประชาธิปไตย และการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ โดยกำหนดนโยบายที่สำคัญ คือ 1) ดำเนินนโยบายเชิงรุกในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อสนับสนุนความปรองดองและความมั่นคงในชาติ โดยเฉพาะการแก้สถานการณ์ภาคใต้ 2) ส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค เพื่อให้เกิดเสถียรภาพ ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน 3) เสริมสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งจัดตั้งประชาคมอาเซียน และ 4) ดำเนินบทบาทสร้างสรรค์ในกรอบสหประชาชาติและกรอบพหุภาคีอื่นๆ เพื่อส่งเสริมสันติภาพ ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน มนุษยธรรม การพัฒนาอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาข้ามชาติ และการสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์ของการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทย ดังนี้ 1) เพื่อช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการเพิ่มขีดความสามารถเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และให้บรรลุถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนของกลุ่มประเทศเป้าหมายของไทย โดยดำเนินการในทางที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย 2) เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความร่วมมือในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอันจะนำไปสู่การมีผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาค 3) เพื่อขยายความร่วมมือแบบหุ้นส่วน กับแหล่งผู้ให้ที่สำคัญในการผลักดันให้ไทยมีบทบาทอย่างกว้างขวางในภูมิภาคเอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา ในการร่วมพัฒนาประเทศที่กำลังพัฒนาในภูมิภาคดังกล่าว และ 4) เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางด้านความ

ร่วมมือเพื่อการพัฒนาในสาขาวิชาต่างๆ ที่ไทยมีความพร้อม ในการที่จะเป็นแหล่งของการศึกษาและฝึกอบรมนานาชาติ

เป้าหมายของการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของไทยในกรอบเวลา 2550 – 2554 คือ 1) เพื่อให้เกิดสัมพันธอันดีและความไว้วางใจต่อประเทศไทย 2) เพื่อให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนามีส่วนในการช่วยผลักดันให้มีการขยายตัวทางด้านการค้า 3) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวิชาการของประเทศไทย และ 4) เพื่อส่งเสริมให้มีความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนในภาคประชาชนให้มากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่ไทยควรมุ่งเน้นมีดังนี้ 1) ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของไทยในการเป็นศูนย์กลางด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับนานาชาติ 2) ส่งเสริมบทบาทและขีดความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ อาสาสมัครและสถาบันของไทยสู่สากล 3) การส่งเสริมปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 4) การดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงรุก 5) การส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในระดับภูมิภาค/อนุภูมิภาค 6) การขยายความร่วมมือแบบหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา และ 7) การส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคมในการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนา

2.1.6 การดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงรุก

การดำเนินการความร่วมมือในกรอบทวิภาคีและพหุภาคีของไทยนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นเครื่องมือสนับสนุนนโยบายความร่วมมือเพื่อการพัฒนา การดำเนินยุทธศาสตร์ในเชิงรุกในกรอบความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคีกับประเทศหลักๆ ที่ไทยให้ความสำคัญตามนโยบายที่กำหนดไว้ย่อมจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประเทศไทยและประเทศคู่ร่วมมือ โดยมีเป้าหมาย ดังนี้ 1) เพื่อให้กรอบความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคีเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันทิศทางเชิงนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาลที่มีต่อประเทศผู้รับอย่างมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาของประเทศผู้รับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลกระทบสูง 3) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานไทยจำนวนมากที่ต้องการจะดำเนินงานความร่วมมือเพื่อพัฒนากับประเทศต่างๆ แต่ยังคงขาดกรอบความร่วมมือที่จะให้หน่วยงานต่างๆ ได้ริเริ่มและดำเนินการร่วมกัน และ 4) เพื่อให้เกิดบูรณาการในการดำเนินงาน ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในระดับทวิภาคี ในลักษณะที่มีการดำเนินการเชิงรุกร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพและเป้าหมายในการพัฒนา ซึ่งมาตรการในการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงรุก ได้แก่ 1) กำหนดความร่วมมือในลักษณะแผนงาน (Program – based approach) ที่ผสานความร่วมมือในลักษณะบูรณาการ 2) การกำหนดกรอบความร่วมมือในลักษณะของความร่วมมือจากฝ่ายไทย 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศในการผลักดันวาระต่างๆ ของไทยในกรอบทวิภาคีและพหุภาคีให้สัมฤทธิ์ผล

4) การผสมผสานกรอบความร่วมมือที่หน่วยงานของไทยได้ทำความตกลงไว้กับประเทศคู่ร่วมมือต่างๆ เข้าด้วยกันในลักษณะของการจัดทำเป็น Country strategy cooperation framework โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มประเทศเป้าหมายของไทย 5) การใช้ประโยชน์สูงสุดจากศักยภาพของหน่วยงาน สถาบันและผู้เชี่ยวชาญไทยในการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และ 6) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาให้มีประสิทธิผลและมุ่งผลสัมฤทธิ์

2.1.7 ราชอาณาจักรกัมพูชาในฐานะเป้าหมายความร่วมมือของไทย

เอเชียเป็นภูมิภาคที่สำคัญที่สุดสำหรับประเทศไทย นอกเหนือจากการเป็นประเทศสมาชิกในภูมิภาคนี้ ยังเป็นทวีปที่มีพลวัตสูงในด้านการพัฒนาและเป็นศูนย์กลางของการเติบโตทางเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 และประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งประกอบด้วย กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พม่าและเวียดนาม ซึ่งการให้ความช่วยเหลือจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อไทยโดยตรง ทั้งในด้านการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การขยายโอกาสทางด้านการค้าและการลงทุน ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาจึงมุ่งต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแก้ไขข้อติดขัดให้เอื้อต่อการค้าและการลงทุน

ราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสำคัญต่อไทยเป็นอย่างมาก การให้ความช่วยเหลือจึงมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การช่วยแก้ปัญหาด้านความยากจน และการสร้างความยั่งยืนในการพัฒนา การให้ความร่วมมือในด้านการเกษตร การเสริมต่อการค้าการลงทุนและด้านอุตสาหกรรม รวมทั้งในด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นรากฐานของการพัฒนาของการพัฒนาในทุกสาขา

2.1.8 ความร่วมมือภูมิภาคและอนุภูมิภาคในเอเชีย

ความร่วมมือนี้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ยังนับว่าเป็นจุดสำคัญที่แหล่งประเทศผู้ให้ต่างๆ ล้วนให้ความสนใจในการพัฒนา แต่ละกรอบจะมีข้อเสนอแนวทางดังนี้

1) ACMECS (Ayeyawady – Chaophraya – Mekong Economic Cooperation Strategy) เป็นกรอบความร่วมมือที่ให้ความสำคัญสูงจากรัฐบาลไทย ประเทศใน ACMECS คือ กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พม่า เวียดนามและไทย สำหรับสาขาความร่วมมือที่กำหนดไว้คือ Trade and Investment facilitation, Agricultural and industrial cooperation, Transport linkages, Tourism cooperation, Human resources development และ Public health

2) GMS (Greater Mekong Sub – Region) เป็นกรอบร่วมมือที่ ADB ได้เริ่มขึ้นเพื่อต้องการผลักดันการพัฒนาในอนุภูมิภาคนับตั้งแต่ปี 1992 เป็นต้นมา คือ กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พม่า เวียดนาม จีนตอนใต้ (ยูนนาน) และไทย โดยกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ไว้ 4 ด้านด้วยกัน คือ Infrastructure linkage, Facilitate across border, Trade and investment,

HRD และ Environmental protection and sustainable use of share resource ซึ่งความร่วมมือในด้านนี้ควรมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากผลการพัฒนาโครงสร้างพื้นที่ ADB ดำเนินการ ทั้งนี้ในส่วนของ HRD ที่ สพร. ร่วมดำเนินการมีบทบาทช่วยส่งเสริมการดำเนินงานการพัฒนาและการเสริมสร้างขีดสมรรถนะ

3) ASEAN – IAI (ASEAN – Initiative for ASEAN Integration) มีความต้องการให้สมาชิกใหม่ คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม มีระดับการพัฒนาที่ดีขึ้น กรอบการพัฒนาให้ความสำคัญในด้าน Infrastructure development, HRD, Information and communication technology และ Regional economic integration ประเทศไทยได้รับมอบหมายในลักษณะให้เป็นประธานกลุ่ม (Co – shepherd) ทางด้าน Transportation จุดที่ควรมุ่งเน้นในการให้ความช่วยเหลือในกรอบนี้ คือ การสนับสนุนให้มีการปฏิรูปภาครัฐในประเทศอาเซียนใหม่ ซึ่งจะเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารช่วยเหลือในทุกสาขาได้เป็นอย่างดี

4) IMT – GT (Indonesia, Malaysia, Thailand – Growth Triangle) คือความร่วมมือระหว่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย โดยเน้นสาขาความร่วมมือ คือ Investment, Technology transfer, Production, natural, Infrastructure และ Transportation linkages โดยที่ สพร. ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยประสานหลักของฝ่ายไทย มุ่งเน้นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดำเนินการในลักษณะของหุ้นส่วนที่ช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระกัน

5) BIMSTEC (Bay of Bengal Initiative for Multi – Sectoral Technical and Economic Cooperation) เป็นกรอบความร่วมมือของ 7 ประเทศ คือ บังคลาเทศ อินเดีย พม่า เนปาล ภูฏาน ศรีลังกา และไทย โดยสาขาความร่วมมือที่มุ่งเน้น คือ Trade and investment, Transport and communication, Tourism, energy, HRD, Agriculture and fisheries, Science and technology, Culture, Counter – terrorism and transnational crimes, Environment and disaster management, Public health และ People – to – people contacts โดย ADB ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่มุ่งเน้น การเข้าช่วยแก้ไขข้อขัดข้องในเชิงเทคนิคที่จะเป็นการช่วยเสริมต่อการส่งเสริมการค้าและการลงทุน คือ

- 5.1) การให้ความร่วมมือแก่ประเทศสมาชิกในแนวทางที่จะส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์ความร่วมมือตามกรอบ
- 5.2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประเทศสมาชิก โดยผลักดันให้ประเทศสมาชิกมีศักยภาพในเชิงเปรียบเทียบ และมีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกอื่นด้วย

5.3) การเสาะหาการสนับสนุนจากแหล่งผู้ให้อื่นในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือ เพื่อการพัฒนาภายใต้กรอบ

6) **แผนพัฒนาอาเซียนในกรอบความร่วมมือด้านการศึกษา** เป็นกรอบความร่วมมือระดับรัฐมนตรี การประชุมอย่างไม่เป็นทางการของรัฐมนตรีด้านการศึกษาของอาเซียน (The meeting of ministers for education in ASEAN countries) ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2548 โดยมีรัฐมนตรีด้านการศึกษาของประเทศ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม เลขาธิการอาเซียน ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเจ้าหน้าที่ระดับสูงจาก 9 ประเทศดังกล่าวเข้าร่วมการประชุม ที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันที่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา โดยได้จัดทำแถลงร่วมของรัฐมนตรีด้านการศึกษาอาเซียนที่ให้ความสำคัญกับการสร้างประชาคมอาเซียนที่แข็งแกร่งโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือใน 5 ประเด็น คือ 1) การปลูกฝังความเป็นอาเซียนในหมู่พลเมืองอาเซียน โดยมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all) 2) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยดำเนินมาตรการในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างหมู่ประชาชนในอาเซียน กำหนดช่องทางธุรกิจใหม่ๆ ของอาเซียนควบคู่กับภาพลักษณ์การศึกษาของอาเซียน 3) การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการศึกษาของทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียน โดยการแลกเปลี่ยนครู/อาจารย์/บุคลากรด้านการศึกษา และนักเรียน/นักศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับนักเรียน/นักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ 4) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายของมหาวิทยาลัยภายใต้กรอบเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University network: AUN) จะดำเนินการส่งเสริมการยอมรับวุฒิการศึกษาและปริญญาระหว่างกัน และ 5) การประสานความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับซีมีโอ โดยเสนอให้มีการประชุม ASED และให้จัดควบคู่กับการประชุม SEAMEC ซึ่งการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายของมหาวิทยาลัย และการประสานความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับซีมีโอ (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2553) มีรายละเอียดดังนี้

6.1) **เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน(ASEAN University network: AUN)** เป็นการรวมตัวกันของมหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างความตระหนักในความเป็นอาเซียน ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยสมาชิก 22 แห่ง มหาวิทยาลัยที่ไทยเป็นสมาชิก ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยมหิดล

6.2) **ศูนย์ภูมิภาคของซีมีโอด้านการอุดมศึกษาและพัฒนา (SEAMEO Regional Centre for Higher Education and Development: SEAMEO RIHED)** เป็นศูนย์หนึ่งภายใต้องค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีบทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพของอุดมศึกษาในภูมิภาคผ่านการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา

การทำวิจัยและการเป็นศูนย์เอกสารและข้อมูลด้านการอุดมศึกษาระดับภูมิภาค โดยขณะนี้ SEAMEO RIHED ได้ดำเนินการเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความเป็นสากลและพัฒนาการอุดมศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน ระยะแรกจะเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจและผลักดันให้มีกลไกและกระบวนการบูรณาการด้านการอุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะมีการดำเนินงานแบ่งเป็น 5 ระยะ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2557 ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 ดังนี้

การดำเนินการระยะที่ 1 (ปี พ.ศ. 2551 – 2553) สร้างความตระหนัก ความรู้และความเข้าใจในกลุ่มผู้บริหาร นักวิชาการและภาคอุตสาหกรรม ในประเด็นเรื่องการบูรณาการการศึกษาในภูมิภาค โดย SEAMEO RIHED จะดำเนินการร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของสาขาความร่วมมือด้านการอุดมศึกษา

การดำเนินการระยะที่ 2 (ปลายปี พ.ศ. 2553) จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่จัดลำดับความสำคัญของสาขาความร่วมมือที่ได้รับความเห็นชอบร่วมกัน และพิจารณาสาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามสาขาความร่วมมือนั้น รวมทั้งผลักดันให้มีความลงนามใน MOU ร่วมกันระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก

การดำเนินการระยะที่ 3 (ปลายปี พ.ศ. 2554) จัดประชุมร่วมกันระหว่างรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนในเรื่องการบูรณาการการอุดมศึกษาในภูมิภาคเป็นประจำทุกปี โดยเริ่มจากปี พ.ศ. 2554 – 2557

การดำเนินการระยะที่ 4 (ปี พ.ศ. 2555 – 2556) พัฒนาโครงสร้างของกรอบการดำเนินงานเพื่อการบูรณาการการอุดมศึกษาในภูมิภาคอาเซียนและ Roadmap ที่จะสร้างเขตการอุดมศึกษาร่วมกัน รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างของกรอบความร่วมมือซึ่งมีการจัดลำดับความสำคัญและเห็นชอบร่วมกัน

การดำเนินการระยะที่ 5 (ปลายปี พ.ศ. 2557) พิจารณาขยายขอบข่ายความร่วมมือในการบูรณาการการอุดมศึกษาในภูมิภาคอาเซียนและพิจารณาความเป็นไปได้ในการสร้างเขตการอุดมศึกษาร่วมกันของการอุดมศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

แผนการดำเนินงานที่สำคัญภายใต้แผนพัฒนา 5 ปี ระยะที่ 3 ของศูนย์ SEAMEO RIHED ระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2555 มีดังนี้

(1) Higher education research program: เพื่อเป็นศูนย์วิจัยทางการศึกษา โดยได้กำหนดงานวิจัยในด้านการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารกับการศึกษาระดับอุดมศึกษา การประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษา บทบาทของการอุดมศึกษาในการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ การเปิดเสรีกับการอุดมศึกษา และนวัตกรรมในระดับอุดมศึกษา

(2) Higher education training and development Program: เพื่อพัฒนา การศึกษาอุดมศึกษาผ่านกิจกรรมการฝึกอบรมของศูนย์ฯ ในสาขาที่สอดคล้องกับงานวิจัยของศูนย์ฯ

(3) Higher education seminars and conferences Program: เพื่อเป็นเวที ให้นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารในระดับอุดมศึกษาได้พบปะและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในหัวข้อ ที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศูนย์ฯ และต่อกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)

(4) Higher education expertise database program: เพื่อรวบรวมข้อมูล ขาวสาร บทความวิชาการ และงานวิจัยด้านการอุดมศึกษาในภูมิภาคและจัดเก็บไว้ในรูปของเอกสาร อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงของสาธารณชน

(5) Higher education information and documentation program: เพื่อเป็น ศูนย์เอกสารและข้อมูลด้านการอุดมศึกษา ปัจจุบันได้จัดตั้ง Higher education library ขึ้นเพื่อ ให้บริการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยสามารถค้นหาเอกสารได้จาก <http://elib.rihed.seameo.org>

(6) Regional cooperation program: เพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมความ ร่วมมือในระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคในหลากหลายระดับ

2.1.9 แนวพื้นที่เชื่อมต่อทางเศรษฐกิจ

แผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregion – GMS) เริ่มในปี 2535 โดยการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการจากธนาคาร พัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank – ADB) (สำนักงานประสานความร่วมมือระหว่าง ประเทศ, 2553) เพื่อจัดทำกรอบแผนยุทธศาสตร์พัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะเกื้อกูลกัน บนพื้นฐานของความสามารถเปรียบเทียบของแต่ละประเทศ โดยใช้การสนับสนุนทั้งทางการเงิน และทางวิชาการจาก ADB เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาอนุภูมิภาค เริ่มจากการเชื่อมโยงโครงข่าย ระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมขนส่งและพลังงาน ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ประเทศ GMS ได้เพิ่มจุดเน้นความร่วมมือตามยุทธศาสตร์ 3Cs ได้แก่ การเชื่อมโยง (Connectivity) การพัฒนาขีดความสามารถ (Competitiveness) และประชาคม (Community) โดย เน้นการพัฒนาตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic corridor) แบบองค์รวมในพื้นที่ที่มีศักยภาพ ตามแนวคมนาคมเชื่อมโยงหลักของอนุภูมิภาคเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจและทำให้เกิดการกระจาย ประโยชน์และโอกาสจากจุดความเจริญหลักให้เชื่อมโยงไปถึงยังพื้นที่ที่ยังขาดการพัฒนาตามแนว คมนาคมดังกล่าวเพื่อกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศสมาชิกโดยมีหลักการสำคัญคือ การอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการประชากรรวมถึงเชื่อมโยงการผลิตการค้าและ การลงทุนร่วมกัน พื้นที่ที่มีศักยภาพตามแนวคมนาคมเชื่อมโยงหลัก 3 แนว คือ

1) **แนวพื้นที่เชื่อมต่อทางเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East – West Economic Corridor: EWEC) เชื่อมโยงเวียดนาม – ลาว – ไทย – พม่า** เป็นการเชื่อมโยงพื้นที่ตะวันออกจากเวียดนาม ผ่าน สปป.ลาว บนเส้นทาง R9 ข้ามสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 เข้าสู่ไทย และไปสู่สหภาพพม่า มีระยะทางรวม 1,450 กิโลเมตร วัตถุประสงค์ของการเริ่ม EWEC คือ 1) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจอำนวยความสะดวกทางด้านการค้าและการลงทุนและการพัฒนาระหว่างประเทศลาว พม่า ไทย และเวียดนาม 2) เพื่อลดต้นทุนการขนส่งในพื้นที่ และทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 3) เพื่อลดความยากจน สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชนบทและพื้นที่ชายแดน สร้างโอกาสจ้างงานสำหรับสตรี และส่งเสริมการท่องเที่ยว เน้นโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและการท่องเที่ยว สถาบันอุดมศึกษาในแนวพื้นที่เชื่อมต่อทางเศรษฐกิจ ดังนี้ของไทยได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (ตาก) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (ตาก) วิทยาลัยชุมชนตาก วิทยาลัยลุ่มน้ำปิง มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (พิษณุโลก) วิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (ขอนแก่น) มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย (ขอนแก่น) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (อีสาน) วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (กาฬสินธุ์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (พื้นที่ใกล้เคียง) วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (พื้นที่ใกล้เคียง) เวียดนาม ได้แก่ Hue University, University of Danang และลาว ได้แก่ มหาวิทยาลัยจำปาสัก

2) **แนวพื้นที่เชื่อมต่อทางเศรษฐกิจเหนือ – ใต้ (North – South Economic Corridor: NSEC) เชื่อมโยงไทย – พม่า/ลาว – จีน** มีวัตถุประสงค์ของการเริ่ม NSEC คือ 1) เพื่ออำนวยความสะดวกการค้าและการพัฒนาระหว่างลาว พม่า ไทย เวียดนาม และจีน 2) เพื่อลดต้นทุนการขนส่งในพื้นที่ และทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) เพื่อลดความยากจน สนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่ชนบทและชายแดน เพิ่มรายได้ของกลุ่มคนรายได้ต่ำ สร้างโอกาสในการจ้างงานสำหรับสตรี และส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สถาบันอุดมศึกษาในแนวพื้นที่เชื่อมต่อทางเศรษฐกิจของไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย วิทยาลัยเชียงราย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (เชียงราย) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย (เชียงใหม่) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (ล้านนา) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (ตาก) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (ตาก) วิทยาลัยชุมชนตาก วิทยาลัยลุ่มน้ำปิง มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (พิษณุโลก) วิทยาลัยพิษณุโลก จีน ได้แก่

Yunnan University, Yunnan Normal University, Yunnan Nationality University, Yunnan Agriculture University, Kunming University, Kunming Medical University, Kunming Sailing University, Kunming University of Science and Technology, Southwest Forestry University and Yuxi Normal University

3) แนวพื้นที่เชื่อมต่อทางเศรษฐกิจทางตอนใต้ (Southern – Economic Corridor: SEC) เชื่อมโยงไทย – กัมพูชา – เวียดนาม วัตถุประสงค์ของการริเริ่ม SEC คือ 1) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาค สนับสนุนการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ สนับสนุนการขยายตัวของการค้าและการลงทุน และอำนวยความสะดวกการแลกเปลี่ยนและการพัฒนาตามแนวพื้นที่ด้านตะวันออก – ตะวันตก ระหว่างไทย กัมพูชา เวียดนาม และบางส่วนของทางตอนใต้ของลาว 2) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจที่ครอบคลุมเมืองสำคัญในไทย กัมพูชา และเวียดนามโดยผ่านโครงสร้างเครือข่ายถนนและทางรถไฟ สถาบันอุดมศึกษาในแนวพื้นที่เชื่อมต่อทางเศรษฐกิจ ของไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี มหาวิทยาลัยเอเซียตะวันออกเฉียง วิทยาลัยเฉลิมกาญจนาภิเษย วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาลัยชุมชนตราด มหาวิทยาลัยของกัมพูชา Royal University Phnom Penh, Royal University of Law and Economics, National Institute of Education, University of Health Science และเวียดนาม HCMC National University, HCMC Open University, HCMC University of Agriculture and Sylviculture, HCMC Architecture University, HCMC University of Culture, University of Economics, HCMC Fine Art University, HCMC University of Industry, HCMC University of Information Technology, HCMC University of Law, HCMC Medicine of Pharmacy University and HCMC University of Social Sciences and Humanities

2.2 แผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้ความร่วมมือกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ

กรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (Economic Quadrangle) เริ่มขึ้นตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) เป็นโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง 4 ประเทศ ที่มีแนวชายแดนติดต่อกันบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในแนวที่มีแม่น้ำโขงไหลผ่าน ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และเพิ่มอำนาจการเจรจาต่อรองทางการค้า ได้แก่ ความร่วมมือระหว่างไทย พม่า ลาว และจีนตอนใต้ (ยูนนาน) โดยโครงการในกลุ่มสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจจะเน้นให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมเป็นอันดับแรก เนื่องจากทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ และประชาชนเป็นไปอย่างสะดวก

รวดเร็วและประหยัด ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการค้าและการลงทุนในอนุภูมิภาคสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ และจะได้รับความสนับสนุนทางการเงินจากธนาคารพัฒนาเอเชียหรือ ADB กองทุนพัฒนาอินโดจีนของประเทศญี่ปุ่น และเงินทุนรัฐบาลของแต่ละประเทศ ความร่วมมือในกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจในระดับย่อยของภูมิภาค โดยยึดความได้เปรียบทางด้านภูมิประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน ด้วยความร่วมมือกันทางด้านการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว รวมทั้งการแลกเปลี่ยนหรือใช้ทรัพยากร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาของแต่ละประเทศ โดยความร่วมมือจะครอบคลุมสาขาดังต่อไปนี้ 1) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและบริการ (ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ) 2) การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 3) การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ 4) การพัฒนาพลังงานและแหล่งน้ำ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม 6) ด้านการค้าและการลงทุน 7) ด้านโทรคมนาคม 8) การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และ 9) ด้านเศรษฐกิจและวิชาการ โดยมีปัจจัยสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศและปัจจัยเกี่ยวกับศักยภาพในพื้นที่ของทั้ง 4 ประเทศ ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติ การเป็นตลาดขนาดใหญ่ (มีประชากรในพื้นที่กว่า 250 ล้านคน) เป็นแหล่งแรงงานราคาถูก และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รวมทั้งการเป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญ นับตั้งแต่มีการจัดตั้งกรอบความร่วมมือสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจในปี 1992 เป็นต้นมา ได้ส่งผลให้เกิดโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกหลายเส้นทาง เช่น เส้นทางไทย – พม่า – จีน (แม่สาย – เชียงตุง – ไมลา – ต้าล่อ – เชียงรุ้ง) เส้นทางไทย – ลาว – จีน (เส้นทางเชียงของ – ห้วยทราย – หลวงน้ำทา – บ่อเต็น – เชียงรุ้ง) ส่วนโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญ คือการลงนามในความตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำโขงตอนบน เพื่อให้การเดินเรือเป็นไปอย่างเสรี (ลงนามเมื่อวันที่ 20 เมษายน ค.ศ. 2000) การปรับปรุงท่าเรือเชียงของและท่าเรือเชียงแสน ขณะที่โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางอากาศ เช่น ไทยและลาว ได้เปิดเส้นทางการบินระหว่างเชียงรายและหลวงพระบางแล้ว เป็นต้น (ดลยา เทียนทอง, ม.ป.ป.)

2.3 แผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้กรอบอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

2.3.1 ความร่วมมือทางวิชาการลุ่มแม่น้ำโขง (ไทย – ลาว – กัมพูชา)

ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างไทยกับกัมพูชา ทางด้านการศึกษาแบบทวิภาคี โดยกระทรวงการศึกษาดำเนินความร่วมมือกับกัมพูชา เพื่อยกระดับการพัฒนาทางการศึกษา พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกัน อันได้แก่ การจัดหลักสูตรฝึกอบรม/ดูงาน ประจำปี การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญไปฝึกอบรมด้านวิชาชีพ การส่งเสริมการพัฒนาด้านเด็กเล็ก การฝึกอบรมครูด้านเด็กก่อนวัยเรียน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยพนมเปญ โดยการส่งผู้เชี่ยวชาญไปสอนภาษาไทย การให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สุรินทร์ โครงการโรงเรียนพระราชทานตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ วิทยาลัยกำปงเจมอเดียล อำเภอชอมโบร์ จังหวัดกำปงธง ส่วนความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างไทยกับลาว กระทรวงการศึกษาดำเนินการความร่วมมือกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อยกระดับการพัฒนาทางการศึกษา การฝึกหัดครู การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การพัฒนาด้านอาชีวและเทคนิคศึกษา รวมทั้ง การสนับสนุนตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาและกีฬา ตลอดจนส่งเสริมเข้าใจอันดีระหว่างกัน โดยมีกิจกรรมและโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการก่อสร้างและพัฒนาห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านแก่ง แขวงเวียงจันทน์ โครงการพัฒนาศูนย์อาชีวศึกษาเมืองโพนโฮง โครงการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในลาว การฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของลาว การสนับสนุนโครงการโรงเรียนพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่แขวงบ่อแก้ว โครงการก่อสร้างสนามกีฬาโรงเรียนมัธยมสมบูนบุรี บ้านฮ่องคำ ของประเทศลาว การแลกเปลี่ยนการเยือนของเจ้าหน้าที่ระดับสูง ผู้บริหารและบุคลากร การแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์และนักวิจัย การแลกเปลี่ยนทุนนักศึกษาและนักวิจัย การเปลี่ยนข้อมูลการสอนในวิชา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ การพัฒนาตำราและหลักสูตรการสอน การฝึกอาชีพระยะสั้นในโครงการ ส่งเสริมกิจกรรมเสริมอาชีพโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ การฝึกทักษะวิชาชีพในด้าน คหกรรม ให้กับนักเรียนหญิงในโรงเรียนฯ ความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว (สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ระหว่าง ประเทศ, 2551)

2.3.2 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี – เจ้าพระยา – แม่น้ำโขง (Ayeyawady ChoPhraya Mekong Economic Cooperation Strategy – ACMECS)

ยุทธศาสตร์นี้เป็นแนวคิดที่ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีได้หยิบยกขึ้นหารือ กับผู้นำกัมพูชา ลาว และพม่า ในการประชุมอาเซียนสมัยพิเศษว่าด้วยโรค SARS เมื่อ 29 เมษายน 2546 ที่กรุงเทพฯ และได้รับการสนับสนุนหลักการจากผู้นำประเทศเพื่อนบ้านทั้งสาม โดยวัตถุประสงค์ ของความริเริ่มดังกล่าวนี้ คือการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งสี่เพื่อส่งเสริมความเจริญ อย่างยั่งยืนในอนุภูมิภาค ความเจริญดังกล่าวไม่เพียงแต่จะเป็นผลประโยชน์ของประเทศทั้งสี่ แต่ยัง ส่งเสริมและก่อให้เกิดความเข้มแข็งให้แก่กรอบความร่วมมืออาเซียน ทั้งนี้เนื่องจากความเข้มแข็งของ กัมพูชา ลาว พม่า และไทยย่อมหมายถึงความเข้มแข็งของอาเซียนโดยรวมอีกประการหนึ่ง ปัจจุบัน มีความร่วมมือทั้งหมด 7 สาขา ประกอบด้วย การอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุน เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพลังงาน การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม การท่องเที่ยว การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ และสาธารณสุข ซึ่งสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศ (สพร.) ได้รับ

มอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักของไทยในสาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้กรอบความร่วมมือ Ayeyawady ChoPhraya Mekong Economic Cooperation Strategy – ACMECS ที่ผ่านมาได้ดำเนินการทั้งในรูปแบบโครงการ และทุนการศึกษา และกิจกรรมภายใต้กรอบ ACMECS จะเน้นลดความยากจนเพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนตามเป้าหมายเพื่อการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการช่วยเหลือตนเอง และการเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกัน มีกลไกของการทำงานในกรอบของ ACMECS การจัดการประชุมระดับผู้นำทุกๆ 2 ปี การประชุมคณะรัฐมนตรีปีละครั้ง การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสทุก 6 เดือน การประชุมคณะทำงานเพื่อการประสานงานระหว่างสถานอัครทูตของประเทศสมาชิกที่กรุงเทพฯ ทุก 2 เดือน และมีการจัดการประชุมระดับคณะทำงานรายสาขาอีกด้วย (กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, 2555)

2.4 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS

กรอบความร่วมมือ ACMECS เป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาค (สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ, 2551) ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งและความหลากหลายของทั้งห้าประเทศสมาชิกเพื่อส่งเสริมการพัฒนาย่างสมดุล มีการประชุมระดับผู้นำ ACMECS มีขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2546 ที่เมืองพุกาม สหภาพพม่า ซึ่งผู้นำประเทศสมาชิกได้ลงนามในปฏิญญาพุกามเพื่อจัดตั้งกรอบความร่วมมือ ACMECS พร้อมทั้งให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการซึ่งครอบคลุมความร่วมมือ แนวทาง และทิศทางความร่วมมือดังต่อไปนี้

2.4.1 ทิศทางความร่วมมือและการดำเนินงานของ ACMECS รายสาขา

ฝ่ายไทยได้กำหนดให้มีความร่วมมือในแต่ละสาขา และใช้เป็นแนวทางปรับตัวอุปสงค์รายสาขา ได้แก่ 1) ด้านการลงทุน 2) ด้านเกษตรและอุตสาหกรรม 3) ด้านพลังงาน 4) ด้านคมนาคมขนส่ง 5) ด้านการท่องเที่ยว 6) ด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 7) ด้านสาธารณสุข

ในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะประกอบด้วย 1) สนับสนุนการพัฒนาทักษะของแรงงานเพื่อยกระดับความรู้ความสามารถของบุคลากรของประเทศสมาชิก ACMECS ให้มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในภูมิภาค 2) ยกระดับสถาบันการศึกษาและสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานของไทย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยต่างๆ สถาบันลุ่มแม่น้ำโขง สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติเชียงแสน และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติสงขลา ให้เป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภูมิภาค และ 3) ใช้ความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเครื่องมือสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

2.4.2 แนวทางการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยต่อประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

ด้านการศึกษา วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการศึกษาในทุกระดับอันเพิ่มรากฐานในการพัฒนาในด้านอื่นๆ ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ได้แก่ 1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการศึกษา 2) การจัดการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านวิชาการและอาชีพ และ 3) การส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างกัน และมีประเด็นสำคัญดังนี้ มีการพัฒนา IT ด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาและขยายแหล่งการเรียนรู้ให้หลากหลายโดยเฉพาะด้านการประกอบอาชีพ การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการความยากจนระดับบุคคล การขยายความร่วมมือด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดอาชีวศึกษาให้กับผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ ของประเทศเพื่อนบ้าน การฝึกอบรมด้านวิชาการ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและการศึกษาทางไกล พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว การพัฒนาเครื่องมือการประเมินความรู้และประสบการณ์ การประเมินเทียบระดับการศึกษา สนับสนุนทุนการศึกษา ฝึกอบรม/ดูงาน และวัสดุอุปกรณ์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการศึกษา ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ IT การแลกเปลี่ยนบุคลากรด้านการศึกษาและเยาวชน การจัดทำระบบฐานข้อมูลชุมชน การส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้และการจัดทำแผนชีวิต และแผนแม่บทของชุมชน การให้ความรู้เรื่องการจัดการความรู้แก่ประชาชน เพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องภัยพิบัติทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้น และการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ให้มีความเข้าใจกันอย่างถูกต้อง

2.4.3 กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยต่อกรอบความร่วมมือ ACMECS

การส่งเสริมความร่วมมือในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค เป็นกลไกที่สำคัญในการผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาค ในฐานะที่ไทยเป็นแกนนำในการพัฒนาภูมิภาคและอนุภูมิภาค การส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนไทยในการร่วมมือกันกับภาคเอกชนในภูมิภาค นับว่ามีความสำคัญในการร่วมผลักดันการพัฒนาดังกล่าว

2.4.4 วัตถุประสงค์ความร่วมมือภายใต้กรอบ ACMECS

เพื่อร่วมกันสร้างให้เกิดความสามารถในการแข่งขันการเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ด้วยการขจัดปัญหาความยากจนอันจะเป็นการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ร่วมมือในอนุภูมิภาค

2.4.5 เป้าหมายโดยรวมของความร่วมมือ

เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ระหว่างประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาค และอนุภูมิภาคเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเป็นส่วนเสริมต่อการขยายตัวทางด้านการค้าและการลงทุนระหว่างภูมิภาค และเพื่อให้ความร่วมมือทางวิชาการช่วยในการแก้ไขข้อขัดข้องทางเทคนิคที่ต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหลทางการค้า

2.4.6 การกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ภายใต้ ACMECS

1) การเสริมสร้างขีดความสามารถและความพร้อมทางด้านการลงทุน

เป้าประสงค์: เพื่อยกระดับสมรรถนะของบุคลากรและหน่วยงานที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศในอนุภูมิภาค ให้มีศักยภาพและความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเพื่อมุ่งหวังให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในอนุภูมิภาค นำไปสู่การเป็นตลาดการค้าฐานการลงทุน และเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญของไทย

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: บุคลากรและหน่วยงานหลักในด้านภารกิจทางเศรษฐกิจ มีศักยภาพและขีดความสามารถในการจัดการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมบรรยากาศการลงทุน และการขยายตัวทางการค้าการลงทุนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆระหว่างไทย – ประเทศในอนุภูมิภาค ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้าและการลงทุนในอนุภูมิภาค

กลยุทธ์/มาตรการสำคัญ: 1) การจัดการศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงาน ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่วนราชการต่างๆเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการค้าสมัยใหม่ 2) การพัฒนากฎระเบียบและสิทธิประโยชน์ที่เอื้อต่อการลงทุนร่วมกัน 3) การพัฒนาระบบและกลไกต่างๆที่จะอำนวยความสะดวกในการค้าระหว่างกัน เช่น ระบบภาษี ระบบการชำระเงิน พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 4) การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสในการลงทุน 5) การเสริมสร้างสมรรถนะในการดำเนินการทั้งในส่วนของประเทศรัฐและเอกชน 6) การสร้างเครือข่ายและเน้นการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐและเอกชนของไทยและประเทศในอนุภูมิภาค และ 7) การเสริมสร้างขีดความสามารถของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเศรษฐกิจชายแดน

2) ความร่วมมือด้านการเกษตร

เป้าประสงค์: 1) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและศักยภาพการเกษตรของประเทศในอนุภูมิภาค 2) เพื่อสร้างฐานการผลิตในการเป็นหุ้นส่วนภาคเกษตรโดยวัตถุดิบที่เพิ่มขึ้นจากประเทศเพื่อนบ้านจะนำกลับมาแปรรูปเป็นผลผลิตทางการเกษตรต่อไป และ 3) เพื่อพัฒนาสุขอนามัยของสัตว์ตามแนวชายแดนไทย – ประเทศในอนุภูมิภาค ให้ได้มาตรฐาน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: 1) หน่วยงานและบุคลากรของประเทศในอนุภูมิภาคมีขีดความสามารถด้านการเกษตรมากขึ้น 2) ประเทศไทยและประเทศในอนุภูมิภาคมีอุปทานทางด้าน

วัตถุดิบทางการเกษตร โดยเฉพาะในพืชเศรษฐกิจเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น และนำไปสู่การเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของโลก และ 3) ปัญหาโรคระบาดสัตว์ตามแนวชายแดนไทย ประเทศในอนุภูมิภาคลดน้อยลง

กลยุทธ์และมาตรการ: 1) การจัดการศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงาน ให้แก่บุคลากรด้านการเกษตร เพื่อให้ได้ประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน การส่งเสริมการเกษตรและวิชาการเกษตร 2) การวางแผนเครือข่ายการผลิต การจัดทำ Contract Farming ในพืชเศรษฐกิจเป้าหมาย โดยเฉพาะการตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ 3) การปรับปรุงฐานข้อมูลด้านการเกษตร 4) การปรับปรุงแก้ไขและป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามแนวชายแดน 5) พัฒนาการผลิตปศุสัตว์และสร้างเครือข่ายการควบคุมและป้องกันโรคในการค้าสัตว์ และ 6) ส่งเสริมการฝึกอบรมด้าน Animal Health Development และ Livestock Production

3) ความร่วมมือด้านพัฒนาอุตสาหกรรมและการพลังงาน

เป้าประสงค์: เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและศักยภาพด้านอุตสาหกรรมของประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาค และไทยและประเทศในอนุภูมิภาคมีแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานอย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: 1) หน่วยงานและบุคลากรของประเทศในอนุภูมิภาคมีขีดความสามารถด้านการผลิตเพื่อรองรับหรือเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมไทย 2) ไทยมีบทบาทนำในด้านเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ ระบบควบคุมคุณภาพและมาตรฐานต่างๆ และ 3) ไทยมีบทบาทนำในการบริหารจัดการพลังงานอย่างยั่งยืน และอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์และมาตรการ: 1) การจัดการศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงาน ให้แก่บุคลากรด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรม 2) ส่งเสริมการผลิตร่วมและลงทุนร่วมระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 3) ส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐ/เอกชน รวมทั้งบทบาทหน่วยงานภูมิภาคในการดำเนินการความร่วมมือ 4) ส่งเสริมความร่วมมือหุ้นส่วนกับองค์การระหว่างประเทศและแหล่งความร่วมมือต่างๆ 5) ส่งเสริมความร่วมมือด้าน SMEs 6) ส่งเสริมให้มีการเจรจาร่วมกัน และ 7) การปรับปรุงฐานข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

4) ความร่วมมือด้านการคมนาคมขนส่ง

เป้าประสงค์: ไทยและประเทศในอนุภูมิภาคมีเส้นทางคมนาคมทั้งสายหลักและสายรอง รวมทั้งระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ และส่งเสริมการเป็นบทบาทประตูการค้าของไทย

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: ไทยเป็นศูนย์กลางด้านขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบและโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ และทำให้มีโอกาสขยายตัวทางการค้าและการลงทุนเพิ่ม

กลยุทธ์และมาตรการ: 1) ส่งเสริมการศึกษา/อบรม/ดูงาน ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาเส้นทางการขนส่งคมนาคม และการบริหารโลจิสติกส์ 2) การพัฒนาระบบต่างๆ ที่จะอำนวยความสะดวกทางการขนส่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน 3) การพัฒนาปรับปรุงกฎระเบียบในการเดินทางให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน 4) ส่งเสริมการร่วมลงทุนของประเทศในอนุภูมิภาคทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และ 5) การสร้างเครือข่ายและเน้นการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งประเทศไทย ประเทศที่เป็นทางผ่านและประเทศปลายทาง

5) การส่งเสริมขีดความสามารถและความพร้อมทางด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

เป้าประสงค์: เพื่อส่งเสริมบทบาทของไทยในการเป็นศูนย์กลางการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม และการให้บริการด้านการท่องเที่ยว

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: แหล่งท่องเที่ยวของไทยและประเทศในภูมิภาค โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรมเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ และประเทศไทยเป็นศูนย์การท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค

กลยุทธ์และมาตรการ: 1) ส่งเสริมการศึกษา/อบรม/ดูงาน ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม 2) การพัฒนาระบบต่างๆ ที่จะอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน 3) การพัฒนาและปรับปรุงกฎระเบียบ สำหรับการเดินทางและนโยบายการตรวจลงตราาร่วมกัน 4) การสร้างเครือข่ายและเน้นการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดทั้งภาครัฐและภาคเอกชน 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนไทยไปสำรวจพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว 6) พัฒนาการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับเส้นทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน และ 7) ส่งเสริมให้ใช้ Border Pass เพื่อการท่องเที่ยว

6) การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์และเสริมสร้างสถาบัน

เป้าประสงค์: เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในสาขาที่จำเป็นและต้องการการพัฒนา ได้แก่ ด้านการศึกษา สาธารณสุข พลังงาน แรงงาน อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเงิน รวมถึงสาขาอื่นที่มีผลต่อการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมในอนุภูมิภาค และเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันต่างๆ ของไทยและของประเทศในอนุภูมิภาคให้มีความเข้มแข็งและสร้างเครือข่ายซึ่งกันและกัน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: 1) บุคลากรของประเทศในอนุภูมิภาคมีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา โดยเฉพาะในสาขาที่จำเป็นและต้องการการพัฒนา 2) มีบุคลากรที่มีศักยภาพรองรับและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศในอนุภูมิภาคเชื่อมโยงกับประเทศไทย 3) ไทยเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอนุภูมิภาค

กลยุทธ์และมาตรการ: 1) การจัดการการศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงาน ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่วนราชการต่างๆของประเทศในอนุภูมิภาค เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ความรู้ในสาขาที่จำเป็นและต้องการพัฒนา ได้แก่ ด้านการจัดการอาชีวศึกษา ด้านการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และด้านการบริหารจัดการการเงิน เป็นต้น 2) ยกกระดับหน่วยงาน/สถาบันทางวิชาการของไทยที่มีความพร้อมในการให้บริการด้านการศึกษาและฝึกอบรมนานาชาติให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลมากขึ้น 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน/สถาบันทางวิชาการของไทยและของประเทศในอนุภูมิภาค 4) การส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการแลกเปลี่ยนนักวิจัยและนักวิชาการ รวมทั้งการทำวิจัยร่วมกัน และ 5) หน่วยงาน/สถาบันของไทย และของประเทศในอนุภูมิภาคมีการจัดทำข้อตกลงร่วมมือระหว่างสถาบันร่วมกัน

7) การยกระดับด้านสาธารณสุข

เป้าประสงค์: เพื่อวางรากฐานทางด้านการสาธารณสุขมูลฐานให้เป็นระบบและมาตรฐาน รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังและตรวจโรค และเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องโรคติดต่อระหว่างประเทศโดยเฉพาะตามแนวชายแดน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง: หน่วยงานและบุคลากรด้านสาธารณสุขมูลฐานได้รับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถ และปัญหาโรคระบาดและติดต่อระหว่างประเทศโดยเฉพาะตามแนวชายแดน ไทย – ประเทศในอนุภูมิภาคลดน้อยลง

กลยุทธ์และมาตรการ: 1) ส่งเสริมการศึกษา/อบรม/ดูงาน ให้แก่บุคลากรทางด้านการแพทย์การป้องกันและควบคุมโรค 2) การพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพและการเปลี่ยนข้อมูล โดยเฉพาะจัดตั้งและยกระดับขีดความสามารถของศูนย์เฝ้าระวังโรคติดต่อตามชายแดน 3) การเสริมสร้างศักยภาพของการเตรียมความพร้อมรับการระบาดของโรคติดต่อ และ 4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ/แหล่งผู้ให้ที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับความร่วมมือด้านสาธารณสุข

2.5 ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษา/หน่วยงานต่างประเทศ

2.5.1 ความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา

2.5.1.1 โครงการประชุมเชิงสัมมนาหลักสูตรเคมีศึกษา และแลกเปลี่ยนปัญญาชนไป – กัมพูชา ปี 2549

เนื่องจากประเทศไทยและประเทศกัมพูชาเป็นเพื่อนบ้านที่มีการแลกเปลี่ยนและดำรงความผูกพันทางด้านวัฒนธรรมกันมาช้านาน จึงมีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเคมีศึกษาในประเทศไทยและกัมพูชาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงเห็นสมควรดำเนินโครงการประชุมเชิงสัมมนาหลักสูตรเคมีศึกษา และแลกเปลี่ยนปัญญาชนไปกัมพูชา โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) จัดทำฐานข้อมูลรวมเกี่ยวกับหลักสูตรเคมีศึกษาและไทยศึกษา 2) ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักวิชาการและนักศึกษาหลักสูตรเคมีศึกษาจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 3) ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักวิชาการและนักศึกษาหลักสูตรไทยศึกษาและเคมีศึกษา 4) เพิ่มพูนประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับประเทศ วัฒนธรรมและสังคมกัมพูชาให้กับนักวิชาการและนักศึกษาไทย และ 5) กระตุ้นให้นักศึกษาไทยเพิ่มความสนใจในหลักสูตรเคมีศึกษาและนักศึกษากัมพูชาเพิ่มความสนใจในหลักสูตรไทยศึกษา โดยมีคณาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และในประเทศกัมพูชาที่เปิดสอนหลักสูตรไทยศึกษาเป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือคือคณะกรรมการสมาคมวัฒนธรรมไทย – กัมพูชา มีระยะในการดำเนินการ 5 วัน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ 268,940 บาท ผลของการดำเนินโครงการ คือ มีฐานข้อมูลมหาวิทยาลัย ฐานข้อมูลคณาจารย์ และนักศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดสอนหลักสูตรเคมีศึกษาในประเทศไทย และหลักสูตรไทยศึกษาในประเทศกัมพูชา สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักวิชาการ อาจารย์ และนักศึกษาไทย – กัมพูชา และยังได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมไทย – กัมพูชาอีกประการหนึ่งด้วย

2.5.1.2 โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาปฐมวัยราชอาณาจักรกัมพูชา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้จัดทำหลักสูตรอบรมบุคลากรด้านการศึกษาปฐมวัยแก่ผู้บริหาร/ครูที่รับผิดชอบการศึกษาปฐมวัยของราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นการจัดอบรมเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ตั้งแต่ 25 สิงหาคม – 5 กันยายน 2551 โดยบุคลากรที่เข้ารับการอบรมมาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปฐมวัย ของราชอาณาจักรกัมพูชา จำนวน 20 คน สำหรับในส่วนของการใช้จ่ายในการฝึกอบรม ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 250,000 บาท โดยแบ่งเป็น ค่าวิทยากรและค่ารถ 80,000 บาท ค่าอาหารและเครื่องดื่ม 5,000 บาท ค่าอาหาร 60,000 บาท ค่าเบี้ยเลี้ยง 36,880 บาท ค่าที่พัก 40,000 บาท ค่าน้ำมัน 20,000 บาท ค่าวัสดุ 8,120 บาท โดยเป็นการถวายเป็นกุศลถวายการ หลักสูตร

การฝึกอบรม ได้แก่ การบริหารและจัดการในโรงเรียนปทุมวัน การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนปทุมวัน บทบาทของครูและพี่เลี้ยง ฝึกปฏิบัติเขียนโครงการและทำสื่อ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนระดับปทุมวัน แก่ครูที่เข้ารับการอบรม เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจที่ถูกต้อง และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างราชอาณาจักรกัมพูชาและประเทศไทย

2.5.1.3 โครงการตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมราชองครักษ์แห่งราชอาณาจักรไทยกับกระทรวงศึกษาธิการ เขาวชน และการกีฬาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

กรมราชองครักษ์แห่งพระราชอาณาจักรไทยกับกระทรวงศึกษาธิการแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาได้ลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือ การก่อสร้างโรงเรียนในอำเภอบาสักจังหวัดกำปงธม วิทยาลัยกำปงเฌอเดียล มีครู รวมจำนวน 95 คน แบ่งเป็น บุคลากรประจำสำนักงาน 9 คน ครูผู้สอน 86 คน โดยแบ่งเป็น ครูระดับมัธยมศึกษาสามัญ 56 คน ครูสายอาชีพศึกษา 30 คน วิทยาลัยกำปงเฌอเดียล มีนักเรียนรวม 1,483 คน แบ่งเป็น นักเรียนมัธยมศึกษาสามัญ 1,093 คน นักเรียนสายอาชีพศึกษา 390 คน ครูในวิทยาลัยกำปงเฌอเดียลที่ได้รับทุนพระราชทานฯ มีจำนวนรวม 22 คน โดยแบ่งเป็น ระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 8 คน ระดับอนุปริญญา (ปวส.) จำนวน 10 คน นักเรียนในวิทยาลัยกำปงเฌอเดียลที่ได้รับทุนพระราชทานฯ จำนวน 94 คน โดยแบ่งเป็น ระดับปริญญาตรี จำนวน 41 คน ระดับปริญญาสายอาชีพศึกษา จำนวน 4 คน ระดับอนุปริญญา (ปวส.) สายอาชีพศึกษา จำนวน 36 คน ระดับ ปวช. สายอาชีพศึกษา จำนวน 13 คน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้พระราชทานทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียนทั่วไปอีก จำนวน 185 คน ตามรายงานของฝ่ายไทยได้แจ้งว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้มีงบประมาณรายได้ใช้จ่ายไปสำหรับการก่อสร้างซ่อมแซมและการปฏิบัติงาน 7,000,00 ดอลลาร์ งบประมาณสำหรับพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1,500,000 ดอลลาร์ งบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือนเกี่ยวกับค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องปั่นไฟและน้ำประปา ประมาณ 2,500 – 3,000 ดอลลาร์ ขึ้นอยู่กับค่าน้ำมันที่ขึ้นลงตามราคา งบประมาณสำหรับซื้อรถยนต์เพื่อใช้เป็นพาหนะในการเดินทางและการขนส่ง ได้แก่ รถขนส่งขนาดใหญ่ 1 คันและขนาดเล็ก 1 คัน รถไถเพื่อการเกษตร 6 คัน รถแทรกเตอร์ 4 คัน รถไถนา 1 คัน เครื่องตัดหญ้า 1 คัน และรถยนต์ 2 คัน

2.5.1.4 ศูนย์การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยภูมินทร์พนมเปญ

การสอนภาษาไทยให้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยภูมินทร์พนมเปญ มุ่งให้นักศึกษาเพิ่มโอกาสในการทำงานกับบริษัท ห้างร้าน โรงงานของคนไทยที่ลงทุนในกัมพูชา และอาจศึกษาต่อได้ในประเทศไทยในโอกาสต่อไป จึงจำเป็นต้องทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับธุรกิจต่างๆ ที่คนไทยไปลงทุนในกัมพูชา สำหรับการจัดหลักสูตรภาษาไทยให้เหมาะสม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ – สำนักงาน

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ได้ส่งมอบหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ให้ทางมหาวิทยาลัย ภูมิรินทร์พนมเปญเป็นผู้ดำเนินการ และทำการคัดเลือกนักศึกษาในช่วง 1 – 10 กันยายน 2055 โดยทำการคัดเลือกเฉพาะนักศึกษาภาคปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรกัมพูชาในสาขาวิชา ภาษาเขมร ภาษาไทยและการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2540 อนุมัติแผนงานโครงการ มูลค่า 46 ล้านบาท ประกอบด้วย ทุน อุปกรณ์ การก่อสร้าง และบริการผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเปิดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาโท/เอก ซึ่งส่งเสริมและเผยแพร่การเรียนการสอนภาษาไทยไปยังชาวกัมพูชาที่มีความสนใจจะศึกษาภาษาไทย และใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยและกัมพูชา โดยมีแนวทางในการดำเนินโครงการ คือ เปิดสอนภาษาไทยในลักษณะ Non – degree (ระยะเวลา 2 ปี) ก่อน แล้วจึงปรับปรุงให้เป็นวิชาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี การสนับสนุนทุนการศึกษาระดับปริญญาโทภาษาไทย ณ ประเทศไทยแก่นิสิตที่เรียนภาษาไทยเพื่อให้กลับไปเป็นครูสอนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญต่อไป (ในกรณีที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีแล้ว) การสนับสนุนทุนฝึกอบรมภาษาไทยระยะสั้นแบบเข้มแก่นิสิตที่เรียนภาษาไทย (ในกรณีที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีแล้ว) การสนับสนุนหนังสือ ตำราเรียน สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน

2.5.1.5 ความร่วมมือด้านการศึกษาไทย – กัมพูชา

กระทรวงศึกษาธิการของไทยดำเนินความร่วมมือกับราชอาณาจักรกัมพูชามาเป็นเวลานาน ก่อนการลงนามในบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือด้านการศึกษา (MOU) ภายใต้กรอบความร่วมมือทางด้านวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการของไทย และกระทรวงศึกษาธิการ เขาวชนและกีฬาของกัมพูชาได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจในการศึกษาระหว่างกัน เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2546 ซึ่งเป็นความตกลงด้านการศึกษาระดับแรกที่ไทยทำกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นข้อตกลงที่ทั้งสองประเทศได้กำหนดร่วมกัน สำหรับสาขาความร่วมมือที่สำคัญ ดังนี้ การศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ด้านเทคนิคการฝึกอบรมวิชาชีพ การศึกษานอกระบบ การฝึกอบรมครู ผู้บริหาร พลศึกษาและการกีฬา ด้านวัฒนธรรม

2.5.1.6 โครงการสานสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ

เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้มีการติดต่อประสานงานมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญอย่างต่อเนื่อง โดยมหาวิทยาลัยได้ส่งผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยไปประจำที่ศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างสองมหาวิทยาลัย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ก็ยังมีการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ ซึ่งความสัมพันธ์ของทั้งสองมหาวิทยาลัยเป็นไปด้วยดี ซึ่งจากการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาเป็นปีแรกนี้เอง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ควรที่จะมีการทำความเข้าใจ

และปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาจากราชอาณาจักรกัมพูชา ดังนั้นจึงเกิดโครงการสานสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์กับมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญราชอาณาจักรกัมพูชาให้แน่นแฟ้นขึ้น มีการดำเนินการโดยติดต่อประสานงานเชิญผู้บริหารของมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญมาพร้อมกับนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และเชิญผู้บริหารของมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ มาบรรยายเกี่ยวกับระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ของกัมพูชา และหารือถึงความเป็นไปได้ของความร่วมมือด้านวิชาการและงานวิจัยระหว่างสองสถาบัน ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 29 พฤษภาคม – 2 มิถุนายน 2551 ซึ่งสำนักงานวิเทศสัมพันธ์และพัฒนามนุชลากร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

2.5.1.7 แผนความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับราชอาณาจักรกัมพูชาในโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา (ด้านการศึกษา)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมายให้ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน และสำนักงานและแผนการอาชีวศึกษารับผิดชอบในการบริหารโครงการฯ การดำเนินการในระยะแรกใช้งบประมาณของโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาในการดำเนินงานและต่อมาใช้งบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปัจจุบันรับผิดชอบการดำเนินงานโดยสำนักความร่วมมือ สอศ. ประกอบด้วย 7 โครงการ/แผนงานหลัก ดังนี้ 1) แผนงานพัฒนามนุชลากร (พัฒนาครูอาชีวศึกษาวิทยาลัยกำเภาเตียล โดยให้ทุนการศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระหว่างปิดภาคเรียนจำนวน 10 คน ใน 5 สาขาวิชา คือ ช่างไฟ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ และเครื่องกล) 2) แผนจัดทำและพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา(จัดทำและพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใน 4 สาขาวิชา คือ ช่างไฟ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ กลไกกรรมและปศุสัตว์) 3) แผนจัดหาครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ ตำราและสื่อการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาใน 4 สาขาวิชา 4) แผนปรับปรุงและก่อสร้างอาคารปฏิบัติการ ได้แก่ อาคารคหกรรม อาคารเพาะปลูกปลา อาคารโรงปุ๋ย อาคารโรงอาหารและอาคารจัดเก็บอุปกรณ์และสัมภาระทางการเกษตร 5) แผนงานจัดระบบสารสนเทศและศูนย์ข้อมูลสำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยประยุกต์ใช้ระบบศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา (ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา, 2550) ที่ใช้งานในทุกสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้ที่วิทยาลัยกำเภาเตียล และ 6) แผนงานพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและนิเทศการการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา ได้แก่ การดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียง โครงการกิจกรรมอบรม 108 อาชีพ โครงการแข่งทักษะวิชาการ โครงการปัจฉิมนิเทศ โครงการค่ายอาสาสมัครเยาวชนวิชาชีพ

ไทย – กัมพูชา และโครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ โครงการนักเรียนทุนพระราชทานฯ ด้านอาชีวศึกษา การดำเนินการระหว่างปี 2548 – 2550 สำนักงานความร่วมมือเพื่อพัฒนาการระหว่างประเทศ (สพร.) ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ

2.5.2 ความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว

ความร่วมมือไทย – ลาว มีมาเป็นเวลานานก่อนการลงนามใน MOU ภายใต้กรอบความร่วมมือทางวิชาการ ในรูปแบบการจัดหลักสูตรฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การอบรมครู การก่อสร้างอาคารสถานที่ และการจัดหาตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์ การศึกษาทั้งสายสามัญและอุดมศึกษา โดยยังให้การสนับสนุนจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งรวมถึง การสนับสนุนให้สถานศึกษาของไทยรับนักเรียน/นักศึกษาจาก สปป.ลาวมาศึกษาในประเทศไทย และมอบทุนการศึกษาในระดับปริญญาโทและเอกในมหาวิทยาลัย/ มหาวิทยาลัยราชภัฏด้วย

ภายหลังจากการลงนามใน MOU ด้านการศึกษา เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2547 (กำหนด 3 ปี) แล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการไทย เดินทางไปเยือน สปป.ลาว เมื่อวันที่ 23 – 24 กุมภาพันธ์ 2549 เพื่อเป็นประธานมอบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์การศึกษาและกีฬา แก่สถานศึกษา ที่แขวงหลวงพระบาง และแขวงอุดมไซ การมอบอาคารเรียน โรงเรียน A – 30 แขวงอุดมไซ การส่งมอบรถโดยสาร (ปรับสภาพ) แก่แขวงหลวงพระบาง (เป็นภารกิจต่อเนื่องภายใต้กรอบ JC) ตลอดจนการร่วมหารือแนวทางการร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างกัน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ ให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ฝ่ายสปป.ลาว ได้ขอรับการสนับสนุนจากไทยได้แก่ 1) การช่วยเหลือผลผลิตด้านการเกษตรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2) การให้ความรู้ในการปลูกไม้ดอกที่หลวงพระบาง และ 3) ทุนการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกเพิ่มเติมนอกเหนือจากกรอบ JC และวิชาการ

2.5.2.1 ความร่วมมือด้านวิชาการ ในส่วนที่ร่วมมือกับสำนักงานความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างไทยกับสปป.ลาว ดังที่บันทึกไว้โดยสำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปี พ.ศ. 2553 มีดังต่อไปนี้

1.1) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ (ศูนย์อาชีวศึกษาโพนโฮง) ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาของ สปป.ลาว ตั้งแต่ ปี 2537 เป็นการยกระดับโรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ให้เป็นศูนย์อาชีวศึกษาด้านแบบ ได้แก่ การก่อสร้างอาคารโรงฝึกงาน การจัดหาอุปกรณ์และวัสดุครุภัณฑ์ พร้อมการติดตั้ง/สอนการใช้งาน รวมทั้ง การพัฒนาบุคลากร (การให้ทุนฝึกอบรม/ดูงาน ทุนการศึกษา) ตลอดจนการส่งผู้เชี่ยวชาญไปพัฒนาหลักสูตร การวางแผนอาคาร การติดตั้งอุปกรณ์ การบำรุงรักษา การซ่อมแซม และการติดตามประเมินผล นอกจากนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ให้ความช่วยเหลือ

เครื่องคอมพิวเตอร์พระราชทานด้วย ทั้งนี้ฝ่ายไทยยังดำเนินการพัฒนาให้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันนี้ รวมถึงการสนับสนุนในการพัฒนาแบบ Sister School ระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาของไทยและโรงเรียนเทคนิคฯ ต่อไป

1.2) โครงการพัฒนาห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านเก็น ดำเนินการโดยสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาให้เป็นต้นแบบห้องสมุด โดยได้จัดสร้างอาคารห้องสมุด 1 หลัง จัดหาหนังสือ ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์และสื่อสารสนเทศ รวมทั้ง จัดฝึกอบรมให้แก่บุคลากรของ ห้องสมุด โดยแล้วเสร็จเมื่อเดือนมิถุนายน 2542 มีการประเมินผลโครงการในปี 2546 จัดหาหนังสือ/ ตำราเรียน และวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2548 และจะให้การสนับสนุนอุปกรณ์ ที่จำเป็นภายในเดือนมีนาคมนี้ นอกจากนี้ ฝ่ายไทยยินดีให้การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของ วิทยาลัยต่อไปด้วย

1.3) โครงการสร้างสนามกีฬา โรงเรียนมัธยมสมบรูณ์ บ้านฮ่องคำ โดยรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการของไทยไปเยือนสปป.ลาว เมื่อปี 2546 ในฐานะประธานสภารัฐมนตรีศึกษาแห่ง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีเมค) และได้แสดงความประสงค์ช่วยพัฒนาปรับปรุงสนามฟุตบอลให้แก่ โรงเรียนสีโคตตะบอง ต่อมาฝ่ายลาวขอเปลี่ยนแปลงสถานที่เป็นที่โรงเรียนมัธยมสมบรูณ์ บ้านฮ่องคำ แทน ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2547 อนุมัติงบประมาณการก่อสร้างสนามกีฬาฯ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มอบให้สถาบันการอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย ดำเนินการ เริ่มก่อสร้างเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2547 แล้วเสร็จเมื่อเดือนพฤษภาคม 2548 และได้ส่งมอบ ให้ สปป.ลาวใช้ประโยชน์เมื่อ 25 ตุลาคม 2548 เนื่องจาก สปป.ลาว มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องใช้ สนามกีฬาเพื่อฝึกซ้อมนักกีฬาเข้าแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ซึ่งประกอบด้วย สนามฟุตบอลขนาดมาตรฐาน 1 สนาม พร้อมลู่วิ่งกรีฑา มีระบบระบายน้ำ และอัฒจันทร์ 3 ชุด ทั้งนี้ เมื่อเดือนกันยายน 2548 กระทรวง ศึกษาธิการได้จัดโครงการศึกษาดูงาน และตรวจเยี่ยมความก้าวหน้าการดำเนินโครงการฯ ด้วย

2.5.2.2 การฝึกอาชีพพระยาสันในโครงการส่งเสริมกิจกรรมฝึกอาชีพโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การฝึกทักษะวิชาชีพในด้านนครกรรมให้กับนักเรียนหญิงโรงเรียนฯ โดยเฉพาะการตัดเย็บ เสื้อผ้าและการประกอบอาหาร และเป็นแนวทางการประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มอบหมายให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคายดำเนินการจัดทำโครงการฯ โดย สพร. สนับสนุน งบประมาณ มีการฝึกอบรมเมื่อเดือนกันยายน 2546 ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2547 ได้มีการจัด

กิจกรรมเพื่อร่วมเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำสปป. ลาว ซึ่งมีกิจกรรมการแสดงความสามารถของนักเรียน – นักศึกษา โดยนำผลิตภัณฑ์ ผลงานของนักเรียน / นักศึกษาที่เกิดจากการฝึกอบรมอาชีพ 108 อาชีพ ไปร่วมแสดง และได้รับความชื่นชมเป็นอย่างมาก

2.5.2.3 ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2548 โดยภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และภาควิชาวิศวกรรมก่อสร้าง มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาโครงสร้างพื้นฐานวิศวกรรมโยธา ซึ่งนับเป็นหลักสูตรมหาบัณฑิตทางวิศวกรรมหลักสูตรแรกของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จะเริ่มเปิดดำเนินการตั้งแต่เดือนมีนาคม 2549 ซึ่งในหลักการของความร่วมมือฯ คณาจารย์จากภาควิชาวิศวกรรมโยธา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะไปช่วยสอนหลักสูตรนี้ในปีแรก และจะทยอยโอนถ่ายภาระงานให้คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวต่อไป

2.5.3 ความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

2.5.3.1 การดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน

การจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการให้ความรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยการจัดกิจกรรมให้แก่ทรัพยากรจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน (กัมพูชา ลาว เวียดนาม และพม่า) กิจกรรมละประมาณ 10 – 50 คน เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน รวมทั้งจะเป็นการส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน ตามนโยบายของรัฐบาลด้วย โดยการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้านมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ขั้นพื้นฐานและระดับกลาง การฝึกทักษะวิชาชีพ และการบริหารจัดการด้านการศึกษาในระดับต่างๆ แก่บุคลากรของประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือทางการศึกษากับต่างประเทศในระดับภูมิภาคให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือระหว่างกันให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดมิตรภาพที่ใกล้ชิด และช่วยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของภูมิภาค เพื่อเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ และเปรียบเทียบคติความเชื่อด้านวัฒนธรรมระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแสดงออกถึงความจริงใจและมุ่งมั่นของไทยในการดำเนินความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค

โดยมีระยะเวลาในการดำเนินโครงการกิจกรรมภายใต้โครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน จำนวน 3 ปี ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2550 – สิงหาคม 2552 ในส่วนของงบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญ จากประเทศไทย และผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ เป็นค่าจัดการเกี่ยวกับการฝึกอบรม การสอน ค่าที่พัก อาหาร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ จากเงินงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

2.5.3.2 มูลนิธิกองทุนการศึกษาเพื่อการพัฒนา (EDF)

มูลนิธิกองทุนการศึกษาเพื่อการพัฒนา (The Education for Development Foundation: EDF) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังให้เป็นองค์กรสาธารณกุศล ลำดับที่ 255 มีพันธกิจในการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาการศึกษา และการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสให้สามารถได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเท่าเทียมกัน เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงที่สุดและกลับมาพัฒนาถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง เพื่อเป็นการบรรลุถึงพันธกิจดังกล่าว EDF ได้ดำเนินโครงการทุนการศึกษาและโครงการพัฒนาต่างๆ เพื่อช่วยเหลือเด็กยากจนในพื้นที่ชนบทห่างไกลของ 19 ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างน้อย (มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) โดยในปัจจุบันโครงการทุนการศึกษา EDF สามารถสร้างโอกาสในการศึกษาให้แก่เด็กยากจนมากกว่า 260,000 คน ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายกว่า 3,800 โรงเรียน โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีหน่วยงานต่างๆ จากทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 61 เขต ใน 19 ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ EDF ยังได้ร่วมมือกับ EDF – Lao และ EDF – Cambodia ในการขยายขอบเขตความช่วยเหลือด้านการพัฒนาศึกษาแก่เด็กและเยาวชนด้อยโอกาสในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ผ่านโครงการทุนการศึกษา โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรครู และโครงการเพื่อเด็กพิการ เป็นต้น มูลนิธิมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานหลักๆ 4 ประการ คือ 1) เพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และต้องการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ครอบครัวไม่สามารถที่จะสนับสนุนให้เรียนต่อได้ด้วยสาเหตุความยากจน โดยไม่เน้นเรื่องการมีผลการเรียนดี 2) ส่งเสริมให้เยาวชนได้พัฒนาความเชื่อมั่นและความสามารถของตนเอง เพื่อช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนของตนเองต่อไปในภายภาคหน้าได้ตามความเหมาะสมในโอกาสอันควร 3) ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรัก ความสนใจ และความรู้ในการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนต่อไป และ 4) EDF เป็นองค์กรสาธารณกุศลไม่แสวงหาผลกำไรและไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง (มูลนิธิกองทุนการศึกษาเพื่อการพัฒนา, 2545)

2.6 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ (2552) ได้จัดทำรายงานยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว โดยมีสาระสำคัญดังนี้

2.6.1 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา

2.6.1.1 ความช่วยเหลือของไทยแก่กัมพูชา

ไทยและกัมพูชาได้ดำเนินงานความร่วมมือเพื่อพัฒนามาตั้งแต่ปี 2534 โดยกัมพูชาเป็นประเทศที่มีความสำคัญลำดับต้นที่ประเทศไทยให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือที่ผ่านมานั้นประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนในด้านทุนการศึกษา ทุนฝึกอบรมและดูแลงาน ด้านผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ความช่วยเหลือประกอบด้วย 1) โครงการความร่วมมือที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ได้แก่ โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน กัมพูชา – ไทย (2539 – 2552) และโครงการศูนย์การสอนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยพนมเปญ (2547 – 2551) 2) ความช่วยเหลือตามข้อเสนอโครงการใหม่ที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ดังนี้โครงการ Transit and reception center for victims of trafficking and other vulnerable groups (TRC) in Koh Kong and Banteay Meanchey provinces 3) โครงการความช่วยเหลือที่เพิ่งสิ้นสุดไป คือ โครงการปรับปรุงซ่อมแซมโรงพยาบาลพระสีหนุ โครงการความช่วยเหลือแก่โรงพยาบาลสำโรง และโครงการปรับปรุงสุขภาพสัตว์ ในพื้นที่ภาคตะวันตกเฉียงเหนือของกัมพูชา และ 4) ความร่วมมืออื่นๆ ได้แก่โครงการพระราชทาน ตามโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การฝึกอบรมภาษาอังกฤษ ณ สพร. (ปีละประมาณ 12 ทุน) การฝึกอบรมโครงการหลักสูตรนานาชาติ ภายใต้กรอบหุ้นส่วนในลักษณะ Third country training program (โดยผู้รับทุนจากกัมพูชาเข้ารับการฝึกอบรมร่วมกับผู้รับทุนจากประเทศต่างๆ ประมาณปีละ 25 หลักสูตร) การฝึกอบรมภายใต้หลักสูตรประจำปีของไทย (AITC) ประมาณปีละ 20 หลักสูตร มีมูลค่าความร่วมมือ ปี 2540 มูลค่า 56.10 ล้านบาท ปี 2541 มูลค่า 44.50 ล้านบาท ปี 2542 มูลค่า 15.00 ล้านบาท ปี 2543 มูลค่า 13.20 ล้านบาท ปี 2544 มูลค่า 25.85 ล้านบาท ปี 2545 มูลค่า 54.08 ล้านบาท ปี 2546 มูลค่า 81.35 ล้านบาท ปี 2547 มูลค่า 38.38 ล้านบาท ปี 2548 มูลค่า 36.66 ล้านบาท ปี 2549 มูลค่า 36.34 ล้านบาท และปี 2550 มูลค่า 50.33 ล้านบาท และความร่วมมือไตรภาคีระหว่างไทยกับ Development partners ต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชา

2.6.1.2 การประเมินความร่วมมือไทย – กัมพูชา

มูลนิธิพัฒนาทรัพยากรระหว่างประเทศได้เสนอยุทธศาสตร์การให้ความร่วมมือกับ กัมพูชา ดังนี้ 1) ควรพัฒนาศักยภาพการวางแผนโครงการความร่วมมือเพื่อให้สนองต่อความต้องการที่แท้จริง โดยให้มีการประชุมแผนร่วมกัน 2) พัฒนาระบบข้อมูลของหน่วยงานที่ดำเนินโครงการ ให้ความร่วมมือให้มีความทันสมัย 3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือและเผยแพร่ฐานข้อมูลของ สพร. ให้หน่วยงานอื่นๆ ได้รับทราบ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของโครงการความร่วมมือ มีความเป็นเอกภาพและต่อเนื่อง 4) สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากไทย นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ได้เสนอแนะแนวทางการให้ความร่วมมือกับกัมพูชาในด้านต่างๆ คือ 1) ควรเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเกษตร 2) ควรส่งเสริมการอบรมเชิงวิชาการ ที่มีระยะเวลาประมาณ 3 – 6 เดือน เน้นการ เรียนรู้เพื่อนำไปใช้จริง 3) ส่งเสริม Training at workplace/site visit อย่างต่อเนื่อง 4) ขอให้องค์กร ภาคประชาชน ภาควิชาการ มีส่วนร่วมมากขึ้น และ 5) ทำโครงการ Flagship โดยเฉพาะเรื่องสหกรณ์

2.6.1.3 โครงการของสมาคมวัฒนธรรมไทย – กัมพูชาในปีงบประมาณ 2550 – 2551

การให้เงินสนับสนุนให้ Girl Guide Association of Cambodia ในการส่งคณะกรรมการ เข้าร่วมกิจกรรมครบรอบ 50 ปีของ Girl Guide Association of Cambodia โครงการจัดทำหนังสือ คู่มือข้อควรรู้ด้านวัฒนธรรมสำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทยและกัมพูชา ซึ่งได้แจกจ่ายไปยัง หน่วยงานต่างๆ กว่า 90 แห่ง และได้ส่งให้ด้านต่างๆ บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อเผยแพร่ให้ ประชาชนทั้งสองฝ่ายด้วย โครงการแสดงลิเกไทยผานยี่เกเขมรในงาน Thailand Exhibition 2007 ณ กรุงพนมเปญ โดยมูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม) ได้นำศิลปินจากไทยและกัมพูชาาร่วมกันแสดงลิเก ในเรื่อง “นาคะวงศ์” ซึ่งประสบความสำเร็จเกินความคาดหมาย โดยได้รับผลการตอบแทนจากกัมพูชา เป็นอย่างดี โครงการส่งเสริมภาพลักษณ์ไทยเพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางดนตรี โดยส่งศิลปินของไทย เข้าร่วมในงาน Thailand Exhibition 2007 ณ กรุงพนมเปญ มีผู้เข้าชมเป็นจำนวนมากและได้รับการ ตอบรับเป็นอย่างดีจากกลุ่มวัยรุ่นกัมพูชาซึ่งสามารถร้องตามศิลปินไทยได้ โครงการจัดงานภาพยนตร์ ไทยสำหรับนักศึกษาและประชาชนกัมพูชาที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ โดยเชิญผู้กำกับ และนักแสดง รวมทั้งผู้สื่อข่าวไปร่วมในการจัดฉายแต่ละครั้งด้วย ซึ่งได้จัดฉายไป 4 ครั้ง คือภาพยนตร์ เรื่อง “เด็กหอ” “โหมโรง” “ครูแกล้งรัก แกร่งอาถรรพ์” และ “หมอมะเจิบ” โครงการแลกเปลี่ยนปัญญาชน ไทย – กัมพูชา ได้นำอาจารย์และนักศึกษากัมพูชาที่เรียนภาษาไทยจากมหาวิทยาลัยพนมเปญและ สถาบันราชภัฏวชิรวิทยาสภา จำนวน 40 คนเยือนไทยระหว่างวันที่ 19 – 25 สิงหาคม 2550 โดยได้เข้าเยี่ยมคารวะประธานสมาคมฯ และมีโอกาสพบปะกับนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยต่างๆ โครงการสืบสาน วัฒนธรรมไทย – กัมพูชา ตามแนวเส้นทางโบราณจากเมืองพระนครถึงเมืองพิมาย เป็นโครงการศึกษา ร่องรอยทางวัฒนธรรมท้องถิ่นตั้งแต่ครั้งสมัยโบราณก่อนที่จะมีการแบ่งเส้นเขตแดน ทำให้เข้าใจถึง

วัฒนธรรมและอารยธรรมที่คล้ายคลึงกันระหว่างไทย – กัมพูชา และเป็นโครงการเข้าถึงระดับรากหญ้าอย่างแท้จริง โดยได้นำนักศึกษา กัมพูชา เข้าศึกษาเส้นทางดังกล่าวในฝั่งไทยแล้ว และมีผลต่อเนื่องให้มีการนำนักศึกษาไทยไปศึกษาเส้นทางดังกล่าวในฝั่งกัมพูชาในอนาคต โครงการจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือความสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย – เขมร และพจนานุกรมภาษาไทย – เขมร ฉบับคณะกรรมการความร่วมมือฯ สมาคมฯ ได้ดำเนินการแจกจ่ายไปยังสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หอสมุดทั่วประเทศกว่า 90 แห่งแล้ว

สำหรับงบประมาณปี 2551 (1 ตุลาคม 2550 – 30 กันยายน 2551) สมาคมฯ ได้จัดสรรจากหมวดงบประมาณค่าใช้จ่ายสนับสนุนภารกิจต่างประเทศแบบบูรณาการ (FMIP) ภายใต้ภารกิจเรื่องการพัฒนาวัฒนธรรม ซึ่งกรมสวนนิตเป็นเจ้าดูแลข้อมูล เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 8 ล้าน 5 แสนบาท ซึ่งได้จัดสรรสำหรับโครงการต่างๆ ของสมาคม จำนวน 7 โครงการ ได้แก่ โครงการจัดทำหนังสือเขียนและอ่านภาษาไทย จำนวน 300,000 บาท เป็นการจัดทำตำราเรียนภาษาไทยที่เรียบเรียงเป็นภาษาเขมรเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยในกัมพูชาที่มีคุณภาพและขยายผลในวงกว้างมากขึ้น โครงการจัดทำพจนานุกรมไทย – เขมร ฉบับคณะกรรมการความร่วมมือสมาคมวัฒนธรรมไทย – กัมพูชา จำนวน 582,100 บาท โดยจัดทำพจนานุกรมที่มีคำศัพท์และเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นโครงการที่ต่อเนื่องจากโครงการจัดทำพจนานุกรมไทย – เขมร ที่ได้จัดพิมพ์แล้วเสร็จในปีงบประมาณ 2550 โครงการจัดพิมพ์พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ ฉบับภาษาไทย – เขมร จำนวน 300,000 บาท โครงการจัดพิมพ์ศิลาจารึกสุโขทัย ฉบับภาษาไทย – เขมร จำนวน 350,000 บาท โครงการจัดแสดงลิเกไทย – กัมพูชา – ลาว โดยคณะมูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม) จำนวน 300,000 บาท โครงการบูรณะอาคารจวนผู้ว่าราชการจังหวัดพระตะบองหลังเก่า จำนวน 669,000 บาท และการจัดประชุมคณะกรรมการความร่วมมือ และการประชุมคณะอนุกรรมการร่วมมือฯ ไทย – กัมพูชา ณ กรุงเทพมหานคร ในปี 2551 จำนวน 3,298,900 บาท

2.6.2 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทย กับสปป.ลาว

2.6.2.1 ความช่วยเหลือของไทยแก่ลาว

ไทยและลาว ได้ดำเนินงานความร่วมมือเพื่อพัฒนามาตั้งแต่ปี 2516 โดย จัดลำดับความสำคัญให้ประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ในกลุ่มลำดับความสำคัญที่ 1 ลักษณะความร่วมมือทางวิชาการกับลาว ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรเป็นสำคัญ โดยเน้นการให้ทุนการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและโทเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งให้ทุนฝึกอบรม/ดูงาน ความช่วยเหลือด้านวัสดุ/อุปกรณ์ และความร่วมมือในรูปแบบโครงการพัฒนาใน 3 สาขาหลัก คือ สาขาการเกษตร การศึกษา และสาธารณสุข ในปี 2535 รัฐบาลไทยได้จัดสรรเงินงบประมาณจำนวน 175 ล้านบาท แก่โครงการให้ความช่วยเหลือทาง

เศรษฐกิจและวิชาการแก่ประเทศที่กำลังพัฒนา โดยให้ความสำคัญอันดับต้นกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอินโดจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลาว มูลค่าความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการที่รัฐบาลไทยให้แก่ลาวได้เพิ่มปริมาณมากขึ้นตามลำดับ ตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา แต่เมื่อปี 2541 มูลค่าความช่วยเหลือก็ได้ลดลงมาเรื่อยๆ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของไทย

การดำเนินงานให้ความร่วมมือกับลาว ตามกรอบทวิภาคี เป็นการดำเนินงานภายใต้กรอบกลไกการให้ความร่วมมือระหว่างกัน 2 ระดับ คือ 1) การประชุมคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือไทยลาว ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศเป็นประธานร่วมกัน 2) การประชุมหากันเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการโดยมีผู้อำนวยการสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) เป็นประธานร่วมฝ่ายไทย และมีเลขาธิการคณะกรรมการความร่วมมือลาว - ไทย เป็นประธานร่วมฝ่ายลาว

การให้ความร่วมมือภายใต้กรอบทวิภาคีแก่ลาว จะเป็นในรูปของโครงการพัฒนา การให้ทุนการศึกษา ฝึกอบรม ศึกษาดูงานในประเทศไทย การให้วัสดุอุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ในปัจจุบันความร่วมมือทางวิชาการในกรอบทวิภาคีแก่ลาว มีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ 1) โครงการปรับปรุงระบบการให้บริการสาธารณสุขในเขตโพนโฮง 2) โครงการพัฒนาโรงพยาบาลบ่อแก้ว 3) โครงการยกระดับพยาบาลระดับประกาศนียบัตรให้เป็นพยาบาลระดับปริญญาตรี 4) โครงการยกระดับนักวิเคราะห์การแพทย์ให้เป็นระดับปริญญาตรี 5) โครงการก่อสร้างและพัฒนาห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านเกิน 6) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ 7) โครงการปรับปรุงศูนย์วิจัยการเกษตรแห่งชาติ สปป.ลาว (นาพอก) 8) โครงการทดลองการผลิตวัตถุดิบเพื่อแปรรูปในอุตสาหกรรมแปรรูปผัก (ข้าวโพด ผักอ่อน) 9) โครงการทดลองการผลิตวัตถุดิบในส่วนของวัตถุดิบอาหารสัตว์ (ถั่วเหลือง) 10) โครงการฝึกอบรมครูฝึกในการส่งเสริมฝีมือแรงงานใน 4 แขวงภาคเหนือของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 11) โครงการพัฒนาศูนย์วิจัยการเกษตรผลิตพันธุ์พืช - พันธุ์สัตว์ ในแขวงหลวงพระบาง 12) โครงการเลี้ยงปลาและเพาะพันธุ์ปลาใน สปป.ลาว 13) โครงการป้องกันโรคสัตว์ใน 5 แขวงภาคใต้ของสปป.ลาว 14) โครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้แก่ โครงการฝึกอบรมเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขสำหรับบุคลากรทางการแพทย์จากลาว โครงการส่งเสริมกิจกรรมฝึกอาชีพโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ครูและนักเรียนของโรงเรียนฯ โครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับเจ้าแขวงจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โครงการพัฒนาและศูนย์บริการด้านการเกษตร 15) โครงการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นกิจกรรมการร่วมมือทางด้านทุนการศึกษาฝึกอบรมและดูงานตามที่ฝ่ายลาวแจ้งสาขาความต้องการในการประชุมความร่วมมือวิชาการไทย - ลาว แต่ละปีในสาขาต่างๆ ตามคำขอของฝ่ายลาว สำหรับในปี 2549

ฝ่ายไทยได้สนับสนุนทุนศึกษาต่อเนื่องในระดับต่างๆ รวม 128 ทุน (ซึ่งจำนวนทุนจะลดลงตามจำนวนนักศึกษาที่จบการศึกษา) ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 25 ทุน ทุนศึกษาแพทย์เฉพาะทาง 4 ทุน และสนับสนุนทุนฝึกอบรม/ดูงาน จำนวน 100 ทุน (18 หลักสูตร) 16) โครงการหลักสูตรนานาชาติ เป็นการให้ทุนลักษณะแข่งขันแก่ประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ รวมทั้งลาวมาศึกษาหลักสูตรนานาชาติ ณ สถาบันการศึกษาไทย และ 17) การให้ทุนหลักสูตรฝึกอบรมประจำปี เป็นการแจ้งเวียนหลักสูตรการฝึกอบรมที่หน่วยงานไทยและสถาบันทางวิชาการของไทย จัดขึ้นในประเทศไทยให้รัฐบาลลาวเสนอชื่อผู้สมัครรับทุนฝึกอบรมร่วมกับผู้สมัครจากชาติต่างๆ ปีละประมาณ 15 – 20 หลักสูตร

2.6.2.2 มูลค่าความร่วมมือในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

ในปี 3535 รัฐบาลไทยได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 175 ล้านบาท แก่โครงการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการแก่ประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นแก่ประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งลาว มูลค่าความร่วมมือที่รัฐบาลไทยให้แก่ลาวได้เพิ่มปริมาณมากขึ้นตามลำดับ ตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา แต่เมื่อปี 2541 มูลค่าความช่วยเหลือก็ได้ลดลงเรื่อยมาเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจของไทย สำหรับมูลค่าความร่วมมือที่ไทยให้แก่ลาวในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

ปี	จำนวน(ล้านบาท)
2534	31.20
2535	42.50
2536	54.40
2537	91.50
2538	119.10
2539	126.20
2540	176.60
2541	125.00
2542	69.15
2543	60.00
2544	36.65
2545	29.27
2546	30.81
2547	45.0
2548	48.25
2549	63.69
2550	63.92

2.6.2.3 แนวทางการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยต่อลาว

การให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยต่อลาว มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการเมือง สังคม และวัฒนธรรมระหว่างลาวและไทย 2) เพื่อมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนในการพัฒนา และจัดความยากจน โดยการใช้สมรรถนะของไทย โดยเฉพาะในสาขาที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะ การเกษตร การศึกษา การสาธารณสุข และอื่นๆ 3) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการตระหนักที่จะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อพึ่งพาตนเอง และเหมาะสมกับลักษณะความเป็นอยู่ของลาว และ 4) เพื่อใช้โครงการความช่วยเหลือเป็นเครื่องมือผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางวิชาการของภูมิภาค โดยการสร้างสมรรถนะของหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาของไทยให้สามารถดำเนินงานในขอบข่ายระหว่างประเทศ

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ 1) มีความสัมพันธ์ที่ดีของสองประเทศ โดยที่ลาวมีความไว้วางใจมากขึ้น 2) มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนระหว่างสองประเทศมากขึ้น 3) ประเทศลาวเป็นฐานการผลิตวัตถุดิบทางการเกษตรที่สำคัญให้แก่ประเทศไทย และ 4) ความร่วมมือภาคประชาชนมากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนเกื้อหนุนต่อการทำความเข้าใจและความไว้วางใจในระดับประชาชนเพิ่มมากขึ้น

2.6.2.4 ภาพรวมรายสาขาความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยต่อลาว

สำนักงานความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ได้ทำการสำรวจถึงสาขาความร่วมมือและประเด็นยุทธศาสตร์ รวมทั้งจุดเน้นที่ควรให้ความร่วมมือกับประเทศลาวของส่วนราชการต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชน ในด้านการศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการศึกษาในทุกระดับ อันจะเป็นรากฐานการพัฒนาในด้านอื่นๆ ภาพรวมประเด็นยุทธศาสตร์/สาขา 1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการศึกษา 2) การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน 3) การส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องและความคิดอย่างสร้างสรรค์ระหว่างเยาวชน 4) ส่งเสริมการอาชีวศึกษาแก่เยาวชนในวัยแรงงาน 5) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบอิงมาตรฐาน 6) การเสริมสร้างการจัดการอาชีวศึกษาที่ยั่งยืนของลาว และ 7) การสร้างและการพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนลาว ประเด็นสำคัญ คือ การสร้างและขยายเครือข่ายระหว่างกัน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการด้านการศึกษา สายสามัญและอาชีพในทุกระดับ การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม การพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ การพัฒนาครูให้มีวิทยฐานะและคุณวุฒิทางวิชาชีพชั้นสูง การพัฒนาระบบการศึกษาด้านอาชีวศึกษา การจัดอาสาสมัครผู้ชำนาญการเพื่อปรึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนในสาขาอาชีพ การจัดอบรมวิชาชีพระยะสั้นให้กับครู และนักศึกษา การสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ในสาขาที่สนองตอบตลาดแรงงาน การพัฒนานุเคราะห์การศึกษานอกโรงเรียน การพัฒนาศูนย์

การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน วิสาหกิจชุมชนเพื่อการสร้างชุมชนเข้มแข็ง และการพัฒนาเครื่องมือประเมินความรู้และประสบการณ์ การประเมินเทียบระดับการศึกษา

2.7 การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

2.7.1 การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชา

กัมพูชายังถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความยากจนมากประเทศหนึ่ง ดังนั้น รัฐบาลกัมพูชา จึงให้ความสำคัญอย่างสูงสุดต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อมุ่งขจัดความยากจน ยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยเฉพาะในพื้นที่ ชนบทให้ดีขึ้น (สำนักงานตำรวจภูธรภาค 7, 2551) ปัจจุบันรัฐบาลกัมพูชาอยู่ในระหว่างการดำเนินการ ตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์แห่งชาติ (National Strategic Development Plan – NSDP) ช่วงระหว่าง ปี พ.ศ. 2549 – 2553 ยุทธศาสตร์ลดความยากจนแห่งชาติ (National Poverty Reduction Strategy – NPRS) รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ (Cambodia's Millennium Development Goals – CMDGs) ซึ่งล้วนแล้วแต่มีจุดมุ่งหมายให้กัมพูชาก้าวเดินไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืน

รัฐบาลปัจจุบันซึ่งนำโดยสมเด็จเจ็ญ เซน นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายและประกาศใช้ ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม (จัตุโกณ) เพื่อการเจริญเติบโต การจ้างงาน ความเสมอภาคและประสิทธิภาพ ในกัมพูชา (“Rectangular Strategy” for Growth, Employment, Equity and Efficiency in Cambodia) ภายหลังการจัดตั้งรัฐบาลเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัด การแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่กัมพูชากำลังเผชิญอยู่และการพัฒนาศักยภาพของกัมพูชา ได้แก่ 1) การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ 2) ส่งเสริมการสร้างงาน 3) การปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติการของรัฐบาลเพื่อประกันความเท่าเทียมกันและความเป็นธรรมในสังคม 4) การเพิ่ม ประสิทธิภาพและความสามารถของรัฐบาลในการดำเนินโครงการปฏิรูปในทุกสาขาเพื่อลดความ ยากจนและบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความสำคัญของยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม ได้แก่ การมุ่งพัฒนาประเทศเพื่อต่อยอดจากยุทธศาสตร์ สามเหลี่ยม (ตรีโกณ หรือ Triangular Strategy) ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของการดำเนินงานของรัฐบาลชุด ก่อน โดยมีวัตถุประสงค์ 9 ประการ ได้แก่ 1) การขจัดความยากจนและหิวโหย 2) การจัดระบบ การศึกษาขั้นต้น 9 ปี 3) การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ 4) การลดอัตราการตายของทารก 5) การปรับปรุงระบบสาธารณสุข 6) การต่อสู้กับโรคติดต่อร้ายแรง HIV/AIDS มาลาเรีย ฯลฯ 7) การ ปกป้องสิ่งแวดล้อม 8) การสร้างหุ้นส่วนระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา 9) การเก็บกักทุนระเบิดและการ ช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้าย ทั้งนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานของการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจโดยมุ่งพัฒนาและ

นำประเทศไปสู่การเติบโต การจ้างงาน ความเท่าเทียมกัน และควมมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเกื้อกูลต่อการปฏิรูป ทางการเมือง และความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล

โครงสร้างของยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม ประกอบด้วย

1) ยึดหลักธรรมาภิบาล (Good governance) โดยมุ่งเน้นการปฏิรูป 4 ประการ ได้แก่ (1) การต่อต้านการคอร์รัปชัน (2) การปฏิรูปกฎหมายและการศาล (3) การบริหารสาธารณะ และ (4) การปฏิรูปกองทัพ โดยเฉพาะการลดจำนวนกำลังพลและหันไปเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร และอาวุธยุทโธปกรณ์

2) สร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่ (1) ความสงบเรียบร้อย เสถียรภาพทางการเมือง และระเบียบทางสังคม (2) การสร้างหุ้นส่วนด้านการพัฒนา ซึ่งรวมถึง ภาคเอกชน ประเทศผู้บริจาค และประชาชน (3) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการคลัง และ (4) การบูรณาการกัมพูชาเข้าสู่ภูมิภาคและโลก

3) ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยมยังได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศใน 4 สาขาหลัก ได้แก่ (1) ด้านการเกษตร (2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (3) การพัฒนาภาคเอกชนและสนับสนุนการสร้างงาน และ (4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์การลดความยากจนของรัฐบาล ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อย เสถียรภาพ และจัดระเบียบทางสังคมโดยใช้มาตรการซึ่งสนับสนุนกฎเกณฑ์และความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย การเคารพในสิทธิมนุษยชนและความเป็นประชาธิปไตย เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและความมั่นคงให้นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว 2) การรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนประมาณร้อยละ 5 - 7 ต่อปี 3) การส่งเสริมการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกันระหว่าง คนรวยกับคนจน ระหว่างเมืองกับชนบท และระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง และ 4) การพัฒนาการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ปัจจุบันกัมพูชากำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) การฟื้นฟูระบบชลประทานเพื่อการเกษตร 2) การพัฒนาการสื่อสารโทรคมนาคม 3) การสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ 4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 5) การสร้างอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก 6) การพัฒนาการท่องเที่ยว 7) การสำรวจและใช้ทรัพยากรแร่อย่างยั่งยืน และ 8) การพัฒนาการค้า การเติบโตทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่ดี โดยธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ประมาณว่าจะขยายตัวร้อยละ 9.5 และ 9 ในปี 2550 และ 2551 ตามลำดับ อันเป็นผลจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในประเทศที่มีมากขึ้น การไหลเข้าของการลงทุนจากต่างชาติเพิ่มขึ้น การใช้จ่ายด้านการลงทุนของภาครัฐ และผลผลิตการเกษตรขยายตัว ขณะที่อุตสาหกรรมส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอ การก่อสร้าง และการท่องเที่ยวก็ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

2.7.1.1 นโยบายการจัดการศึกษาของกัมพูชา

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 เป็นต้นมา กัมพูชาได้เปลี่ยนระบอบปกครองประเทศเป็นระบอบประชาธิปไตย ทำให้กัมพูชาต้องเปิดประเทศสู่โลกของยุคสมัยใหม่ ซึ่งต้องเร่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาให้เท่าเทียมกับนานาประเทศเพื่อแก้ปัญหาปากจนของประชาชน วิสัยทัศน์พัฒนาประเทศระยะยาวของรัฐบาลกัมพูชา คือ ได้เชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา กับยุทธศาสตร์การลดความยากจนของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายรัฐบาลกัมพูชามากเนื่องจาก ราชอาณาจักรกัมพูชาเพิ่งพ้นจากภาวะสงครามกลางเมืองหลายทศวรรษ ซึ่งระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเกือบทุกด้านถูกทำลาย ระบบโครงสร้างด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองอ่อนแอ ทำให้กัมพูชาถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่ยากจนที่สุด ไม่มีงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อใช้ในการฟื้นฟูระบบการศึกษา ทำให้ระบบการจัดการศึกษาขาดคุณภาพและอ่อนแอ ประสบกับปัญหาขาดแคลนในด้านเอกสาร ตำรา สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูผู้สอน วิธีการสอนของครู และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่ยังไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษายังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นักศึกษาในประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลต่อการมีงานทำ และคุณภาพชีวิตที่ดี จึงยากต่อการทำให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งการลดปัญหาความยากจนของประชาชน (Annie Nut, et. al., 2004)

จากความพยายามฟื้นฟูระบบการศึกษาภายใต้ความช่วยเหลือและความร่วมมือเกือบทุกด้านจากต่างประเทศ รัฐบาลกัมพูชาได้เพิ่มร้อยละของการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินประจำปีให้แก่ ด้านการศึกษาสูงขึ้น เพื่อนำมาใช้ในด้านการขยายโอกาสทางการศึกษา ขยายสถานศึกษา ขยาย การศึกษาภาคบังคับให้มีคุณภาพ และสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาสำหรับปวงชนเพื่อการพัฒนา ระยะ ยาวที่ยั่งยืน ในปี ค.ศ. 1994 กระทรวง ศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬาของกัมพูชาได้กำหนด และ บังคับใช้ กติกา 7 ข้อในด้านการศึกษา (Moeun, 2003) ดังนี้

ข้อ 1 สร้างโอกาสให้เด็กทุกภูมิภาค และเด็กชนกลุ่มน้อยได้เข้าเรียนให้สำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษา และให้เด็กที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างน้อยจำนวนร้อยละ 75 ได้เรียนต่อให้สำเร็จการศึกษาในภาคบังคับ 9 ปี โดยให้นักเรียนเรียนตามลำดับชั้น หรือเรียน ควบหลายชั้น (Multi – Grade)

ข้อ 2 ส่งเสริม และกระตุ้นให้เด็กที่มีอายุ 12 – 14 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กหญิงให้ เรียนจนถึงชั้นมัธยมศึกษา โดยการยกระดับโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นโรงเรียนที่มีเปิดสอนถึงระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ 3 ทำให้คุณภาพของการเรียนการสอนดีขึ้น โดยให้มีการเปิดการฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการสอนให้แก่บุคลากรข้าราชการครู เพิ่มจำนวนชั่วโมงเรียน และจัดหาเอกสาร ตำรา หนังสือที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

ข้อ 4 ซ่อมแซม ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสร้างอาคารเรียนใหม่ในโรงเรียน

ข้อ 5 พัฒนาส่วนที่สำคัญต่าง ๆ ของการศึกษา เช่น การศึกษานอกระบบ อุดมศึกษา และอาชีวศึกษา

ข้อ 6 พัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษา ด้วยการพัฒนาเอกสาร ตำราของผู้บริหารสถานศึกษา และให้คำปรึกษาที่เหมาะสมแก่ผู้บริหาร

ข้อ 7 จัดให้มีห้องสมุดที่ช่วยประชาชนให้สามารถอ่านและเขียนได้

รัฐบาลกัมพูชาได้เริ่มทำการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา โดยการใช้รูปแบบที่หลากหลาย กล่าวคือทำอย่างไรให้การดำเนินงานจัดการศึกษาทุกระดับชั้นสามารถดำเนินไปได้อย่างมีคุณภาพ เป้าหมายสำคัญของรัฐบาลกัมพูชาในระยะนี้ คือ ลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนกัมพูชาทุกคนได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษาทุกระดับชั้นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ปฏิรูประบบการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้กลายเป็นคนที่มีศักยภาพสูง มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และทักษะวิชาชีพสูงเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและสามารถเข้าไปแข่งขันกับนานาประเทศได้ นอกจากนี้ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำหรับระยะเวลา 5 ปี ครั้งที่ 2 (2000 – 2005) ได้ระบุว่า ความเจริญในด้านการศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ช่วยพัฒนาสังคมและธรรมาภิบาลไปพร้อมๆ กัน จนนำไปสู่การช่วยอุดหนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และลดความยากจนของประชาชนได้ (Royal Government of Cambodia, 2003)

ในปีงบประมาณ 2006 กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬาได้รับงบประมาณจัดสรรจากรัฐบาลเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 23 จากร้อยละ 19.5 ของงบประมาณประจำปี เพื่อนำไปใช้ในการยกระดับ และขยายสถานศึกษาศึกษาของรัฐให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ เพิ่มทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนนักศึกษาที่ยากจน ขยายหลักสูตรและสาขาวิชาให้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าศึกษา และสามารถเรียนรู้ในสาขาวิชาใหม่ๆ และได้รับความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นในขณะเดียวกัน รัฐบาลกัมพูชาก็ได้พยายามขอความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากภาคเอกชนและภาคส่วนต่างๆ ทั้งในประเทศ และนานาประเทศในด้านงบประมาณ เอกสาร ตำรา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรด้านการศึกษาที่จำเป็น รวมทั้งให้คำปรึกษาด้านเทคนิคและวิชาการเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษา อุดมศึกษา และอาชีวศึกษา สามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์

ให้มีความเป็นผู้นำด้านธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบสูง มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกในหน้าที่การงาน และมีความซื่อสัตย์สุจริตสามารถเข้าร่วมช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ รวมทั้งเพื่อสนองตอบต่อความเจริญก้าวหน้าของโลก และเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวไปสู่การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน โดยรัฐบาลกัมพูชา มีความเชื่อมั่นว่า ประเทศที่มีเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้า และมั่นคงนั้น เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญในการพัฒนา ฝึกฝน และดูแลทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างดี แล้วย่อมได้เปรียบประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากรคนที่มีคุณภาพ (Office of the Council of Ministers, 2004)

2.7.1.2 การพัฒนาระบบการศึกษาของกัมพูชา

1) หลักการ และแนวคิดในการจัดการศึกษา

รัฐบาลกัมพูชามีแนวคิดว่าการลดระดับความยากจนของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายความว่า ทำให้ประชาชนมีระดับความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันเพื่อกล้าเข้าไปมีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ในคำกล่าวของนาย ซอร์ เคง (SAR KHENG) รองนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลกัมพูชา ต่อที่ประชุมใหญ่ว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่กรุงโจฮันเนสเบิร์ก (Johannesburg) เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2545 ว่า รัฐบาลกัมพูชา ได้มีการพยายามลดระดับความยากจนของประชาชน การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยให้ประชาชนสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษาเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน รัฐบาลกัมพูชาก็ได้ลงนามในสนธิสัญญาขององค์การสหประชาชาติด้วยสิทธิของเด็ก (UN Declarations on the Rights of the Child) รวมทั้ง ได้ให้คำสัญญาที่จะทำให้สำเร็จในเป้าหมายการศึกษาแห่งสหัสวรรษ (The Millennium Goals for Education) และคำประกาศว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ทำ ณ กรุงดาการ์ เมื่อปี ค.ศ. 2001 (Dakar Education for All Declaration of 2001) นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชา ยังได้เห็นสัญญาณตกลงร่วมเพื่อทำให้การศึกษาในภาคบังคับระยะเวลา 9 ปี ประสบความสำเร็จ คือ ให้เด็กกัมพูชาที่มีถึงอายุถึงวัยเรียนทุกคน ได้เข้าเรียนในราวปี ค.ศ. 2015 โดยรัฐบาลได้เพิ่มงบประมาณเป็น 2 เท่าของปีงบประมาณที่ผ่านมา เพื่อสนับสนุนด้านการศึกษาภาคบังคับดังกล่าวข้างต้นให้มีการกระจาย อย่างทั่วถึงประชาชน และมีคุณภาพ รวมทั้งได้ร่วมมือกับนานาชาติ และองค์การระหว่างภูมิภาคที่ให้ความช่วยเหลือ เพื่อปฏิบัติตามแผนปฏิรูปการศึกษานี้ให้สำเร็จ ทั้งนี้ ทำให้ รัฐบาลกัมพูชาสามารถสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งที่จะช่วยพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจกัมพูชาให้มีความยั่งยืนและมั่นคงได้ รัฐบาลกัมพูชายังยอมรับว่า ประชาชนที่ได้รับการศึกษาที่ดี เปรียบเสมือนสะพานโค้งที่เชื่อมต่อกันระหว่างการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองแบบประชาธิปไตย รวมทั้งช่วยส่งเสริมการดูแลและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย

2) ระบบการจัดการศึกษาของกัมพูชาที่ได้พัฒนา

กัมพูชาได้ปฏิรูประบบการจัดการศึกษา เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา คือ เมื่อเด็กได้รับการศึกษาแล้วจะกลายเป็นคนที่มีความสมบูรณ์เต็มที่สามารถที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมและสามารถเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ตามความต้องการ ส่วนระบบการจัดการศึกษาของกัมพูชา มีดังนี้

การศึกษาในระดับอนุบาลศึกษาสำหรับเด็ก อายุ 3 – 5 ปี ซึ่งได้แบ่งการศึกษาในอนุบาลเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ใช้ระยะเวลาศึกษา 3 ปีการศึกษา

การศึกษาในภาคบังคับ หรือ ขั้นพื้นฐาน ใช้ระยะเวลาศึกษา 9 ปีการศึกษา สำหรับเด็กอายุ 6 – 14 ปีโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา 6 ปี ตั้งแต่เกรด 1 ถึงเกรด 6 และระดับมัธยมศึกษาปฐมภูมิ (มัธยมศึกษาตอนต้น) ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปีการศึกษา ตั้งแต่เกรด 7 ถึงเกรด 9 รวมทั้งมีการสอบไล่เพื่อจบระดับขั้นพื้นฐานนี้

ระดับมัธยมศึกษาทุติยภูมิ (มัธยมศึกษาตอนปลาย) ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปีการศึกษา ตั้งแต่เกรด 10 ถึงเกรด 12 สำหรับนักเรียนอายุ 15 – 17 ปี และมีการสอบไล่เพื่อจบหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาทุติยภูมิ

นอกจากนี้ในระดับมัธยมศึกษาปฐมภูมิและทุติยภูมิยังแยกออกเป็นการศึกษาสายเทคนิคและวิชาชีพ และในปี 2545 ได้แยกการจัดการศึกษาสายเทคนิคและวิชาชีพไปอยู่ในการดูแลของกระทรวงแรงงาน

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงสุด ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาชั้นสูงต่างๆ ของภาครัฐและภาคเอกชนอีก ซึ่งในปี พ.ศ. 2551 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 63 แห่ง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงพนมเปญ และเมืองใหญ่ๆ ของกัมพูชา

3) แผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานในการจัดการศึกษา

เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศโดยการพัฒนาการศึกษาของรัฐบาลกัมพูชาประสบความสำเร็จ กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและการกีฬาได้สร้างแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระหว่างปี ค.ศ. 2006 – 2010 โดยมีจุดประสงค์จะมุ่งสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถและมีคุณภาพ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอันหนึ่งของยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยมแห่งการพัฒนาประเทศของรัฐบาลกัมพูชาสมัยที่ 3 กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและการกีฬาได้มุ่งมั่น และส่งเสริมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆระดับตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา นอกจากนี้แผนยุทธศาสตร์การศึกษานี้ ยังช่วยกระตุ้นและผลักดันให้มีการปฏิรูปการศึกษาตามรูปแบบปัจจุบันเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแห่งชาติ ปี ค.ศ. 2006 – 2010 ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของเป้าหมายการพัฒนาแห่ง

สหัฐวรรษ และสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายในแผนพัฒนาแห่งชาติเพื่อการศึกษาของปวงชน (Ministry of Education, Youth and Sports. 2005)

นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชา (Royal Government of Cambodia, 2003) ได้ให้ความสำคัญต่อโครงการการศึกษาเพื่อปวงชน เนื่องจากมีความคาดหวังว่า เมื่อเด็กกัมพูชาทุกคนได้มีโอกาสรับการศึกษาอย่างน้อยในภาคบังคับ 9 ปีแล้ว จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาครอบครัวและสังคมชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้โครงการการศึกษาเพื่อปวงชนประสบความสำเร็จ กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬาได้ทำการวิเคราะห์นโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรที่จะใช้ในการจัดการศึกษาในระยะเวลาอีก 15 ปี โดยคำนึงถึงการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) รวมทั้งการเพิ่มเงินเดือนและสวัสดิการให้แก่ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬา ซึ่งนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว นั้น แบ่งเป็น 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 การวางนโยบาย ยุทธศาสตร์ และวางแผนงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน มีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์การศึกษาระยะปานกลาง ให้เป็นแผนยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อปวงชนระยะยาว ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงเนื้อหา ดังนี้

(1) รับรองให้มีการเข้าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับอย่างเสมอภาค โดยให้มีการสนับสนุนจากรัฐบาลเพิ่มเติมในการฝึกอบรมครู และกระตุ้นให้ชุมชน ผู้ปกครอง และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านงบประมาณ และการบริหารจัดการศึกษาระดับอนุบาล และระดับสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับโดยให้ความสำคัญกับนักเรียนมาจากครอบครัวยากจน เพื่อให้ได้รับโอกาสศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

(2) การประกันคุณภาพ และประสิทธิภาพของการศึกษา โดยเพิ่มงบประมาณในด้านวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน การพัฒนาครู ส่งเสริมการศึกษาภาคบังคับ การประเมินติดตามคุณภาพ การเรียนการสอน การปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการ การกระจายข้าราชการครู และการทำให้เข้มแข็งภายในสถานศึกษา

(3) การพัฒนาความรู้ให้แก่ข้าราชการครู เพื่อเตรียมการกระจายอำนาจ คือ จะแบ่งอำนาจให้สถานศึกษาทุกแห่งปกครองด้วยตนเองโดยการเพิ่มอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ในการบริหารจัดการศึกษา ติดตามตรวจสอบคุณภาพ และนิเทศการศึกษา

ประการที่ 2 นโยบายด้านงบประมาณในอนาคต เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียน ซึ่งจากการสำรวจไว้ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 ถึง ค.ศ. 2010 อัตราเพิ่มขึ้นของนักเรียนจะสูงขึ้นเสมอตลอดจนปี ค.ศ. 2010 และอัตรานักเรียนที่ลาออกกลางคันจะลดลง ในปี ค.ศ. 2010 อัตรานักเรียนขึ้นระดับชั้นในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 100 นอกจากนั้นมีการ

คาดหวังว่า เด็กที่ลาออกกลางคันจำนวน 100,000 คนจะลดลงโดยการเปิดให้มีการสอนนอกระบบแบบบูรณาการ ทั้งนี้เป็นความเสี่ยงและโอกาส ที่จะต้องใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ห้องเรียน และครูผู้สอน ความเสี่ยงคือ การบรรจุครู และสร้างห้องเรียนให้เพียงพอในระดับประถมศึกษา และบรรจุครูเป็นจำนวนน้อยในระดับมัธยมศึกษาสำหรับระยะเวลา 15 ปี ข้างหน้า อย่างไรก็ตามก็ยังดีที่มีโอกาสในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการเข้าเรียน ซึ่งจะต้องดำเนินการ ดังนี้

(1) เลิกใช้วิธีการเรียนการสอนตามแบบแบ่งการเรียนเป็นภาคเช้า และภาคบ่าย ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในปี ค.ศ. 2010 โดยการเพิ่มชั่วโมงสอนแทน

(2) สนับสนุน ส่งเสริม ฝึกอบรม และกระจายครูประถมศึกษา และมัธยมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้กระจายทั่วถึงทุกโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ห่างไกล เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 2004 – 2005

(3) สร้างอาคารเรียนเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนไม่สมัครเข้าเรียน และโรงเรียนประถมศึกษาที่ยังเปิดสอนไม่ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเพิ่มให้มีการสอนควบ 2 ห้องด้วยกันในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและอยู่ห่างไกล

ประการที่ 3 ทำการประเมินในด้านการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน คือการประเมินเพื่อรับรองให้มีการใช้ทรัพยากรที่ต้องการให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามวิสัยทัศน์เศรษฐกิจมหภาคของรัฐบาลกัมพูชา การประเมินจะเพิ่มขึ้นโดยยึดหลักการของการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และการใช้งบประมาณของรัฐบาล

ดังนั้น จากการอธิบายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เพื่อให้การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประสบความสำเร็จ รัฐบาลกัมพูชาได้ใช้แผนยุทธศาสตร์ และนโยบาย ได้แก่ 1) ทำการปฏิรูปการศึกษา ที่มุ่งมั่นและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะให้นักเรียนทุกคนได้เรียนจบการศึกษาในภาคบังคับ 9 ปี 2) การวางแผนนโยบาย ยุทธศาสตร์ และวางแผนงบประมาณระยะยาว ที่จะใช้ในการจัดดำเนินการเรียนการสอน การฝึกอบรม และส่งเสริมสวัสดิการครู เพื่อรับรองการเพิ่มขึ้นของนักเรียน 3) ทำการประเมินการใช้ทรัพยากรที่มี และสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนโดยยึดหลักการของการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

2.7.2 การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของสปป.ลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำหนดให้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวขึ้นในการประชุมใหญ่ครั้งที่ 3 ของพรรครัฐบาล

ในเดือนมีนาคม 2006 ได้มีเป้าหมายในปี ค.ศ. 2020 จะต้องทำให้ประเทศชาติหลุดพ้นออกจากความด้อยพัฒนามีปัจจัยพื้นฐานแห่งการเป็นอุตสาหกรรมและทันสมัย (พิมพ์ เพ็ญเทพ, 2553)

เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด จึงมีมติให้ใน ค.ศ. 2006 – 2010 ต้องถือเอาการศึกษาเป็นงานใจกลางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รัฐบาลดำเนินการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นสืบต่อเร่งรัดเพื่อมุ่งสร้างให้คนลาวเป็นพลเมืองดี มีการศึกษา มีความรู้ มีวิชาชีพ มีความสามารถประดิษฐ์สร้าง และมีความกระตือรือร้นต่อการพัฒนาประเทศชาติ ก็คือพัฒนาตนเอง มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์และมีคุณสมบัติศีลธรรมอันโปร่งใส เพื่อตอบสนองกับความเรียกร้องต้องการของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ก็คือ ความเรียกร้องต้องการของการเชื่อมโยงเข้ากับสากล

2.7.2.1 สภาพของการพัฒนาแผนการศึกษาที่ผ่านมา

1) ผลสำเร็จระยะ 20 กว่าปี แห่งการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ผ่านมา แผนการศึกษาได้มีการเติบโตขยายตัวหลายด้าน ระดับความรู้ของประชาชนได้รับการปรับปรุงดีขึ้นเป็นก้าวๆ ซึ่งแสดงออก คือ

1.1) ระบบการศึกษาแห่งชาติได้รับการปรับปรุงและมีการขยายตัวทางด้านปริมาณและคุณภาพ นับตั้งแต่ชั้นเลี้ยงเด็กอนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย เครือข่ายโรงเรียนประถมมัธยมได้มีการปรับปรุงและขยายไปจนถึงเขตชนบท นอกจากนั้นยังมีการศึกษาภาคเอกชนก็ได้ทำไปเคียงคู่กันทั่วทุกจังหวัด

1.2) ทางด้านจำนวนนักเรียนโรงเรียน ห้องเรียน ก็ได้เริ่มตอบสนองกับความต้องการของสังคมโดยพื้นฐาน ถ้าเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจะเห็นได้ว่าในช่วงปี ค.ศ. 1975 – 1976 มีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 146 คน แต่ในช่วงปี ค.ศ. 2005 – 2006 มีถึง 45,198 คน

1.3) ได้เอาใจใส่ขยายงานการศึกษาไปสู่เขตชนบท ได้สร้างโรงเรียนประถมโรงเรียนชนเผ่าทุกจังหวัด มีโรงเรียนสามัญกีนอนประจำชนเผ่า พร้อมกันนั้นก็ใส่ใจประชาชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ได้เรียนหนังสือในกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ได้ถึง 73% ทำลดความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบททำให้ดีขึ้นเป็นก้าวๆ

1.4) ได้ส่งเสริมการศึกษาให้เป็นงานของสังคมทุกส่วน ซึ่งมาถึงปัจจุบันทุกภาคส่วนได้เอาใจใส่ประกอบทุนเพื่อสร้างเงื่อนไขให้ทุกคนได้เข้าเรียน

1.5) เพิ่มทวิการร่วมมือกับสากลทำให้ประเทศมีเสถียรภาพทางการเมืองและความสงบสุขที่หนักแน่น เศรษฐกิจได้รับการพัฒนาต่อเนื่อง ชีวิตการเป็นอยู่ของประชาชนได้พัฒนาดีขึ้นโดยเฉพาะนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ผ่านมา

2) สาเหตุที่พาให้มีจุดอ่อนและข้อบกพร่อง

2.1) ปัจจัยอัตวิสัย

2.1.1) ระบบการคุ้มครองบริหารการศึกษายังไม่เหมาะสมกับความต้องการของสังคมเท่าที่ควร การพัฒนาเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงจินตนาการของการนำแต่ละชั้นยังล่าช้า บรรดาข้อกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ของแขนงการศึกษาไม่ได้รับการปรับปรุงให้ทันกับสภาพการเก็บสถิติที่รับใช้ในการสร้างแผนการยังไม่ละเอียดถี่ถ้วน ความรู้ความสามารถของนักบริหารการศึกษาแต่ละชั้นยังจำกัด และครู อาจารย์ จำนวนหนึ่งยังขาดความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน

2.1.2) นักบริหารจำนวนหนึ่งยังไม่รู้ถึงถึงความสำคัญของระบบการศึกษา เช่น

- การประสานสมทบระหว่างการศึกษาในโรงเรียนกับการศึกษาในครอบครัว และการศึกษาอยู่ในสังคม ไม่ผสมผสานและไม่มีประสิทธิผล
- การสร้างแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่ทันรวมศูนย์เป็นเอกภาพ ไม่สอดคล้องและชัดเจน

2.2) ปัจจัยภาวะวิสัย

2.2.1) ในเงื่อนไขกลไกเศรษฐกิจตลาดและนโยบายเปิดกว้างสู่โลกภายนอก ได้ส่งกระทบโดยตรงถึงคุณลักษณะพนักงาน ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้ออกแรงงาน การศึกษาไม่ทันมีวิธีการอันละเอียด สกัตกั้นกับปรากฏการณ์ดังกล่าว

2.2.2) ความล่าช้าในการปรับปรุงหน่วยงานแต่ละชั้น คือการมีนโยบายการสร้างแรงจูงใจให้แก่พนักงาน ครู อาจารย์ ยังน้อย ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา

2.2.3) เนื่องจากที่ตั้งของประเทศและการสร้างบ้านของประชาชนยังกระจุกกระจายตัวกัน ซึ่งทำให้การจัดสรรอาชีพ การสร้างรายได้ยังไม่มั่นคงและการศึกษายังไม่ต่อเนื่อง

2.2.4) รายได้ของประเทศยังต่ำ งบประมาณพื้นฐาน วัตถุประสงค์ และการลงทุนอาศัยการศึกษายังน้อยแต่ความต้องการแรงงานปัจจุบันต่อแขนงการศึกษาอยู่ในระดับสูง

3) โอกาสและสิ่งท้าทายต่อการศึกษา

3.1) สภาพทั่วไปของสากลในศตวรรษที่ 21 การปฏิวัติวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ทำให้สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงจากยุคอุตสาหกรรมไปสู่ยุคข้อมูลข่าวสารและการเสริมขยายภูมิปัญญาอย่างกว้างขวางในทุกขอบเขตทุกแขนงการ ในยุคโลกาภิวัตน์ มีการเชื่อมโยงกับสากลเป็นเงื่อนไขภาวะวิสัยซึ่งมีการร่วมมือ มีการแข่งขันในบรรดาประเทศที่กำลังพัฒนา พร้อมกับแขนงการศึกษาก็ได้มีการพัฒนาไปด้วยกันทั่วโลก

3.2) สภาพภายในประเทศ การประชุมใหญ่ของพรรคครั้งที่ 8 ได้ระบุไว้ว่า “บนพื้นฐานการยึดมั่นของหน้าที่ยุทธศาสตร์เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 เป็นต้นมา ได้สร้างพื้นฐานความเป็น

เจ้าการในการพัฒนาประเทศให้มีเสถียรภาพทางด้านการเมือง เศรษฐกิจมีการขยายตัวซึ่งให้ได้บรรลุ ความคาดหมาย 75% ต่อปีขึ้นไป และสร้างปัจจัยพื้นฐานถึงปี ค.ศ. 2020 ทำให้ประเทศหลุดพ้นจาก ความด้อยพัฒนา”

เพื่อบรรลุจุดหมายดังกล่าว จึงถือว่าการศึกษเป็นระบบใจกลางของการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ และให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ ในเงื่อนไขของประเทศที่กำลังดำเนินการตามกลไกเศรษฐกิจของตลาด การคุ้มครองรัฐ การช่วยเหลือ การสร้างเศรษฐกิจครอบครัว เพื่อผลิตเป็นสินค้ากำลังได้รับการขยายตัวและมีการเปิดกว้างของ ตลาดแรงงาน ความต้องการในการพัฒนาการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

พรรครัฐบาล ได้เห็นบทบาทความสำคัญของระบบการศึกษา โดยมีการลงทุนหลายด้าน อย่างเช่นภายในประเทศได้ผ่านสิ่งท้าทายทั้งภายในและสากลที่ทำให้มีผลกระทบโดยตรง จึงทำให้มี นโยบายการเปลี่ยนแปลงใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมพร้อมกับการพัฒนาการศึกษาควบคู่กันไป จากสภาพรวมโอกาสและสิ่งท้าทายที่กล่าวมานั้นเห็นได้ว่าเป็นโอกาสดีและเป็นวาระแห่งชาติที่จะต้อง ปฏิรูประบบการศึกษาตามกฎหมายเกณฑ์ภาวะวิสัย

2.7.2.2 ทิศชี้นำการปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ

- 1) การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและองค์ประกอบเศรษฐกิจของประเทศ คือความต้องการเชื่อมโยงกับสากล
- 2) การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ ต้องลงลึกถึงระบบโครงสร้างของการศึกษา แห่งชาติ โดยปฏิรูปทัศนนะและความรู้ต่อนโยบาย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการศึกษา
- 3) การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ ต้องดำเนินการตามพื้นฐานการมีส่วนร่วมของ ปวงชน รับประกันระบบการศึกษาดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องและปกติ
- 4) การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ ต้องเป็นการขยายภูมิปัญญาและความเป็น เอกลักษณะทางด้านวัฒนธรรมแห่งชาติ ความสามัคคีของคนในชาติ
- 5) การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ ต้องเป็นการขยายโอกาสด้านการศึกษา ส่งเสริมความสามารถและช่วยปรับปรุงชีวิตการเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นพร้อมกันนั้นก็ต้องยก สมรรถภาพของการแข่งขันของประเทศกับภาคพื้นและสากล
- 6) การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ ต้องเป็นการยกฐานะและเชิดชูบทบาทของ ครู อาจารย์ให้สูงขึ้น

2.7.2.3 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในแต่ละชั้น

- 1) ปฏิรูปการศึกษาตาม 2 ด้าน แนวคิดการเมือง และวิชาการ

- 2) พัฒนาการเรียนการสอนอย่างรอบด้านคือ คุณสมบัตินักศึกษา ปัญญาศึกษา ศิลปะศึกษา พลศึกษา และแรงงานศึกษา
- 3) ปรับปรุงและขยายการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนให้พัฒนาดีขึ้น
- 4) ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงทั้งในและนอกโรงเรียน โดยเฉพาะเข้าถึงเขตชนบท
- 5) ทำให้พลเมืองได้รับการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาโดยพื้นฐาน
- 6) พัฒนาการศึกษาในภาวนำให้เอาคุณภาพเป็นหลัก
- 7) ส่งเสริมแต่ละหน่วยงานในสังคมมีส่วนร่วมและช่วยเหลือระบบการศึกษาอย่างทั่วถึง

2.7.2.4 จุดหมายการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 – 2015

1) จุดมุ่งหมายรวม

- 1.1) การพัฒนาการศึกษา เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณภาพดีขึ้นเพื่อตอบสนองแรงงานทางด้านอุตสาหกรรมที่ทันสมัยและสร้างปัจจัยในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมให้ยั่งยืน
- 1.2) การพัฒนาการศึกษาต้องลักษณะชาติ (สอดคล้องกับความเป็นจริงของประเทศ) วิทยาศาสตร์ มหชน ความทันสมัยเพื่อให้ทันกับสากลที่ละก้าว
- 1.3) สร้างให้คนลาวได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน “เป็นพลเมืองดีมีการศึกษามีความรู้ มีวิชาการ มีแนวคิดสร้างสรรค์และมีความกระตือรือร้นต่อการพัฒนาประเทศหรือพัฒนาตนเอง ให้มีสุขภาพแข็งแรง มีคุณสมบัติที่โปร่งใส” เพื่อตอบสนองกับความต้องการของการพัฒนาประเทศในยุคใหม่
- 1.4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้มีศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกัน
- 1.5) ขยายโรงเรียนวิชาชีพมากขึ้นในขอบเขตทั่วประเทศ เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 เป็นต้นไป ให้ทุกจังหวัดมีโรงเรียนวิชาชีพอย่างน้อย 1 แห่ง
- 1.6) แก้ปัญหาความขาดแคลนครู เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นมีการฝึกอบรมยกระดับความรู้ความสามารถให้ครูอาจารย์และผู้บริหารการศึกษาให้สูงขึ้น
- 1.7) สร้างนักวิชาการให้สอดคล้องกับองค์ประกอบเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ
- 1.8) ปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร สายอาชีพศึกษาและมีการอบรมวิชาชีพ
- 1.9) สร้างและขยายระบบประกันคุณภาพการศึกษาวิชาชีพและอบรมฝีมือแรงงาน

2) การศึกษาชั้นสูงและมหาวิทยาลัย

- 2.1) แก้ปัญหาความขาดแคลนครู เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นมีการฝึกอบรมยกระดับความรู้ความสามารถให้ครูอาจารย์และผู้บริหารการศึกษาให้สูงขึ้น
- 2.2) สร้างนักวิชาการให้สอดคล้องกับองค์ประกอบเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ
- 2.3) ยกกระดับโรงเรียนสร้างครูเป็นวิทยาลัยครู 5 แห่ง และดำเนินการสอนหลักสูตรปริญญาตรีในวิทยาลัยครูบางแห่งและร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติ
- 2.4) ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของ 3 มหาวิทยาลัย ให้มีระดับใกล้เคียงกับภาคพื้นและเพื่อเชื่อมโยงกับสากล
- 2.5) เพิ่มอัตรานักศึกษาหญิงและชนเผ่าได้เข้าเรียนชั้นสูงมากขึ้นตามลำดับ และเพิ่มอัตราส่วนนักศึกษาจาก 1,068/100,000 คน ในปี 2005 ให้ได้ 1,140/100,000 คน
- 2.6) สร้างเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงการศึกษาชั้นสูงกับภาคพื้นและสากล
- 2.7) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาชั้นสูง

3) การศึกษานอกโรงเรียน

- 3.1) พัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ด้วยวิธีการส่งเสริมความสามารถให้ปวงชนมีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิตตามเงื่อนไข และความสามารถของตนเอง
- 3.2) สร้างหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนในขั้นศูนย์กลาง และท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น
- 3.3) สร้างระบบมาตรฐานการฝึกอบรมให้กับศึกษานิเทศก์นอกโรงเรียน
- 3.4) ปรับปรุง และสร้างศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนแต่ละขั้นให้มีคุณภาพ และดำเนินการปกติ

4) การศึกษาเด็กพิการ

- 4.1) ปรับปรุง และส่งเสริมการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการกับเด็กปกติให้ดีขึ้น
- 4.2) ปรับปรุง ขยาย และสร้างโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กพิการ
- 4.3) ส่งเสริมการเรียนวิชาชีพให้คนพิการ

2.7.2.5 โครงการบูรณาสติของรัฐบาล

เพื่อปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ นั้น ได้เร่งใส่ 4 โครงการในแผนการศึกษาเป็นโครงการบูรณาสติของรัฐบาลที่ได้กำหนดไว้คือ

- 1) การปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติเฉพาะ ค.ศ. 2006 – 2010 ในระบบปีเรียน จากระบบ 11 ปี (5+3+3) เป็นระบบ 12 ปี (5+4+3)

2) โครงการปรับปรุงคุณภาพ และขยายโอกาสการศึกษา ซึ่งเป็นโครงการควบคุม 2 แผนงานคือ แผนงานขยายโอกาสการเข้าเรียน และแผนงานปรับปรุงคุณภาพระบบการศึกษาให้ สอดคล้องกับสภาพการดำเนินงาน

3) โครงการแก้ไขปัญหาคู อาจารย์ และยกระดับความสามารถของผู้บริหาร ผู้คุมครองการศึกษา โครงการนี้จะดำเนินไปตามแผนยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งชาติปี ค.ศ. 2006 – 2010 และ ค.ศ. 2011 – 2015

4) โครงการขยายโรงเรียนวิชาชีพ และการฝึกอบรมวิชาชีพไปทุกๆ จังหวัดของประเทศ ซึ่งจะดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอาชีพศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพให้กับแขนง การศึกษาที่กำลังดำเนินการอยู่

2.7.2.6 วิธีการดำเนิน การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ

เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ตามทิศทางที่ได้กำหนดไว้เน้นการดำเนินการปฏิรูประบบการศึกษา แห่งชาติ จะเร่งปฏิบัติ 7 วิธีการในการพัฒนาเช่น

1) เปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายและเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาขึ้นใหม่

โดยเปลี่ยนแปลงตามทิศทางให้ได้มาตรฐานทันสมัย ให้ทันกับสากล พร้อมกันนั้น โครงสร้างในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศของ แต่ละเขตและท้องถิ่น ปฏิบัติตามหลักการ การเรียนต้องสอดคล้องกับสภาพจริง การศึกษาของ โรงเรียนต้องสอดคล้องกับครอบครัวและสังคม โดยถือเอาคุณสมบัติศึกษาเป็นหลัก โดยจัดหาวัสดุการ เรียน การทดลอง รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเข้าในการจัดการและคุมครองการศึกษา

1.1) การศึกษาสายสามัญ

1.1.1) ยกคุณภาพการศึกษาครบวงจร มีโครงสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม เพื่อให้ รับประกันความรู้สายสามัญให้ได้มาตรฐาน พร้อมทั้งสร้างเงื่อนไขเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของ นักเรียน ในการคิดค้น ปฏิบัติจริง ถือเอาความรู้วิชาการรวมชาติและวิทยาศาสตร์สังคมเป็นสำคัญ

1.1.2) สร้างเงื่อนไขให้ประชาชนทุกคนเฝ้าได้เรียนหนังสือ มีระดับความรู้ ภาษากลางได้ดีขึ้น

1.1.3) จัดหาวัสดุการเรียน การทดลอง รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร เกี่ยวกับเทคโนโลยี (IT) และภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ในชั้นประถมและมัธยม

1.1.4) จัดทำตำราใหม่ให้กับนักเรียนชั้นประถมภายในปี ค.ศ. 2007 ให้ครบชุด และชั้นมัธยมตอนต้นในปี ค.ศ. 2008 ให้เขตชนบท ถึงปี ค.ศ. 2009 – 2010 ริเริ่มขยายหลักสูตรสามัญ ศึกษาให้เป็น 12 ปี

1.1.5) ค้นคว้า เปลี่ยนแปลงการสอบเลื่อนชั้นและการสำเร็จการศึกษาแต่ละชั้น

1.2) การศึกษาวิชาชีพ การศึกษาขั้นสูง ปริญญาตรี และหลังปริญญาตรี

1.2.1) สร้างและใช้รหัสหลักสูตร เนื้อหาให้เชื่อมโยงกัน ยกระดับสัมพันธภาพในการเรียนให้เข้ากับการปฏิบัติในสังคม

1.2.2) ริเริ่มปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรโดยใช้รูปแบบที่หลากหลายให้ได้มาตรฐาน คัดเลือกเอาความรู้ที่ทันสมัยมาสอน เช่น ด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เทคนิควิทยาศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

1.2.3) สร้างความเข้มแข็งให้กับมหาวิทยาลัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยสุพานุม มหาวิทยาลัยจำปาสัก และบรรดามหาวิทยาลัยอื่นๆ ให้กลายเป็นศูนย์กลางแห่งการค้นคว้า และใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี (โดยมีการริเริ่มเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมาย เนื้อหาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอนคืบหน้า) โดยเฉพาะเร่งใส่งานค้นคว้าระดับมหาวิทยาลัยแห่งชาติเป็นจุดศูนย์กลาง

1.2.4) ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง และหลักสูตรเชื่อมต่อ คืบหน้า และดำเนินการศึกษาทางไกลอย่างต่อเนื่อง ถึงปี ค.ศ. 2011 สร้างหลักสูตรการศึกษาทางไกลระดับสูง มหาวิทยาลัยและหลังมหาวิทยาลัยให้สำเร็จ

1.2.5) ผลักดันให้แต่ละมหาวิทยาลัยมีหอสมุดที่ดีขึ้น กลายเป็น e – library

1.2.6) เสาะหาวัสดุ อุปกรณ์ให้ครบชุดในแต่ละคณะ และแต่ละมหาวิทยาลัย

2) พัฒนาครูอาจารย์ และเปลี่ยนแปลงวิธีสอนคืบหน้า

2.1) ต้องสรรหาอัตราส่วนของอาจารย์ให้มีจำนวนเพียงพอและได้มาตรฐาน

2.2) ปรับปรุงวิธีสอนคืบหน้า

2.3) ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงโครงการก่อสร้างและบำรุงครูอาจารย์คืบหน้า

2.4) ยกย่องวิชาการโดยถือเอาการฝึกฝนตนเองเป็นหลัก

3) ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการคุ้มครองการศึกษาคืบหน้า

การเปลี่ยนแปลงการคุ้มครองการศึกษาคืบหน้าให้มีประสิทธิภาพในแต่ละท้องถิ่นอย่างชัดเจน

4) พัฒนาโครงสร้างการศึกษาแห่งชาติและพัฒนาระบบโรงเรียน ห้องเรียน และพื้นฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.1) ปรับปรุงโครงสร้างการศึกษาแห่งชาติโดยหลายรูปแบบให้ได้มาตรฐานและดีขึ้นทีละก้าว เพื่อให้เชื่อมโยงต่อกันระหว่างการศึกษาสายสามัญ การศึกษาวิชาชีพ การศึกษาขั้นสูง มหาวิทยาลัยและหลังปริญญาตรี

4.2) พัฒนาเครือข่ายโรงเรียน ห้องเรียนพื้นฐานการศึกษาให้เหมาะสมกับโครงสร้างระดับ แผนงาน เขต แขวงอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานการศึกษาในโรงเรียนกับสังคม การสร้างนักวิชาการ การค้นคว้าวิทยาศาสตร์ และการนำไปใช้

4.3) ค้นคว้า สร้างและพัฒนาโดยใช้ภูมิสิทธิ์แก่บรรดาวิทยาลัย โรงเรียนเทคนิค วิชาชีพ

4.4) ให้ภูมิสิทธิ์แก่การพัฒนาการศึกษาในเขตชนบท

5) เพิ่มงบประมาณให้แก่แผนการศึกษา

เพิ่มงบประมาณให้แก่แผนการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยมีการระดมแหล่งทุนในสังคม ปรับปรุงกลไกคุ้มครองการเงินทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นโรงเรียน ห้องการศึกษาอำเภอ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับอำเภอ) ระดับจังหวัด เพิ่มงบประมาณในการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยเฉพาะเครื่องทดลองที่จำเป็นให้แก่ชั้นมัธยมต้นแบบของแต่ละจังหวัด

6) ส่งเสริมการศึกษาให้เป็นของปวงชน

ปลุกกระตุ้นส่งเสริมสร้างเงื่อนไขให้สังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาและได้เรียนรู้

7) เพิ่มความมีระดับสากล

สร้างเครือข่ายการศึกษากับต่างประเทศ องค์การสากล และแสวงหาแหล่งทุนเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา

2.8 การพัฒนาความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เป็นองค์การชำนาญพิเศษขององค์การหนึ่งของสหประชาชาติ ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างและรักษาสันติภาพด้วยความร่วมมือทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม โดยธรรมนูญขององค์การยูเนสโกเริ่มด้วยข้อความที่ว่า “สงครามเริ่มขึ้นในจิตใจมนุษย์ การปกป้องสันติภาพย่อมจักต้องสร้างขึ้นในจิตใจมนุษย์ด้วย” (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

2.8.1 แนวคิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

Hinrichs (2003) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของนักศึกษานานาชาติ ในขั้นแรกที่ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัยพบว่า มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ (International understanding) ไว้ เช่น Gillion (1999) Taylor (1998) Jacoby (1992) Mollerup (1996) Drake (1999) Jacobus – Pretix (1996) Kim (1991) และ Merryfield (1997) เมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่า ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และ เหตุผลเชิงจริยธรรมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การยอมรับว่า โลกมีทรัพยากรธรรมชาติอย่างจำกัด 3) การยอมรับและชื่นชมว่าโลกนี้มีหลากหลาย

เชื้อชาติและพหุวัฒนธรรม 4) การยอมรับว่าโลกต้องพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น 5) การเข้าใจความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมในประเทศต่างๆ ทั่วโลก 6) การยอมรับ ชื่นชมความหลากหลายและแบ่งปันค่านิยมและความเชื่อของมนุษยชาติ 7) ค้นหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของประเด็นเร่งด่วนระดับโลก 8) พัฒนาทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เริ่มต้นด้วยการศึกษาภาษาต่างประเทศ 9) ฝึกฝนทักษะและทำความเข้าใจข้อจำกัดของเทคโนโลยียุคโลกาภิวัตน์ เช่น คอมพิวเตอร์ ดิจิตอล ดาวเทียมสื่อสาร ไฟเบอร์อปติกส์ และ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น 10) พัฒนาทักษะการทำงานในวัฒนธรรมที่หลากหลาย 11) รักสันติ 12) ผลประโยชน์ของนานาชาติ หรือของโลกอยู่เหนือกว่าผลประโยชน์ของชาติ 13) มีสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์กับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม 14) พัฒนาความรับผิดชอบของบุคคล 15) การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก 16) การเข้าใจภูมิศาสตร์ นโยบายและประวัติศาสตร์ต่างประเทศ 17) การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกี่ยวกับนโยบาย วัฒนธรรม เทคโนโลยี การเงิน ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อม 18) เคารพในประชาธิปไตย 19) เคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ 20) การเข้าใจประวัติศาสตร์ ประเด็นร่วมสมัย และ ประเด็นระดับโลก 21) การเข้าใจการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจในระดับนานาชาติ และ 22) การสามารถมองข้ามวัฒนธรรมและสภาพในท้องถิ่นตนเมื่อใช้มุมมองหรือต้องรับผิดชอบต่อประชากรหรือเหตุการณ์ในโลก ต่อมา Hinrichs (2003) ได้ทำการสำรวจกับนักศึกษานานาชาติ และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศมีองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) ความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม 2) การยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างประเทศ 3) การยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และสัมพันธ์ภาพระหว่างประเทศ 4) ความเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก 5) การให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ 6) การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก และ 7) การเคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

2.8.2 โครงการการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ

ใน พ.ศ. 2492 ยูเนสโก ได้เสนอโครงการการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติขึ้น จุดประสงค์ของโครงการคือการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับปัญหาของโลกและประเทศต่างๆ ให้แก่เด็กและเยาวชน กระตุ้นการเรียนรู้เกี่ยวกับชาติต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีและสันติภาพระหว่างชาติ โดยมีโรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ เป็นพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินโครงการ ในปีแรกมีโรงเรียนที่สมัครเป็นสมาชิกจำนวน 30 แห่งใน 15 ประเทศต่อมาได้ขยายจำนวนมากขึ้น จนถึงปัจจุบันมีสถานศึกษาหลายระดับเป็นสมาชิก โครงการนี้จำนวนเกือบ 6,000 สถาบัน กว่า 160 ประเทศ โรงเรียนที่เป็นสมาชิกโครงการในแต่ละรัฐสมาชิกของยูเนสโกจัดทำโครงการพิเศษและจัดกิจกรรมขึ้นทดลอง

เรียนเกี่ยวกับปัญหาของโลกที่ ในประเด็นที่สหประชาชาติเสนอแนะให้พิจารณา เช่น เรื่องสิทธิมนุษยชน สันติภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ประเทศไทยได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของโครงการการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ หรือเรียกโดยย่อว่าโครงการ UNESCO Associated Schools Project (ASP) ในปี พ.ศ. 2501 โดยมี วิทยาลัยครู 2 แห่งแรกที่เข้าร่วมโครงการคือ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี และในปี พ.ศ. 2506 โครงการจึงได้ขยายไปสู่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด ปัจจุบันมีสถานศึกษาต่างๆ กว่า 100 แห่งเป็นสมาชิกของโครงการประกอบด้วย โรงเรียนมัธยม โรงเรียนประถม สถาบันราชภัฏ วิทยาลัยอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันการศึกษาเอกชน ต่อมาเมื่อสถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงไป จึงได้ปรับปรุงให้มีการจัดการศึกษาและกิจกรรมในหัวข้อต่างๆ ดังนี้ เช่น 1) บทบาทขององค์การสหประชาชาติตลอดจนองค์การชำนาญพิเศษต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาของโลก 2) สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย ขันติธรรม 3) วัฒนธรรมของนานาชาติ และ 4) สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้หาทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่โลกกำลังประสบโดยไม่ใช้ความรุนแรง แต่ด้วยความเข้าใจด้วยวิถีแห่งปัญญาโดยอาศัยการสื่อสารและวิทยาศาสตร์ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อนำไปสู่สันติวัฒนธรรม (Culture of peace) เป็นจุดหมายปลายทาง

ปัจจุบันโครงการการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก เป็นแผนกหนึ่งภายใต้งานสาขาการศึกษาซึ่งเป็นงานหลักขององค์การ โดยมีเครือข่ายการทำงานเชื่อมโยงกับสาขาอื่นๆ ด้วย เช่น สาขาวัฒนธรรม (งานมรดกโลก) สาขาสังคมศาสตร์ (งานสิทธิมนุษยชน) เป็นต้น สำหรับประเทศไทยงานโครงการ ASP อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกองการสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ โดยประสานการทำงานฝรั่งเศส และสำนักงานยูเนสโกประจำภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก กรุงเทพฯ ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ตามแนวคิดให้เด็กเป็นศูนย์กลาง และเป็นการเรียนรู้เพื่อให้นำไปปฏิบัติได้จริงกับสำนักงานใหญ่ยูเนสโก กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

การทำงานของโครงการ ASP ในประเทศไทย นอกจากการประสานกับยูเนสโกและเครือข่าย ASP ประเทศต่างๆ แล้ว ยังได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากศูนย์ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ (Centre for International Understanding) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2513 ตามข้อเสนอแนะของการสัมมนาผู้ที่รับผิดชอบโครงการ ASP โดยมีจุดประสงค์เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของโครงการ ASP ให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวางในหมู่นักศึกษาและประชาชน การทำงานของศูนย์ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติจึงเป็นลักษณะขององค์กรเอกชน และทำหน้าที่เช่นเดียวกับชุมนุมยูเนสโก (UNESCO Clubs) ในประเทศต่างๆ ในฐานะสมาชิกของสหพันธ์ชุมนุมยูเนสโกแห่งเอเชีย (Asian Federation of

UNESCO Clubs, Centres and Associations: AFUCA) และสมาพันธ์ชุมนุมยูเนสโกแห่งโลก (World Federation of UNESCO Clubs, Centres and Associations: WFUCA)

2.9 กระบวนการเรียนรู้ในการวางแผน

Chambers (1993 อ้างถึงใน Elliott, 2006) ได้เสนอแนวคิดในการจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทว่า จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “กระบวนการเรียนรู้ (Learning process)” โดยโครงการจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และไม่ยึดติดกับเป้าหมายและกระบวนการที่กำหนดไว้ก่อนหน้า ไม่เหมือนกับการจัดทำโครงการที่ต้องดำเนินการตามแบบแผนที่กำหนดไว้ใน “แผนผังโครงการ” หรือ “พิมพ์เขียว (Blueprint)” มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงการจัดทำโครงการด้วยกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ขึ้นอยู่กับ 1) การทำความเข้าใจระหว่างกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม และ 2) ประสบการณ์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางขึ้นอยู่กับโครงการ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีคุณค่า และระบบของการสื่อสาร ความแตกต่างของการจัดทำโครงการโดยใช้ “แผนผังโครงการ” และ “กระบวนการเรียนรู้” มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 2.1

ตาราง 2.1 การจัดทำโครงการโดยใช้ “แผนผังโครงการหรือพิมพ์เขียว” และ “กระบวนการเรียนรู้”

ประเด็น	แผนผังหรือพิมพ์เขียว	กระบวนการเรียนรู้
1. การวางแผนความร่วมมือ		
ความคิดเริ่มต้น	จากส่วนกลาง	มาจากประชาชนระดับรากหญ้า
ขั้นเริ่มต้น	การเก็บข้อมูลและวางแผน	ความตระหนักและการปฏิบัติ
การออกแบบ	จากความเชี่ยวชาญ	ประชาชนมีส่วนร่วม
องค์กรสนับสนุน	จากบนลงล่าง	จากล่างขึ้นบน และการขยายในแนวนอน
ทรัพยากรหลัก	ทุนและเทคนิคจากส่วนกลาง	สินทรัพย์และคนในท้องถิ่น
การพัฒนาศูนย์กลาง	การสอนในห้องเรียน	การเรียนรู้ภาคสนามโดยการปฏิบัติ (Field – based learning through action)
2. การนำแผนสู่การปฏิบัติ		
การนำแผนสู่การปฏิบัติ	รวดเร็ว และแผ่ขยาย	เฉพาะพื้นที่ๆ ค่อยเป็นค่อยไปตามจังหวะก้าวของคนในท้องถิ่น

ประเด็น	แผนผังหรือพิมพ์เขียว	กระบวนการเรียนรู้
จุดเน้นในการบริหาร	การใช้จ่ายงบประมาณ ดำเนินการทันเวลาตามที่กำหนด	ผลการปฏิบัติงานและการปรับปรุงที่ยั่งยืน
เนื้อหาของการปฏิบัติการ	มีมาตรฐาน	หลากหลาย
การสื่อสาร	แนวดิ่ง มีการสั่งการจากบนลงล่าง และรายงานจากล่างขึ้นบน	ด้วยการเรียนรู้ร่วมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในแนวนอน
ภาวะการนำ	โดยตำแหน่ง มีการเปลี่ยนแปลง	โดยบุคคลและยั่งยืน

3. การประเมินผล

การประเมินผล	การประเมินจากบุคคลภายนอก ไม่ต่อเนื่อง	การประเมินภายในอย่างต่อเนื่อง
ความคลาดเคลื่อน	ชัดเจน	ยอมรับด้วยความเข้าใจและลงมือแก้ไข
ผล	ขึ้นอยู่กับความสำเร็จ	ประชาชนได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ
ภาคีสมาชิก	วิชาชีพที่มีอยู่เดิม	วิชาชีพใหม่ที่เป็นปึกแผ่น

ที่มา: Chambers (1993 อ้างถึงใน Elliott, 2006)

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศคือ พม่า เวียดนาม ลาว และกัมพูชา โดยศึกษาวิเคราะห์และประเมินความสำเร็จของนโยบายและกลยุทธ์ความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ประเทศ และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมบนพื้นฐานของข้อมูลจากการสังเคราะห์นโยบายการต่างประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นโยบายด้านการศึกษาของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการศึกษาสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา และความต้องการของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยมีจุดแข็ง คือ 1) ไทยยกระดับเป็นผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีจากประเทศที่ 3 ในบางสาขา 2) ไทยเป็นแหล่งวิชาการที่อยู่ใกล้ ทำให้สะดวกในการเดินทาง 3) ไทยมีหลักสูตรการศึกษามากมาย หลากหลาย และได้มาตรฐานสากล 4) ค่าใช้จ่ายต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น แม้แต่ระหว่างภูมิภาค เช่น

สิงคโปร์ มาเลเซีย เป็นต้น 5) ไทยมีหลักสูตรการศึกษาและความเชี่ยวชาญในหลักสูตรเฉพาะด้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์ เช่น วนศาสตร์ สาธารณสุข เป็นต้น 6) ไทยมีความเชี่ยวชาญในบางสาขาสูง เช่น การท่องเที่ยว เป็นต้น 7) ไทยมีสถานศึกษาที่มีที่ตั้งติดกับชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านหลายแห่ง และ 8) ไทยมีทุนการศึกษาและทุนฝึกอบรมทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี จุดอ่อนของประเทศไทยคือ 1) การทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้าน ยังไม่มีเอกภาพทำให้ขาดพลังในการขับเคลื่อนและได้รับผลกระทบเชิงบวกน้อย 2) ประเทศเพื่อนบ้านยังมีความหวาดระแวงต่อความจริงจังของรัฐบาลไทย 3) รัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านกลัวการครอบงำทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านสังคมไทย 4) ประเทศเพื่อนบ้านมองไทยว่าเป็นผู้แสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรและเศรษฐกิจที่อ่อนด้อย และ 5) ประเทศเพื่อนบ้านได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากหลายประเทศ ทำให้มีทางเลือกค่อนข้างมาก โอกาสของประเทศไทยคือ 1) การรวมกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี ค.ศ. 2015 มีการเปิดเสรีด้านการศึกษา จึงเป็นโอกาสที่ไทยจะเข้าไปแข่งขันในการให้บริการด้านการศึกษา 2) ระบบการจัดการศึกษาในประเทศเพื่อนบ้านยังอยู่ในระหว่างการพัฒนา 3) ประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคให้ความยอมรับในมาตรฐานการศึกษาของไทย 4) ไทยและประเทศเพื่อนบ้านมีสภาพสังคมและวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน 5) ไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทำให้การเดินทางมาศึกษาต่อในไทยสะดวก และ 6) ประเทศเพื่อนบ้านยังคงต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศอยู่มาก โดยเฉพาะด้านการศึกษา อุปสรรคของประเทศไทยคือ 1) ไทยไม่ใช่ตัวเลือกในลำดับต้นของภูมิภาค 2) ระบบการบริหารจัดการเพื่อให้ความช่วยเหลือยังขาดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) การให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาของไทยยังกระจุกกระจาย ไม่รวมศูนย์ ไม่ยั่งยืนและขาดความต่อเนื่อง 4) เสถียรภาพของรัฐบาลมีผลให้การดำเนินการตามนโยบายขาดความต่อเนื่อง 5) รัฐบาลไทยและบุคลากรของไทยยังขาดองค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน 6) บุคลากรขาดความสามารถในการติดต่อสื่อสารแบบให้เกียรติกับประเทศเพื่อนบ้าน 7) มาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยมีความแตกต่างค่อนข้างมาก 8) การดำเนินการตาม MOU ในกระทรวงศึกษาไทยยังไม่มี การดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และ 9) การให้ความช่วยเหลือของไทยยังเน้นที่การให้ทุนการศึกษาและฝึกอบรมระยะสั้น

ภายใต้สถานการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่ยังคงต้องการกลไกมาเสริมสร้างให้เกิดความร่วมมือกันอยู่ยั่งยืน แม้จะได้รับผลกระทบจากความผันผวนจากความสัมพันธ์ทางการเมือง หรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ยุทธศาสตร์ที่ควรจะเป็นในอนาคตเพื่อหาทางออกให้กับสถานการณ์ดังกล่าว โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนไปสู่ความสัมพันธ์อันยั่งยืนระหว่างไทยกับเพื่อนบ้านในระยะยาว คือ “ยุทธศาสตร์

การส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน” ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเชิงยุทธศาสตร์สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) ส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 2) ใช้ความร่วมมือด้านการศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนไปสู่ความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างไทยกับเพื่อนบ้าน

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศเพื่อนบ้านต้องการความจริงใจและทัศนคติเชิงบวกของไทย และนโยบายต่างประเทศของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านทั้งสี่ประเทศ มีความลึกซึ้งและแตกต่างกันตามแต่ละรัฐบาล การเปลี่ยนรัฐบาลแต่ละชุดส่งผลให้ความร่วมมือด้านการศึกษาขาดความต่อเนื่อง ดังนั้น กลยุทธ์ที่เสริมสร้างให้ความร่วมมือด้านการศึกษาเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อน อันจะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อย่างยั่งยืนในระยะยาว เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านบวกต่อประเทศไทย มี 2 กลยุทธ์คือ กลยุทธ์ที่ 1: ยกย่องนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษาให้เป็นนโยบายระดับชาติ เพื่อใช้เป็นกลไกในสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และ กลยุทธ์ที่ 2: ขยายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับขั้นพื้นฐาน อุดมศึกษา รวมถึงการอาชีวศึกษา ให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของแต่ละประเทศ

นอกจากนี้ยังพบว่า ประเทศไทยยังมีจุดอ่อนด้านความเป็นเอกภาพในการให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านด้านการศึกษา ทำให้ขาดพลังในการขับเคลื่อนและได้รับผลกระทบเชิงบวกน้อย ตลอดจนทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ ดังนั้น จึงต้องมีกลยุทธ์เพิ่มอีก 2 กลยุทธ์คือ กลยุทธ์ที่ 3: สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้านไปในทิศทางเดียวกัน และ กลยุทธ์ที่ 4: ส่งเสริมความเข้าใจอันดี ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงประเมินเกี่ยวกับความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ประกอบด้วยการวิจัย 3 ระยะ การวิจัยระยะที่ 1 และ 2 เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อแรก และระยะที่ 3 เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อสอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

การวิจัยในขั้นตอนนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสารรวมกับการวิจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วยการวิจัย 2 ขั้นตอนคือ

3.1.1 การประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

1) การค้นหาโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

การค้นหาโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1) การค้นหาโครงการขั้นต้น

คณะนักวิจัยดำเนินการสืบค้นจากเอกสาร งานวิจัย ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการต่างประเทศ และใช้เทคนิคการสืบค้นแบบลูกโซ่ (Snowball technique) เพื่อค้นหาหน่วยงานที่ดำเนินโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว สำหรับการสืบค้นข้อมูลเชิงลึกในขั้นต่อไป

1.2) การค้นหาโครงการเชิงลึก

คณะนักวิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานและโครงการมาวิเคราะห์ข้อมูลโครงการที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัย และประสานความร่วมมือเพื่อขอข้อมูลโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว ตามแบบ EC 1/2 และ EC 2/2 กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยกระทรวงของประเทศไทย 4 กระทรวง และสถาบันอุดมศึกษาไทย 26 แห่ง และได้รับข้อมูลจากหน่วยงานระดับกระทรวง 4 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษา 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ดังแสดงในตาราง 3.1

ตาราง 3.1 หน่วยงานระดับกระทรวงและสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งหนังสือขอข้อมูลโครงการความร่วมมือทางการศึกษาและที่ได้รับข้อมูล

แหล่งข้อมูล	ส่งหนังสือขอข้อมูล	ได้รับข้อมูล	ร้อยละการได้รับข้อมูล
หน่วยงานระดับกระทรวง	4	4	100.00
สถาบันอุดมศึกษา	26	6	23.08
รวม	30	10	33.33

2) การวิเคราะห์เพื่อประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการ

การวิเคราะห์เพื่อประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการมีการดำเนินการ 3 ส่วนคือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารของโครงการ 2) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ และ 3) การใช้แบบสอบถามกับผู้ประสานงานของโครงการ ดังนี้

2.1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารของโครงการ

โดยการวิเคราะห์เอกสารที่รวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ (ราชอาณาจักรไทย) กระทรวงศึกษาธิการ เยอรมัน และการกีฬา กระทรวงแรงงาน และการฝึกอาชีพ (ราชอาณาจักรกัมพูชา) กระทรวงศึกษาธิการและการกีฬา (สปป.ลาว) สถาบันการศึกษา ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ของโครงการ แบ่งออกเป็น 8 ด้าน คือ 1) ระยะเวลาโครงการ 2) หน่วยงานร่วมมือ 3) รูปแบบความร่วมมือ 4) ระดับความร่วมมือ 5) วัตถุประสงค์ 6) เป้าหมาย 7) ผลการดำเนินงาน และ 8) ปัญหาในการดำเนินงาน

2.2) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ

การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประมวลข้อมูลของโครงการ แบ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องออกเป็น 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา และสปป.ลาว ได้แก่ ผู้ประสานงานหลักในโครงการที่มีความยินดีให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ประสานงานหลักฝ่ายไทย จำนวน 7 คน ผู้ประสานงานในราชอาณาจักรกัมพูชา จำนวน 6 คน และ สปป.ลาว จำนวน 25 คน รวมจำนวน 38 คน ดังรายละเอียดในตาราง 3.2

ตาราง 3.2 ผู้ประสานงานของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาวที่ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ หน่วยงาน	ราชอาณาจักร ไทย	ราชอาณาจักร กัมพูชา	สปป.ลาว	รวม
1. กระทรวงศึกษาธิการ	2	2	4	8
2. กระทรวงแรงงาน		1		1
3. กระทรวงการต่างประเทศ	2			2
4. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน กัมพูชา-ไทย		2		2
5. วิทยาลัยกำปงเจมเดียล		1		1
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	1			1
7. กระทรวงกลาโหมและป่าไม้			4	4
8. คณะกรรมการปกครองแขวง สาละวัน			4	4
9. มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว			5	5
10. วิทยาลัยกลาโหมและป่าไม้			4	4
11. มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี	2		4	6
รวม	7	6	25	38

2.3) การใช้แบบสอบถามกับผู้ประสานงานของโครงการ

แบบสอบถามเพื่อการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการ (แบบ EC1) ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) ระยะเวลาโครงการ 2) หน่วยงานร่วมมือ 3) รูปแบบความร่วมมือ 4) ระดับความร่วมมือ 5) วัตถุประสงค์ 6) เป้าหมาย 7) ผลการดำเนินงาน และ 8) ปัญหาในการดำเนินงาน สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ประสานงานของโครงการทั้ง 3 ฝ่ายคือ ได้แก่ ฝ่ายไทยจำนวน 18 คน และฝ่ายกัมพูชาจำนวน 7 คน ฝ่าย สปป.ลาว จำนวน 13 คน รวมจำนวน 38 คน ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 3.3

ตาราง 3.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ประสานงานโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว ที่ตอบแบบสอบถาม

โครงการ	ผู้ประสานงาน				รวม
	ไทย	กัมพูชา	ไทย	ลาว	
1. โครงการพระราชทานความช่วยเหลือด้านการศึกษา/โครงการในพระราชูปถัมภ์ฯ	4	2	0	1	7
2. โครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน	2	2	-	-	4
3. โครงการความร่วมมือทางวิชาการ ไทย-กัมพูชา	3	2	-	-	5
4. โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง	1	1	3	1	6
5. โครงการภายใต้ ACMECS	-	-	2	7	9
6. โครงการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์	-	-	2	0	2
7. โครงการภายใต้บันทึกความเข้าใจฯ	-	-	1	4	5
รวม	10	7	8	13	38
	17		21		38

3.1.2 การวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

การดำเนินการในขั้นตอนนี้มี 2 ขั้นตอนย่อยคือ

1) การวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

โดยการวิเคราะห์เอกสารที่รวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ในข้อ 3.1.1) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับแผนการพัฒนาคณะของราชอาณาจักรกัมพูชา 4) วิธีการในการพัฒนาคณะ 5) ผลผลิต และ 6) ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

2) การใช้แบบสอบถามกับผู้ประสานงานของโครงการ

แบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการ (แบบ EC2) ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ และ 3) ผลผลิต สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ประสานงานของโครงการจากราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว (ตาราง 3.3)

3.2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

การวิจัยในระยาะนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจในพื้นที่ภาคสนามราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเปรียบเทียบ ประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอนคือ

3.2.1 การศึกษาผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

การศึกษาลัพธ์ของโครงการด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ

1) การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล

คณะผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลเพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้รับประโยชน์จากโครงการ (แบบ EC3) และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ (EC4) สำหรับผู้ประสานงานโครงการและผู้รับประโยชน์จากโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลโครงการ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและเติมคำ แบ่งออกเป็น 2 ชุด สำหรับผู้ประสานงานโครงการและผู้รับประโยชน์จากโครงการ ประกอบด้วย สถานภาพปัจจุบัน สังกัด การมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ และข้อมูลโครงการ

ตอนที่ 2 คือ แบบประเมินความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ สำหรับผู้ประสานงานและผู้รับประโยชน์จากโครงการ ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ตามแนวคิดของ Hinrichs (2003) มี 7 ด้าน คือ 1) ความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม มีจำนวน 4 ข้อ 2) การยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างประเทศ มีจำนวน 2 ข้อ 3) การยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และสัมพันธภาพระหว่างประเทศ มีจำนวน 2 ข้อ 4) ความเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก มีจำนวน 3 ข้อ 5) การให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ มีจำนวน 2 ข้อ 6) การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก มีจำนวน 2 ข้อ และ 7) การเคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ มีจำนวน 2 ข้อ รวมจำนวน 17 ข้อ เป็นข้อความให้เลือกตอบตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน แบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ มีความหมายและเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

มีเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน ดังนี้

คะแนน 1.00-2.33 หมายถึง มีความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรในระดับต่ำ

คะแนน 2.34-3.66 หมายถึง มีความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรในระดับปานกลาง

คะแนน 3.67-5.00 หมายถึง มีความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรในระดับสูง

ตอนที่ 3 คือ แบบประเมินโอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้และความหวังในความร่วมมือที่พึงประสงค์ในอนาคตระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว สำหรับผู้ประสานงานงานและผู้รับประโยชน์จากโครงการ สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผนของ Chambers (1993 อ้างถึงใน Elliott, 2006) มี 3 ด้านคือ 1) ด้านการวางแผนความร่วมมือ จำนวน 6 ข้อ 2) ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ จำนวน 5 ข้อ และ 3) ด้านการประเมิน จำนวน 4 ข้อ รวมจำนวน 15 ข้อ เป็นข้อความให้เลือกตอบตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความหมายและเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

มีเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน ดังนี้

คะแนน 1.00-2.33 หมายถึง มีโอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้และความหวังในความร่วมมือที่พึงประสงค์ในอนาคตในระดับต่ำ

คะแนน 2.34-3.66 หมายถึง มีโอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้และความหวังในความร่วมมือที่พึงประสงค์ในอนาคตในระดับปานกลาง

คะแนน 3.67-5.00 หมายถึง มีโอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้และความหวังในความร่วมมือที่พึงประสงค์ในอนาคตในระดับสูง

2) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและแปลภาษา

โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา การวัดและการประเมินผล จำนวน 3 คน (ภาคผนวก) จากนั้นจึงแปลเครื่องมือเป็น ภาษากัมพูชาและภาษาลาว และตรวจสอบความถูกต้องของการแปลทั้งในด้านของความหมายและ การใช้ภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญภาษากัมพูชาและภาษาลาว (ภาคผนวก) และนำไปทดลองใช้เพื่อ ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคระหว่าง 0.89-0.98 ดังแสดง ในตาราง 3.4

ตาราง 3.4 คุณภาพด้านความเที่ยงของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ	ความเที่ยง	
	กัมพูชา	ลาว
ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	0.93	0.95
โอกาสของความร่วมมือทางการศึกษา	0.89	0.96
ความหวังของความร่วมมือทางการศึกษา	0.96	0.98

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการในระหว่างเดือนสิงหาคม 2554 – เดือนมกราคม 2555 ทั้งในราชอาณาจักร ไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา และสปป.ลาว โดยประสานความร่วมมือไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬา และกระทรวงแรงงานการฝึกอาชีพ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา-ไทย วิทยาลัยกำปงเจมอเตียล (ราชอาณาจักรกัมพูชา) กระทรวงศึกษาธิการและการกีฬา มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว วิทยาลัยเทคนิค (สปป.ลาว) เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการประสานความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1) การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) และใช้แบบสอบถาม (EC5) ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องจากราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา และสปป.ลาว โดยครั้งที่ 1 ดำเนินการ ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว กรุงเวียงจันทน์ ในวันที่ 20 กันยายน 2554 มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 23 คน ประกอบด้วย ผู้ประสานงานของราชอาณาจักรไทย 5 คน ผู้ประสานงานและผู้รับประโยชน์ของ สปป. ลาว 18 คน ครั้งที่ 2 ดำเนินการ ณ กรุงพนมเปญ ในวันที่ 22 สิงหาคม 2554 มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 23 คน ประกอบด้วย ผู้ประสานงานของราชอาณาจักรไทย 1 คน ผู้ประสานงานของราชอาณาจักร กัมพูชา 22 คน ดังรายละเอียดในตาราง 3.5

ตาราง 3.5 จำนวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม

หน่วยงาน	ฝ่ายไทย	ฝ่ายกัมพูชา	ฝ่ายลาว	รวม
1. กระทรวงศึกษาธิการฯ		5	1	6
2. กระทรวงแรงงานและฝึกอบรมวิชาชีพ		2		2
3. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา-ไทย		7		7
4. มหาวิทยาลัยภูมิทรพมเปญ	1	1		2
5. วิทยาลัยกำปงเมอเดียล		5		5
6. ศูนย์ฝึกครูอนุบาลกลาง		2		2
7. มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว			13	13
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	5			5
9. วิทยาลัยเทคนิคดงคำช้าง			2	2
10. โรงเรียนสาธิต			2	2
รวม	6	22	18	46

3.2) การเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ในขั้นตอนนี้ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประสานงานโครงการและผู้รับประโยชน์ที่สามารถติดต่อได้และมีความยินดีให้ข้อมูลทั้ง 8 โครงการหลัก ในราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงพฤศจิกายน 2554 มีจำนวนผู้ให้ข้อมูล รวม 435 คน ประกอบด้วยผู้ประสานงานโครงการฝ่ายไทย 18 คน ฝ่ายกัมพูชา 7 คน ฝ่ายลาว 13 คน รวมจำนวน 38 คน (ตาราง 3.3) และผู้รับประโยชน์จากโครงการในฝ่ายกัมพูชา จำนวน 311 คน และ ฝ่ายลาว จำนวน 124 คน (ตาราง 3.6)

ตาราง 3.6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้รับประโยชน์จากโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

โครงการ	ผู้รับประโยชน์	
	ราชอาณาจักรกัมพูชา	สปป.ลาว
1. โครงการพระราชทานความช่วยเหลือ ด้านการศึกษา/ โครงการในพระราชูปถัมภ์		
1.1 วิทยาลัยกำปงเจมเตียล	121	
1.2 พุนพระราชทานระดับอาชีวศึกษา	45	
1.3 พุนพระราชทานระดับอุดมศึกษา	60	
1.4 โครงการโรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้าฯ		0
1.5 โครงการพัฒนาฯ มหาวิทยาลัยจำปาสัก		5
2. โครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน	22	
3. โครงการความร่วมมือทางวิชาการไทย-กัมพูชา		
3.1 โครงการศูนย์การสอนภาษาไทย	33	
3.2 โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา-ไทย	25	
4. โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับ	5	5
5. โครงการภายใต้ ACMECS		87
5.1 โครงการพัฒนาด้านอาชีวศึกษา		
1) โรงเรียนเทคนิค-วิชาชีพ แขวงสะหวันนะเขต		29
2) โรงเรียนเทคนิคคงคำซ้าง		10
3) โรงเรียนเทคนิคหลวงพระบาง		22
5.2 พุนการศึกษาภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS		11
5.3 โครงการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ		6
5.4 โครงการยกระดับพนักงานฯ		9
6. โครงการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์		0
7. โครงการภายใต้บันทึกความเข้าใจฯ		27
รวม	311	124

3.3) การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับการประชุมปฏิบัติการอนาคต (Futures workshop) ดำเนินการ ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2555 มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ประสานงานฝ่ายไทย 4 คน ฝ่ายกัมพูชา 3 คน และฝ่ายลาว 2 คนดังรายละเอียดแสดงในตาราง 3.7

ตาราง 3.7 จำนวนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มและการประชุมปฏิบัติการอนาคต

หน่วยงาน	ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	ไทย	กัมพูชา	ลาว
1. กระทรวงศึกษาธิการ		2	1	1
2. กระทรวงการต่างประเทศ (สพร.)		1		
3. กระทรวงแรงงานและฝึกอบรมวิชาชีพ			1	
4. คณะกรรมการดำเนินการโครงการพระราชทานความช่วยเหลือ แก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา		1		
5. วิทยาลัยกำปงเฌอเดียล			1	
6. มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว				1
รวม		4	3	2

3.2.2 การวิเคราะห์ผลลัพธ์ของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาทั้งในราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา แบ่งออกเป็น 2 ด้านดังนี้

1) ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน

ในส่วนของผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน จะดำเนินการวิเคราะห์ผลลัพธ์ 2 ด้านคือ 1) ผลผลิตการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ในด้านจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาหรือผ่านการฝึกอบรมจำแนกตามระดับการศึกษาและสาขาวิชา และ 2) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในด้านของความก้าวหน้าของคน ความพึงพอใจ สิ่งที่ได้เรียนรู้ และความสำนึก

2) ผลลัพธ์ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

เป็นการวิเคราะห์ความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว ตามแนวคิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของ Hinrichs (2003) ประกอบด้วยความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม 2) การยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างประเทศ 3) การยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกันและสัมพันธภาพระหว่างประเทศ 4) ความเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก 5) การให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ 6) การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก และ 7) การเคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยทำการวิเคราะห์ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ 2 ระยะคือ ระยะก่อนเข้าร่วมโครงการและระยะระหว่าง/หลังเข้าร่วมโครงการ พร้อมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของทั้ง 2 ระยะโดยใช้ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ด้วยวิธี Mean Difference Method (MDF) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

$$MDF = I - D$$

3) การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบผลลัพธ์ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

เมื่อได้ผลการวิจัยในแต่ละขั้นตอนแล้วจึงทำการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเปรียบเทียบผลลัพธ์ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

3.3 การวิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

การวิจัยในระยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจร่วมกับการวิจัยอนาคตเพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอนคือ

3.3.1 การถอดบทเรียนเพื่อวิเคราะห์โครงการที่มีความสำเร็จในด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 และ 3 จะถูกนำมาถอดบทเรียนเพื่อวิเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาที่ผ่านมาใน 3 ด้าน คือ 1) โครงการที่มีความสำเร็จด้านการพัฒนาคน 2) โครงการที่มีความสำเร็จด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และ 3) โครงการที่มีอุปสรรคในการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

3.3.2 ศึกษาโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

การดำเนินการศึกษาโอกาส/ความหวังในอนาคตของความร่วมมือด้านการศึกษาของราชอาณาจักรไทยราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1) โอกาสของความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ในอนาคต 2) ความหวังของความร่วมมือที่พึงประสงค์ในอนาคต 3) ความต้องการในการพัฒนากำลังคนในอนาคตของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว และ 4) การระบุแรงขับเคลื่อนของความร่วมมือทางการศึกษาที่มีต่อผลลัพธ์การพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในอนาคต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) โอกาสของความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ในอนาคต

การศึกษาโอกาสของความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ในอนาคต ตามกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผน มีหลักการที่สำคัญ 3 ด้านคือ 1) การวางแผนความร่วมมือ 2) การ

นำแผนสู่การปฏิบัติ 3) การประเมิน มี 2 ระยะคือ ระยะก่อนเข้าร่วมโครงการและระหว่าง/หลังเข้าร่วมโครงการ และวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างโครงการความร่วมมือด้านการศึกษาที่เป็นโครงการหลัก โดยใช้ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) แบบปรับปรุงจากวิธีดั้งเดิมโดย นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

$$PNI_{modified} = (I - D) / D$$

2) ความหวังของความร่วมมือที่พึงประสงค์ในอนาคต

โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบโอกาสและความหวังของความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว และวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างโครงการความร่วมมือด้านการศึกษาทั้ง 8 โครงการหลัก

3) ความต้องการในการพัฒนากำลังคนในอนาคตของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารโครงการ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และจากประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารโครงการ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาข้อสรุปแบบอุปนัย (Deductive) ของโอกาส/ความหวังในอนาคตของความร่วมมือด้านการศึกษาของทั้ง 2 ประเทศ

4) การระบุแรงขับเคลื่อนของความร่วมมือทางการศึกษาที่มีต่อผลลัพธ์การพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรในอนาคต

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ (Cross Impact Analysis) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความต้องการในอนาคตระยะ 10 ปี กับผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และระบุแรงขับเคลื่อนของความร่วมมือทางการศึกษาที่มีต่อผลลัพธ์การพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในอนาคต (วิชุดา กิจธรรม, 2550; วิชุดา กิจธรรม และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2552; Porter, et. al., 1980; Weimer-Jehle, 2010) มีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1) ประชุมปฏิบัติการอนาคต (Futures workshop) เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ร่วมกันวิเคราะห์ความร่วมมือทางการศึกษาที่มีความต้องการในอนาคตระยะ 10 ปี โดยจำแนกความร่วมมือทางการศึกษาออกตามลำดับความต้องการจากมีความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด และจำแนกผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักร

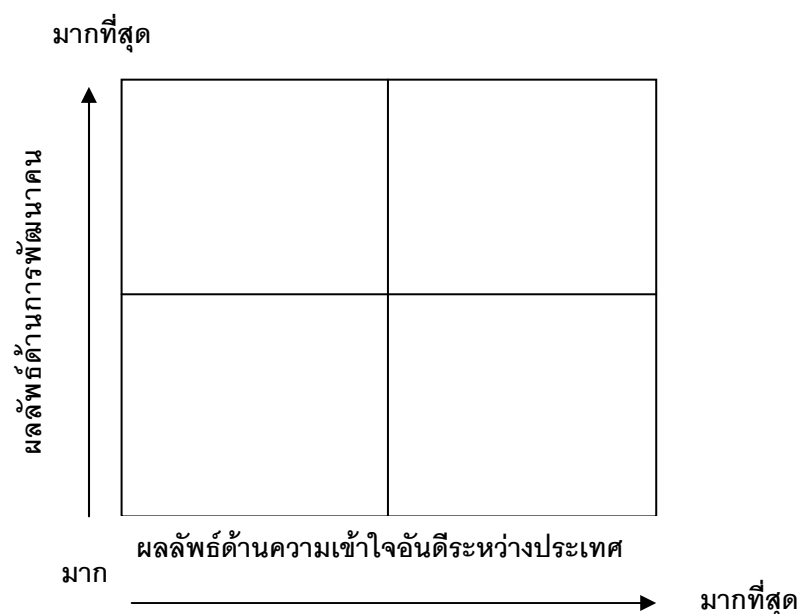
กัมพูชาสปป.ลาว ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยแบ่งระดับผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศออกเป็น 3 ระดับคือ จากระดับน้อยมีคะแนนเท่ากับ 1 ถึงมากที่สุดมีคะแนนเท่ากับ 3

4.2) นำผลการวิเคราะห์ความร่วมมือทางการศึกษาผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นมาทำการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือทางการศึกษากับผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 3.8

ตาราง 3.8 การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือทางการศึกษากับผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ความร่วมมือ ตามลำดับความต้องการ	ด้านการพัฒนาคน			ด้านความเข้าใจอันดี		
	มาก $\longrightarrow$ มากที่สุด			มาก $\longrightarrow$ มากที่สุด		
	1	2	3	1	2	3
อันดับที่ 1						
อันดับที่ 2						
อันดับที่ 3						
อันดับที่ 4						
อันดับที่ 5						

4.3) นำผลวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือทางการศึกษากับผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศมาวิเคราะห์เพื่อระบุขนาดของแรงขับเคลื่อนผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศจากปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ดังแสดงรายละเอียดในภาพ 3.1



ภาพ 3.1 การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ที่มีต่อการพัฒนาคน และความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

5) การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษา

เมื่อได้ผลการวิจัยในแต่ละขั้นตอนแล้วจึงทำการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเปรียบเทียบความสำเร็จของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาด้านการพัฒนาคน โอกาส/ความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวในอนาคต

3.3.3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

1) การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว จากข้อสรุปผลการวิจัย

2) การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว เพื่อพิจารณา

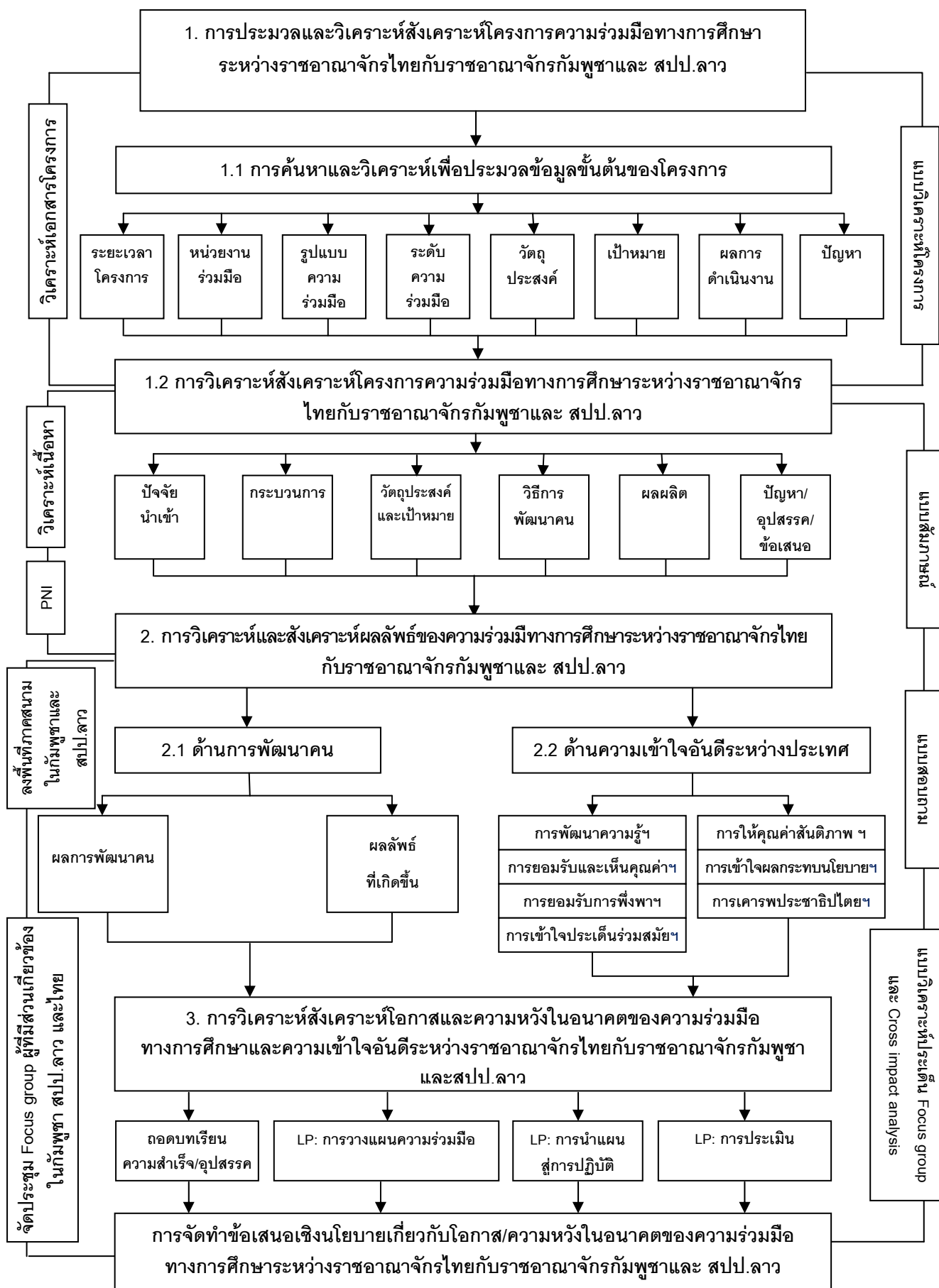
และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังในอนาคตของความ
ร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ที่จัดทำขึ้น

3) การปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังในอนาคตของความร่วมมือ
ทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

4) การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังในอนาคต
ของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

5) การจัดทำร่างรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังแสดงในภาพ 3.2



ภาพ 3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ประกอบด้วย 1) ผลการประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวด้านผลลัพธ์การพัฒนาคคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต 2) ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ผลการประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวด้านผลลัพธ์การพัฒนาคคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต

4.1.1 ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบของผลการประมวลโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

1) โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวที่เริ่มดำเนินการโครงการก่อนปี พ.ศ. 2551 และมีระยะเวลาความร่วมมือมากกว่า 3 ปี พบว่า มีจำนวน 8 โครงการหลัก (16 โครงการย่อย) คือ โครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มี 1 โครงการหลัก โครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา มี 3 โครงการหลัก ประกอบด้วย 6 โครงการย่อย และโครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว มี 4 โครงการหลักประกอบด้วย 10 โครงการย่อย ดังแสดงในตาราง 4.1

ตาราง 4.1 โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ที่เริ่มดำเนินการก่อนปี พ.ศ. 2551 และมีระยะเวลาความร่วมมือมากกว่า 3 ปี

ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา	ราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว
1. โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา 1) การจัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัยกำปงเจมเดียล 2) การพระราชทานทุนการศึกษาระดับอาชีวศึกษา	1. โครงการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 1) โครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์

ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา	ราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว
3) การพระราชทานทุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา	2) โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรของมหาวิทยาลัยจำปาสัก
2. โครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน	2. โครงการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. โครงการความร่วมมือทางวิชาการไทย – กัมพูชา	3. โครงการภายใต้บันทึกความเข้าใจ (MOU) เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัย สุภานุวงศ์กับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
1) โครงการศูนย์การสอนภาษาไทยภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการไทย – กัมพูชา	
2) โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย	4. โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศกลุ่มแม่น้ำอิระวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง (ACMECS)
	1) โครงการพัฒนาด้านอาชีวศึกษา
	1.1) โรงเรียนเทคนิค – วิชาชีพแขวงสะหวันนะเขต
	1.2) โรงเรียนเทคนิคดงคำซ้าง
	1.3) โรงเรียนเทคนิคหลวงพระบาง
	1.4) โรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์
	2) โครงการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโท
	3) โครงการยกระดับพนักงานมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว	
1. โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง	

2) ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบของการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการแบ่งออก 2 ส่วน ได้แก่ 1) ระยะเวลาโครงการ หน่วยงานความร่วมมือ รูปแบบความร่วมมือ และระดับความร่วมมือ และ 2) วัตถุประสงค์/เป้าหมาย/ผลการดำเนินงานและปัญหา ปรัชญาผลดังนี้

2.1) ระยะเวลาโครงการ หน่วยงานความร่วมมือ รูปแบบความร่วมมือ และระดับความร่วมมือ

ราชอาณาจักรไทยมีความร่วมมือทางการศึกษากับสปป.ลาวก่อนที่จะมีความร่วมมือกับราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นเวลา 4 ปี โดยเริ่มต้นความร่วมมือกับสปป.ลาวในโครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่ใน พ.ศ. 2535 ในขณะที่เริ่มมีความร่วมมือกับราชอาณาจักรกัมพูชา ในปี พ.ศ. 2539 ในโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือแบบพหุภาคี ทั้ง 2 โครงการยังเป็นโครงการที่มีความร่วมมือยาวนานที่สุด เพราะมีการดำเนินโครงการต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

ในด้านของหน่วยงานความร่วมมือพบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานจากทั้ง 3 ประเทศ ในด้านของรูปแบบความร่วมมือพบว่า รูปแบบความร่วมมือส่วนใหญ่เป็นแบบทวิภาคี ยกเว้นโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและโครงการยกระดับพนักงานของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวให้เป็นระดับปริญญาที่มีรูปแบบความร่วมมือพหุภาคี ในส่วนของโครงการความร่วมมือแบบทวิภาคี พบว่าเป็นแบบทางเดียวคือ ภาคีฝ่ายราชอาณาจักรไทยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ (Donor) ภาคีฝ่ายราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว เป็นผู้รับความช่วยเหลือ (Recipient) ด้านระดับความร่วมมือพบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาส่วนใหญ่เป็นระดับหน่วยงานกับหน่วยงาน ในขณะที่โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว ทุกโครงการมีความร่วมมือทุกระดับไม่แตกต่างกัน คือ มีความร่วมมือระดับรัฐต่อรัฐ หน่วยงานต่อหน่วยงาน สถาบันต่อสถาบัน และประชาชนต่อประชาชน เมื่อพิจารณาความหลากหลายของหน่วยงานความร่วมมือและระดับความร่วมมือจะพบว่า โครงการในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทุกโครงการจะเป็นโครงการที่มีความหลากหลายของหน่วยงานความร่วมมือ และมีความหลากหลายของระดับความร่วมมือมากที่สุด ดังรายละเอียดในตาราง 4.2

ตาราง 4.2 ข้อมูลขั้นต้นด้านระยะเวลาโครงการ หน่วยงานความร่วมมือ รูปแบบความร่วมมือและระดับความร่วมมือของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ประเทศ/โครงการ ข้อมูลขั้นต้น	กัมพูชา				กัมพูชา	สปป.ลาว						
	พระราชทานด้านการศึกษา	สถานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน	ความร่วมมือทวิภาคี*		สปป.ลาว	ในพระราชูปถัมภ์		ACMECS		ยกระดับพนักงาน ม.แห่งชาติ	พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์	ภายใต้ MOU
			ศูนย์การสอนภาษาไทย	จัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือฯ		โรงเรียนวัฒนธรรมฯ	พัฒนาฯ ม.จำปาศักดิ์	พัฒนาด้านอาชีวศึกษา	พัฒนาหลักสูตร ป.โทฯ			
ระยะเวลาดำเนินการ (พ.ศ.)	2543 – 2556	2549 – 2554	2549 – 2554	2539 – 2552	2539 – 2554	2535 – 2555	2548 – 2558	2551 – 2555	2552 – 2558	2551 – 2553	2552 – 2555	2546 – 2554
ระยะเวลาโครงการ (ปี)	12	6	6	13	16	20	10	5	6	3	4	9
หน่วยงานความร่วมมือ												
ไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กัมพูชา	✓	✓	✓	✓	✓							
สปป.ลาว					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ประเทศอื่นๆ					✓					✓		
รูปแบบความร่วมมือ												
ทวิภาคี	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓
พหุภาคี					✓					✓		
ระดับความร่วมมือ												
สถาบันต่อรัฐ	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓		
รัฐต่อรัฐ		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
หน่วยงาน/หน่วยงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
หน่วยงาน/ประชาชน	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ประชาชน/ประชาชน	✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

^{*}รูปแบบความร่วมมือในทุกโครงการเป็นแบบทางเดียวคือ ภาครัฐฝ่ายราชอาณาจักรไทยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ (Donor) ภาครัฐฝ่ายราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวเป็นผู้รับความช่วยเหลือ (Recipient)

2.2) วัตถุประสงค์/เป้าหมาย/ผลการดำเนินงานและปัญหา

(1) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว พบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาที่ดำเนินการใน 2 ประเทศนั้นมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายคล้ายคลึงกันคือ มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาการศึกษา สำหรับเป้าหมายของการพัฒนาพบว่า มีความแตกต่างกันคือ โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชามีเป้าหมายในการพัฒนาส่วนใหญ่คือ ครู ผู้บริหาร นักเรียน และนักศึกษาในทุกระดับการศึกษา เป้าหมายของการพัฒนาในโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวส่วนใหญ่คือ ครู อาจารย์ เป้าหมายรองลงมาคือนักเรียน นักศึกษา ในด้านเป้าหมายของการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษามีความคล้ายคลึงกันคือ การพัฒนาสื่อ/เทคโนโลยีการศึกษา การเรียนการสอน และหลักสูตร ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 4.3

ตาราง 4.3 ข้อมูลขั้นต้นด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

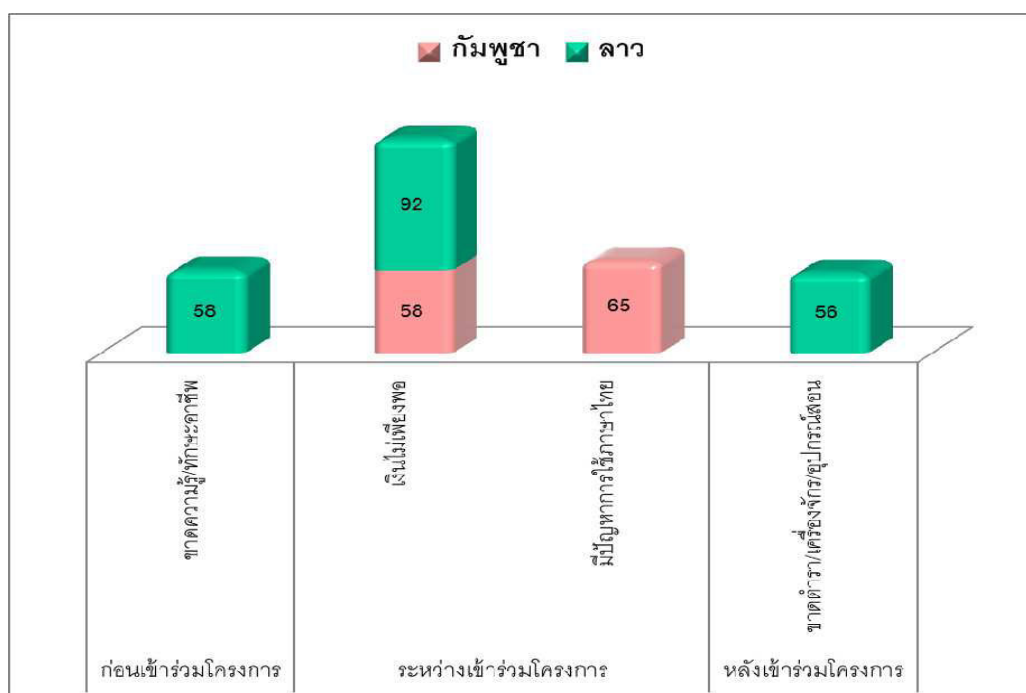
โครงการ/ ราชอาณาจักร	กัมพูชา				กัมพูชา สปป. ลาว	สปป.ลาว						
	พระราชทานฯ ด้านการศึกษา	สนับสนุนพันธเพื่อนบ้าน	ความร่วมมือทาง วิชาการ			ในพระ ราชูปถัมภ์		ACMECS		ยกระดับพนักงาน ม.แห่งชาติ	พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์	ภายใต้ MOU
			ศูนย์การสอนภาษาไทย	จัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือฯ		โรงเรียนวัฒนธรรมแ พัฒนาฯ ม.เจ้าปดถ์	พัฒนาด้านอาชีวศึกษา	พัฒนาหลักสูตร ป.โทฯ				
วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย												
ทรัพยากรบุคคล												
ครูอาจารย์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
นักเรียน/นักศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
ประชาชน	✓			✓								
ระดับการศึกษา												
พื้นฐาน	✓	✓				✓					✓	
อาชีวศึกษา	✓			✓				✓				
อุดมศึกษา	✓		✓		✓		✓		✓	✓		✓
ทรัพยากรการศึกษา												
สื่อ/เทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
แหล่งเรียนรู้	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
การเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
หลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓

(2) ผลการดำเนินงาน

ผลประมวลข้อมูลขั้นต้นด้านผลการดำเนินงานของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรไทยกัมพูชาและสปป.ลาว พบว่า ทุกโครงการมีผลการดำเนินงานสอดคล้องกับเป้าหมาย ซึ่งนอกเหนือจากการพัฒนาคนในด้านการศึกษาแล้ว หลายโครงการยังมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การจัดหาครุภัณฑ์ การเรียนการสอน และห้องปฏิบัติการเพิ่มเติม บางโครงการประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทำให้มีการขยายระยะเวลาของโครงการมาถึงปัจจุบัน ได้แก่ โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา บางโครงการแม้ว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาของโครงการแล้ว แต่ราชอาณาจักรกัมพูชายังดำเนินงานอยู่จนถึงปัจจุบัน ได้แก่ โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย ซึ่งสิ้นสุดโครงการในปี พ.ศ. 2552 แต่รัฐบาลของราชอาณาจักรกัมพูชายังให้การสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานต่อ

(3) ปัญหา

ผลการตอบแบบสอบถามปัญหาที่พบบ่อยกว่า 2 โครงการขึ้นไป หรือมีผู้พบปัญหามากกว่าร้อยละ 50 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการจากสปป.ลาวประสบปัญหามากกว่าผู้เข้าร่วมโครงการจากราชอาณาจักรกัมพูชาและพบทุกระยะตั้งแต่ก่อนจนถึงหลังเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมโครงการจากสปป.ลาวและราชอาณาจักรกัมพูชาพบมากที่สุดคือ ปัญหาระหว่างการเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เงินไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการจากราชอาณาจักรกัมพูชามีปัญหาเรื่องการใช้ภาษาไทยเพิ่มขึ้น หลังการเข้าร่วมโครงการผู้เข้าร่วมโครงการจากสปป.ลาวมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนตำรา เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน ดังแสดงในภาพ 4.1



ภาพ 4.1 ปัญหาที่พบบ่อยในโครงการความร่วมมือของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และสปป.ลาว

3) ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับแผนการพัฒนาคณะของราชอาณาจักรกัมพูชา 4) วิธีการในการพัฒนาคณะ 5) ผลผลิต และ 6) ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ปรากฏผลดังนี้

3.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) ด้านบุคลากร

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยนำเข้าด้านบุคลากรของโครงการมีมาจากหน่วยงานหลายระดับ ทั้งนี้ฝ่ายราชอาณาจักรไทยมีความหลากหลายมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา และโครงการโรงเรียนชนเผ่าวัฒนธรรมเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ มีบุคลากรจากสำนักงานราชวังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในโครงการตามพระราชดำริ หน่วยงานในกระทรวงการต่างๆ สถาบันการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งประชาชนไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ สำหรับบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการของฝ่ายกัมพูชามาจากหน่วยงานที่มีความหลากหลายมากกว่า สปป.ลาว กล่าวคือ

ประเทศ/โครงการ	กัมพูชา				กัมพูชา/ สปป.ลาว	สปป.ลาว							
	พระราชทานฯ ด้านการศึกษา	สานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน	ความร่วมมือทาง วิชาการ			ในพระ ราชูปถัมภ์	ACMECS		ยกระดับพนักงาน ม.แห่งชาติลาว	พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ฯ			
			ศูนย์การสอนภาษาไทย	จัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพ			โรงเรียนวัฒนธรรมฯ	พัฒนาฯ ม.จำปาศักดิ์				พัฒนาด้านอาชีวศึกษา	พัฒนาหลักสูตร ป.โทฯ
ปัจจัยนำเข้า ด้านบุคลากร					แลกเปลี่ยนบุคลากรฯ								
15. สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา (สอศ.)	✓			✓		✓		✓					
16. สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา (สกอ.)	✓		✓		✓		✓		✓	✓			✓
17. สถาบันอุดมศึกษา	✓	✓	✓		✓		✓		✓	✓			✓
18. สถาบันอาชีวศึกษา	✓	✓		✓				✓					
19. โรงเรียน	✓	✓				✓					✓		
ราชอาณาจักรกัมพูชา													
1. รัฐบาลกัมพูชา	✓	✓	✓	✓	✓								
2. กระทรวงศึกษา เยาวชนฯ	✓	✓	✓		✓								
3. กระทรวงแรงงานฯ				✓									
4. มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	✓	✓	✓		✓								
5. ศูนย์ฝึกอาชีพ				✓									
6. ศูนย์ฝึกอนุบาล		✓											
7. ประชาชนชาวกัมพูชา	✓	✓		✓									
สปป.ลาว													
1. รัฐบาลสปป.ลาว						✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. กระทรวงศึกษาฯ						✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. มหาวิทยาลัย							✓	✓	✓	✓			✓
4. วิทยาลัยเทคนิค								✓					
5. โรงเรียน						✓					✓		

(2) งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาเป็นการสนับสนุนจากฝ่ายไทยมากที่สุด โครงการที่มีการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จากหลายแหล่งมากที่สุดคือ โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา และ โครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งการนำเข้างบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จากทั้งฝ่ายไทย ฝ่ายกัมพูชา/ สปป.ลาว และจากต่างประเทศดังรายละเอียดในตาราง 4.5

ประเทศ/โครงการ	กัมพูชา				กัมพูชา สปป. ลาว	สปป.ลาว						
	พระราชทานฯ ด้านการศึกษา	สถานสัมพันธเพื่อนบ้าน	ความร่วมมือทางวิชาการ			ในพระ ราชูปถัมภ์	ACMECS		ยกระดับพนักงาน ม.แห่งชาติ	พัฒนาศืออิลเลทธรอนิกส์ฯ	ภายใต้ MOU	
			ศูนย์การสอนภาษาไทย	จัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือฯ			โรงเรียนวัฒนธรรมเม	พัฒนาฯ ม.เจ้าปดักดี				
												พัฒนาด้านอาชีวศึกษา
ปัจจัยนำเข้า ด้านงบประมาณ												
สปป.ลาว												
1. รัฐบาลสปป.ลาว					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. กระทรวงศึกษาฯ					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย					✓		✓	✓	✓	✓		✓
4. โรงเรียน						✓					✓	
ประเทศอื่นๆ												
1. ประชาชนชาวต่างประเทศ	✓											

3.2) กระบวนการ

ผลการเปรียบเทียบกระบวนการของโครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว พบว่า มีกระบวนการดำเนินงานคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีคณะกรรมการร่วมดำเนินงานจากทั้ง 2 ฝ่าย และมีการกำหนดแผนการดำเนินงานซึ่งจะทำหน้าที่ในการสำรวจความต้องการ การวางแผนการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล เช่น โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง จะมีการเตรียมการและวางแผนงานในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม มีการดำเนินการในเดือนตุลาคมถึงมกราคม และประเมินผลการดำเนินงานในเดือนกันยายนของทุกปี เป็นต้น ยกเว้นในบางโครงการที่เมื่อถึงระยะสิ้นสุดโครงการแล้ว จะมีคณะกรรมการดำเนินงานจากประเทศเพื่อนบ้าน แต่เพียงฝ่ายเดียว เช่น โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย ณ กรุงพนมเปญ

3.3) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับแผนการพัฒนาคณะของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ผลการเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับแผนการพัฒนาคณะของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว พบว่า โครงการความร่วมมือราชอาณาจักรกัมพูชา ทุกโครงการมีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาคณะในยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยมของรัฐบาลกัมพูชา วาระที่ 4 (ค.ศ. 2008 – 2013) มุมที่ 4 (Hun Sen, 2008) ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการศึกษาเพื่อปวงชน และด้านการแสวงหาคู่ภาคีจากนานาชาติที่ให้ความร่วมมือและ

ให้ความช่วยเหลือ โครงการความร่วมมือกับ สปป.ลาว ทุกโครงการมีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาคณะของ สปป.ลาว คือ การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ ค.ศ. 2006 – 2015 โดยโครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาคณะของ สปป.ลาว มากที่สุด สำหรับประเด็นความสอดคล้องของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาพบว่า ทุกโครงการมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาหลักสูตรการศึกษา ได้มาตรฐานทันสมัย สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ ทันทกับสากล พัฒนาคณะอย่างรอบด้าน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา และเป็นการสร้างเครือข่ายการศึกษากับต่างประเทศ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง

4.6

3.4) วิธีการในการพัฒนาคนของโครงการ

ผลการเปรียบเทียบผลลัพธ์ด้านการพัฒนากำลังคนของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ในเรื่องวิธีการในการพัฒนาคนของโครงการพบว่ามีหลากหลายวิธี ทั้งนี้ทุกโครงการจะมีการสร้างหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการในการพัฒนาของราชอาณาจักรกัมพูชา ทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาว นอกจากการสร้างหลักสูตรแล้วจะมีการจัดเตรียมให้ครูผู้สอนในหลักสูตรให้มีความเชี่ยวชาญและชำนาญงานสอนโดยการฝึกอบรมและดูงานในประเทศไทย หรือพัฒนาความรู้ความสามารถโดยให้ทุนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือมีการสรรหาครูผู้สอนจากราชอาณาจักรไทยเข้าไปประจำที่ราชอาณาจักรกัมพูชา เช่น ในโครงการศูนย์การสอนภาษาไทย นอกจากนั้นบางโครงการยังมีการสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับทุนการศึกษาต่อเพื่อกลับมาเป็นครูต่อไป เช่น โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา ในส่วนของสปป.ลาวในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นการส่งเสริมความเป็นอยู่ ภาวะสุขภาพ โภชนาการของนักเรียน และเน้นการพัฒนาทักษะอาชีพ และพัฒนาการสอนด้วยสื่อทางไกลผ่านดาวเทียม ส่วนในระดับอาชีวศึกษา จะสนับสนุนเต็มรูปแบบทั้งการจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อพาครู ฝึกอบรมและดูงานด้านการบริหาร ให้ทุนการศึกษาแก่ครู และพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งปรับปรุงสถานที่ สร้างอาคารเรียนและอาคารปฏิบัติการ จัดหาตำรา เครื่องจักร และวัสดุ อุปกรณ์การสอน ได้แก่ จัดฝึกอบรม ดูงาน ให้ทุนการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาเป็นการให้ทุนแก่ อาจารย์ บุคลากร และการแลกเปลี่ยน พัฒนาหลักสูตร พร้อมทั้งการจัดโครงการให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมพัฒนาหลักสูตรสำหรับเปิดสอนที่ สปป.ลาว ดังรายละเอียดในตาราง 4.7

ตาราง 4.7 วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาคนที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ประเทศ/โครงการ	ราชอาณาจักรกัมพูชา				กัมพูชา	สปป.ลาว					
	พระราชทานฯ ด้านการศึกษา	สนับสนุนพันธเพื่อนบ้าน	ความร่วมมือทางวิชาการ		สปป.ลาว	ในพระราชูปถัมภ์		ACMECS		พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ฯ	ภายใต้ MOU
			ศูนย์การสอนภาษาไทย	จัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือฯ		โรงเรียนวัฒนธรรมฯ	พัฒนาฯ ม.จำปาศักดิ์	พัฒนาด้านอาชีวศึกษา	พัฒนาหลักสูตร ปโทฯ		
วิธีการพัฒนาคน					แลกเปลี่ยนบุคลากรฯ						
1. ฝึกอบรม/พัฒนา/ศึกษาดูงานแก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ให้ทุนการศึกษา	✓					✓	✓		✓		✓
3. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. สร้าง/ปรับปรุงอาคารสถานที่	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓
5. การวิจัยและพัฒนา					✓		✓		✓		✓
6. แลกเปลี่ยนครู อาจารย์และนักศึกษา					✓		✓				✓
7. ส่งผู้เชี่ยวชาญ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
8. จัดหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓
9. พัฒนาทักษะ ฝีมือด้านการอาชีวศึกษา	✓			✓		✓		✓			

3.5) ผลผลิต

ผลการวิเคราะห์เอกสารโครงการพบว่า ผลผลิตที่เกิดจากโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว จะมีความคล้ายคลึงกัน คือมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทรัพยากรมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาซึ่งพบว่า ทุกโครงการมีการพัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา และประชาชน 2) หลักสูตรสำหรับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรอบรมระยะสั้น ที่พบมากคือ หลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพ และหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา รองลงมาคือ หลักสูตรสามัญศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา 3) ทรัพยากรการศึกษา ส่วนใหญ่คือ ตำรา สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ ตำราเรียน และแปลงเกษตรสาธิตแบบผสมผสาน เป็นต้น และ 4) อาคาร/สิ่งก่อสร้างทางกายภาพ ส่วนใหญ่เป็นอาคารเรียน อาคารฝึกปฏิบัติการ และการปรับปรุงอาคารเรียน อาคารฝึกปฏิบัติการ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ ประชาชนชาวกัมพูชาที่เป็นผลผลิต ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตของโครงการความร่วมมือ 2 โครงการคือ โครงการพระราชทานความช่วยเหลือด้านการศึกษาและโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา - ไทย ในขณะที่ประชาชนชาวลาวเป็นผลผลิต

จากโครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) เพียงโครงการเดียว ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 4.8

ตาราง 4.8 ผลผลิตของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ประเทศ/โครงการ	ราชอาณาจักรกัมพูชา				กัมพูชา สปป. ลาว	สปป.ลาว						
	พระราชทานฯ ด้านการศึกษา	สานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน	ความร่วมมือทางวิชาการ			ในพระ ราชูปถัมภ์		ACMECS		ยกระดับพนักงาน ม.แห่งชาติ	พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ฯ	ภายใต้ MOU
			ศูนย์การสอนภาษาไทย	จัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือฯ		โรงเรียนวัฒนธรรมฯ	พัฒนาฯ ม.จำปาศักดิ์	พัฒนาด้านอาชีวศึกษา	พัฒนาหลักสูตร ป.โทฯ			
ผลผลิตของโครงการ												
1. ทรัพยากรมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนา												
1.1) ผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.2) นักเรียน/นักศึกษา	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
1.3) ประชาชน	✓			✓		✓						
2. หลักสูตร												
2.1) หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	
2.2) หลักสูตรสามัญศึกษา	✓	✓				✓					✓	
2.3) หลักสูตรอาชีวศึกษา	✓							✓				
2.4) หลักสูตรอุดมศึกษา							✓		✓			
3. ทรัพยากรการศึกษา												
3.1) ตำราและสื่อการสอน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓
3.2) ระบบการศึกษาผ่านดาวเทียม						✓						
3.3) สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓
3.4) ยานพาหนะ เครื่องจักร	✓						✓	✓				
3.5) ระบบกระจายเสียงวิทยุ FM	✓						✓					
3.6) สถานีตรวจวัดภูมิอากาศ							✓					
3.7) แปลงสถานีเกษตรผสมผสาน	✓						✓	✓				✓
4. อาคาร/สิ่งก่อสร้างทางกายภาพ												
4.1) สร้างอาคารเรียน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓	
4.2) สร้างอาคารฝึกปฏิบัติการ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓	
4.3) สร้างอาคารสำนักงาน	✓		✓	✓		✓		✓				
4.4) สร้างอาคารโรงอาหาร	✓			✓		✓						
4.5) สร้างอาคารหอพัก	✓			✓		✓						
4.6) สร้างระบบน้ำไฟฟ้า	✓			✓		✓	✓					
4.7) สร้างที่พักตำรวจในชุมชน	✓			✓		✓						
4.8) ปรับปรุงอาคารเรียน/สนามกีฬา	✓	✓		✓		✓	✓	✓			✓	

ประเทศ/โครงการ	ราชอาณาจักรกัมพูชา				กัมพูชา สปป. ลาว	สปป.ลาว						
	พระราชทานฯ ด้านการศึกษา	สถานสัมพันธไมตรีเพื่อนบ้าน	ความร่วมมือทางวิชาการ			ในพระ ราชูปถัมภ์		ACMECS		ยกระดับพนักงาน ม.แห่งชาติ	พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ฯ	ภายใต้ MOU
			ศูนย์การศึกษาภาษาไทย	จัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือฯ		โรงเรียนวัฒนธรรมฯ	พัฒนาฯ ม.จำปาศักดิ์	พัฒนาด้านอาชีวศึกษา	พัฒนาหลักสูตร ป.โทฯ			
ผลผลิตของโครงการ					แลกเปลี่ยนบุคลากร ฯ							
4.9) ปรับปรุงโรงอาหาร	✓			✓		✓						
4.10) ปรับปรุงอาคารฝึกปฏิบัติการ	✓			✓		✓	✓	✓			✓	
4.11) ปรับปรุงอาคารสำนักงาน	✓			✓		✓						
4.12) ปรับปรุงระบบน้ำไฟฟ้า	✓		✓	✓		✓						
4.13) ปรับสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์	✓		✓	✓		✓	✓					

3.6) ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

(1) ปัญหา/อุปสรรค

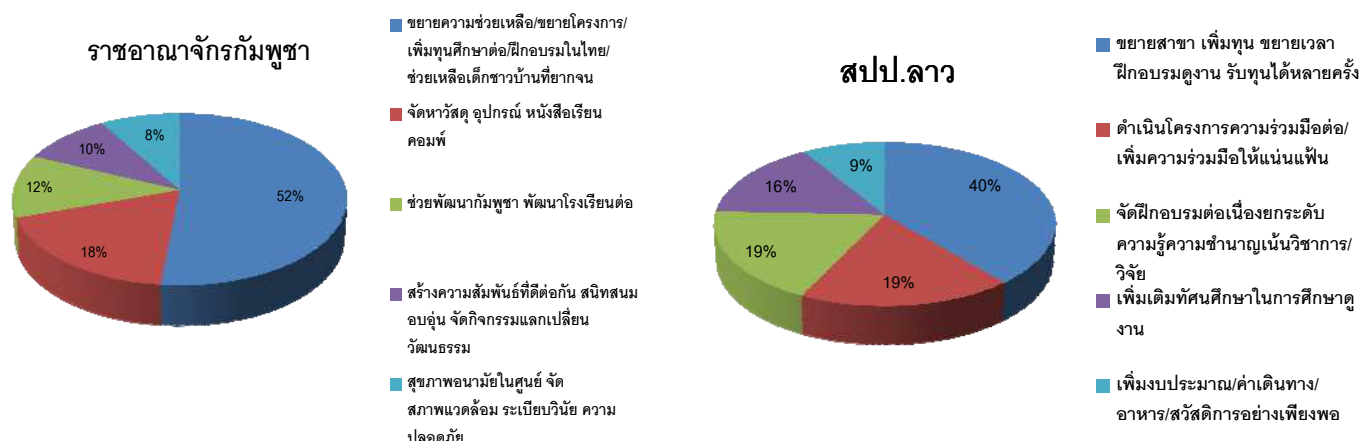
ผลการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของโครงการความร่วมมือที่มีความสำคัญมาก 5 อันดับแรกพบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว มีความคล้ายคลึงกันในด้านของปัญหาการเงิน การขาดแคลนงบประมาณ แต่ปัญหาสำคัญที่แตกต่างกันคือ โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา จะได้รับผลกระทบจากปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชา ซึ่งไม่พบในโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 4.9

ตาราง 4.9 ปัญหาสำคัญของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

อันดับ	กัมพูชา	ลาว
1	ผลกระทบจากปัญหาทางความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล	ความจำกัดด้านงบประมาณจากหน่วยงานที่ให้ทุนสนับสนุน
2	ไม่มีการติดตาม ประเมิน และตรวจสอบความสำเร็จของโครงการอย่างต่อเนื่อง	วัตถุประสงค์ของโครงการความร่วมมือที่ให้การสนับสนุนไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล
3	การขาดแคลนงบประมาณ หรือ ค่าตอบแทนน้อย	ขาดแคลนสถานที่ เครื่องมือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ
4	โครงการขาดความต่อเนื่องและยั่งยืน	ขาดหนังสือ ตำราเรียนหลายสาขา ทั้งในระดับประถม ศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย
5	การขาดแคลนของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องมือ การชำรุดของวัสดุอุปกรณ์	ปัญหาการปรับตัวเข้ากับระบบการเรียนในเมืองไทย เพราะส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารทั้งในการพูดและการเขียน

(2) ข้อเสนอแนะ

ผลการตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะโครงการที่คล้ายคลึงกันคือ ผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชา ร้อยละ 52 และชาวลาว ร้อยละ 40 มีข้อเสนอแนะให้มีการขยายความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในด้านของการขยายเวลาของโครงการ ขยายสาขาความร่วมมือ เพิ่มจำนวนทุนการศึกษา และขยายสาขาการให้ทุนการศึกษาเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในส่วนของผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชามุ่งเน้นในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม แต่ผู้เข้าร่วมโครงการชาวลาวมุ่งเน้นให้เพิ่มความร่วมมือเพื่อให้เกิดความแน่นแฟ้น ดังรายละเอียดแสดงในภาพ 4.2



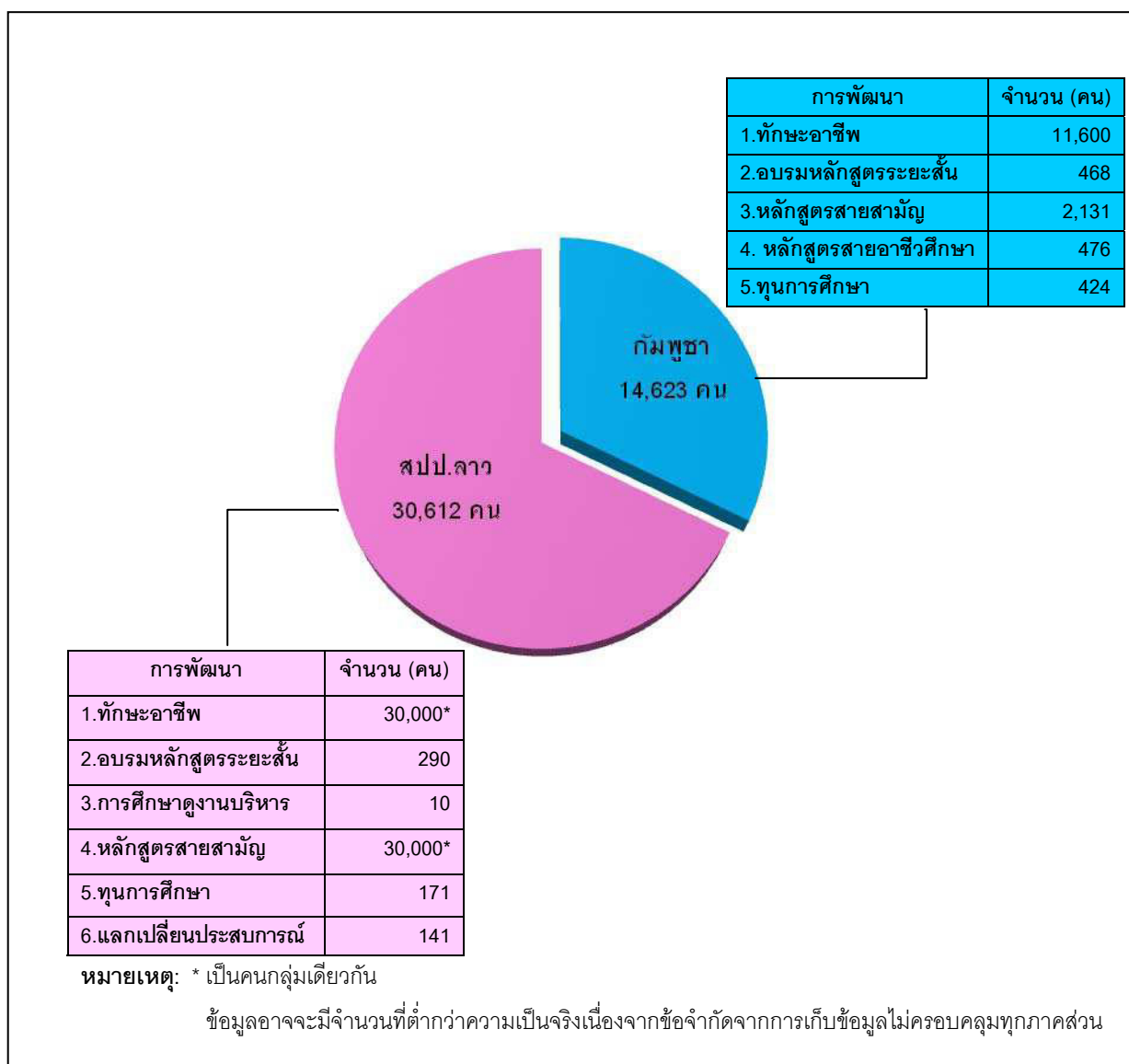
ภาพ 4.2 ข้อเสนอแนะของโครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

4.1.2 ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบของผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในขั้นนี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ 1) ผลผลิตของการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว 2) ผลลัพธ์ด้านของความก้าวหน้าของคนกัมพูชาและลาว และ 3) ผลลัพธ์ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1) ผลผลิตของการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ผลการเปรียบเทียบผลลัพธ์ด้านการพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว พบว่า ประชากรชาวลาวได้รับการพัฒนาจากโครงการความร่วมมือทางการศึกษาจำนวน 30,612 คน มากกว่าชาวกัมพูชาซึ่งมี 30,000 คน ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาสายสามัญร่วมกับการพัฒนาทักษะอาชีพจากโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คือโครงการพระราชทานความช่วยเหลือด้านการศึกษา (วิทยาลัยกำปงเจมอเตียล) และโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ ดังแสดงรายละเอียดในภาพ 4.3



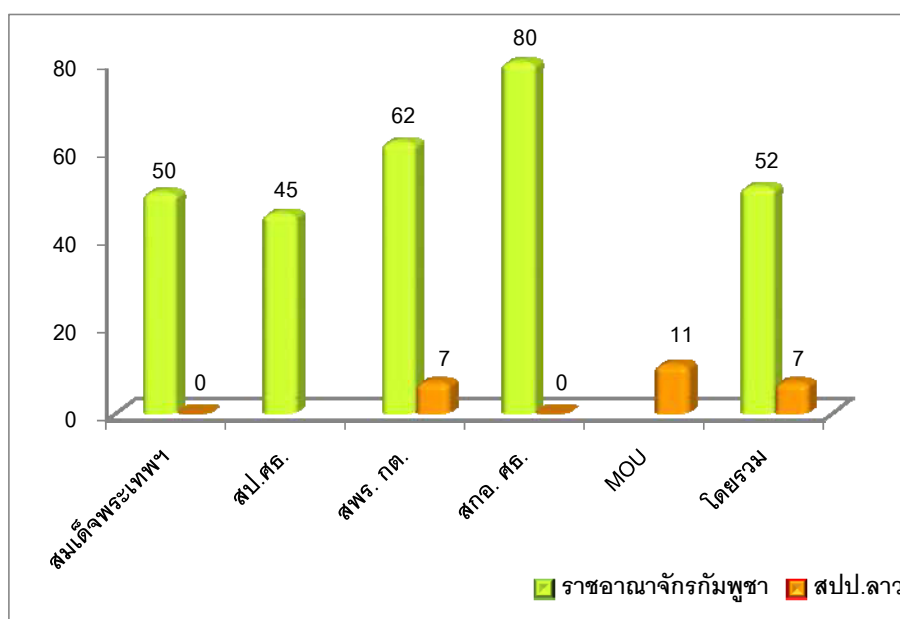
ภาพ 4.3 การพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

2) ผลลัพธ์ด้านของความก้าวหน้าของคนกัมพูชาและลาว

2.1) อัตราความก้าวหน้าของคน

ผลการเปรียบเทียบผลลัพธ์ด้านอัตราความก้าวหน้าของคนกัมพูชาและคนลาวของโครงการจากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมโครงการจากราชาอาณาจักรกัมพูชา มีอัตราความก้าวหน้าโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่เข้าร่วมโครงการจากสปป.ลาว (ร้อยละ 52 และ 7 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกตามแหล่งของความร่วมมือ จะเห็นได้ว่า โครงการที่ทำให้คนกัมพูชา มีอัตราความก้าวหน้าสูงมากที่สุดคือ โครงการความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (โครงการ

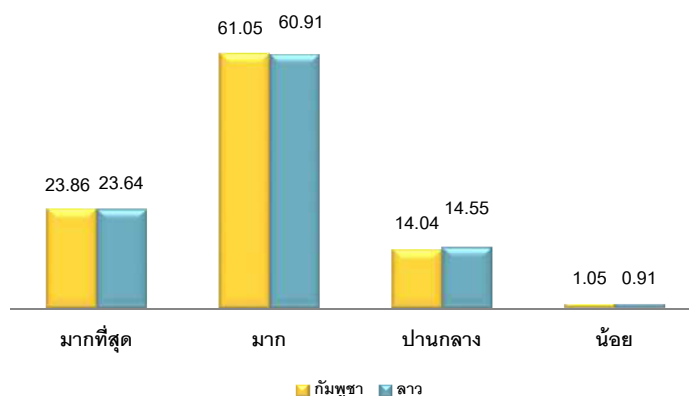
แลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง) เท่ากับร้อยละ 80 รองลงมา คือ โครงการความร่วมมือของสำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) และโครงการพระราชทานความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา เท่ากับร้อยละ 62 และ ร้อยละ 50 ตามลำดับ โครงการที่ทำให้คนลาวมีอัตราความก้าวหน้าสูงมากที่สุดคือ โครงการความร่วมมือภายใต้ MOU ของสถาบันอุดมศึกษา เท่ากับร้อยละ 11 รองลงมา คือ โครงการความร่วมมือของสำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) เท่ากับร้อยละ 7 ดังแสดงรายละเอียดในภาพ 4.4



ภาพ 4.4 อัตราความก้าวหน้าของผู้ที่เข้าร่วมโครงการจากราชาอาณาจักรกัมพูชา และสปป.ลาว

2.2) ความพึงพอใจที่มีต่อผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนของโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการจากราชาอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว มีความพึงพอใจในทุกระดับใกล้เคียงกัน กล่าวคือ มีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 84.91 และ 84.55 ตามลำดับ ความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 14.04 และ 14.55 ตามลำดับ ดังรายละเอียดแสดงในภาพ 4.5



ภาพ 4.5 ความพึงพอใจที่มีต่อผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน

2.3) สิ่งที่ได้เรียนรู้

ผลการวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมโครงการจากราชอาณาจักรกัมพูชา และ สปป.ลาว พบว่า สิ่งที่ได้เรียนรู้มากที่สุดคือ การได้ความรู้และการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชาร้อยละ 68 ได้เรียนรู้อาชีพ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเรียนรู้เรื่องต่างๆ ไป ผู้เข้าร่วมโครงการชาวลาว ร้อยละ 73 ได้ความรู้ใหม่ มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ บทเรียนใหม่ในด้านการสอน การเกษตร ปศุสัตว์ เทคโนโลยีสาขาต่างๆ และการวิจัยมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชาและชาวลาวได้การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

แผนงานวิจัยเรื่องความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต มีการสรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

แผนงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ด้านผลลัพธ์การพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต และ 2) วิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคต

การวิจัยมี 5 แนวคิด ได้แก่

1) การประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มี 8 ด้านคือ (1) ระยะเวลาโครงการ (2) หน่วยงานร่วมมือ (3) รูปแบบความร่วมมือ (4) ระดับความร่วมมือ (5) วัตถุประสงค์ (6) เป้าหมาย (7) ผลการดำเนินงาน และ (8) ปัญหาในการดำเนินงาน

2) การวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มี 6 ด้านคือ (1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ (2) กระบวนการ (3) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับแผนการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว (4) วิธีการในการพัฒนาคน (5) ผลผลิต และ (6) ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

3) ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มี 2 ด้านคือ (1) ผลผลิตการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ได้แก่ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาหรือผ่านการฝึกอบรมจำแนกตามระดับการศึกษาและสาขาวิชา และ (2) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว โดยวิเคราะห์จากการใช้ผู้สำเร็จการศึกษาหรือผู้ผ่านการฝึกอบรมรวมทั้งบทบาทหน้าที่และผลงานที่เกิดขึ้น

4) ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ มี 7 ด้าน คือ (1) ความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม (2) การยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างประเทศ (3) การยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกันและสัมพันธภาพระหว่างประเทศ (4) ความเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก

(5) การให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ (6) การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก และ (7) การเคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

5) การมองโอกาสและความหวังในอนาคตมี 3 ด้าน คือ (1) การวางแผนความร่วมมือ (2) การนำแผนสู่การปฏิบัติ และ (3) การประเมิน

ขอบเขตการวิจัย

แผนงานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะโครงการความร่วมมือทางการศึกษาที่มีรูปแบบทวิภาคีหรือพหุภาคีที่หน่วยงานในราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวจัดทำขึ้น โดยมีระยะเวลาความร่วมมือไม่น้อยกว่า 3 ปี (เริ่มโครงการไม่ช้ากว่าปี พ.ศ. 2551) ระดับความร่วมมือที่จะศึกษาวิเคราะห์มี 2 ระดับคือ ภาครัฐและภาคเอกชน ขอบเขตของเวลาในอนาคต คือ อนาคตระยะกลาง 10 ปี ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว ประกอบด้วยผู้ประสานงานโครงการ และผู้รับประโยชน์จากโครงการ ได้แก่ บุคลากรในกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการต่างประเทศ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา ประชาชน

การดำเนินการวิจัย มีการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 ประเทศ คือ ราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา และสปป.ลาว ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยอนาคต มีการวิจัย 3 ระยะ การวิจัยระยะที่ 1 และ 2 เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อแรก และระยะที่ 3 เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อสองดังนี้

ระยะที่ 1 การประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสารร่วมกับการวิจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วยการวิจัย 2 ขั้นตอนหลักคือ

ขั้นตอนที่ 1 การประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มี 2 ขั้นตอนย่อยคือ **ขั้นที่ 1** การค้นหาโครงการแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ 1) **การค้นหาข้อมูลโครงการขั้นต้นจากเอกสาร** งานวิจัยฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และใช้เทคนิคการสืบค้นแบบลูกโซ่ (Snowball technique) และ 2) **การค้นหาข้อมูลโครงการเชิงลึกกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่** หน่วยงานระดับกระทรวงของไทย 4 กระทรวง และสถาบันอุดมศึกษาไทย 26 แห่ง และได้รับข้อมูลจากหน่วยงานระดับกระทรวง 4 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษา 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 33.33 **ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการ** ประกอบด้วย 1) **การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร** ที่รวบรวมจากหน่วยงาน

และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการต่างประเทศ สถาบันการศึกษา ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัย หน่วยงานฝ่ายไทยคือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ หน่วยงานฝ่าย กัมพูชา คือ กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬา กระทรวงแรงงานและการฝึกอาชีพ และหน่วยงานฝ่ายสปป.ลาว คือ กระทรวงศึกษาธิการและการกีฬา

2) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ ผู้ประสานงานหลักฝ่ายไทย 7 คน ฝ่าย กัมพูชา 6 คน และฝ่ายลาว 25 คน รวมจำนวน 38 คน และ **3) การใช้แบบสอบถามข้อมูลขั้นต้นของโครงการ (EC1)** กับผู้ประสานงานของโครงการ ประกอบด้วย ผู้ประสานงานฝ่ายไทย 8 คน ฝ่าย กัมพูชา 7 คน และฝ่ายลาว 13 คน รวมจำนวน 28 คน ในขั้นตอนนี้จะวิเคราะห์เพื่อประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการ 8 ด้าน ประกอบด้วย (1) ระยะเวลาโครงการ (2) หน่วยงานร่วมมือ (3) รูปแบบความร่วมมือ (4) ระดับความร่วมมือ (5) วัตถุประสงค์ (6) เป้าหมาย (7) ผลการดำเนินงาน และ (8) ปัญหาในการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มี 2 ขั้นตอนย่อยคือ 1) **การวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว** ที่ได้จากการค้นหาในขั้นตอนที่ 1 และ 2) **การใช้แบบสอบถาม (แบบ EC2)** กับผู้ประสานงานของโครงการ ซึ่งเป็นผู้ประสานงานกลุ่มเดียวกันกับขั้นตอนที่ 1 ในขั้นตอนนี้จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา 6 ด้าน คือ (1) ปัจจัยนำเข้า (2) กระบวนการ (3) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับแผนการพัฒนาคอนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว (4) วิธีการในการพัฒนาคอน (5) ผลผลิต และ (6) ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคอนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจในพื้นที่ภาคสนามราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเปรียบเทียบ มีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนหลักคือ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลเพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้รับประโยชน์จากโครงการ (แบบ EC3) และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผน และความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ (EC4) สำหรับผู้ประสานงาน

โครงการและผู้รับประโยชน์จากโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลโครงการ 2) แบบประเมินความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว และ 3) แบบประเมินโอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้และความหวังในความร่วมมือที่พึงประสงค์ในอนาคตระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ทั้งในราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ระหว่างเดือนสิงหาคม 2554 – เดือนมกราคม 2555 โดยในราชอาณาจักรไทย ประสานความร่วมมือไปยังกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการต่างประเทศ สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ในราชอาณาจักรกัมพูชาประสานความร่วมมือไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬา และกระทรวงแรงงานการฝึกอาชีพ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย วิทยาลัยกำปงเมอเตียล และในสปป.ลาว ประสานความร่วมมือไปยังกระทรวงศึกษาธิการและการกีฬา และมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว คณะกรรมการปกครองแขวงสาละวัน วิทยาลัยกรรมกรรมและป่าไม้ (ปากเซ) เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการประสานความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) **ประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) และใช้แบบสอบถาม (EC5)** กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ดำเนินการครั้งที่ 1 ณ กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 22 สิงหาคม 2554 มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 23 คน ประกอบด้วย ผู้ประสานงานของราชอาณาจักรไทย 1 คน ผู้ประสานงานของราชอาณาจักรกัมพูชา 22 คน ครั้งที่ 2 ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว แขวงเวียงจันทน์ ในวันที่ 20 กันยายน 2554 มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 28 คน ประกอบด้วย ผู้ประสานงานของราชอาณาจักรไทย 5 คน คณะวิจัย 3 คน ผู้ประสานงานและผู้รับประโยชน์ของสปป.ลาว 20 คน และ 2) **การเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม**กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทยที่ประสานงานกับราชอาณาจักรกัมพูชา 10 คน ฝ่ายกัมพูชา 7 คน และผู้รับประโยชน์ฝ่ายกัมพูชา 311 คน กลุ่มตัวอย่างฝ่ายไทยที่ประสานงานกับสปป.ลาว 8 คน ฝ่ายลาว 13 คน และผู้รับประโยชน์ฝ่ายลาว 124 คน และ 3) **การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับการประชุมปฏิบัติการอนาคต (Futures workshop)** ดำเนินการ ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2555 มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้ประสานงานของราชอาณาจักรไทย 5 คน ผู้ประสานงานของราชอาณาจักรกัมพูชา 3 คน และผู้ประสานงานของ สปป.ลาว 2 คน

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลลัพธ์ของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาทั้งในราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) **ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน** จะดำเนินการวิเคราะห์ 2 ขั้นตอนคือ (1) ผลผลิตการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ในด้านจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาหรือผ่านการฝึกอบรมจำแนก

ตามระดับการศึกษาและสาขาวิชา และ (2) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในด้านของความก้าวหน้าของคน ความพึงพอใจ สิ่งที่ได้เรียนรู้ และความสำเร็จ 2) **ผลลัพธ์ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ** ประกอบด้วยความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ 7 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม (2) การยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างประเทศ (3) การยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกันและสัมพันธภาพระหว่างประเทศ (4) ความเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก (5) การให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ (6) การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก และ (7) การเคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยทำการวิเคราะห์ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ 2 ระยะคือ ก่อนเข้าร่วมโครงการและระหว่าง/หลังเข้าร่วมโครงการ พร้อมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของทั้ง 2 ระยะโดยใช้ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ด้วยวิธี Mean Difference Method (MDF)

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาและความเข้าใจอันดี ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจร่วมกับระเบียบวิธีวิจัยอนาคต มี 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การถอดบทเรียนเพื่อวิเคราะห์โครงการที่มีความสำเร็จในด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ 1) โครงการที่มีความสำเร็จด้านการพัฒนาคน 2) โครงการที่มีความสำเร็จด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และ 3) โครงการที่มีอุปสรรคในการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1) โอกาสของความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้และความหวังของความร่วมมือที่พึงประสงค์ในอนาคต 2) ความร่วมมือทางการศึกษาตามความต้องการในการพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชาในอนาคต 3) โอกาสและความหวังเกี่ยวกับโครงการความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และระหว่างราชอาณาจักรไทยกับและสปป.ลาว ในอนาคต ตามกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผน 3 ด้านคือ (1) การวางแผนความร่วมมือ (2) การนำแผนสู่การปฏิบัติ และ (3) การประเมิน พร้อมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระยะก่อนเข้าร่วมโครงการและระหว่าง/หลังเข้าร่วมโครงการ โดยใช้ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ด้วยวิธี Mean Difference Method (MDF) และวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงการหลักทั้ง 4 โครงการ และ 4) การระบุแรงขับเคลื่อนของความร่วมมือทางการศึกษาที่มีต่อ

ผลลัพธ์การพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ในอนาคต โดยการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์และระบุแรงขับเคลื่อนของความร่วมมือทางการศึกษาที่มีต่อผลลัพธ์การพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในอนาคตด้วยการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ (Cross Impact Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ 1) การสรุปผลการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว 2) การประชุมสนทนากลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบายที่จัดทำขึ้น และ 3) การปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว และจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ในการวิจัยทั้ง 3 ระยะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (EC1 – EC5) ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา การวัดและการประเมินผล จำนวน 3 คน จากนั้นจึงแปลเครื่องมือเป็นภาษากัมพูชาและภาษาลาว และตรวจสอบความถูกต้องของการแปลทั้งในด้านของความหมายและการใช้ภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญภาษากัมพูชาและภาษาลาว และนำเครื่องมือ (EC 4) ไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงอีกครั้งหนึ่ง เครื่องมือ (EC 4) สำหรับเก็บข้อมูลในราชอาณาจักรกัมพูชามีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาคระหว่าง 0.89 – 0.96 สำหรับเก็บข้อมูลในสปป.ลาว มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาคระหว่าง 0.95 – 0.98

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประมวลและวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวด้านผลลัพธ์การพัฒนาคน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และโอกาส/ความหวังในอนาคต

1.1 ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบของผลการประมวลโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว พบว่า 1) ผลการค้นหาโครงการ ตามขอบเขตที่กำหนดที่เริ่มดำเนินการโครงการก่อนปี พ.ศ. 2551 และมีระยะเวลาความร่วมมือไม่น้อยกว่า 3 ปี มีจำนวน 8 โครงการหลัก ประกอบด้วย 16 โครงการย่อย จำแนกเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มี 1 โครงการหลัก โครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา มี 3

โครงการหลัก ประกอบด้วย 6 โครงการย่อย โครงการความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว มี 4 โครงการหลัก ประกอบด้วย 10 โครงการย่อย และ 1) **ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการ ด้านระยะเวลาโครงการ หน่วยงานความร่วมมือ รูปแบบความร่วมมือ และระดับความร่วมมือ** พบว่า **ด้านระยะเวลาโครงการ** ราชอาณาจักรไทยมีความร่วมมือทางการศึกษากับสปป.ลาวยาวนานกว่าความร่วมมือที่มีกับราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นเวลา 4 ปี โดยเริ่มต้นความร่วมมือกับสปป.ลาวตั้งแต่ใน พ.ศ. 2535 และเริ่มมีความร่วมมือกับราชอาณาจักรกัมพูชาในปี พ.ศ. 2539 มีระยะเวลาความร่วมมือโดยรวมระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว อยู่ระหว่าง 3 ปี ถึง 20 ปี และระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา อยู่ระหว่าง 6 ปี ถึง 16 ปี โครงการที่มีระยะเวลาดำเนินการมากที่สุดระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวคือ โครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดำเนินการมาแล้ว 20 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน และระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาคือ โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ดำเนินการมาแล้ว 16 ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึงปัจจุบัน **ด้านหน่วยงานความร่วมมือ** โดยส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานจากทั้ง 3 ประเทศ ในด้านของ**รูปแบบความร่วมมือ** ส่วนใหญ่เป็นแบบทวิภาคีที่มีความร่วมมือแบบทางเดียวคือ ภาศึฝ่ายราชอาณาจักรไทยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ (Donor) ภาศึฝ่ายราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว เป็นผู้รับความช่วยเหลือ (Recipient) **ด้านระดับความร่วมมือ** โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาส่วนใหญ่เป็นระดับหน่วยงานกับหน่วยงาน ในขณะที่โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวทุกโครงการมีความร่วมมือทุกระดับไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาความหลากหลายของหน่วยงานจะพบว่า โครงการในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นโครงการที่มีความหลากหลายของหน่วยงานความร่วมมือมากที่สุด 2) **ด้านวัตถุประสงค์/เป้าหมาย/ผลการดำเนินงานและปัญหา** พบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายคล้ายคลึงกัน คือ มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาการศึกษา สำหรับเป้าหมายของการพัฒนาพบว่า มีความแตกต่างกันคือ โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชามีเป้าหมายในการพัฒนาส่วนใหญ่คือ ครู ผู้บริหาร นักเรียน และนักศึกษา ในทุกระดับการศึกษา เป้าหมายของการพัฒนาในโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวส่วนใหญ่คือ ครู อาจารย์ ผลการดำเนินโครงการพบว่า ทุกโครงการมีผลการดำเนินงานสอดคล้องกับเป้าหมาย บางโครงการประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทำให้มีการ

ขยายระยะเวลาของโครงการมาถึงปัจจุบัน ได้แก่ โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา บางโครงการแม้ว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาของโครงการแล้ว แต่ราชอาณาจักรกัมพูชายังดำเนินงานอยู่จนถึงปัจจุบัน ได้แก่ โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา - ไทย ซึ่งสิ้นสุดโครงการในปี พ.ศ. 2552 แต่รัฐบาลของราชอาณาจักรกัมพูชายังให้การสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานต่อ ปัญหาที่พบมากกว่า 2 โครงการขึ้นไป หรือมีผู้พบปัญหามากกว่าร้อยละ 50 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการจากสปป.ลาวประสบปัญหามากกว่าผู้เข้าร่วมโครงการจากราชอาณาจักรกัมพูชาและพบทุกระยะตั้งแต่ก่อนจนถึงหลังเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมโครงการจากสปป.ลาวและราชอาณาจักรกัมพูชาพบมากที่สุดคือ ปัญหาระหว่างการเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เงินไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย

1.2 ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า ด้านบุคลากร พบว่ามีมาจากหน่วยงานหลายระดับ ทั้งนี้ฝ่ายราชอาณาจักรไทยมีความหลากหลายมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา และโครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ พบว่า เป็นการสนับสนุนจากฝ่ายไทยมากที่สุด โครงการที่มีการสนับสนุนจากหลายแหล่งมากที่สุด คือ โครงการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีตั้งที่อยู่ในราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ซึ่งนำใช้งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จากทั้งฝ่ายไทย ฝ่ายกัมพูชา/ สปป.ลาว และจากต่างประเทศ ด้านกระบวนการ ในการดำเนินงานของโครงการในราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีคณะกรรมการร่วมดำเนินงานจากทั้ง 2 ฝ่าย และมีการกำหนดแผนการดำเนินงานซึ่งจะทำหน้าที่ในการสำรวจความต้องการ การวางแผนการดำเนินงาน และการติดตาม ประเมินผล ด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับแผนการพัฒนาคน พบว่า ทุกโครงการในราชอาณาจักรกัมพูชามีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาคนในยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยมของรัฐบาลกัมพูชา วาระที่ 4 (ค.ศ. 2008 – 2013) มุมที่ 4 ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการศึกษาเพื่อปวงชน และ ด้านการแสวงหาคู่ภาคีจากนานาชาติที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ และโครงการใน สปป.ลาว ทุกโครงการมีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาคนของ สปป.ลาว คือ การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ ค.ศ. 2006 – 2015 ด้านวิธีการในการพัฒนาคน พบว่ามีหลากหลายวิธี ทั้งนี้ทุกโครงการจะมีการสร้างหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการในการพัฒนาของ มีการจัดเตรียมให้ครูผู้สอนในหลักสูตรให้มีความเชี่ยวชาญและชำนาญงานสอนโดยการฝึกอบรมและดูงานในประเทศไทย หรือพัฒนาความรู้ความสามารถโดยให้ทุนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เป็นต้น

ด้านผลผลิต จะมีความคล้ายคลึงกัน คือมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทรัพยากรมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนา ซึ่งพบว่า ทุกโครงการมีการพัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รองลงมาคือนักเรียน/นักศึกษา และประชาชน 2) หลักสูตรสำหรับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรอบรมระยะสั้น ที่พบมากคือ หลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพ และหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เป็นต้น 3) ทรัพยากรการศึกษา ได้แก่ ตำรา สื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอน เป็นต้น และ 4) อาคาร/สิ่งก่อสร้างทางกายภาพ ส่วนใหญ่เป็นอาคารเรียน อาคารฝึกปฏิบัติการ ทั้งนี้ ประชาชนชาวกัมพูชาที่เป็นผลผลิต ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตของโครงการความร่วมมือ 2 โครงการคือ โครงการพระราชทานความช่วยเหลือด้านการศึกษาและโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา - ไทย ในขณะที่ประชาชนชาวลาวเป็นผลผลิตจากโครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) เพียงโครงการเดียว **ด้านปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ** พบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว มีความคล้ายคลึงกันในด้านของปัญหาด้านการเงิน การขาดแคลนงบประมาณ แต่ปัญหาสำคัญที่แตกต่างกันคือ โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา จะได้รับผลกระทบจากปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชา ซึ่งไม่พบในโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะที่คล้ายคลึงกันคือ ผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชา ร้อยละ 52 และชาวลาว ร้อยละ 40 มีข้อเสนอแนะให้มีการขยายความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในด้านของการขยายเวลาของโครงการ ขยายสาขาความร่วมมือ เพิ่มจำนวนทุนการศึกษา และขยายสาขาการให้ทุนการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

1.3 ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบของผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1) **ผลผลิตการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในด้านจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาหรือผ่านการฝึกอบรมจำแนกตามระดับการศึกษาและสาขาวิชา** พบว่า มีประชาชนชาวลาวได้รับการพัฒนาจากโครงการความร่วมมือทางการศึกษาจำนวน 30,612 คนมากกว่าชาวกัมพูชาซึ่งมีประมาณ 14,752 คน ประชาชนชาวลาวส่วนใหญ่สำเร็จหลักสูตรสายสามัญศึกษา ควบคุมการพัฒนาทักษะอาชีพ จากโครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ มีจำนวนกว่า 30,000 คน รองลงมาคือ โครงการพัฒนาด้านอาชีวศึกษาภายใต้ ACMECS มีจำนวน 199 คน และโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง มีจำนวน 141 คน ประชาชนชาวกัมพูชาส่วนใหญ่สำเร็จหลักสูตรทักษะอาชีพระยะสั้น มีจำนวน 11,600 คน (โครงการพระราชทานความช่วยเหลือด้านการศึกษาโครงการจัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัย

กำลังพลเฉลี่ย 7,800 คน และจากโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จำนวน 3,800 คน) รองลงมาคือ สำเร็จสายสามัญ 2,736 คน และสายอาชีวศึกษา 605 คน จากโครงการจัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัยกำลังพลเฉลี่ย 2) **ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในด้านของความก้าวหน้าของคน ความพึงพอใจ สิ่งที่ได้เรียนรู้ และความสำเร็จ ผลลัพธ์ด้านของความก้าวหน้าของคนกัมพูชาและลาว** มีผลการวิเคราะห์ในด้านต่อไปนี้ **อัตราความก้าวหน้าของคน** พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมโครงการจากราชอาณาจักรกัมพูชา มีอัตราความก้าวหน้าโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่เข้าร่วมโครงการจากสปป.ลาว (ร้อยละ 52 และ 7 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกตามแหล่งของความร่วมมือ จะเห็นได้ว่า โครงการที่ทำให้คนกัมพูชา มีอัตราความก้าวหน้าสูงมากที่สุดคือ โครงการความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง) เท่ากับร้อยละ 80 โครงการที่ทำให้คนลาวมีอัตราความก้าวหน้าสูงมากที่สุดคือ โครงการความร่วมมือภายใต้ MOU ของสถาบันอุดมศึกษา เท่ากับร้อยละ 11 **ความพึงพอใจที่มีต่อผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน** พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการจากราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว มีความพึงพอใจในทุก ระดับใกล้เคียงกัน กล่าวคือ มีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 84.91 และ 84.55 ตามลำดับ **สิ่งที่ได้เรียนรู้** คือ การได้ความรู้และการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชา ร้อยละ 68 ได้เรียนรู้อาชีพ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเรียนรู้เรื่องทั่วไป ผู้เข้าร่วมโครงการชาวลาว ร้อยละ 73 ได้ความรู้ใหม่ มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ บทเรียนใหม่ในด้านการสอน การเกษตร ปศุสัตว์ เทคโนโลยีสาขาต่างๆ และการวิจัยมากที่สุด **ความสำเร็จ** พบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มีความสำเร็จ 2 ระดับ ระดับแรก ได้แก่ การพัฒนาผู้บริการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา และระดับสอง ได้แก่ การนำความรู้ไปพัฒนา ผู้เรียนและประเทศต่อ นอกจากนี้ยังมีความสำเร็จในการส่งเสริมให้มีความเข้าใจอันดี และความสัมพันธ์ทางการทูตและวัฒนธรรมอันดีงามซึ่งกันและกันระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ และ

3) ผลลัพธ์ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ประกอบด้วย **ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศตามความคิดเห็นของผู้รับประโยชน์จากโครงการ** พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา (ค่าเฉลี่ย 3.40 และ 2.81 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ความเข้าใจอันดีของราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวกับราชอาณาจักรกัมพูชาที่สูงมากที่สุดคือ การให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.56 และ 3.22 ตามลำดับ) ด้านที่มีความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศต่ำมากที่สุดระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวคือ การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก

(ค่าเฉลี่ย 2.56) ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาคือ ความเข้าใจประเด็นร่วมสมัย และประเด็นระดับโลก (ค่าเฉลี่ย 3.25) ระหว่าง/หลังเข้าร่วมโครงการ ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวโดยรวมยังคงสูงกว่าความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา (ค่าเฉลี่ย 4.01 และ 3.59 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวที่สูงมากที่สุดคือ ความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรมของทั้ง 2 ประเทศและการยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และสัมพันธภาพระหว่าง สปป.ลาวกับราชอาณาจักรไทย (ค่าเฉลี่ย 4.09) ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาที่เพิ่มสูงขึ้นมากที่สุดคือ การให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 4.08) ด้านที่มีความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศต่ำที่สุดมีความสอดคล้องกัน คือ การเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก (ค่าเฉลี่ย 3.27 และ 3.90) **ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศตามความคิดเห็นของผู้ประสานงานของโครงการ** พบว่า ผู้ประสานงานของโครงการชาวกัมพูชาและชาวลาวมีความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยชาวลาวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า (ค่าเฉลี่ย 3.29 และ 2.47 ตามลำดับ) ระหว่าง/หลังเข้าร่วมโครงการ ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของผู้ประสานงานชาวลาวโดยรวมยังคงสูงกว่า (ค่าเฉลี่ย 3.91 และ 3.47 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้นพบว่า ผู้ประสานงานชาวกัมพูชามีความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นมากกว่าผู้รับประโยชน์ชาวลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศและความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรมของทั้ง 2 ประเทศ

2. ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาส/ความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคต แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) ผลการถอดบทเรียนเพื่อวิเคราะห์โครงการที่มีความสำเร็จในด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ปรากฏผลดังนี้ (1.1) **โครงการที่มีความสำเร็จด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ** พบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา ที่มีความสำเร็จสูงมากในด้านการพัฒนาคนโดยพิจารณาจากจำนวนคนและอัตราความก้าวหน้าของคนที่ได้รับจากโครงการพบว่ามีจำนวน 4 โครงการคือ โครงการจัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย โครงการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ และโครงการยกระดับพนักงานของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวให้เป็นระดับปริญญาตรี โครงการที่มีความสำเร็จสูงมากในด้านการพัฒนาความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ มีจำนวน 5 โครงการ คือ โครงการศูนย์การสอนภาษาไทย โครงการ

จัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัยกำปงเจมอเดียล โครงการทุนการศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศลุ่มแม่น้ำอิรวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง (ACMECS) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงหลวงพระบาง และโครงการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทสาขาการศึกษาทางด้านการพัฒนาของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และ (1.2) **โครงการที่มีอุปสรรคในการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ** พบว่า ทุกโครงการในราชอาณาจักรกัมพูชาได้รับผลกระทบจากปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งโครงการได้รับผลกระทบมากคือ โครงการศูนย์การสอนภาษาไทย และโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย สำหรับ สปป.ลาว พบว่าโครงการที่ถือได้ว่า ยังมีอุปสรรคในการพัฒนาคนคือ โครงการฝึกอบรมในหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งมีข้อจำกัดของระยะเวลาหลักสูตร สำหรับอุปสรรคเกี่ยวกับความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศนั้น ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการขาดความเข้าใจกันและกันในเรื่องของวัฒนธรรมและผลกระทบจากเหตุการณ์ในอดีต เนื่องจากคนไทยและคนลาวยังขาดความเข้าใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกันและกัน อาจจะทำให้เกิดการแปลความหมายของการสื่อสารที่คลาดเคลื่อน ทำให้คนลาวมีความรู้สึกว่าคุณคนไทยดูหมิ่นคนลาว ส่งผลให้มีความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ มีความขุ่นข้องหมองใจ และทำให้คนลาวมีทัศนคติเชิงลบต่อคนไทย (2) **ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษา** ปรากฏผลดังนี้ (2.1) **โอกาสที่เป็นไปได้ของความร่วมมือทางการศึกษาในอนาคต** ผู้รับประโยชน์จากโครงการมีความคิดเห็น โอกาสความร่วมมือทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ประเทศ โอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว สูงกว่าโอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาเล็กน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.62 และ 3.14 ตามลำดับ) ผู้ประสานงานของโครงการมีความคิดเห็น โอกาสความร่วมมือทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ประเทศ แต่โอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาวสูงกว่าโอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาเล็กน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.36 และ 2.38 ตามลำดับ) (2.2) **ความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคต** ผู้รับประโยชน์จากโครงการมีความคิดเห็น ความหวังในความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคตโดยรวมระหว่างไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว อยู่ในระดับสูง โดย สปป.ลาวสูงกว่าเล็กน้อย (ค่าเฉลี่ย 4.07 และ 3.67 ตามลำดับ) ผู้ประสานงานของโครงการมีความคิดเห็น ความหวังในความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคตโดยรวมระหว่างไทยกับ สปป.ลาว อยู่ในระดับสูง และสูงกว่าความหวังในความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคตระหว่างไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเล็กน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.78 และ 3.62 ตามลำดับ) (2.3) **ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความร่วมมือ**

ทางการศึกษาในอนาคต ผู้รับประโยชน์จากโครงการมีความคิดเห็น ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาสูงกว่าความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว เล็กน้อย (PNI = 0.73 และ 0.45 ตามลำดับ) ผู้ประสานงานของโครงการมีความคิดเห็น ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาสูงกว่าความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาวมาก (PNI = 1.24 และ 0.11 ตามลำดับ) (2.4) **ความต้องการทุนการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว** รัฐบาลกัมพูชาโดยนายกฮุนเซน ได้ขอพระราชทานทุนการศึกษาจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในปี พ.ศ. 2555 กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและการกีฬา ได้เสนอขอรับทุนการศึกษา ระดับอนุปริญญาถึงปริญญาเอก จำนวนรวม 180 ทุน ส่วนใหญ่เป็นทุนระดับปริญญาตรี 85 ทุน และปริญญาโท 61 ทุน และพบว่า รัฐบาล สปป.ลาว ได้ขอความร่วมมือจากราชอาณาจักรไทยด้านทุนการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในปี พ.ศ. 2011 – 2015 จำนวน 653 ทุน ส่วนใหญ่เป็นทุนในระดับปริญญาโท 502 ทุน และระดับปริญญาเอก 151 ทุน และ (2.5) **แรงขับเคลื่อนของความร่วมมือทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในอนาคต** พบว่า ความร่วมมือทางการศึกษาที่ราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป. ลาว มีความต้องการในอนาคตระยะ 10 ปี ที่ส่งแรงขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรมากที่สุดคือ การให้ทุนการศึกษาระดับอุดมศึกษา รองลงมาของราชอาณาจักรกัมพูชาคือ การให้ทุนการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของ สปป.ลาว คือ การให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทสาขาปฐมนิเทศ ปริญญาเอกสาขาการวิจัยและปริญญาโทสาขาอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ เคมี และชีววิทยา (3) **ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบข้อเสนอเชิงนโยบายของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว** จะเห็นได้ว่า (3.1) ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว มี 3 ด้านคือ 1) ด้านรูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาในอนาคตต้องเป็นรูปแบบความร่วมมือแบบสองทางที่ภาคีทั้ง 2 ฝ่ายเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ แต่ความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาควรเน้นด้านการพัฒนาภาษาและการพัฒนาอาชีพ ในขณะที่ความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวควรเน้นพื้นที่ดำเนินการริมฝั่งโขงหรือ รูปแบบ “ทวิภาคีริมฝั่งโขง” 2) ด้านการพัฒนาความร่วมมือพบว่า ความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชามุ่งเน้นการเร่งพัฒนากำลังคน ฝีมือแรงงานเพื่อตอบสนองภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะที่ความร่วมมือกับสปป.ลาว มุ่งเน้นการพัฒนา

บุคลากรทางการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาประชาชน และ 3) ด้านการวางแผนความร่วมมือทางการศึกษา พบว่ามีความสอดคล้องกันคือ การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนระดับรากหญ้ามากขึ้น ในส่วนที่มีความแตกต่างกันคือ ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชามุ่งเน้นให้มีการปฏิบัติที่หลากหลายและให้ประชาชนมีอำนาจในการประเมินโครงการความร่วมมือมากขึ้น ในขณะที่ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาวต้องมีการสื่อสารโดยการเรียนรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำแผนสู่การปฏิบัติ และการยอมรับข้อผิดพลาดด้วยความเข้าใจ ลงมือแก้ไข และประเมินภายในอย่างต่อเนื่อง (3.2) ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว พบว่า ในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนชาวกัมพูชาและชาวลาวมีความเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก สำหรับประชาชนชาวกัมพูชาควรมีการรณรงค์ให้มีความเข้าใจผลกระทบของนโยบาย ประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก และการยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ระหว่างกัมพูชาและไทย ในขณะที่การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว ที่ควรรณรงค์ให้ประชาชนชาวลาวมีความรู้การใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม คุณค่าสันติภาพ และการเคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานเพิ่มเติม (4) ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาและความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ประกอบด้วย (4.1) ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโอกาสและความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาในอนาคตระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ 1) ข้อเสนอสำหรับ 3 ประเทศ ได้แก่ 1.1) ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคตควรเป็นรูปแบบความร่วมมือแบบสองทาง 1.2) เพิ่มการให้ทุนการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา และ 1.3) ให้ความสำคัญกับการวางแผนความร่วมมือโดยประชาชนระดับล่างมีส่วนร่วมมากขึ้น 2) ข้อเสนอสำหรับราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา ได้แก่ 2.1) ขยายความร่วมมือทางการศึกษาโดยภาคเอกชนมากขึ้นเพื่อลดผลกระทบจากความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลกัมพูชาที่ยังไม่เสถียร 2.2) ปรับปรุงการนำแผนสู่การปฏิบัติโดยให้มีการปฏิบัติที่หลากหลาย 2.3) ให้ประชาชนชาวกัมพูชาได้รับการเสริมสร้างอำนาจในการประเมินโครงการความร่วมมือมากขึ้น 2.4) พัฒนาครูกัมพูชาให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการควบคู่กับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และ 2.5) พัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจทั้งสองฝ่าย 3) ข้อเสนอสำหรับราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว ได้แก่ 3.1) ปรับปรุงการประเมินผลความร่วมมือโดยมีการยอมรับข้อผิดพลาดด้วยความเข้าใจ ลงมือแก้ไข

และประเมินภายในอย่างต่อเนื่อง และ 3.2) มีการสื่อสารโดยการเรียนรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำแผนสู่การปฏิบัติ (4.2) **ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว** แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1) ข้อเสนอสำหรับ 3 ประเทศ มี 2 ข้อ ได้แก่ 1.1) เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวผ่านกลไกความร่วมมือทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 1.2) รณรงค์ให้มีความเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อโลก

2) ข้อเสนอสำหรับราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา มี 2 ข้อ ได้แก่ 2.1) รณรงค์ให้มีความเข้าใจประเด็นร่วมสมัยและประเด็นระดับโลก และ 2.2) รณรงค์ให้มีความเข้าใจในด้านการยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกันและสัมพันธ์ภาพระหว่างกัมพูชาและไทย

3) ข้อเสนอสำหรับราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว มี 3 ข้อ ได้แก่ 3.1) รณรงค์ให้มีความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรม 3.2) รณรงค์ให้เห็นคุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ และ 3.3) รณรงค์ให้เคารพในประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

5.2 อภิปราย

5.2.1 ความร่วมมือทางการศึกษากับการพัฒนากำลังคน

ผลการวิจัยพบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและ สปป.ลาว มีส่วนร่วมที่สำคัญในการพัฒนาประชาชนชาวกัมพูชาและชาวลาวเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทั้งที่เป็นการพัฒนาในระยะสั้นและการพัฒนาระยะยาว กล่าวคือ ในระยะสั้น 3 – 4 เดือน มีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการให้แก่ประชาชนชาวกัมพูชา 11,600 คน เช่นในวิทยาลัยกำปงเจมเดียลเป็นผลจากการสำรวจความต้องการของนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชาวบ้านในชุมชนในอำเภอปราสาทซ็อมโบว์ พบว่า นักเรียนชายในชั้นประถมศึกษาต้องการเรียนซ่อมเครื่องยนต์ การเกษตร นักเรียนหญิงต้องการเรียนวิชาสามัญ ตัดเย็บเสื้อผ้า นาฏศิลป์ โครงการได้พัฒนาหลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพจำนวนกว่า 20 อาชีพ ในศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย ณ พุนพนม กรุงพนมเปญ ได้จัดฝึกอบรมทักษะอาชีพหลักสูตรระยะสั้น 10 หลักสูตร หลักสูตรทำให้สร้างอาชีพสำหรับครัวเรือนและเกิดการสร้างงาน ได้แก่ การเกษตร เช่น เพาะเห็ด ผลิตปุ๋ยชีวภาพ เพาะกล้วยไม้ การปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงหมู ไก่ กบ ปลา การช่าง เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างยนต์ เครื่องเย็บ เสริมสวย ตัดเย็บ ซ่อมมอเตอร์ไซด์ ซ่อมรถยนต์ และคหกรรม เช่น ทำขนม น้ำผลไม้ ตัดเย็บเสื้อผ้า ศิลปะประดิษฐ์ เช่น วาดกระจก ฯลฯ เป็นต้น ในระยะยาวได้มีการจัดการศึกษาและการให้ทุนการศึกษาแก่ประชาชนชาวกัมพูชาคือ มีนักเรียนที่จบการศึกษายาสามัญ สายอาชีวศึกษาใน 4 สาขา คือ สาขาไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ปศุสัตว์ และกลไกกรรม

สำหรับการศึกษาในระดับสูงพบว่า มีนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้รับทุนศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกในราชอาณาจักรไทยอีกจำนวนมาก ชาวลาวได้เข้าฝึกอบรมทักษะอาชีพในระยะสั้นมากกว่าชาวกัมพูชาเกือบเท่าตัว (30,612 คน) จากโครงการในพระราชูปถัมภ์โรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ ด้านการเย็บผ้า การถนอมอาหาร งานประดิษฐ์ ช่างไม้ ช่างทำเฟอร์นิเจอร์ ช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า และการเกษตร ได้แก่ การเลี้ยงปลาในหนองคูและในบ่อดิน การเลี้ยงสุกร เป็นต้น ในระยะยาวเป็นการให้ทุนการศึกษาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งในระดับอาชีวศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก การพัฒนาคนในโครงการความร่วมมือทางการศึกษานี้ สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว คือ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยมของรัฐบาลกัมพูชา วาระที่ 4 (พ.ศ. 2551 – 2556) มุมที่ 4 ซึ่งต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะวิชาชีพ สามารถทำงานได้ นอกจากนี้โครงการความร่วมมือทางการศึกษายังมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความชำนาญ และมีคุณวุฒิที่สูงขึ้นเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของกัมพูชาต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์ฯ ด้านการศึกษาเพื่อปวงชนในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของราชอาณาจักรกัมพูชาต่อไป และสอดคล้องกับแผนการพัฒนาคนของสปป.ลาวในการปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ 2006 – 2015 ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศทันกับสากล พัฒนาคนลาวอย่างรอบด้าน สร้างและใช้หลักสูตร เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการปฏิบัติ ปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย ปรับปรุงวิธีสอนใหม่ ปรับปรุงการสร้างและบำรุงครูอาจารย์ใหม่ และยกระดับวิชาการ การระดมแหล่งทุน งบประมาณในการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องทดลองที่จำเป็น มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา และเป็นการสร้างเครือข่ายการศึกษา กับต่างประเทศ

ผลการพัฒนาประชาชนชาวกัมพูชาและชาวลาวเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจโดยเน้นที่การพัฒนาทักษะอาชีพส่งผลให้ผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการได้มีโอกาสมีรายได้และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคม สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาทุนมนุษย์ของ Gary Becker (1994) ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นการลงทุนไปที่ขีดความสามารถ และทักษะในการทำงานของบุคคล ด้วยการศึกษาและการฝึกอบรม และสอดคล้องกับแนวคิดของ Theodore Schultz (1961) ที่ว่า ทุนมนุษย์เกิดจากการสะสมเรียนรู้ ในแง่มุ่งของการลงทุนเพื่อสร้างผลประโยชน์ “ทุน” ก็คือ “คุณค่า” (Wealth) ในตัวมนุษย์ ซึ่งจำเป็นจะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาคุณค่าอย่างต่อเนื่อง จากระบบครอบครัว สู่การเรียนรู้ในระบบโรงเรียน และการฝึกฝนทักษะในระบบการทำงาน เพื่อให้มนุษย์เกิดสติและปัญญาในการอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณค่าในสังคม (Becker, 1994;

Schultz, 1961 อ้างใน ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2552) โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพระราชทานความช่วยเหลือด้านการศึกษาในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมุ่งเน้นการพัฒนาคนด้วยการศึกษาเพื่อยังประโยชน์อย่างยั่งยืน และด้วยพระบารมีของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทำให้โครงการในพระราชดำรินี้ มีหน่วยงานให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือการดำเนินโครงการจำนวนมากทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาที่มีการเข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้นทุกปี

โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และ สปป.ลาว ยังมีส่วนในการพัฒนาคนของราชอาณาจักรไทยให้มีความรู้ ความเข้าใจในด้านภาษาของชาวกัมพูชาและลาว ผ่านการจัดการความรู้ โดยผู้รับประโยชน์จากโครงการชาวกัมพูชาและลาวที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมแก่อาจารย์และนักศึกษาชาวไทย และยังมีการทำวิจัยร่วมกันเพื่อการต่อยอดความรู้ทางวิชาการอีกด้วย แนวทางการ ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้นี้ สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge management - KM) ที่มีการพัฒนาจากสารสนเทศไปสู่การเกิดความรู้และปัญญา เป็นความรู้ที่เชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริง มีการถ่ายทอดความรู้เชิงเหตุผลผ่านประสบการณ์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้ที่ได้รับความรู้จะเกิดความรู้ในระดับคุณค่าที่ฝังแน่นในตัวบุคคล

5.2.2 ความร่วมมือทางการศึกษาส่งผลลัพท์ด้านการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ผลการวิจัยพบว่า โครงการความร่วมมือทางการศึกษาทำให้ชาวกัมพูชาและชาวลาวที่รับประโยชน์จากโครงการมีความเข้าใจอันดีเพิ่มสูงขึ้น กล่าวคือ ในระยะระหว่าง/หลังการเข้าร่วมโครงการความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศโดยรวมของผู้เข้าร่วมโครงการชาวลาวเพิ่มจากระดับปานกลางเป็นระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยจาก 3.40 เพิ่มขึ้นเป็น 4.01 สูงมากกว่าของผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชาซึ่งยังคงอยู่ในระดับปานกลาง คือมีค่าเฉลี่ยจาก 2.75 เพิ่มขึ้นเป็น 3.35 แม้ว่าความเข้าใจอันดีในระยะระหว่าง/หลังการเข้าร่วมโครงการของผู้เข้าร่วมโครงการชาวลาวจะสูงกว่าของผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชา แต่ถ้าหากพิจารณาจากความเข้าใจอันดีที่เพิ่มขึ้นจากระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ จะพบว่าการเพิ่มขึ้นของความเข้าใจอันดีใกล้เคียงกันคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.61 0.60 ตามลำดับ เมื่อจำแนกรายด้านของความเข้าใจอันดีที่เพิ่มขึ้นในระยะระหว่าง/หลังการเข้าร่วมโครงการซึ่งมีทั้งหมด 7 ด้านพบว่า ด้านที่ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจอันดีในระดับสูงมากที่สุดระหว่างชาวกัมพูชาและชาวลาวมีความแตกต่างกันคือ ผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชามีความเข้าใจอันดีสูงมากที่สุดคือ ด้านการให้คุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.75) ได้แก่ การยอมรับคุณค่าสันติภาพระหว่างกัมพูชาและไทยและการยอมรับคุณค่าผลประโยชน์ระหว่าง

กัมพูชาและไทย ในขณะที่ผู้เข้าร่วมโครงการชาวลาวมีความเข้าใจอันดีสูงมากที่สุดคือ ด้านความรู้ความเข้าใจการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรมของทั้ง 2 ประเทศ (ค่าเฉลี่ย 4.09) ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย มีความสามารถในการสื่อสารกับคนไทย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทัศนคติและเหตุผลเชิงจริยธรรมของคนไทย และมีความสามารถในการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรมร่วมกับคนไทย และด้านการยอมรับการพึ่งพาซึ่งกันและกันและสัมพันธ์ภาพระหว่างลาวกับไทย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การยอมรับคุณค่าของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและสัมพันธ์ภาพระหว่างคนลาวกับคนไทย ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การที่ประชาชนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวได้เข้ามามีความร่วมมือกันในการดำเนินโครงการกับประชาชนชาวไทย ส่งเสริมให้มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ได้ร่วมกันวางแผนงานร่วมกัน แก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกัน รวมทั้งการได้มีความรู้สึกร่วมกันถึงความสำเร็จในการทำงานตามเป้าหมายส่งผลให้ทั้ง 2 ฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจกัน เรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เข้าใจสภาพและพฤติกรรมมากขึ้น ยอมรับและเห็นคุณค่าของกัน ให้ความสำคัญต่อคุณค่าสันติภาพและผลประโยชน์ระหว่างกัน ในที่สุดส่งผลให้ความเข้าใจอันดีต่อกันเพิ่มสูงขึ้น และส่งผลให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในทางที่ดียิ่งขึ้น ผลการศึกษาครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Hinrichs (2003) และจากแนวคิดของ Hayden และ Thompson (1995) ที่เสนอว่า การมีประสบการณ์ร่วมกันในบริบทของความร่วมมือทางการศึกษาในระดับนานาชาติจะช่วยให้มีความเข้าใจอันดีระหว่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นจากเนื้อหาสาระที่มีอยู่เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการที่มึการทำงานและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ที่ส่งผลต่อการมีทัศนคติที่ดีต่อกันอย่างเข้มข้น

5.2.3 โอกาสและความหวังในอนาคตของความร่วมมือทางการศึกษาของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบโอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ในอนาคตระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว พบว่า โอกาสความร่วมมือทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ประเทศ โอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว สูงกว่าโอกาสความร่วมมือทางการศึกษาที่เป็นไปได้ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาเล็กน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.62 และ 3.04 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการเปรียบเทียบความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคตระหว่างไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา กับ สปป.ลาว พบว่า ความหวังในความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคตโดยรวมระหว่างไทยกับ สปป.ลาว อยู่ในระดับสูง และสูงกว่าความหวังในความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคตระหว่างไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเพียงเล็กน้อย (ค่าเฉลี่ย 4.07 และ 3.65 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกรายโครงการพบว่า โครงการ

ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาที่มีโอกาสของความร่วมมือสูงมากที่สุด คือ โครงการพระราชทานความช่วยเหลือด้านการศึกษาในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการให้ทุนการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.28) สอดคล้องกับผลการศึกษาความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคตที่พบว่า รัฐบาลกัมพูชามีความต้องการทุนการศึกษาในระดับอนุปริญญาถึงปริญญาเอกจำนวนรวม 180 ทุน เป็นทุนระดับปริญญาตรี 85 ทุน ปริญญาโท 61 ทุน และปริญญาเอก 1 คน และผลจากการประชุมสนทนากลุ่มพบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการให้ความคิดเห็นว่า ควรมีการดำเนินโครงการความร่วมมือทางการศึกษาต่อไป สำหรับสปป.ลาว โครงการที่มีโอกาสของความร่วมมือสูงมากที่สุด คือ โครงการยกระดับพนักงานของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวให้เป็นระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับผลการศึกษาความหวังของความร่วมมือทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในอนาคตที่พบว่า มหาวิทยาลัยของ สปป.ลาว มีความต้องการความร่วมมือในการยกระดับบุคลากรปริญญาตรี 10% ปริญญาโท 60% ปริญญาเอก 30% และรัฐบาล สปป.ลาว ได้ขอความร่วมมือจากราชอาณาจักรไทยด้านทุนการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในปี พ.ศ. 2011 – 2015 จำนวน 653 ทุน ส่วนใหญ่เป็นทุนในระดับปริญญาโท มีจำนวน 502 ทุน (ร้อยละ 76.88) และระดับปริญญาเอก 151 ทุน (ร้อยละ 23.12) สาขาที่มีความต้องการทุนมากที่สุดคือ สาขาวิทยาศาสตร์ แสดงให้เห็นว่า แม้ผลการศึกษาจะปรากฏว่า โอกาสของความร่วมมือทางการศึกษาราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคตอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความหวังในความร่วมมือทางการศึกษายังมีอยู่มากในอนาคตเนื่องจากความต้องการในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ในระยะยาวมุ่งเน้นการพัฒนาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษา 2 – 5 ปี ในระยะเวลาดังกล่าวนี้อาจจะส่งผลให้โอกาสของความร่วมมือทางการศึกษาในอนาคตเพิ่มพูนมากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) นำข้อเสนอรูปแบบความร่วมมือแบบสองทางไปใช้เป็นหลักในการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในระยะ 10 ปีข้างหน้า

ผลการถอดบทเรียนพบว่า ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว ควรเป็นรูปแบบความร่วมมือแบบสองทางคือ ทั้งราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา และสปป.ลาว ควรเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ดังนั้น ควรมีการนำรูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาดังกล่าวส่งมอบแก่นักงานหลักที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือ

ทางการศึกษา ได้แก่ สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ในสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในอนาคต เพื่อให้ความร่วมมือทางการศึกษาเพิ่มคุณค่าทางสังคมมากขึ้น และมีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาคนของราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว ขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้านความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ และนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาในด้านอื่นๆ ต่อไป

2) ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวในด้านการเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในประเทศที่มีต่อภูมิภาคและโลก

ผลจากวิจัยพบว่า ระหว่าง/หลังเข้าร่วมโครงการผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชามีความเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในกัมพูชาที่มีต่อภูมิภาคและโลกในระดับต่ำ และผู้เข้าร่วมโครงการชาวลาวมีความเข้าใจผลกระทบของนโยบายภายในลาวที่มีต่อภูมิภาคและโลกลดน้อยลง ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชาและชาวลาว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของนโยบายระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ในระดับภูมิภาค และระดับโลกเพิ่มมากขึ้น

3) ปรับปรุงการวางแผนความร่วมมือทางการศึกษาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการจากราชาอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวมีความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงการวางแผนความร่วมมือสูงสุด โดยผู้เข้าร่วมโครงการชาวกัมพูชาและชาวลาวต้องการให้มีการสนับสนุนทรัพยากรจากคนในท้องถิ่น มีความคิดริเริ่มที่มาจากประชาชนระดับรากหญ้า มีการออกแบบโครงการโดยประชาชนมีส่วนร่วม ดังนั้น ในการวางแผนความร่วมมือทางการศึกษาในอนาคต ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนความร่วมมือโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนระดับรากหญ้า

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยติดตามผลความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวอย่างต่อเนื่อง

จากผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวมีผลต่อการพัฒนาคนและความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นมากในบางด้านเท่านั้น เมื่อระยะเวลาผ่านไปจะมีการขยายความร่วมมือมากขึ้น และที่สำคัญคือความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศก็ดีขึ้น อย่างไรก็ตามความต้องการความร่วมมือทางการศึกษา และการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศบางด้านมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลและพัฒนาความร่วมมืออย่างต่อเนื่องทุก 5 – 10 ปี

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาว

จากผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวมีผลให้ความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวเพิ่มสูงขึ้นทุกด้าน นอกจากนี้โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวมีส่วนส่งเสริมบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาไทยในการก้าวไปสู่ระดับนานาชาติมากขึ้น แต่ก็เป็นความร่วมมือแบบประเพณีนิยมและมีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสปป.ลาวที่มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าแต่ได้ผลดีกว่า

3) ควรมีการศึกษาวิจัยความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน

จากผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวมีผลให้ความเข้าใจอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวเพิ่มสูงขึ้นทุกด้าน นอกจากนี้โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาวมีส่วนส่งเสริมบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาไทยในการก้าวไปสู่ระดับนานาชาติมากขึ้น อีกทั้งประเทศไทยและประเทศในกลุ่มอาเซียนกำลังเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ และการมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ในปี พ.ศ. 2558 ดังนั้น ควรมีการศึกษาวิจัยความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียนเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2552). *ประชุมเศรษฐกิจอาเซียน ASEAN Economic Community : ACE*. กรุงเทพฯ: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์.
- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. (ม.ป.ป.). *กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค: ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (ACMECS)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ.
- <http://www.mfa.go.th/business/th/cooperation/245/16231->
- กรรณิการ์ สัจกุล และคณะ. (2552). *รูปแบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาครูตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี: บทเรียนจากโครงการพระราชทานความช่วยเหลือทางการศึกษา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2552). *ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ.
- _____. (2554). *วิสัยทัศน์และพันธกิจ*. <http://www.mfa.go.th/main/th/policy>
- เกียรติชัย พงษ์พานิช. (2536). *พม่าผ่าเมือง*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- เกศรา อมรรุณศิริ. (2556). *เผย USA ให้เอกชนมาช่วยวางหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพ-ใช้ได้จริง*. <http://www.wegointer.com/2013/05>.
- คณะกรรมการบริหารความร่วมมือผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนอาชีวศึกษา. (2550). *แนวพระราชดำริ*. <http://v-cop.net>
- คณะกรรมการดำเนินการโครงการโรงเรียนพระราชทานในราชอาณาจักรกัมพูชา. (2549). *สายใยไทย – กัมพูชา: วิทยาลัยกำปงเมอเดียล*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการดำเนินการโครงการโรงเรียนพระราชทานในราชอาณาจักรกัมพูชา.
- คณะกรรมการดำเนินการโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา (ด้านการศึกษา). (2553). *รายงานการลงนามพิธีสารแก้ไขความตกลงโครงการ ค.ศ. 2005 ระหว่างกรมราชองครักษ์แห่งราชอาณาจักรไทยกับกระทรวงศึกษาธิการ เยวชนและกีฬาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ว่าด้วยการขยายความร่วมมือในการจัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัยกำปงเมอเดียล จังหวัดกำปงธม ราชอาณาจักรกัมพูชา วันอังคารที่ 14 กันยายน 2553 ณ ห้องประชุมกรมราชองครักษ์ สวนจิตรลดา กรุงเทพฯ*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการดำเนินการโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา (ด้านการศึกษา).

- _____. (2553). *สรุปแผนงานความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับ ราชอาณาจักรกัมพูชาในโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา ด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษา. (2554). รายงาน วิทยาลัยกำปงเมอเดียล ปี 2553 – 2554 และรายงานความก้าวหน้าวิทยาลัยกำปงเมอเดียล ปีการศึกษา 2549 – 2553. www.kampongchheuteal.org
- ดลยา เทียนทอง. (ม.ป.ป.). *ไทยกับเพื่อนบ้าน: นัยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในการใช้ประโยชน์จาก พื้นที่ร่วมกัน*. http://www.thaiworld.org/th/include/answer_search.php?question_id=847
- ธนิต โสรัตน์. (ฐานเศรษฐกิจ 16 กุมภาพันธ์ 2555). *เสนอตั้งสภาธุรกิจกัมพูชา - ไทยกรุยทางขยายลงทุนรับเออีซี*. <http://www.ftijob.com/news/detail.aspx?id=1413>
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร. (2552). *ทุนมนุษย์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แนวคิดใหม่*. <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=462489>
- เป็ก เชียง. (2552). *อนาคตภาพของวิทยาลัยกำปงเมอเดียลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา*. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ผู้จัดการออนไลน์. (9 กันยายน 2554). *“ฮุนเซน” เย้ยปากทูลขอสมเด็จพระเทพฯ ช่วยเขมรด้านศึกษา- สาธารณสุข*. <http://www.manager.co.th/IndoChina/ViewNews.aspx?NewsID=9540000114367>
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และ วิชุดา กิจธรรม. (2552). *แผนงานวิจัยสหวิทยาการด้านคุณภาพชีวิต ชุมชน*. *วารสารสภาวิจัยแห่งชาติ*, 41(4): 133 – 143.
- พิมพ์ เพี้ยเทพ. (2553). *การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว*. แปลและเรียบเรียง. เวียงจันทน์: มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว.
- วิชุดา กิจธรรม และ พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2551). *การประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เมทริกซ์ อิทธิพลระหว่างความสัมพันธ์ในการสร้างภาพอนาคตคุณภาพชีวิตชุมชนของประเทศไทย พ.ศ. 2554*. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 14(1): 81-99.
- วิชุดา กิจธรรม. (2550). *การคาดการณ์อนาคตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: การประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงปริมาณและคุณภาพ*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา. (2550). สายใยไทย – กัมพูชา วิทยาลัยกำปงเมอเดียล.

<http://v-cop.net/cambodian/mainindex.php?language=th>

ศูนย์ข้อมูลลาว สำนักวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2555). ข่าวแวดวงสปป.ลาว.

http://laos.kku.ac.th/index.php?option=com_content&task=category§ionid=7&id=29&Itemid=85

สกุณา ประยูรสุข. (มติชนรายวัน 15 พฤศจิกายน 2548). กำปงเมอเดียล ของขวัญยั่งยืนสายสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา. http://www.thaiworld.org/th/include/answer_search.php?question_id=232

สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2548). การศึกษาวิเคราะห์นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2548). ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษา/หน่วยงานต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2546 – 2547. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2549). นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2548. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2550). นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2549. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2553). นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2552. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2553). ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2553). สรุปโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (Staff and Student Exchange Program between Thailand and Greater Mekong Sub-region (GMS) Countries).

www.inter.mua.go.th/.../Summary%20of%20GMS%20Program.doc

- _____. (2554). *ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ. (2548). *ยุทธศาสตร์เชิงรุกด้านความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยตามกรอบความร่วมมือพหุภาคี/ทวิภาคี ปี พ.ศ. 2548 – 2549*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2551). *การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). *การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการศึกษา กับประเทศเพื่อนบ้าน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553). *ความร่วมมือด้านการศึกษากับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*.
<http://www.bic.moe.go.th/index.php?id=388&L=1>
- _____. (2553). *โรงเรียนเครือข่ายเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ (Associated Schools Project Network: ASPnet)*. <http://www.bic.moe.go.th/index.php?id=526&L=1>
- _____. (2555). *โครงการการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ*. http://www.bic.moe.go.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=139&Itemid=93
- สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ. (2550). *ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ระหว่างประเทศของไทยกับสปป.ลาว 2550 – 2554*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ.
- _____. (2551). *ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ระหว่างประเทศของไทยกับกัมพูชา 2551 – 2554*. กรุงเทพฯ: สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
- สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ระหว่างประเทศ. (2551). *ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS*. กรุงเทพฯ: สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
- _____. (2551). *ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ระหว่างประเทศของไทยกับกัมพูชา 2551 – 2554*. กรุงเทพฯ: สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
- _____. (2551). *ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ระหว่างประเทศของไทยกับสปป.ลาว 2551 – 2554*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ.

- _____. (2554). *วิสัยทัศน์และพันธกิจ*. www.nesdb.go.th/Portals/0/HighLight/gms/P001.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *สรุปผลการดำเนินงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาวิทยาลัยกำปงเฌอเดียม ปีงบประมาณ 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานตำรวจภูธรภาค 7. (2551). *ประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา*. http://aseansummit.police7.go.th/index.php?option=com_content&task=view&id=30&Itemid=52
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Annie, N., et. al. (2004). *Financial Sustainability of the Don Bosco Vocational Training School*. Phnom Penh: University of Cambodia.
- Bowen, L. G. (2012). Models for Understanding International systems. <http://www.indiastudychannel.com/resources/123152-International-Understanding-Concept-And-Role.aspx>.
- Chambers, R. (1993). *Rural Development: Putting the Last First*. Longman: London
- Delatour S. G. (1948). The Problem of International Understanding. http://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/2027.42/67197/2/10.1177_000271624825500102.pdf.
- Elley B. W. (1964). Attitude Change and Education for International Understanding. <http://www.jstor.org/discover/10.2307/2112115?uid=3739136&uid=2129&uid=2&uid=70&uid=4&sid=56166892033>
- Elliott, J. A. (2006). *An Introduction to Sustainable Development*. 3rd ed. NY: Routledge Taylors & Francis Group.
- Fuchs, G., Fahl, U., Pyka, A., Staber, U., Voegelé, S., & Weimer-Jehle, W. (2008). Generating innovation scenarios using the cross-impact methodology. Bremen, Germany: University of Bremen. <http://www.wiwi.uni-bremen.de/traub/downloads/WP08-007.pdf>
- Hayden, M. & Thompson, J. (1995). Perceptions of International Education: A Preliminary Study. *International Review of Education*. 41(5), 389-401.

- Hinrichs J. (2003). *A Comparison of Levels of International Understanding among Students of the International Baccalaureate Diploma and Advanced Placement Programs in the USA*. Journal of Research in International Education. 2(3) 331 – 348.
- Ministry of Education, Youth and Sports. (2005). *Education Sector Support Program*. Phnom Penh: MoEYS Publishing.
- Moeun, Meng. (2003). *Education Projections for Cambodia*. Phnom Penh: Royal University of Phnom Penh.
- Neefjes, K. (2000). *Environment and likelihood: Strategies for Sustainability*. London: Oxfam.
- Nut, A., et. al. (2004). *Financial Sustainability of the Don Bosco Vocational Training School*. Phnom Penh: University of Cambodia.
- Office of the Higher Education Commission. (2009). *Collaborative Degree Programmes between Thai and Foreign Higher Education Institutions*. Bangkok: Bureau of International Cooperation Strategy Office of the Higher Education Commission.
- _____. (2009). *Collaborative Degree Programmes between Thai and Foreign Higher Education Institutions*. Bangkok: Bureau of International Cooperation Strategy Office of the Higher Education Commission.
- Ong Keng Yong. (2004). *Region Grouping Pursues International Understanding*. <http://www.aseansec.org/16252.htm>.
- Porter, A. L., Rossinni, F., Carpenter, S. R, Roper, A. T., Larson, R. W., and Tiller, J. S. (1980). *A guidebook for technology assessment and impact analysis*. NY: North Holland.
- Royal Government of Cambodia. (2003). *National Strategy: Education for All*. Phnom Penh: Secretariat of National Committee for Education for All.
- Sarkararani, M.. & Lassegard, J. P. (2007). *Education for International Understanding: An examination of the Japanese approach in the period for integrated study*. <http://www.worlds.co.uk/rss/abstract.asp?j=csee&aid=3902&doi=1>.
- UNESCO. (1948). *Methods of attitude change conducive to international understanding*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001582/158272eb.pdf>.

_____. (1974). *Recommendation concerning education for international understanding, co-operation and peace and education relating to human rights and fundamental freedoms*. http://www.unesco.org/education/nfsunesco/pdf/Peace_e.pdf.

Weimer-Jehle, W., (2010). *Introduction to qualitative systems and scenario analysis using cross-impact balance analysis*. Stuttgart, Germany: University of Stuttgart.

<http://www.cross-impact.de/Ressourcen/Guideline%20No%201.pdf>

<http://www.apec.org/>

<http://www.aseansec.org/>

<http://www.seameo.org/>

<http://www.seameo.org/asaihl/>

<http://www.umap.org/>

<http://www.unesco.org>

ภาคผนวก

- ก. โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา
- ข. โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว
- ค. รายชื่อผู้เข้าประชุมสนทนากลุ่ม
- ง. รายชื่อผู้เข้าประชุมสนทนากลุ่มและปฏิบัติการวิจัยอนาคต
- จ. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่แปลเครื่องมือ
- ฉ. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
- ช. จดหมายขอความร่วมมือ
- ซ. รายงานคณะนักวิจัย

ภาคผนวก ก
โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ
ราชอาณาจักรกัมพูชา

ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชามีมาเป็นเวลานาน ก่อนมีการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ด้านความร่วมมือทางการศึกษา โดยดำเนินการผ่านสำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศและการประสานตรงกับกระทรวงศึกษาธิการในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การจัดหลักสูตรฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน การเชิญเข้าร่วมประชุม/สัมมนา การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บริหารระดับสูง การสนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษา กัมพูชามาเรียนในไทย และการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ/วิทยากร นอกจากนี้ ยังให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาโทและเอก

ต่อมาได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ด้านความร่วมมือทางการศึกษาระหว่าง 2 ราชอาณาจักรเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2546 จึงได้มีการประชุมหารือแนวทางความร่วมมือทางการศึกษา ภายใต้กรอบของ MOU และมีการเจรจาระดับทวิภาคีระหว่างกัน โดยฝ่ายไทยจะให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของกัมพูชาในสาขาที่กัมพูชาสนใจ ได้แก่ การศึกษาพิเศษ การอุดมศึกษา การศึกษาก่อนวัยเรียน การกีฬาและวัฒนธรรม

โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาที่เริ่มดำเนินการโครงการก่อนปี พ.ศ. 2551 และมีระยะเวลาความร่วมมือมากกว่า 3 ปี มี 4 โครงการหลัก (7 โครงการย่อย) ได้แก่ 1) โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษาในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (3 โครงการย่อย) 2) โครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้านกับราชอาณาจักรกัมพูชา 3) โครงการภายใต้บันทึกความเข้าใจ (MOU) เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมของราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา (2 โครงการย่อย) และ 4) โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง แต่ละโครงการสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษาในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โครงการนี้ประกอบด้วยโครงการย่อย 3 โครงการคือ การจัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัยกำปงเฌอเตียล การพระราชทานทุนการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และการพระราชทานทุนการศึกษาระดับอุดมศึกษา

โครงการเริ่มต้นตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2543 ด้วยทงมีพระราชดำริที่จะพระราชทานของขวัญชิ้นเอกที่ยั่งยืนคือการศึกษาแก่ประชาชนชาวกัมพูชา เพื่อตอบแทนน้ำใจไมตรีรวมทั้งแสดงถึงความสัมพันธ์และความเป็นมิตรที่ดีต่อกันของประชาชนทั้งสองราชอาณาจักร ทรงสร้างวิทยาลัยกำปงเฌอเตียล ณ ตำบลช้อมโบร์ อำเภอปราสาทช้อมโบร์ จังหวัดกำปงธม เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา การพระราชทานโรงเรียนแห่งนี้เป็นการพระราชทานโรงเรียนทั้งระบบ ตั้งแต่การสำรวจความต้องการของชุมชน การก่อสร้างอาคารเรียนและบ้านพักครู นักเรียน การพัฒนาหลักสูตร การเตรียมบุคลากร การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาการบริหาร การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาและกิจกรรมพิเศษอื่นๆ การพระราชทานทุนการศึกษา แก่ครูและนักเรียน รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน (โครงการพระราชทานความช่วยเหลือฯ, 2554)



ภาพที่ 1 วิทยาลัยกำปงเฌอเตียล

ที่มา: <http://www.kampongchheuteal.org>

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษาดำเนินการมาแล้ว 12 ปี มีการขยายระยะเวลาของโครงการอย่างต่อเนื่อง ภายใต้บันทึกความตกลง (MOU) ที่มีการลงนามมาแล้ว 4 ครั้ง คือ บันทึกความตกลงครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2545) วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2544 ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2548) วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2545 ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2553) วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2548 และ ครั้งที่ 4 (พ.ศ. 2553 – พ.ศ. 2556) วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2553

2) หน่วยงานร่วมมือ

โครงการฯ มีหน่วยงานความร่วมมือหลายหน่วยงาน โดยการแต่งตั้ง “คณะกรรมการ
อำนวยการโครงการโรงเรียนพระราชทาน ตามโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักร
กัมพูชาด้านการศึกษา” และคณะกรรมการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี ทรงเป็นประธานโครงการฯ คณะกรรมการอำนวยการฯ ฝ่ายราชอาณาจักรกัมพูชาได้รับความ
เห็นชอบจากรัฐบาลกัมพูชาโดยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช นายกรัฐมนตรีสนองแนวพระราชดำริ

การดำเนินโครงการฯ มีความก้าวหน้าและมีการขยายโครงการอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่เริ่มต้น
โครงการในปี พ.ศ. 2543 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเป็นประธาน
ในพิธีสารความตกลงโครงการระหว่างกรมราชองครักษ์แห่งราชอาณาจักรไทยกับกระทรวงศึกษาธิการ
เยาเวนและกีฬาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ว่าด้วยความร่วมมือในการจัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัย
กำปงเฌอเดียล จังหวัดกำปงธม ราชอาณาจักรกัมพูชาถึงปัจจุบัน เป็นบันทึกความตกลงครั้งที่ 4
ในวันที่ 14 กันยายน 2553 ซึ่งจะมีระยะเวลาดำเนินงานไปจนถึงปี พ.ศ. 2556

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า โครงการฯ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน
และกลุ่มบุคคลที่ให้ความร่วมมือที่หลากหลาย จำแนกตามเวลาในบันทึกความตกลงแต่ละครั้งดังแสดง
รายละเอียดในตาราง 1

ตารางที่ 1 หน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่ให้ความร่วมมือในการจัดตั้งและพัฒนาวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล
จังหวัดกำปงธม ราชอาณาจักรกัมพูชา

ระยะเวลา ตามบันทึกความตกลง	หน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่ให้ความร่วมมือ	
	ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
ก่อนการบันทึกความตกลง (พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2544)	1. คณะกรรมการอำนวยการฯ 2. คณะกรรมการดำเนินการโรงเรียนฯ 3. คณะกรรมการฝ่ายก่อสร้างและ สถานที่ 4. คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและคุณภาพชีวิต 5. คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน	1. รัฐบาลกัมพูชา โดยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช นายกรัฐมนตรี 2. คณะกรรมการอำนวยการฯ 3. ประชาชน (นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน) ชาวกัมพูชา ในอำเภอ ชีอัมโบร์ จังหวัดกำปงธม
บันทึกความตกลงครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2545) ว่าด้วยความร่วมมือในการจัดตั้ง	1. คณะกรรมการอำนวยการฯ 2. คณะกรรมการดำเนินการโรงเรียนฯ 3. คณะกรรมการฝ่ายก่อสร้างและสถานที่	1. รัฐบาลกัมพูชา โดยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช นายกรัฐมนตรี 2. คณะกรรมการฝ่ายกัมพูชา

ระยะเวลา ตามบันทึกความตกลง	หน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่ให้ความร่วมมือ	
	ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
โรงเรียนปราสาท ซีอัมโบร์ จังหวัดกำปงธม ราชอาณาจักรกัมพูชา	4. คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและคุณภาพชีวิต 5. คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน 6. พระสหายในสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในประเทศไทยและต่างประเทศ 7. ประชาชนผู้มีจิตศรัทธา ทูลเกล้าฯ ถวายเงินสมทบ	3. กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและ กีฬาโดย รัฐมนตรีว่าการ และ รัฐมนตรีช่วยว่าการ (ฯพณฯ อิม ลิตี) 4. ประชาชน (นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน) ชาวกัมพูชา ในอำเภอซีอัมโบร์ จังหวัดกำปงธม 5. โรงเรียนประถมในหมู่บ้าน
บันทึกความตกลงครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2548) ว่าด้วยความร่วมมือในการจัดตั้ง โรงเรียนปราสาท ซีอัมโบร์ จังหวัดกำปงธม ราชอาณาจักรกัมพูชา	1. คณะกรรมการอำนวยการฯ 2. คณะกรรมการดำเนินการโรงเรียนฯ 3. คณะกรรมการฝ่ายก่อสร้างและ สถานที่ 4. คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและคุณภาพชีวิต 5. คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน 6. พระสหายในสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในประเทศไทยและต่างประเทศ 7. เจ้านายวังปลายเนิน 8. ประชาชนผู้มีจิตศรัทธา ทูลเกล้าฯ ถวายเงินสมทบ 9. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 10. วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ 11. วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี	1. ทหารและตำรวจประจำท้องถิ่น สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ 2. ผู้บริหาร ครู ผู้แทนกระทรวง และ ศึกษานิเทศก์ของจังหวัดกำปงธม 3. ประชาชน (นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน) ชาวกัมพูชา ในอำเภอ ซีอัมโบร์ จังหวัดกำปงธม
บันทึกความตกลงครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2553) พิธีสารแก้ไขความตกลงโครงการ	1. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 2. คณะกรรมการอำนวยการฯ	1. รัฐบาลกัมพูชา โดยสมเด็จพระฮุนเซน นายกรัฐมนตรี 2. กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและ

ระยะเวลา ตามบันทึกความตกลง	หน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่ให้ความร่วมมือ	
	ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
และพิธีสาร ค.ศ. 2002	3. คณะกรรมการดำเนินการโรงเรียนฯ 4. คณะกรรมการฝ่ายก่อสร้างและสถานที่ 5. คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและคุณภาพชีวิต 6. คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน 7. พระสหายในสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในประเทศไทยและต่างประเทศ 8. ประชาชนผู้มีจิตศรัทธา มูลเกล้าฯ ถวายเงินสมทบ 9. มหาวิทยาลัยมหิดล 10. มหาวิทยาลัยบูรพา 11. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 12. วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ 13. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ศรีสะเกษ 14. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี บางไทร 15. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ฉะเชิงเทรา 16. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ 17. วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี	กีฬาโดย รัฐมนตรีว่าการ และ รัฐมนตรีช่วยว่าการ (ฯพณฯ ปก ทอน) 3. โรงเรียนอาชีวศึกษาดอนบอสโก พนมเปญ 4. สำนักงานสารวัตรตำรวจ สถานี ตำรวจ สำนักงานทหารท้องถิ่น และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ 5. ประชาชน (นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน) ชาวกัมพูชา ในอำเภอซีมโบร์ จังหวัดกำปงธม
บันทึกความตกลงครั้งที่ 4 (พ.ศ. 2553 – พ.ศ. 2556) พิธีสารแก้ไขความเข้าใจโครงการ ค.ศ. 2005 ว่าด้วยการขยายความ ร่วมมือในการจัดตั้งและพัฒนา วิทยาลัยกำปงเฌอเดียล จังหวัด กำปงธม ราชอาณาจักรกัมพูชา	1. คณะกรรมการอำนวยการฯ 2. คณะกรรมการดำเนินการโรงเรียนฯ 3. คณะกรรมการฝ่ายก่อสร้างและ สถานที่ 4. คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและคุณภาพชีวิต 5. คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน	1. รัฐบาลกัมพูชา โดยสมเด็จพระฮุนเซน นายกรัฐมนตรี 2. กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและ กีฬาโดย รัฐมนตรีว่าการ และ รัฐมนตรีช่วยว่าการ (ฯพณฯ ปก ทอน) 3. ประชาชน (นักเรียน พ่อแม่

ระยะเวลา ตามบันทึกความตกลง	หน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่ให้ความร่วมมือ	
	ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
	6. พระสหายในสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในประเทศไทยและต่างประเทศ 7. ประชาชนผู้มีจิตศรัทธา ทูลเกล้าฯ ถวายเงินสมทบ 8. มหาวิทยาลัยมหิดล 9. มหาวิทยาลัยบูรพา 10. มหาวิทยาลัยขอนแก่น 11. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 12. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทย 13. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 14. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 15. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 16. สถาบันการพลศึกษาศรีสะเกษ 17. วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ 18. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ศรีสะเกษ 19. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี บางไทร 20. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ฉะเชิงเทรา 21. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ 22. วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี	ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน) ชาวกัมพูชา ในอำเภอ ชีมโบร์ จังหวัดกำปงธม

3) รูปแบบความร่วมมือ

โครงการฯ มีรูปแบบความร่วมมือแบบทวิภาคีระหว่าง 2 ราชอาณาจักร คือ ราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา มีขอบเขตของความร่วมมือที่กว้างขวางและต่อเนื่อง ดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเป็นประธาน

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือของโครงการฯ ในพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีหลายระดับ คือความร่วมมือในระดับสถาบันกับรัฐบาล หน่วยงานกับหน่วยงาน หน่วยงานกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน

"สมเด็จพระเทพรัตนฯ ทรงมีพระราชประสงค์ให้วิทยาลัยนี้เป็นความร่วมมือระหว่างเอกชนต่อเอกชน ไม่ใช่ประเทศต่อประเทศ เพราะท่านอยากให้เห็นว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนต่อประชาชน" (พล.อ.วิชิต ยาทิพย์ อ่างอิงใน สกฤณา ประยูรสุข, 2548)



ภาพ 1 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน จังหวัดกัมปงเมอเดียล เพื่อเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกัมปงเมอเดียล

ที่มา: ภาพแฟ้ม 10 พ.ย. 2548 -- AFP PHOTO/Tang Chhin Sothy

5) วัตถุประสงค์

โครงการโรงเรียนพระราชทานนี้ มีวัตถุประสงค์ดังพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 4 ประการคือ

- (1) เพื่อตอบสนองน้ำใจไมตรีของชาวกัมพูชา
- (2) เพื่อให้ของขวัญที่ล้ำค่าและยั่งยืนแก่ชาวกัมพูชา
- (3) เพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชนกัมพูชา
- (4) เพื่อประโยชน์ต่อเยาวชนกัมพูชา สังคมกัมพูชา และสังคมโลก

6) เป้าหมายของโครงการฯ

เป้าหมายของโครงการฯ ตามแนวพระราชดำริ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ.2548 ให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามข้อตกลงของพิธีสารแก้ไขความตกลงโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา ด้านการศึกษาและพิธีสาร ค.ศ. 2002 คือ

ประการที่ 1 ต้องการเห็นนักเรียนมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ที่สามารถจะนำความรู้ไปทำอาชีพ ปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้และสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

ประการที่ 2 ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

ประการที่ 3 มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง สามารถที่จะปฏิบัติงานต่างๆ ได้ด้วยดี

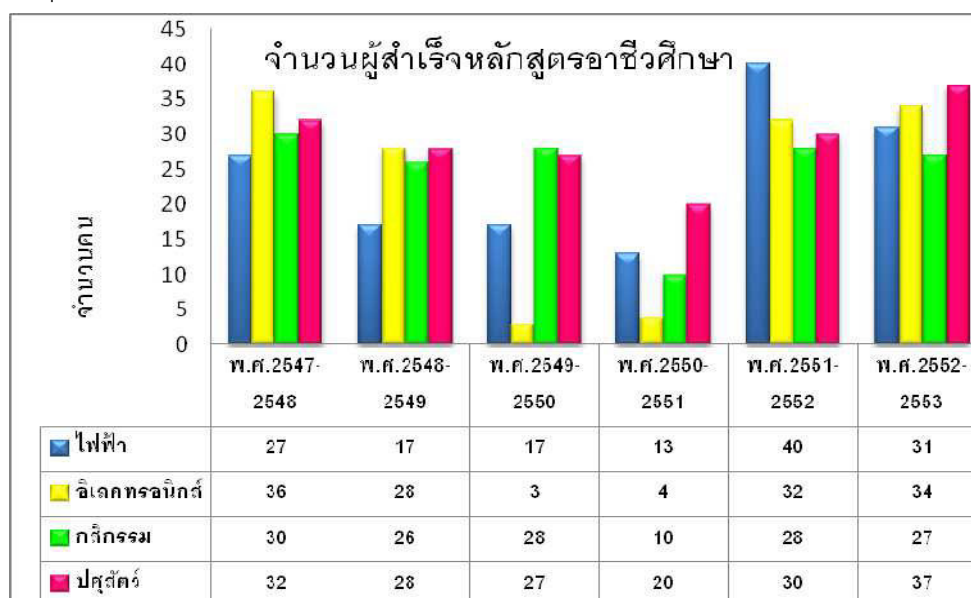
ประการที่ 4 เป็นผู้มีความสามารถในการบริหารจัดการดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งอยากจะทำให้มาช่วยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ต่อเนื่องต่อไป ไม่ให้ทอดทิ้ง มิให้มีคุณภาพที่ด้อยลง หวังว่าเยาวชนเหล่านี้จะมีความคิดที่พัฒนาให้งานของเราดีขึ้นๆ จะได้เป็นประโยชน์สร้างชีวิต และสร้างชาติกัมพูชาต่อไป

7) ผลการดำเนินงานของโครงการฯ

ตลอดระยะเวลาของโครงการฯ ที่ผ่านมามีการก่อสร้างสถานศึกษา 1 แห่ง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคในโรงเรียน และในชุมชนในอำเภอปราสาทซ็อมโบว์ ผลการดำเนินโครงการฯ ตั้งแต่ในระยะของบันทึกความตกลงฉบับที่ 1 – 4 พบว่า ได้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของราชอาณาจักรกัมพูชามาแล้วประมาณ 2,848 คน โดยจำแนกเป็นกลุ่มเป็นครูของวิทยาลัยฯ จำนวน 112 คน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา 605 คน นักเรียนเกรด 12 จำนวน 1,094 คน นักเรียนเกรด 9 จำนวน 1,037 คน และประชากรชาวกัมพูชาประมาณ 7,800 คน

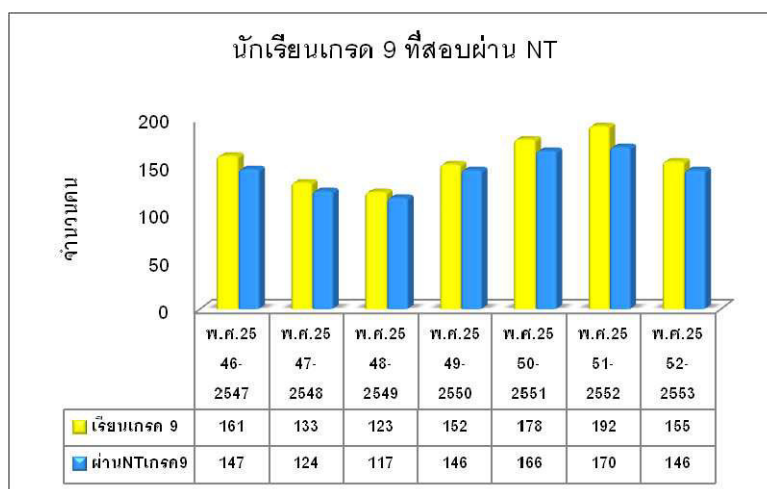
จากรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามข้อตกลงโครงการ การพัฒนาครูของวิทยาลัยฯ ในปี พ.ศ. 2544 – 2553 ประกอบด้วยการอบรมระยะสั้น จำนวนประมาณ 112 คน และการให้ทุนศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี (จำนวน 52 คน) ปริญญาโท (จำนวน 5 คน) และปริญญาเอก (จำนวน 1 คน) (ภูมิจิต เรืองเดช, 2554)

จำนวนนักศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ได้รับทุนพระราชทานในสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2553 ในปีการศึกษา 2547 มีจำนวน 125 คน ในปีการศึกษา 2548 ลดลง ร้อยละ 21 ในปีการศึกษา 2548 ลดลง ร้อยละ 24 ในปีต่อมามีลดลงร้อยละ 37 จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2551 – 2552 เพิ่มจำนวนขึ้นถึงร้อยละ 277 เป็น 130 คน ทุนพระราชทานส่วนใหญ่เป็นสาขาปศุสัตว์ (ร้อยละ 28.76) รองลงมาคือ สาขาการศึกษาศาสตร์ (ร้อยละ 24.63) ดังแสดงในภาพ 2



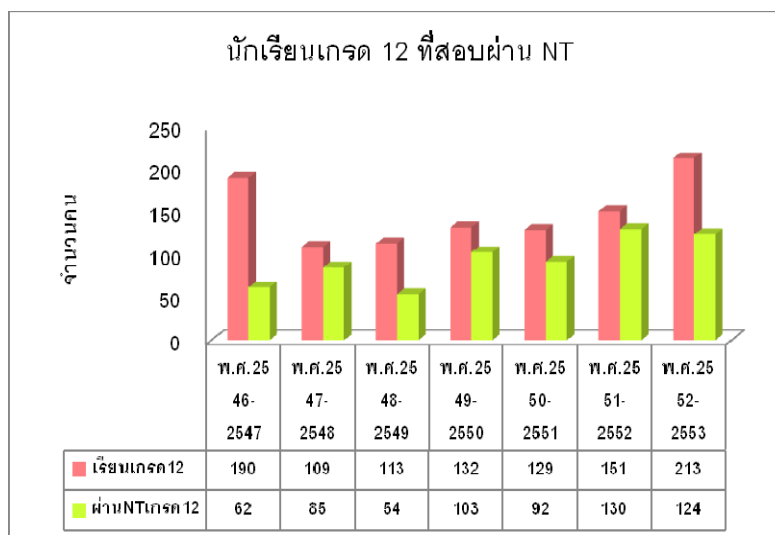
ภาพ 2 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ได้รับทุนพระราชทานในสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี

ผลการพัฒนานักเรียนชาวกัมพูชาของวิทยาลัยฯ ในปีการศึกษา 2546 – 2552 พบว่านักเรียนที่จบการศึกษาเกรด 9 มีจำนวน 1,094 คน ในจำนวนนี้มีนักเรียนที่สอบผ่านการทดสอบระดับชาติ (National test) ร้อยละ 92.87 โดยมีอัตราการสอบผ่านอยู่ระหว่าง ร้อยละ 89 ถึง ร้อยละ 96 ดังแสดงในภาพ 3



ภาพ 3 จำนวนนักเรียนเกรด 9 ของวิทยาลัยกำปงเฌอเดียลที่ผ่านการทดสอบระดับชาติปีการศึกษา 2546 – 2552

ผลการพัฒนานักเรียนชาวกำพูชาเกรด 12 ของวิทยาลัยฯ ในปีการศึกษา 2546 – 2552 พบว่า นักเรียนที่จบการศึกษา เกรด 12 มีจำนวน 1,037 คน ในจำนวนนี้มีนักเรียนที่สอบผ่านการทดสอบระดับชาติ (National test) ร้อยละ 62.68 โดยมีอัตราการสอบผ่านอยู่ระหว่าง ร้อยละ 33 ถึง ร้อยละ 86 ดังแสดงในภาพ 4



ภาพ 4 จำนวนนักเรียนเกรด 12 ของวิทยาลัยกำปงเฌอเดียลที่ผ่านการทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2546 – 2552

จากรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามข้อตกลงโครงการฯ ในปีการศึกษา 2544 – 2553 พบว่า มีประชาชนชาวกำพูชาที่ได้รับทุนพระราชทานเพื่อศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวนทั้งสิ้น 322 คน ผู้รับทุนเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีจำนวน 265 คน (ร้อยละ 82.30) ส่วนใหญ่ของผู้รับทุนเป็นนักเรียนทั่วไปไปในราชอาณาจักรกำพูชา มีจำนวน 181 คน (ร้อยละ 56.21) รองลงมาคือ นักเรียนของวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล มีจำนวน 119 คน (ร้อยละ 36.96) ระดับการศึกษาที่มีมากที่สุดคือ ปริญญาตรี มีจำนวน 212 คน (ร้อยละ 65.84) รองลงมาคือ ปวส. และ ปวช. มีจำนวน 46 และ 38 คน (ร้อยละ 14.29 และ 11.80 ตามลำดับ) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของประชาชนชาวกำพูชาที่ได้รับทุนพระราชทานเพื่อศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในประเทศไทยในปีการศึกษา 2544 – 2553

ประชาชนชาวกำพูชา ทุนพระราชทานฯ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ครูวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล	21	6.52	1	0.31	22	6.83
1.1 ปริญญาโท	4	1.24		0.00	4	1.24
1.2 ปริญญาตรี	7	2.17	1	0.31	8	2.48
1.3 อนุปริญญา (ปวส.)	10	3.11		0.00	10	3.11
2. นักเรียนกำปงเฌอเดียล	90	27.95	29	9.01	119	36.96
2.1 ปริญญาตรี	31	9.63	10	3.11	41	12.73
2.2 ปริญญาตรีสายอาชีวศึกษา	3	0.93	1	0.31	4	1.24
2.3 อนุปริญญา (ปวส.)	25	7.76	11	3.42	36	11.18
2.4 อนุปริญญา (ปวช.)	31	9.63	7	2.17	38	11.80
3. นักเรียนทั่วไป	154	47.83	27	8.39	181	56.21
3.1 ปริญญาตรี	132	40.99	27	8.39	159	49.38
3.2 ปริญญาโท	20	6.21		0.00	20	6.21
3.3 ปริญญาเอก	2	0.62		0.00	2	0.62
รวม	265	82.30	57	17.70	322	100.00

หมายเหตุ: เฉพาะนักเรียนทุนพระราชทานฯ ของวิทยาลัยกำปงเฌอเดียลที่ได้จบการศึกษามาจากพระราชอาณาจักรไทย มีจำนวน 37 คน ในจำนวนนี้มีนักเรียนทุนพระราชทานฯ จำนวน 32 คน ได้รับการบรรจุเป็นครูผู้สอน และกำลังปฏิบัติงานอยู่ที่วิทยาลัยกำปงเฌอเดียล ยังคงเหลือนักเรียนทุนพระราชทานฯ อีกจำนวน 15 คน ที่กระทรวงฯ อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำเอกสารและกรอกแบบฟอร์มเพื่อให้ได้รับการบรรจุในโอกาสต่อไป

8) ปัญหาการดำเนินงาน

การนำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินโครงการ เป็นปัญหาที่พบในผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการในระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ ระหว่างเข้าร่วมโครงการ และหลังเข้าร่วมโครงการ มีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ 4 กลุ่ม คือ 1) ศิษย์เก่าวิทยาลัยกำปงเมอเดียล 2) ครูวิทยาลัยกำปงเมอเดียล และ 3) นักศึกษาทุนพระราชทานระดับอาชีวศึกษา และ 4) นักศึกษาทุนพระราชทานระดับอุดมศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

8.1) ปัญหาของศิษย์เก่าวิทยาลัยกำปงเมอเดียล

ศิษย์เก่าวิทยาลัยกำปงเมอเดียลที่เข้าร่วมโครงการที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 29 คน สำหรับศิษย์เก่าที่เข้าร่วมโครงการประสบปัญหาในแต่ละระยะพบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่ศิษย์เก่าพบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านการศึกษาและอาชีพ คือ ไม่มีโรงเรียนใกล้บ้าน และไม่มีความรู้ด้านการเกษตร/ปศุสัตว์ มีจำนวน 10 คน และ 7 คน (ร้อยละ 34.48 และ 24.14 ตามลำดับ)

ระหว่างเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่ศิษย์เก่าพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน ได้แก่ ไม่มีไฟฟ้าฝึกงาน/ไฟฟ้าติดๆ ดับๆ มีจำนวน 12 คน (ร้อยละ 41.38) และ

หลังเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่ศิษย์เก่าพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน ได้แก่ ยังไม่ได้เลื่อนตำแหน่ง มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 20.69) ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ปัญหาของศิษย์เก่าของวิทยาลัยกำปงเมอเดียลในระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ

ในระยะก่อน ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของศิษย์เก่าของวิทยาลัยกำปงเมอเดียล	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 การศึกษา		
1) ไม่มีโรงเรียนใกล้บ้าน	10	34.48
2) รร.เก่าไม่มีสื่อวัสดุอุปกรณ์	2	6.90
1.2 ขาดความรู้ในอาชีพ		
1) ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านการเกษตร/ปศุสัตว์	7	24.14
2) ขาดความรู้ในการทำงาน	1	3.45
2. ระหว่างการเข้าร่วมโครงการ		
2.1 ภาษาสื่อสาร		
1) ขาดความรู้ภาษาไทย/ไม่เข้าใจภาษา/ออกเสียง	8	27.59

ปัญหาของศิษย์เก่าของวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล	จำนวน	ร้อยละ
ยาก/ฟังไม่ออก/เขียนลำบาก/เรียนยาก		
2.2 การเดินทาง		
1) เดินทางมาเรียนลำบาก	10	34.48
2.3 สิ่งอำนวยความสะดวก		
1) ไม่มีไฟฟ้าฝึกงาน/ไฟฟ้าติดๆ ดับๆ	12	41.38
2) น้ำใช้ไม่เพียงพอ	11	37.93
3) ขาดวัสดุอุปกรณ์/สื่อ	11	37.93
4) ปัญหาที่พักไม่มี/คับแคบ/ไม่ดี	6	20.69
5) มีปัญหาสุขอนามัย/สภาพแวดล้อม	4	13.79
6) ไม่มีน้ำ	2	6.90
7) ห้องน้ำไม่สะอาด	1	3.45
2.4 ภาวะเศรษฐกิจ		
1) ไม่มีเงินเรียนพิเศษ	2	6.90
2.5 การเรียน/อบรม		
1) การอบรมสั้นไป	7	24.14
2) ขาดวัสดุอุปกรณ์/สื่อ	4	13.79
3) เรียนไม่เก่ง	2	6.90
4) ครูขาดสอน	2	6.90
5) ครูไม่เอาใจใส่ สอนไม่จริงจัง	2	6.90
6) ขาดครูเชี่ยวชาญการสอน/มีประสบการณ์	1	3.45
7) ไม่ค่อยได้ปฏิบัติจริง/เวลาฝึกน้อย	1	3.45
8) ขาดความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเดิมที่	1	3.45
3. หลังการเข้าร่วมโครงการ		
3.1 รายได้		
1) เงินเดือนน้อยไม่พอใช้	1	3.45
2) ความรู้ได้น้อยได้เงินเดือนน้อย	1	3.45
3.2 การทำงาน		
1) ยังไม่ได้เลื่อนตำแหน่ง	6	20.69
2) หางานยากความรู้น้อย	5	17.24
3) ความรู้เงินเดือนน้อย	1	3.45
4) ไม่ได้นำความรู้มาใช้เท่าที่ควร	2	6.90

ปัญหาของศิษย์เก่าของวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล	จำนวน	ร้อยละ
5) ไม่มีงานทำ	1	3.45
6) ทำงานไม่ตรงวุฒิ	1	3.45
7) งานไม่ได้แบ่งตามวุฒิทำให้เงินเดือนเท่ากัน	1	3.45
8) ความรู้ยังไม่เพียงพอ/ความรู้ไม่พอต่อการสอน นร/ ความสามารถยังน้อย	1	3.45
3.3 การศึกษาต่อ		
1) ไม่ได้เรียนต่อ	4	13.79
2) ไม่ได้เรียนต่อต้องค้าขายที่บ้าน	1	3.45
3) ไม่มีทุนเรียนต่อ	1	3.45
3.4 อื่นๆ		
1) ไม่มีวัสดุอุปกรณ์/ทำปฏิบัติเอง	7	24.14
2) งานไม่ได้แบ่งตามวุฒิทำให้เงินเดือนเท่ากัน	1	3.45

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

8.2) ปัญหาของนักเรียนวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล

นักเรียนวิทยาลัยกำปงเฌอเดียลที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 63 คน สำหรับปัญหาที่นักเรียนพบในแต่ละระยะพบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่นักเรียนพบมากที่สุดคือ ปัญหาการสมัครเข้าเรียน คือ ต้องจับฉลากเข้าเรียน/ทำให้นักเรียนตกใจ มีจำนวน 28 คน (ร้อยละ 44.44) เดินทางไกลขึ้นใบสมัครลำบาก มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 9.52) ระหว่างเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่นักเรียนพบมากที่สุดคือ ปัญหาการเดินทางมาเรียนลำบาก มีจำนวน 30 คน (ร้อยละ 47.62) และหลังเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่นักเรียนพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา มีผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อเพราะต้องค้าขายที่บ้าน มีจำนวน 4 คน (ร้อยละ 6.35) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ปัญหาของนักเรียนวิทยาลัยกำปงเฌอเดียลในระยะก่อน ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของนักเรียนวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 ขาดความรู้		
1) ความรู้พื้นฐานมีน้อย	1	1.59

ปัญหาของนักเรียนวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล	จำนวน	ร้อยละ
1.2 การสมัครเข้าเรียน		
1) ต้องจับฉลากเข้าเรียน/ทำให้นักเรียนตกใจ	28	44.44
2) เดินทางไกลขึ้นโบสถ์ลำบาก	6	9.52
3) ขอบสถ์ยาก	2	3.17
4) ไม่มีพาหนะไปโรงเรียน	1	1.59
1.3 ปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาในครอบครัว		
1) เด็กนักเรียนส่วนใหญ่ยากจน	11	17.46
2) มีปัญหาสุขภาพ	1	1.59
3) มีปัญหาครอบครัว	1	1.59
1.4 อื่นๆ		
1) น้ำใช้ไม่เพียงพอ	9	14.29
2) มีปัญหาความสัมพันธ์	1	1.59
3) ขาดการมีส่วนร่วม	1	1.59
2. ระหว่างการเข้าร่วมโครงการ		
2.1 การเดินทาง		
1) เดินทางมาเรียนลำบาก	30	47.62
2.2 สิ่งอำนวยความสะดวก		
1) ไม่มีไฟฟ้าฝึกงาน/ไฟฟ้าติดๆ ดับๆ	11	17.46
2) น้ำใช้ไม่เพียงพอ	11	17.46
3) มีปัญหาสุขอนามัย/สภาพแวดล้อม	4	6.35
4) ห้องน้ำไม่สะอาด	1	1.59
3. หลังการเข้าร่วมโครงการ		
3.1 การศึกษาต่อ		
1) ไม่ได้เรียนต่อต้องค้าขายที่บ้าน	4	6.35
3.2 ภาษาสื่อสาร		
1) มีปัญหาภาษาไทยเขียนภาษาไทยยังไม่ค่อยได้/ ฟังได้บ้าง	1	1.59

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

8.3) ปัญหาของครูวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล

ครูวิทยาลัยกำปงเฌอเดียลที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 29 คน สำหรับปัญหาที่ครูพบในแต่ละระยะพบว่า **ก่อนเข้าร่วมโครงการ** ปัญหาที่ครูพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับภาษาสื่อสาร คือ ไม่รู้ภาษาไทย/รู้บ้าง/มีปัญหาการอ่าน มีจำนวน 25 คน (ร้อยละ 86.21) **ระหว่างเข้าร่วมโครงการ** ปัญหาที่ครูพบมากที่สุดคือ ปัญหาการใช้ภาษาไทย มีจำนวน 22 คน (ร้อยละ 75.86) ไม่สะดวกค้นคว้าเอกสารไทย มีจำนวน 12 คน (ร้อยละ 41.38) และ **หลังเข้าร่วมโครงการ** ปัญหาที่ครูพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน มีครูที่ยังไม่ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นครูมัธยมปลาย มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 20.69) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ปัญหาของครูวิทยาลัยกำปงเฌอเดียลในระยะก่อน ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของครูวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 ภาษาสื่อสาร		
1) ไม่รู้ภาษาไทย/รู้บ้าง/มีปัญหาการอ่าน	25	86.21
2) สื่อสารลำบาก	9	31.03
1.2 ความรู้ความสามารถ		
1) ใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็น	20	68.97
2) ความรู้ไม่เพียงพอ	13	44.83
3) ขาดความรู้ด้านการเรียนการสอน	1	3.45
4) ขาดความรู้ด้านการเรียนการประเมิน	1	3.45
1.3 อื่นๆ		
1) ไม่มีเงินเรียนต่อ	6	20.69
2) สอนไม่ตรงวุฒิ	2	6.90
3) ไม่มีทุนในประเทศ	1	3.45
2. ระหว่างการเข้าร่วมโครงการ		
2.1 การใช้ภาษาไทย		
1) มีปัญหาการใช้ภาษาไทย	22	75.86
2) ไม่สะดวกค้นคว้าเอกสารไทย	12	41.38

ปัญหาของครูวิทยาลัยกำปงเฌอเดียล	จำนวน	ร้อยละ
2.2 เศรษฐกิจ		
1) เงินค่าใช้จ่ายได้น้อยไม่เพียงพอค่าครองชีพ	7	24.14
2.3 สิ่งอำนวยความสะดวก และอื่นๆ		
1) ปัญหาที่พักไม่มี/คับแคบ/ไม่ดี	7	24.14
2) ใช้อุปกรณ์ทดลองไม่เป็น	2	6.90
3) ไม่มีไฟฟ้าฝึกงาน/ไฟฟ้าติดๆ ดับๆ	1	3.45
4) ปัญหาปรับตัวเรื่องอาหาร	1	3.45
3. หลังการเข้าร่วมโครงการ		
3.1 การทำงาน		
1) ยังไม่ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นครูมัธยมปลาย	6	20.69
2) ไม่ได้นำความรู้มาใช้ประโยชน์เท่าที่ควร	2	6.90
3) ความรู้ยังไม่เพียงพอ/ความรู้ไม่พอต่อการสอน นร/ ความสามารถยังน้อย	1	3.45
4) ทำงานไม่ตรงวุฒิ	1	3.45
3.2 เศรษฐกิจ		
1) เงินเดือนน้อยไม่พอใช้	4	13.79

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

8.4) ปัญหาของนักศึกษาทุนพระราชทานระดับอาชีวศึกษา 45 คน

นักศึกษาทุนพระราชทานระดับอาชีวศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 45 คน สำหรับปัญหาที่นักศึกษาพบในแต่ละระยะพบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่นักศึกษาพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับภาษาสื่อสาร คือ ไม่รู้ภาษาไทย/รู้บ้าง/มีปัญหาการอ่าน มีจำนวน 14 คน (ร้อยละ 31.11)

ระหว่างเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่นักศึกษาพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับภาษาสื่อสาร คือ ขาดความรู้ภาษาไทย/ไม่เข้าใจภาษา/ออกเสียงยาก/ฟังไม่ออก/เขียนลำบาก/เรียนยาก มีจำนวน 24 คน (ร้อยละ 53.33) และหลังเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่นักศึกษาพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน ได้แก่ ความรู้ยังไม่เพียงพอ/ความรู้ไม่พอต่อการสอนนักเรียน/ความสามารถยังน้อยมีจำนวน 12 คน (ร้อยละ 26.67) ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ปัญหาของนักศึกษาทุนพระราชทานระดับอาชีวศึกษาในระยะก่อน ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของนักศึกษาทุนพระราชทานระดับอาชีวศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 ภาษาสื่อสาร		
1) ไม่รู้ภาษาไทย/รู้บ้าง/มีปัญหาการอ่าน	14	31.11
1.2 ขาดความรู้		
1) ขาดความรู้วิชาชีพ/ขาดประสบการณ์ทำงาน	1	2.22
1.3 การสมัครเข้าเรียน		
1) สอบคัดเลือกหลายครั้งโดยเฉพาะสอบสัมภาษณ์ภาษาไทย	4	8.89
2) ต้องจับฉลากเข้าเรียนทำให้นักเรียนตกใจ	1	2.22
1.4 การเดินทางมาวิทยาลัย		
1) ไม่มีพาหนะไปโรงเรียน	1	2.22
1.5 อื่นๆ		
1) ค่าทำหนังสือเดินทางแพง	5	11.11
2) ไม่รู้จักประเทศไทย	1	2.22
2. ระหว่างการเข้าร่วมโครงการ		
2.1 ภาษาสื่อสาร		
1) ขาดความรู้ภาษาไทย/ไม่เข้าใจภาษา/ออกเสียงยาก/ฟังไม่ออก/เขียนลำบาก/เรียนยาก	24	53.33
2) มีปัญหาการสื่อสาร	18	40.00
2.2 การเรียน		
1) เรียนยาก/เรียนไม่ทัน	6	13.33
2.3 การปรับตัว		
1) ไม่ชินกับอาหาร/มีปัญหาเรื่องอาหารการกิน	13	28.89
2.4 เศรษฐกิจ		
1) เงินค่าใช้จ่ายได้น้อยไม่พอค่าครองชีพ/เงินไม่พอใช้	7	15.56
2) เบิกเงินช้า	4	8.89
3) ไม่มีเงินทำกิจกรรม	6	13.33

ปัญหาของนักศึกษาทุนพระราชทานระดับอาชีวศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
2.5 สิ่งอำนวยความสะดวกและอื่นๆ		
1) มีปัญหาเกี่ยวกับครูผู้ดูแล	1	2.22
2) ไม่ค่อยได้ปฏิบัติจริง/เวลาฝึกน้อย	5	11.11
3) ประสบการณ์ปฏิบัติน้อย/ประสบการณ์ทำงานน้อย	4	8.89
4) ปัญหาที่พักไม่มี/คับแคบ/ไม่ดี	11	24.44
5) ปัญหาขาดแคลน/ความสัมพันธ์	3	6.67
6) ไม่มีประกันสุขภาพ	3	6.67
3. หลังการเข้าร่วมโครงการ		
3.1 ภาษาสื่อสาร		
1) มีปัญหาภาษาไทยฟังได้บ้าง/เขียนภาษาไทย ยังไม่ค่อยได้	6	13.33
3.2 การทำงาน		
1) ความรู้ยังไม่เพียงพอ/ความรู้ไม่พอต่อการสอน นักเรียน/ความสามารถยังน้อย	12	26.67
2) มีปัญหาการฝึกงาน	4	8.89
3.3 การศึกษาต่อ		
1) ไม่มีทุนเรียนต่อ	1	2.22

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

8.5) ปัญหาของนิสิตนักศึกษาทุนพระราชทานระดับอุดมศึกษา

นิสิตนักศึกษาทุนพระราชทานระดับอุดมศึกษา ที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 60 คน กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ปัญหาที่นักศึกษาพบจึงมี 2 ระยะคือ ระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่นิสิตนักศึกษาพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับภาษาสื่อสาร คือ ไม่รู้ภาษาไทย/รู้น้อย/มีปัญหาการอ่าน มีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 11.67) และระหว่างเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่นิสิตนักศึกษาพบมากที่สุดคือ ปัญหาเศรษฐกิจ คือ เงินค่าใช้จ่ายได้น้อยไม่พอค่าครองชีพ/เงินไม่พอใช้ มีจำนวน 17 คน (ร้อยละ 28.33) ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ปัญหาของนิสิตนักศึกษาทุนพระราชทานระดับอุดมศึกษาในระยะก่อน
ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของนิสิตนักศึกษาทุนพระราชทานระดับอุดมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 ภาษาสื่อสาร		
1) ไม่รู้ภาษาไทย/รู้บ้าง/มีปัญหาการอ่าน	7	11.67
1.2 การสมัครเข้าเรียน		
1) สมัครยาก	5	8.33
1.3 ขาดความรู้		
1) ความรู้ทั่วไปน้อย	1	1.67
2) ใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็น	1	1.67
1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ		
1) พิพาทชายแดน	3	5.00
2) ความไม่ไว้วางใจกัน 2 ชาติ	1	1.67
1.5 อื่นๆ		
1) ไม่มีเงินเรียนต่อ	3	5.00
2) เวลาเตรียมตัวน้อย/ขาดเอกสาร	2	3.33
3) ใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็น	2	3.33
4) ประสานงานไม่ชัดเจนเปลี่ยนบ่อย	1	1.67
2. ระหว่างการเข้าร่วมโครงการ		
2.1 ภาษาสื่อสาร		
1) มีปัญหาการสื่อสารภาษาไทย	15	25.00
2) ขาดความรู้ภาษาไทย/ไม่เข้าใจภาษา/ออกเสียงยาก/ ฟังไม่ออก/เขียนลำบาก/เรียนยาก	9	15.00
2.2 เศรษฐกิจ		
1) เงินค่าใช้จ่ายได้น้อยไม่พอค่าครองชีพ/เงินไม่พอใช้	17	28.33
2) เงินที่พักน้อย	3	5.00
2.3 การเรียน		
1) เรียนยาก/เรียนไม่ทัน	2	3.33
2.4 การปรับตัว		
1) ปัญหาปรับตัวที่อยู่อาศัย	2	3.33
2) ปรับตัวมาก	1	1.67
2.5 อื่นๆ		
1) ปัญหาการทำธุรการ	1	1.67
2) ไม่มีงบทำวิทยานิพนธ์	2	3.33
3) ขาดการเอาใจใส่	1	1.67

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

2. โครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้านกับประเทศกัมพูชา: โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาปฐมวัยราชอาณาจักรกัมพูชา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้านกับประเทศกัมพูชาครั้งแรกในปี พ.ศ. 2549 เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม โดยเริ่มจากการอบรมด้านวิชาชีพและฝึกทักษะต่างๆ ด้านอาชีพ และการสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานแก่บุคลากรทางการศึกษาของประเทศดังกล่าว โครงการนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และได้รับความเห็นชอบให้ให้ดำเนินโครงการฯ ต่อถึงปี พ.ศ. 2555 การนำเสนอผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการในครั้งนี้ เป็นการนำเสนอผลจากโครงการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาปฐมวัยราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้านกับประเทศกัมพูชามาดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการนี้มีการดำเนินงานในระยะเวลาของโครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้านกับประเทศกัมพูชา ระยะที่ 1 ในปี พ.ศ. 2549 – 2552 และระยะที่สอง 3 ปี ไปถึงปี พ.ศ. 2555

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานความร่วมมือของราชอาณาจักรไทย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และโรงเรียนอนุบาลในจังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ และกรุงเทพมหานคร

2.2) หน่วยงานความร่วมมือของราชอาณาจักรกัมพูชา ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬา และศูนย์ฝึกครูอนุบาลของราชอาณาจักรกัมพูชา (The Center of Pre – school Training)

3) รูปแบบความร่วมมือ

ความร่วมมือในโครงการมีรูปแบบความร่วมมือแบบทวิภาคีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือของโครงการฯ คือความร่วมมือในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล และหน่วยงานกับหน่วยงาน

5) วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของโครงการมี 2 ประการคือ

5.1) เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยแก่ครูที่เข้ารับการอบรม

5.2) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ราชอาณาจักรกัมพูชา กับประเทศไทย

6) เป้าหมาย

จัดหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นแก่ผู้บริหารและครูของศูนย์ฝึกครูอนุบาลกลางของ ราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังนี้

6.1) การบริหารและการจัดการในโรงเรียนปฐมวัย

6.2) การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก

6.3) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนปฐมวัย

6.4) บทบาทของครูและพี่เลี้ยง

6.5) ฝึกปฏิบัติเขียนโครงการและทำสื่อ

7) ผลการดำเนินงาน

มีการจัดอบรมผู้บริหารและครูของศูนย์ฝึกครูอนุบาลของราชอาณาจักรกัมพูชามาแล้ว 6 รุ่น จำนวนรุ่นละ 20 คน รวมจำนวน 60 คน

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

ผลการตอบแบบสอบถามของผู้ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 22 คน พบว่าจำแนกปัญหาออกได้ 5 ด้าน ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมโครงการพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม และปัญหาเกี่ยวกับผู้ที่เป็นล่าม ได้แก่ เอกสารอบรมเป็นภาษาไทยทำให้เข้าใจยาก และล่ามแปลภาษาไม่เก่ง มีผู้ ประสบปัญหาจำนวน 14 คน เท่ากับร้อยละ 63.64 ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาปฐมวัยในระยะ ก่อน ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากร การศึกษาปฐมวัย	จำนวน	ร้อยละ
1. สื่อประกอบการอบรม		
1.1 เอกสารอบรมเป็นภาษาไทยทำให้เข้าใจยาก	14	63.64
2. ล่าม		
2.1 ล่ามแปลภาษาไม่เก่ง	14	63.64

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากร การศึกษาปฐมวัย	จำนวน	ร้อยละ
3. ภาษาสื่อสาร		
3.1 ขาดความรู้ภาษาไทย/ไม่เข้าใจภาษา/ออกเสียง ยาก/ฟังไม่ออก/เขียนลำบาก/เรียนยาก	10	45.45
3.2 ขาดความรู้ภาษาอังกฤษ	4	18.18
4. การใช้ชีวิตในประเทศไทย		
4.1 ค่าครองชีพ/เงินไม่พอใช้/ไม่มีเงินใช้จ่าย	7	31.82
4.2 ไม่ชินกับอาหาร/มีปัญหาเรื่องอาหารการกิน	1	4.55
5. ความรู้พื้นฐานก่อนเข้ารับการอบรม		
5.1 ขาดความรู้วิธีสอน	5	22.73
5.2 ขาดความรู้การสอนปฐมวัยที่ลึกและกว้าง	3	13.64
5.3 ขาดความรู้ด้านสื่อ	3	13.64
5.4 ขาดความรู้ด้าน ICT	2	9.09
6. ระยะเวลาฝึกอบรม		
6.1 การอบรมสั้นไป ทำให้ได้ความรู้ไม่เพียงพอ	3	13.64

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

นอกจากนี้ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกครูอนุบาลของราชอาณาจักกรมศึกษา และผู้แทนจากศูนย์ฝึกครูอนุบาลของราชอาณาจักกรมศึกษา ยังได้กล่าวถึงปัญหาของโครงการ และปัญหาของศูนย์ฝึกครูอนุบาลของราชอาณาจักกรมศึกษา ดังนี้

“บางโครงการไม่ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ไม่มีการติดตามตรวจสอบ และประเมินความสำเร็จเป็นประจำ อาจจะเริ่มได้ดี แต่ถูกหยุดชะงักกลางคันจากเหตุผลบางอย่างทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ เช่นจากสาเหตุภัยธรรมชาติ การถดถอยของเศรษฐกิจ และการเมือง เป็นต้น” (การประชุมสนทนากลุ่มในวันที่ 22 สิงหาคม 2554 ณ กรุงเทพมหานคร)

“ปัญหาที่เกิดขึ้นของศูนย์คือ การขาดแคลนครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ เวลาไปฝึกอบรมระยะสั้นที่ประเทศไทยบางครั้งอาจมีปัญหาเรื่องอาหารการกิน เพราะอาหารมีรสเผ็ด มีปัญหาที่พักอาศัยบ้าง และเงินสนับสนุนที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย แต่ทั้งนี้อาจจะเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ไม่สามารถเชื่อมโยงเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญได้” (การประชุมสนทนากลุ่มในวันที่ 22 สิงหาคม 2554 ณ กรุงเทพมหานคร)

3. โครงการความร่วมมือทางวิชาการไทย – กัมพูชา

3.1 โครงการศูนย์การสอนภาษาไทยภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการไทย – กัมพูชา

โครงการศูนย์การสอนภาษาไทยภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการไทย – กัมพูชา เป็นโครงการที่จัดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 โดยกรมวิเทศสหการ กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ณ สถาบันภาษาต่างประเทศ (Institute of Foreign Language: IFL) ณ มหาวิทยาลัยภูมิพนมเพญ ราชอาณาจักรกัมพูชา แต่เนื่องจากเหตุการณ์ไม่สงบในราชอาณาจักรกัมพูชา โครงการจึงถูกระงับไว้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างประเทศ (สพร.) ได้ดำเนินการต่อ ผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการมีดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการมีระยะเวลายาวนานถึง 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึงปัจจุบัน แต่ดำเนินการมาได้ 7 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานความร่วมมือของราชอาณาจักรไทย ประกอบด้วย กรมวิเทศสหการ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.2) หน่วยงานความร่วมมือของราชอาณาจักรกัมพูชา ประกอบด้วย สถาบันภาษาต่างประเทศ (Institute of Foreign Language) ณ มหาวิทยาลัยภูมิพนมเพญ และกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา

3) รูปแบบความร่วมมือ

ความร่วมมือในโครงการมีรูปแบบความร่วมมือแบบทวิภาคีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือของโครงการฯ คือความร่วมมือในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล และหน่วยงาน กับหน่วยงาน

5) วัตถุประสงค์

โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาโท/เอก ซึ่งส่งเสริมและเผยแพร่การเรียนการสอนภาษาไทยไปยังชาวกำพูชาที่มีความสนใจจะศึกษาภาษาไทย

6) เป้าหมาย

โครงการมีเป้าหมายเพื่อใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยและกำพูชา โดยเปิดสอนภาษาไทยในลักษณะของ Non – degree (ระยะเวลา 2 ปี) ก่อนแล้วปรับปรุงเป็นวิชาในหลักสูตรปริญญาตรี

ในกรณีที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีแล้วจะสนับสนุนทุนการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรภาษาไทยแก่นิสิตที่เรียนภาษาไทยเพื่อให้กลับไปเป็นครูที่มหาวิทยาลัยภูมิทรพนมไป พร้อมทั้งสนับสนุนฝึกอบรบภาษาไทยระยะสั้นแก่นิสิตที่เรียนภาษาไทย

7) ผลการดำเนินงาน

7.1) ปรับปรุงห้องเรียน จำนวน 2 ห้อง ณ มหาวิทยาลัยภูมิทรพนมเปญ สำหรับเป็นที่ตั้งของศูนย์การสอนภาษาไทย

7.2) จัดส่งผู้เชี่ยวชาญ 1 คน ผู้ช่วยสอน และเจ้าหน้าที่ จำนวน 3 คน ดำเนินโครงการ ณ มหาวิทยาลัยภูมิทรพนมเปญ

7.3) สนับสนุนการจัดทำเอกสารประกอบการเรียน จัดซื้อหนังสือประกอบการสอน

7.4) จัดซื้อเก้าอี้สำหรับการใช้ในห้องเรียน จำนวน 25 ตัว และวัสดุสำนักงานอื่นๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ เป็นต้น

7.5) มีนิสิตชาวกำพูชาสำเร็จการศึกษาจากโครงการแล้วจำนวน 746 คน จำแนกตามระดับการศึกษาและสาขาวิชา ได้ดังนี้ ภาษาไทยพื้นฐาน ระดับ 1 (จบ ป. 3) จำนวน 261 คน

7.5) ภาษาไทยพื้นฐาน ระดับ 2 (จบ ป. 6) จำนวน 226 คน ภาษาไทยพื้นฐาน ระดับ 3 (จบ ม. 3) จำนวน 191 คน และภาษาไทยพื้นฐาน ระดับ 4 (จบ ม. 6) จำนวน 68 คน

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

8.1) ปัญหาเกี่ยวกับนิสิตในโครงการ พบว่า นิสิตในโครงการจำนวนหนึ่งเมื่อเรียนภาษาไทยชั้นพื้นฐานจนกระทั่งมีความสามารถในการพูด ฟัง อ่าน เขียนภาษาไทยได้แล้วจะหยุดเรียน

8.2) ปัญหาด้านการรับนิสิตเข้าโครงการ พบว่า เนื่องจากการกำหนดเกณฑ์ในการรับนิสิตเข้าโครงการ ดังนั้นเมื่อนิสิตและผู้สนใจจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ให้ความสนใจเรียนและมาขอสมัครเรียนด้วยแต่ไม่สามารถรับได้ทั้งหมด

8.3) ปัญหาผลกระทบจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พบว่า ในระหว่างที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะส่งผลกระทบให้จำนวนนิสิตจะเข้าเรียนลดน้อยลง นอกจากนี้จะพบว่า ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็จะส่งผลกระทบต่อนโยบายความร่วมมือทางการศึกษาดูแลเช่นเดียวกัน อาจจะทำให้มีการชลอโครงการหรือระงับการดำเนินโครงการ

8.4) ปัญหาของนิสิตในโครงการ ผลการศึกษาพบว่า มีนิสิตที่เข้าร่วมโครงการที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 33 คน มีนิสิตที่เข้าร่วมโครงการประสบปัญหาในแต่ละระยะพบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่นิสิตพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับภาษาไทย ได้แก่ ไม่รู้ภาษาไทย หรือรู้ภาษาน้อย และมีปัญหาการอ่านภาษาไทย มีจำนวน 4 คน เท่ากับร้อยละ 12.12 ของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ระหว่างเข้าร่วมโครงการคือ ปัญหาการเรียน และการสื่อสาร ได้แก่ เรียนยาก เรียนไม่ทัน เรียนไม่รู้เรื่อง และทำการบ้านลำบาก และเขียนฟังพูดลำบาก ไม่สะดวกค้นคว้าเอกสารภาษาไทย มีจำนวนด้านละ 7 คน เท่ากับร้อยละ 21.21 และหลังเข้าร่วมโครงการคือ ปัญหาการมีงานทำ ได้แก่ ไม่ค่อยมีงานที่ใช้ภาษาไทย หรืองานในบริษัท จำนวน 2 คน เท่ากับร้อยละ 6.06 ของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ปัญหาของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการศูนย์การสอนภาษาไทยในระยะก่อนระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการศูนย์การสอนภาษาไทย	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 ภาษาสื่อสาร		
1) ไม่รู้ภาษาไทย/รู้เล็กน้อย/มีปัญหาการอ่าน	4	12.12
1.2 การสมัคร		
1) สมัครยาก	2	6.06
2) ต้องสัมภาษณ์เข้า	1	3.03
3) คัดเฉพาะนักเรียนปีแรก IFL ของ RUPP	1	3.03
1.3 ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม		
1) ไม่รู้ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม	2	6.06

ปัญหาของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการศูนย์การสอน ภาษาไทย	จำนวน	ร้อยละ
1.4 ความพร้อม		
1) ไม่ได้เตรียมตัวก่อน	1	3.03
2) ไม่มีเงินเดินทางมาไทย	1	3.03
1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ		
1) พิพาทชายแดน	1	3.03
1.6 อื่นๆ		
1) กลัวเรียนไม่ทัน	2	6.06
2) ตั้งความหวังสูงกับโครงการ	1	3.03
2. ระหว่างเข้าร่วมโครงการ		
2.1 การเรียน		
1) เรียนยาก/เรียนไม่ทัน/ไม่รู้เรื่อง/ทำการบ้านลำบาก	7	21.21
2.2 ภาษาสื่อสาร		
1) เขียนฟังพูดลำบาก/ไม่สะดวกค้นคว้าเอกสาร ภาษาไทย	7	21.21
2.3 การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย		
1) ขาดการเอาใจใส่ ดูแล/ ไม่รับผิดชอบ/ ไม่ช่วยแก้ปัญหา/ไม่รับข้อเสนอ	4	12.12
2) เลือกปฏิบัติ	2	6.06
3) ให้บริการทางการศึกษาน้อยมาก	1	3.03
4) ห้องเรียนไม่พอ	1	3.03
2.4 อื่นๆ		
1) โครงการไม่ชัดเจน	1	3.03
2) ไม่เป็นไปตามสัญญาที่บอกไว้	1	3.03
3) ต้องทำตามคำสั่ง	1	3.03
4) มีปัญหาใน/นอกห้องเรียน	1	3.03
5) การอบรมสั้นไป/เวลาเรียนไม่พอ/ ได้ความรู้ไม่เพียงพอ	2	6.06
3. หลังเข้าร่วมโครงการ		
3.1 การมีงานทำ		
1) ไม่ค่อยมีงานที่ใช้ภาษาไทย/บริษัทคนไทย	2	6.06

ปัญหาของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการศูนย์การสอน ภาษาไทย	จำนวน	ร้อยละ
3.2 ภาษาสื่อสาร		
1) มีปัญหาภาษาไทยเขียนภาษาไทยยังไม่ค่อยได้/ ฟังได้บ้าง	1	3.03
3.3 อื่นๆ		
1) ถูกทำให้กลัว/ไม่กล้า/ไม่เชื่อมั่นในตนเอง	2	6.06
2) ความรู้ยังไม่เพียงพอ/ความรู้ไม่พอต่อการสอน นักเรียน/ความสามารถยังน้อย	1	3.03

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

3.2 โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย

สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ หรือกรมวิเทศสหการได้ดำเนินความร่วมมือเพื่อพัฒนากับราชอาณาจักรกัมพูชาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 สำหรับโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย ได้ดำเนินการตั้งตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2539 ผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการมีดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

ระยะเวลา 16 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2552

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานความร่วมมือของราชอาณาจักรไทย ประกอบด้วย กรมวิเทศสหการ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสถาบันอาชีวศึกษาของไทยประมาณ 38 แห่ง

2.2) หน่วยงานความร่วมมือของราชอาณาจักรกัมพูชา ประกอบด้วย กระทรวงแรงงาน และฝึกอบรมวิชาชีพ ผ่านกองทุนสมเด็จเจ้านเรน

3) รูปแบบความร่วมมือ

ความร่วมมือในโครงการมีรูปแบบความร่วมมือแบบทวิภาคีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือของโครงการฯ คือความร่วมมือในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล และหน่วยงานกับหน่วยงาน

5) วัตถุประสงค์

- 5.1) เพิ่มเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับกัมพูชา
- 5.2) เพื่อให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาเป็นส่วนช่วยผลักดันการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของกัมพูชาประสบผลสำเร็จ ซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประเทศไทยเช่นกัน
- 5.3) เพิ่มเสริมสร้างการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีขีดความสามารถมากขึ้น

6) เป้าหมาย

- 6.1) พัฒนาฝีมือแรงงานรองรับอุตสาหกรรมต่างๆ ในกัมพูชาที่กำลังมีการเติบโต
- 6.2) แลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะฝีมือแรงงานชาวกัมพูชา
- 6.3) เสริมสร้างให้แรงงานชาวกัมพูชาเกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7) ผลการดำเนินงาน

- 7.1) การก่อสร้างศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทยในจังหวัดพุนพนม
- 7.2) จัดหาเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
- 7.3) จัดหาผู้เชี่ยวชาญฝึกอบรมครูของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย
- 7.4) ส่งครูของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทยเข้าฝึกอบรมทักษะความเชี่ยวชาญในประเทศไทย
- 7.5) ฝึกอบรมทักษะอาชีพให้แก่ชาวกัมพูชาในหลักสูตรระยะสั้น 10 หลักสูตร จำนวนกว่า 3,800 คน



ภาพ 5 ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย ณ พุนพนม จังหวัดพนมเปญ

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

8.1) ความขาดแคลนงบประมาณและ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการสอนและฝึกปฏิบัติ เนื่องจากความช่วยเหลือของประเทศไทยยุติลงหลังจากเสร็จสิ้นโครงการในปี พ.ศ. 2552

8.2) งบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลกัมพูชามีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงาน

8.3) ผลจากการตอบแบบสอบถามพบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการสมัคร คือ สมัครยาก เดินทางไกล/ขึ้นใบสมัครลำบาก มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 24.00)

8.3) ระหว่างเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน คือ ไม่มีไฟฟ้าฝึกงาน/ไฟฟ้าติดๆ ดับๆ มีจำนวน 22 คน (ร้อยละ 88.00) ขาดวัสดุอุปกรณ์/สื่อ มีจำนวน 13 คน (ร้อยละ 52.00) และหลังเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการมีงานทำ ได้แก่ หางานยากความรู้น้อย มีจำนวน 15 คน (ร้อยละ 60.00)

ตาราง 10 ปัญหาของประชาชนชาวกัมพูชาที่เข้าร่วมโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกัมพูชา – ไทย ในระยะก่อน ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือฯ	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 การสมัคร		
1) สมัครยาก	6	24.00
2) เดินทางไกล/ขึ้นใบสมัครลำบาก	6	24.00
3) ขอ/ซื้อใบสมัครยาก	2	8.00
4) พบครูยากเพื่อสมัครเรียน	2	8.00
5) ต้องสัมภาษณ์เข้า	2	8.00
6) แข่งขันกันหลายคน	1	4.00
7) ต้องสมัครหลายครั้ง	1	4.00
8) มีปัญหาสมัคร	1	4.00
1.2 ขาดความรู้		
1) ขาดความรู้วิชาชีพ/ขาดประสบการณ์ทำงาน	5	20.00
1.3 การประชาสัมพันธ์		
1) มีปัญหาการประชาสัมพันธ์	1	4.00

ปัญหาของโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือฯ	จำนวน	ร้อยละ
1.4 อื่นๆ		
1) ไม่มีงานทำ	2	8.00
2) มีปัญหาครอบครัวเล็กน้อย	1	4.00
2. ระหว่างเข้าร่วมโครงการ		
2.1 การเรียนการสอน		
1) ไม่มีไฟฟ้าฝึกงาน/ไฟฟ้าติดๆ ดับๆ	22	88.00
2) ขาดวัสดุอุปกรณ์/สื่อ	13	52.00
3) เวล่าน้อยไม่ได้รับความรู้เท่าที่ควร เวลาศึกษา วิธี/วัฒนธรรมน้อย/สถานที่ท่องเที่ยวน้อย	4	16.00
4) การอบรมสั้นไป/เวลาเรียนไม่พอ/ได้ความรู้ไม่ เพียงพอ	2	8.00
5) เรียนยาก/เรียนไม่ทัน/ไม่รู้เรื่อง/ทำการบ้าน ลำบาก/เขียนฟังพูดลำบาก/ไม่สะดวกค้นคว้า เอกสารไทย	1	4.00
6) ครูไม่เอาใจใส่	1	4.00
7) ขาดครูเชี่ยวชาญการสอน/มีประสบการณ์	1	4.00
8) การสอนขาดคุณภาพ	1	4.00
2.2 เศรษฐกิจ		
1) ค่าครองชีพ/เงินไม่พอใช้/ไม่มีเงินใช้จ่าย	20	80.00
2) ไม่มีเงินเดือนทำให้มีปัญหา	5	20.00
2.3 สภาพแวดล้อม		
1) ห้องเรียนแคบ	5	20.00
2) ห้องเรียนขาดสุขอนามัย	1	4.00
2.4 อื่นๆ		
1) ไม่มีพาหนะมาเรียน	14	56.00
2) ปัญหาปรับตัวเรื่องอาหาร	4	16.00
3) ปัญหาชายแดน/ความสัมพันธ์	1	4.00
3. หลังเข้าร่วมโครงการ		
3.1 การมีงานทำ		
1) หางานยากความรู้น้อย	15	60.00

ปัญหาของโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือฯ	จำนวน	ร้อยละ
2) ไม่มีต้นทุนเปิดร้าน	8	32.00
3) พยายามหางาน/ทำกิจการส่วนตัว	4	16.00
3.2 ข้อสังเกต		
1) หางานไม่ยาก	2	8.00
2) ไม่มีปัญหา	1	4.00

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

4. โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

โครงการนี้เกิดขึ้นจากการเริ่มดำเนินการโครงการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ในปี พ.ศ. 2539 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ในปี พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ริเริ่มการแลกเปลี่ยนคณาจารย์และนักศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้โครงการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบัน อุดมศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ต่อมาในปีงบประมาณ 2546 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้สานต่อและปรับโครงการเพื่อขยายกรอบความร่วมมือให้กว้างยิ่งขึ้น โดยปรับเปลี่ยนชื่อโครงการเป็นโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (Staff and Student Exchange Program between Thailand and Greater Mekong Sub – region (GMS) Countries) ผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการมีดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการมีระยะเวลา 14 ปี เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2541 – 2545 ในปี พ.ศ. 2546 ถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เปลี่ยนชื่อโครงการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายไทย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ศูนย์ภูมิภาคการอุดมศึกษาและการพัฒนา (SEAMEO RIHED) สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ สพพ. และสถาบันอุดมศึกษาไทย

2.2) **หน่วยงานร่วมมือฝ่ายกัมพูชา** ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬา

2.3) **หน่วยงานร่วมมือระดับภูมิภาคอาเซียน** ได้แก่ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่ง

เอเชีย (Asia Development Bank: ADB)

3) รูปแบบความร่วมมือ

รูปแบบความร่วมมือแบบพหุภาคีระหว่างกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub – region: GMS) ได้แก่ กัมพูชา จีน (เฉพาะมณฑลยูนนานและมณฑลกว่างซี) พม่า ลาว เวียดนาม และไทย

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือมีหลายระดับตั้งแต่ ระดับรัฐบาลและรัฐบาล หน่วยงานระดับภูมิภาค อาเซียนกับรัฐบาล กระทรวงต่อกระทรวง สถาบันต่อสถาบัน และบุคคลต่อบุคคล ในกลุ่มของนิสิต นักศึกษา และคณาจารย์ นักวิชาการทางการศึกษา

5) วัตถุประสงค์

โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทย และสถาบัน อุดมศึกษาในประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยผ่านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนคณาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา

6) เป้าหมาย

6.1) **การแลกเปลี่ยนบุคลากรอุดมศึกษา** ซึ่งได้แก่ อาจารย์และบุคลากรใน สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาของประเทศอนุ ภูมิภาคแม่น้ำโขง

(1) การสอนและบรรยายในสถาบันอุดมศึกษาประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

(2) การทำวิจัยหรือร่วมวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

(3) ให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน ปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้รับผิดชอบในสาขาวิชานั้นๆ รวมถึงการสร้างและสานต่อความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาใน ประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

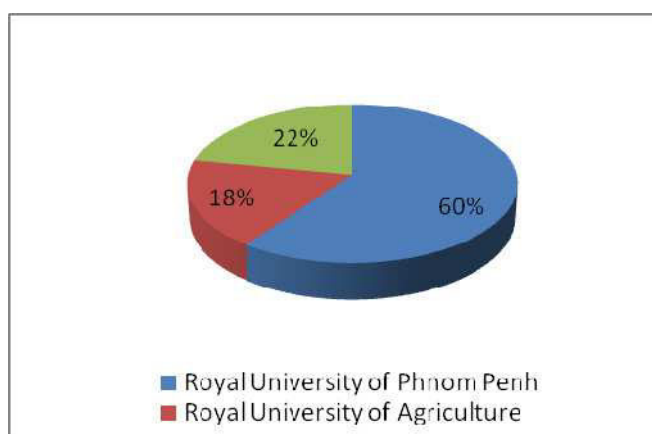
6.2) การแลกเปลี่ยนนักศึกษา

การศึกษาหรือการวิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาประเทศอนุ ภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยต้องมีการลงทะเบียนเรียน โดยมีระยะเวลาแลกเปลี่ยนสำหรับการศึกษา 1 ภาค

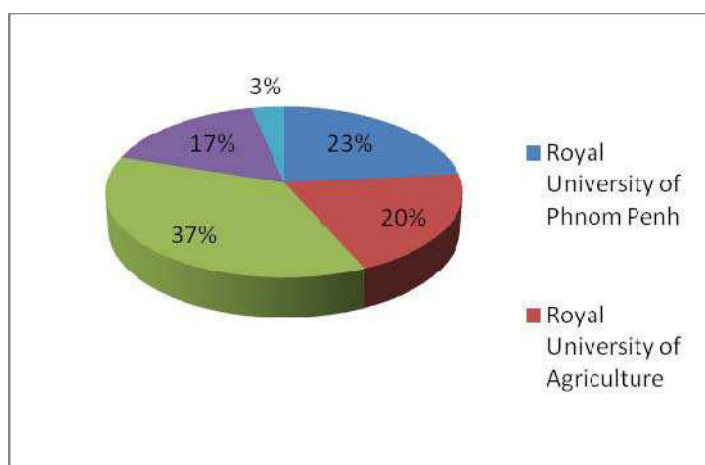
การศึกษาแต่ไม่เกิน 4 เดือน และระยะเวลาแลกเปลี่ยนสำหรับนักศึกษาไปทำวิจัย 1 เดือนแต่ไม่เกิน 4 เดือน

7) ผลการดำเนินงาน

ระหว่างปีงบประมาณ 2543 – 2553 มีผู้เข้าร่วมโครงการ GMS รวมทั้งสิ้น 1,176 คน เป็น อาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาและนักศึกษาชาวกัมพูชาที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 122 คน (ร้อยละ 10.37) สำหรับอาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาและนักศึกษาชาวกัมพูชาที่อยู่ใน ประเทศไทย มีจำนวน 50 คน ในจำนวนนี้เป็นบุคลากรและนักศึกษาจาก Royal University of Phnom Penh มากที่สุด (ร้อยละ 60) รองลงมาคือ บุคลากรและนักศึกษาจาก และ Royal University of Agriculture (ร้อยละ 22 และ 18 ตามลำดับ) สำหรับบุคลากรและนักศึกษาชาวไทยที่อยู่ใน กัมพูชามี จำนวน 30 คน ในจำนวนนี้จะอยู่ใน University of Health Science มากที่สุด (ร้อยละ 37) รองลงมาอยู่ใน Royal University of Phnom Penh (ร้อยละ 23) ดังแสดงในภาพ 6 และ 7



ภาพ 6 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาชาวกัมพูชาที่อยู่ในประเทศไทยภายใต้โครงการแลกเปลี่ยน
บุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง



ภาพ 7 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาชาวไทยที่อยู่ในกัมพูชาภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

ผลการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานจากนักศึกษาชาวกัมพูชาที่ศึกษาในราชอาณาจักรไทย จำนวน 5 คน พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของโครงการคือ 1 คนคือ เป็นปัญหาก่อนเข้าร่วมโครงการ ในด้านของภาษาในการสื่อสาร ได้แก่ การสื่อสารมีความลำบาก และไม่พบว่ามีผู้พบปัญหาในระหว่างและหลังเข้าร่วมโครงการ

ภาคผนวก ข

โครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว

ราชอาณาจักรไทยมีความร่วมมือทางการศึกษากับ สปป.ลาว มายาวนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2516 การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว ที่เริ่มดำเนินการโครงการก่อนปี พ.ศ. 2551 และมีระยะเวลาความร่วมมือมากกว่า 3 ปีผลการสำรวจโครงการความร่วมมือทางการศึกษาพบว่า มี 5 โครงการหลัก (11 โครงการย่อย) ได้แก่ 1) โครงการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2 โครงการย่อย) 2) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศลุ่มแม่น้ำอิรวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง (ACMECS) (3 โครงการย่อย) 3) โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 4) โครงการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 5) โครงการภายใต้บันทึกความเข้าใจ (MOU) เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมของราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว

1. โครงการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โครงการความร่วมมือทางการศึกษาในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประกอบด้วย 2 โครงการคือ 1) โครงการโรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ และ 2) โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรของมหาวิทยาลัยจำปาสัก มีรายละเอียดการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการดังต่อไปนี้

1.2 โครงการโรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์

โรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้าก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2519 โดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลลาวกับองค์การการกุศลจากประเทศต่างๆ เพื่อรองรับเด็กกำพร้าสมัยสงครามที่มีก่อนปี 2518 เด็กขาดที่พึ่ง และเด็กจากครอบครัวยากจนทั่วประเทศ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณที่จะดำเนินการ ส่งผลให้นักเรียนขาดแคลนที่พัก อาหาร และน้ำ เพื่อการอุปโภคและบริโภค และเป็นโรคขาดสารอาหาร



ภาพ 1 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จเยือนโรงเรียนวัดนวมธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2537

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2553)

ครั้งเมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยือน สปป.ลาว ครั้งแรก ระหว่างวันที่ 15 – 22 มีนาคม พ.ศ. 2533 ได้มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทุนทรัพย์โดยเสด็จพระราชกุศลเป็นเงิน 12 ล้านบาท (อัตราแลกเปลี่ยน ณ เมษายน พ.ศ. 2552 เงิน 1 บาทเท่ากับประมาณ 242 กีบ) พระองค์จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้นำเงินดังกล่าวไปก่อสร้างเรือนนอนให้แก่โรงเรียนวัดนวมธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สมทบเพิ่มเติมอีก 10 ล้านบาท เพื่อใช้ก่อสร้างเรือนนอน ซึ่งได้พระราชทานชื่อว่า “อาคารสิรินธร” และใช้ส่งเสริมงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร



ภาพ 2 ป้ายประกาศพระเกียรติคุณในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ โรงเรียน
วัดมณเฑียรราชแผ่นเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ ณ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2537

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2553)



ภาพ 3 บรรยากาศในบริเวณโรงเรียนวัดมณเฑียรราชแผ่นเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2553)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงให้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน ขึ้น เพื่อดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ ได้แก่ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบน้ำประปา การสร้าง อาคารเรียนนอน อาคารเรียน 2) กิจกรรมด้านโภชนาการและสุขอนามัย 3) กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ และ 4) กิจกรรมด้านการเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยและลาวได้ร่วมกันห่มเท กำลังกายและ สติปัญญาเป็นอย่างดี มีการจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพนักเรียน แก้ปัญหาโรคติดต่อออกนอก เกล็ดอน น้ำดื่ม น้ำใช้ ที่อยู่ ที่กิน ที่เรียน และที่ฝึกอบรมวิชาชีพเสริมให้ครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะครูอาจารย์จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย ได้ไปจัดฝึกอบรมอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า การ ทำอาหาร การทำขนม การประดิษฐ์ดอกไม้และอื่นๆ อีกหลายครั้ง นอกจากนี้ยังมีหลายองค์กรเข้าไป ดำเนินการทำให้โรงเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนถือว่าเป็น อันดับ 1 ในเมืองโพนโฮง และแขวงเวียงจันทน์ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ท้องถิ่น ทำให้บทบาทและชื่อเสียงของ โรงเรียนโด่งดังกว้างไกล ได้รับความสนใจจากองค์กรจัดตั้งทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในลาวและต่างประเทศ ได้เข้ามาสนับสนุนในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะภาคธุรกิจและองค์กรต่างๆ จากไทย ผลการประมวลข้อมูล ขั้นต้นของโครงการมีดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการมีระยะเวลามาแล้ว 20 ปี เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายไทย ได้แก่ สำนักพระราชวัง สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) กรมราชองครักษ์ มูลนิธิชัยพัฒนา กรม ส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ และกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนัก ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) และสถาน เอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์ กระทรวงการต่างประเทศ

2.2) หน่วยงานร่วมมือฝ่าย สปป.ลาว ได้แก่ รัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการและการ กีฬา

3) รูปแบบความร่วมมือ

3.1) รูปแบบความร่วมมือในระยะก่อตั้งโครงการ ในปี พ.ศ. 2519 เป็นความร่วมมือ แบบพหุภาคีระหว่างรัฐบาล สปป.ลาว และองค์กรการกุศลจากนานาประเทศ

3.2) รูปแบบความร่วมมือในระยะหลัง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นความร่วมมือแบบพหุภาคีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว และองค์กรภาคเอกชนของไทย และองค์กรการกุศลจากนานาชาติ

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือมีหลายระดับ ดังนี้

- 4.1) ระดับรัฐบาลกับรัฐบาล ได้แก่ รัฐบาลไทยกับรัฐบาล สปป.ลาว
- 4.2) ระดับรัฐบาลกับหน่วยงาน ได้แก่ รัฐบาล สปป.ลาว กับสำนักพระราชวัง กรมราชองครักษ์ หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการต่างประเทศ
- 4.3) ระดับหน่วยงานกับหน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและการกีฬาของ สปป.ลาว กับ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์ หน่วยงานในกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักพระราชวัง สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) กรมราชองครักษ์มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และมูลนิธิชัยพัฒนาของราชอาณาจักรไทย
- 4.4) ระดับรัฐบาลกับสถาบัน ได้แก่ รัฐบาล สปป.ลาวกับสถาบันอุดมศึกษาของราชอาณาจักรไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย
- 4.5) ระดับสถาบันกับสถาบัน ได้แก่ โรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ กับมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย และโรงเรียนวังไกลกังวลของราชอาณาจักรไทย

5) วัตถุประสงค์

- 5.1) วัตถุประสงค์เมื่อก่อตั้งโรงเรียนคือ เพื่อรองรับเด็กกำพร้าในสมัยสงครามอินโดจีนที่มีก่อนปี 2518 เด็กขาดที่พึ่ง และเด็กจากครอบครัวยากจนทั่วประเทศ
- 5.2) วัตถุประสงค์เมื่อโรงเรียนเข้าร่วมในโครงการพระราชดำริ คือช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาภาวะโภชนาการและสุขอนามัย ส่งเสริมอาชีพ และความรู้ด้านการเกษตรเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

6) เป้าหมาย

- 6.1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค
- 6.2) ส่งเสริมภาวะโภชนาการและสุขอนามัยของนักเรียน
- 6.3) พัฒนาทักษะอาชีพแก่นักเรียน

6.4) พัฒนาการจัดการศึกษาแก่โรงเรียน

7) ผลการดำเนินงาน

7.1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้มีการก่อสร้างอาคารเรียนนอน สิรินคร 1 – 3 และอาคารเรียนสิรินคร และปรับปรุงสโมสรโรงครัวและอาคารเรียนให้ถูกสุขลักษณะจัดทำระบบสาธารณูปโภคและน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค

7.2) ส่งเสริมภาวะโภชนาการและสุขอนามัยของนักเรียน โดยการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ จัดทำแผนงานด้านการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

7.3) พัฒนาอาชีพ โดยการฝึกอาชีพการเย็บผ้า การถนอมอาหาร งานประดิษฐ์ ช่างไม้ ช่างทำเฟอร์นิเจอร์ ช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า

7.4) เผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร การเลี้ยงปลาในหนองคูและในบ่อดิน การเลี้ยงสุกร จัดทำแปลงการเกษตรและส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์ และอบรมในประเทศไทยเพื่อเพิ่มพูนความรู้

7.5) การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานอุปกรณ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแก่โรงเรียนเพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในด้านการจัดการเทคโนโลยีและวัฒนธรรมใหม่ของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

7.6) จัดตั้งสหกรณ์โรงเรียน (ร้าน – ต้มของโรงเรียน) เพื่อจำหน่ายสินค้า อุปโภคบริโภค ของใช้ประจำวัน ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน โดยใช้เงินทุนจากการจำหน่ายสินค้าในงานเลี้ยงน้ำชาสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์

7.7) ในปีการศึกษา 2551 มีนักเรียนทั้งหมด 750 คน เพศหญิง 253 คน เพศชาย 497 คน มีครูและพนักงาน 110 คน นักเรียนจะได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล สปป.ลาว จำนวน 12,000 กีบ/คน/เดือน มีนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 179 คน เพศหญิง 53 คน เพศชาย 126 คน ร้อยละ 100 เข้ารับการศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติ เวียงจันทน์ โรงเรียนตำรวจ การอาชีพ ใน สปป.ลาว

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

8.1) ปัญหาการดำเนินงานในระยะต้นของโครงการก่อนที่จะอยู่ในโครงการพระราชดำริ พบว่า มีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่จะดำเนินการ ส่งผลให้นักเรียนขาดแคลนที่พัก อาหาร และน้ำ เพื่อการอุปโภคและบริโภค และเป็นโรคขาดสารอาหาร

8.2) ผลการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) แขวงเวียงจันทน์ จากการสอบถามครูและบุคลากรในโรงเรียน จำนวน 15 คน พบว่า โรงเรียนไม่มี

ปัญหาในการดำเนินงาน แต่จะมีปัญหาในด้านการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ยังขาดทักษะในการพูด การสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น

1.2 โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรของมหาวิทยาลัยจำปาสัก

โครงการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยจำปาสัก ซึ่งตั้งอยู่ ณ เมืองปากของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ในพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน และเห็นพ้องในการดำเนินโครงการความร่วมมือนี้เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา ในปี 2548 ผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการมีดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการมีระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2558

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายไทย ได้แก่ สำนักพระราชวัง กรมราชองครักษ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) และ ศูนย์นานาชาติสิรินธรเพื่อการวิจัย พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี และศูนย์การศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2) หน่วยงานร่วมมือฝ่าย สปป.ลาว ได้แก่ รัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการและการกีฬา และมหาวิทยาลัยจำปาสัก

3) รูปแบบความร่วมมือ

โครงการมีความร่วมมือแบบทวิภาคีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือมีหลายระดับ ดังนี้

4.1) ระดับรัฐบาลกับสถาบัน ได้แก่ รัฐบาลไทยกับรัฐบาล สปป.ลาว

4.2) ระดับหน่วยงานกับหน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและการกีฬาของ สปป.ลาว กับ หน่วยงานในกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักพระราชวัง กรมราชองครักษ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และมูลนิธิวิจัยพัฒนาในพระบรมราชูปถัมภ์ ของราชอาณาจักรไทย

4.3) ระดับรัฐบาลกับสถาบัน ได้แก่ รัฐบาล สปป.ลาวกับสถาบันอุดมศึกษาของราชอาณาจักรไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.4) ระดับสถาบันกับสถาบัน ได้แก่ ศูนย์นานาชาติสิรินธรเพื่อการวิจัย พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี และศูนย์การศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัยจำปาสัก

4.5) ระดับประชาชนกับประชาชน ได้แก่ นิสิต นักศึกษา คณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการในราชอาณาจักรไทย และสปป.ลาว

5) วัตถุประสงค์

5.1) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยและ สปป.ลาว ผ่านการให้ความร่วมมือทางวิชาการ

5.2) เพื่อร่วมพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยจำปาสัก ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการสนับสนุนให้เข้าศึกษา

6) เป้าหมาย

6.1) ผลิตบัณฑิตชาวลาวเพื่อกลับไปเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยจำปาสักในอนาคต

6.2) ให้ความช่วยเหลือมหาวิทยาลัยจำปาสักในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการในหลายรูปแบบ เช่น โครงการแลกเปลี่ยนนิสิต บุคลากร การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ การจัดฝึกอบรม และกิจกรรมทางวิชาการอื่นๆ เป็นต้น

7) ผลการดำเนินงาน

7.1) ให้ทุนการศึกษาปริญญาโท 2 คน และปริญญาเอก 3 คน โดยยกเว้นค่าธรรมเนียมการศึกษาสำหรับปริญญาเอก ทุนละ 350,000 บาท และปริญญาโททุนละ 250,000 บาท และค่าที่พักของมหาวิทยาลัย 10,000 บาท/ปี รวมจำนวน 5 ทุน

7.2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนตัวและค่าทำวิจัย โดยศูนย์การศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7.3) สนับสนุนพันธุ์สัตว์ วัสดุ อุปกรณ์ รวมมูลค่ากว่า 1.23 ล้านบาท ได้แก่

(1) โคพันธุ์เนื้อกำแพงแสน 9 ตัว

(2) ตำราเรียนสาขาวิชาการเกษตร คณิตศาสตร์ วนศาสตร์ ประมง ภาษาอังกฤษ วิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ วิทยาศาสตร์พื้นฐาน ชีววิทยา และฟิสิกส์ จำนวน 541 เล่ม มูลค่า 120,000 บาท

- (3) คอมพิวเตอร์ พร้อมเครื่องพิมพ์ จำนวน 15 ชุด มูลค่า 602,500 บาท
- (4) ตัวอย่างแมลงศัตรูพืช จำนวน 1 ชุด มูลค่า 10,000 บาท
- (5) ชุดตรวจคุณภาพดิน น้ำ ปุ๋ย จำนวน 6 ชุด มูลค่า 50,000 บาท
- (6) อรรถาภิธานศัพท์เกษตรลาวพร้อมฐานข้อมูลกิจกรรมและป่าไม้ลาว

มูลค่า 200,000 บาท

- (7) นุ่นจำลองเพื่อการศึกษาทางพารา มูลค่า 100,000 บาท
- (8) แผ่น CD รวมเว็บเกษตร ไทย – ลาว จำนวน 1 ชุด มูลค่า 2,000 บาท
- (9) แผ่น CD การฝึกอบรมอาชีพต่างๆ มูลค่า 150,000 บาท

7.4) การพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ ในโครงการวิจัยและพัฒนาต่างๆ

7.5) การพัฒนาทางกายภาพของมหาวิทยาลัยจำปาสัก อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ยานพาหนะ และสถานีตรวจวัดลักษณะภูมิอากาศ

7.6) จัดตั้งแปลงสาธิตการเกษตรแบบผสมผสานภายในมหาวิทยาลัยจำปาสัก โดยความร่วมมือระหว่างมูลนิธิชัยพัฒนาในพระบรมราชูปถัมภ์กับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุบลราชธานี และสถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์อุบลราชธานี กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมวิชาการ เกษตร และกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยจำปาสักยังมีความต้องการงบประมาณสนับสนุนจำนวนมาก และมีความต้องการเร่งด่วนเกี่ยวกับหนังสือและเอกสารทางการศึกษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนการพัฒนาคณาจารย์และนักวิจัย

2. โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศลุ่มแม่น้ำอิระวดี – เจ้าพระยา – แม่น้ำโขง (The Ayeyawady – Chao Phraya – Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)

2.1 โครงการพัฒนาด้านอาชีวศึกษา

ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว ก่อนการลงนามใน MOU ภายใต้กรอบความร่วมมือทางวิชาการ จะอยู่ในรูปแบบการจัดหลักสูตรฝึกอบรม การศึกษา ดูงาน การอบรมครู การก่อสร้างอาคารสถานที่ และการจัดหาตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์ การศึกษา ทั้งสายสามัญและอุดมศึกษา สืบเนื่องจากการเยือน สปป.ลาว ของนายกรัฐมนตรีไทย ในปี พ.ศ. 2552 จึง

ได้มีการหารือเกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษากับ สปป.ลาว ซึ่งดำเนินการโดย สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) และได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการกับฝ่ายลาว เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2552 ณ สปป.ลาว ซึ่งผลการประชุม ฝ่ายลาวเสนอให้ประเทศไทยช่วยพัฒนาในด้าน อาชีวศึกษา ใน 3 แห่ง คือ โรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ โรงเรียนเทคนิคกลสิกรรมดงคำซ้าง และโรงเรียน เทคนิควิชาชีพแขวงหลวงพระบาง โดยก่อนหน้านั้น สพร. ได้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาในโครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิควิชาชีพสะหวันนะเขต ตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2551 และ สพร. ได้ส่ง ทีมงานเดินทางไปสำรวจความต้องการของฝ่ายลาวทั้ง 3 แห่ง โดยโรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์มีผู้แทน จากวิทยาลัยเทคนิคหนองคายเข้าร่วมสำรวจ โรงเรียนเทคนิคกลสิกรรมดงคำซ้างมีผู้แทนจากวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานีเข้าร่วมสำรวจ และโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงหลวงพระบาง มีผู้แทนจาก วิทยาลัยเทคนิคเลยและวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลยเข้าร่วมสำรวจ และได้สนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน ผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการมีดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการความร่วมมือทางการศึกษาด้านการพัฒนาอาชีวศึกษาภายใต้ ACMECS มี 4 โครงการย่อย เป็นโครงการที่มีระยะเวลา 5 ปี 1 โครงการ และระยะเวลา 3 ปี 3 โครงการ ดังนี้

1.1) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงสะหวันนะเขต มีระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2555

1.2) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ มีระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2556

1.3) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคกลสิกรรมดงคำซ้าง มีระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2556

1.4) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงหลวงพระบาง มีระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2556

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายไทย คือ ได้แก่ สำนักพระราชวัง กรมราชองครักษ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) สำนักความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันอาชีวศึกษาในราชอาณาจักรไทย ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพ

นวมินทรราชินีมุกดาหาร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี วิทยาลัยเทคนิคเลย และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย

2.2) **หน่วยงานร่วมมือฝ่ายลาว** คือ กระทรวงศึกษาธิการ และการกีฬา โดยกรมอาชีวศึกษา และโรงเรียนเทคนิค ได้แก่ วิชาชีพแขวงสะหวันนะเขต โรงเรียนเทคนิคดงคำซ้าง โรงเรียนเทคนิคหลวงพระบาง และโรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์

3) รูปแบบความร่วมมือ

รูปแบบความร่วมมือแบบทวิภาคีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือมีหลายระดับ ดังนี้

4.1) ระดับรัฐบาลกับสถาบัน ได้แก่ รัฐบาลไทยกับรัฐบาล สปป.ลาว

4.2) ระดับรัฐบาลกับหน่วยงาน ได้แก่ รัฐบาล สปป.ลาว กับสำนักพระราชวัง และกรมราชองครักษ์แห่งราชอาณาจักรไทย

4.3) ระดับหน่วยงานกับหน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานในกระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการของราชอาณาจักรไทย กับหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและการกีฬาของ สปป.ลาว

4.4) ระดับรัฐบาลกับสถาบัน ได้แก่ รัฐบาลไทยและรัฐบาล สปป.ลาว กับสำนักพระราชวัง และกรมราชองครักษ์แห่งราชอาณาจักรไทย สถาบันอาชีวศึกษาของราชอาณาจักรไทย ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีวศึกษามินทรราชินีมุกดาหาร วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี วิทยาลัยเทคนิคเลย และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย และโรงเรียนอาชีวศึกษาของ สปป.ลาว ได้แก่ โรงเรียนเทคนิควิชาชีพสะหวันนะเขต โรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ โรงเรียนเทคนิคสิกรรมดงคำซ้าง และโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงหลวงพระบาง

4.5) ระดับสถาบันกับสถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีวศึกษามินทรราชินีมุกดาหาร วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี วิทยาลัยเทคนิคเลย และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย ของราชอาณาจักรไทย และ โรงเรียนเทคนิควิชาชีพสะหวันนะเขต โรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ โรงเรียนเทคนิคสิกรรมดงคำซ้าง และโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงหลวงพระบางของ สปป.ลาว

4.6) ระดับประชาชนกับประชาชน ได้แก่ นิสิต นักศึกษา คณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการในราชอาณาจักรไทยและสปป.ลาว

5) วัตถุประสงค์

5.1) เพื่อลดความยากจน ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามเป้าหมายเพื่อการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการช่วยเหลือตนเอง การเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกัน และลดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งสี่

5.2) พัฒนาการอาชีวศึกษาของ สปป.ลาว และยกระดับโรงเรียนเทคนิคให้เป็น ศูนย์อาชีวศึกษาต้นแบบ

6) เป้าหมาย

6.1) การพัฒนาบุคลากร ด้วยการให้ทุนการศึกษา การดูงาน และฝึกอบรมเฉพาะทาง

6.2) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความชำนาญเฉพาะทาง

6.3) การพัฒนาสื่อ ตำรา เอกสารการเรียนการสอน

6.4) การสนับสนุนครุภัณฑ์การเรียนการสอน

6.5) การวางผังอาคาร ก่อสร้างติดตั้งอุปกรณ์ บำรุงรักษา ปรับปรุงและซ่อมแซม อาคารฝึกงาน ห้องปฏิบัติการพื้นฐาน

7) ผลการดำเนินงาน

7.1) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงสะหวันนะเขต ได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาช่างเทคนิคต่างๆ ในระยะเวลา 5 ปี มีการดำเนินงานตามแผนที่เสร็จจุลวงแล้ว และกำลังดำเนินการ รวมจำนวน 5 แผนงาน คือ

(1) แผนงานพัฒนาบุคลากร ได้แก่

(1.1) ให้ทุนการศึกษาระดับ ปวส. แก่ครูจาก สปป.ลาว จำนวน 16 คน ใน 4 สาขาวิชา คือ สาขาช่างยนต์ สาขาช่างไฟฟ้า สาขาบัญชี และสาขาอาหาร โรงแรม และการท่องเที่ยว

(1.2) จัดฝึกอบรมความชำนาญการเฉพาะทางแก่ครูจาก สปป.ลาว จำนวน 36 คน ใน 6 สาขาวิชา คือ สาขาช่างยนต์ 7 คน สาขาช่างไฟฟ้า 2 คน สาขาโยธา 17 คน สาขาบัญชี 3 คน สาขาอาหาร โรงแรม และการท่องเที่ยว 3 คน และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ 4 คน

(1.3) จัดฝึกอบรมเทคโนโลยีการสอน จำนวน 45 คน ใน 4 สาขาวิชา คือ สาขาช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า บัญชี อาหาร โรงแรม และการท่องเที่ยว รวมจำนวน 16 คน และใน 6 สาขาวิชา คือ สาขาช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า โยธา บัญชี อาหาร โรงแรม และการท่องเที่ยว และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมจำนวน 29 คน

(1.4) จัดศึกษาดูงานสำหรับผู้บริหาร จำนวน 10 คน (2 ครั้งๆ ละ 7 วัน)

(2) แผนงานพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ จัดหลักสูตรฝึกอบรมความชำนาญเฉพาะทาง เพิ่มเติมเนื้อหาสาระในหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอน และนิเทศการเรียนการสอน ประเมินผลการใช้หลักสูตร พร้อมทั้งปรับปรุงหลักสูตร

(3) แผนงานการสนับสนุนอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ ได้แก่ สำรวจความต้องการ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับผู้สอนและผู้เรียน

(4) แผนงานปรับปรุงและก่อสร้างอาคารฝึกงาน ได้แก่ สำรวจและปรับปรุงอาคารสถานที่

(5) การติดตามและประเมินผลโครงการ มีการประชุมปีละ 2 ครั้ง โดย สพร.

7.2) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ โดยวิทยาลัยการอาชีพเซกา เป็นสถานศึกษาหลักดำเนินกิจกรรมพัฒนาการเรียนการสอนวิชาช่างเทคนิคต่างๆ ในระยะเวลา 3 ปี มีการดำเนินงานตามแผนที่เสร็จจุลวงแล้ว และกำลังดำเนินการ รวมจำนวน 5 แผนงาน คือ

(1) แผนงานพัฒนาบุคลากร โดยจัดการฝึกอบรม ในสาขาช่างยนต์ ช่างก่อสร้าง และช่างไฟฟ้า เป็นต้น

(2) แผนงานสนับสนุนตำราเรียน

(3) แผนงานสนับสนุนอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

(4) แผนงานการปรับปรุงอาคารโรงฝึก 4 หลัง

(5) แผนงานการติดตามการดำเนินงาน

(6) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเยือนสปป.ลาว เมื่อปี พ.ศ. 2544 และทรงมีพระราชดำริให้การสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยได้ให้ความช่วยเหลือเครื่องคอมพิวเตอร์พระราชทาน จำนวน 20 เครื่องพร้อมเครื่องพิมพ์ 1 เครื่อง ซึ่งวิทยาลัยเทคนิคหนองคายเป็นผู้ประสานงานและรับผิดชอบในการติดตั้ง อบรมและบริหารจัดการใช้งานด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ได้พระราชทานความช่วยเหลือเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมอีก จำนวน 40 เครื่อง

7.3) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคการศึกษาดงคำซ้าง ได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาช่างเทคนิคต่างๆ โดยมีวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานีเป็นสถานศึกษาหลัก ในระยะเวลา 3 ปี มีการดำเนินงานตามแผนที่เสร็จจุลวงแล้ว และกำลังดำเนินการ รวมจำนวน 4 แผนงาน คือ

(1) แผนงานพัฒนาบุคลากร โดยการจัดอบรมบุคลากร 27 คน แบ่งเป็น ปีละ 9 คน ใน 3 สาขา คือ เลี้ยงสัตว์ ป่าไม้ และพืชศาสตร์

(2) แผนงานสนับสนุนอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

(3) แผนงานปรับปรุงอาคารสถานที่

(4) แผนงานการติดตามและประเมินผลโครงการ

7.4) โครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิควิชาชีพแขวงหลวงพระบาง เป็นโครงการที่มีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2556) โดยมีวิทยาลัยเทคนิคเลยและวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลยเป็นสถานศึกษาหลักในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายใต้โครงการฯ ซึ่งประกอบด้วย 5 แผนงาน ดังนี้

(1) แผนงานพัฒนาบุคลากร โดยการทำทุนการศึกษาระดับ ปวส. ใน 10 สาขาวิชา จำนวน 30 คน ทุนอบรมเฉพาะทาง 10 สาขา จำนวน 30 คน และการจัดดูงานของผู้บริหาร 10 คน ครูผู้สอน 10 คน ทั้งนี้วิทยาลัยเทคนิคเลย รับผิดชอบสาขาเครื่องกล ก่อสร้าง เทคนิคโลหะเชื่อม อุตสาหกรรม เทคนิคโลหะหล่อ อุตสาหกรรม ไฟฟ้ากำลัง และอิเล็กทรอนิกส์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย รับผิดชอบสาขาเลขานุการ อาหารและโภชนาการ โรงแรมและบริการ และวิชาชีพอื่น

(2) แผนงานการพัฒนาสื่อ ตำรา เอกสารการเรียนการสอน

(3) แผนงานการจัดหาครุภัณฑ์การเรียนการสอน (10 สาขาการสอน)

(4) แผนงานพัฒนาปรับปรุง และซ่อมแซมห้องปฏิบัติการพื้นฐาน

(5) แผนงานการติดตามการดำเนินงาน

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

8.4) ความขาดแคลนงบประมาณและ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการสอนและฝึกปฏิบัติ

8.5) งบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลลาวมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงาน

8.6) ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมโครงการพบในระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ ระหว่างเข้าร่วมโครงการ และหลังการเข้าร่วมโครงการ

ผลจากการตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิค ทั้ง 4 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 61 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติ ได้แก่

8.3.1) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมโครงการพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับความรู้และทักษะ ได้แก่ ขาดความรู้ทักษะพื้นฐาน/เฉพาะทาง มีจำนวน 17 คน (ร้อยละ 27.87) รองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับเตรียมตัวเดินทาง ได้แก่ เวลาที่ให้เตรียมตัวเข้าร่วมโครงการน้อย

เกินไป มีจำนวน 8 คน (ร้อยละ 13.11) และปัญหาเกี่ยวกับการประสานงาน ได้แก่ การทำหนังสือเดินทางและการเดินทางยุ่งยาก มีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 11.48)

8.3.2) ระหว่างเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมโครงการพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ เวลาฝึกปฏิบัติน้อยเกินไป มีจำนวน 14 คน (ร้อยละ 22.95) และ ตำรา เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ จำนวน 13 คน (ร้อยละ 21.31) รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว ได้แก่ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมไม่ทัน มีจำนวน 8 คน (ร้อยละ 13.11)

8.3.3) หลังเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมโครงการพบมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการสอนฝึกปฏิบัติในโรงเรียนเทคนิค ได้แก่ ขาดตำรา เครื่องจักร อุปกรณ์สำหรับสอน มีจำนวน 24 คน (ร้อยละ 39.34) และยังไม่ชำนาญในการสอนเพราะเวลาในการฝึกอบรมมีน้อย ความรู้ยังน้อย มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 9.84) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการความร่วมมือทางการศึกษาภายใต้ ACMECS
การพัฒนาอาชีพศึกษาในระยะก่อน ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการภายใต้ ACMECS	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 ความรู้และทักษะ		
1) ขาดความรู้ทักษะพื้นฐาน/เฉพาะทาง	17	27.87
2) ขาดความรู้ด้าน IT	1	1.64
1.2 การเตรียมตัวเดินทาง		
1) เวลาที่ให้เตรียมตัวเข้าร่วมโครงการน้อยเกินไป	8	13.11
1.3 การฝึกปฏิบัติ		
1) ขาดสถานที่ฝึกงาน	2	3.28
2) ขาดวัสดุ อุปกรณ์การเรียน	1	1.64
3) ขาดการประเมินหัวข้อผู้ที่อยากฝึกอย่างแท้จริง	1	1.64
4) หัวข้อการฝึกอบรมไม่สัมพันธ์กัน	1	1.64
5) ไม่มีการแยกฝึกให้ตรงสาขา	1	1.64
1.4 การประสานงาน		
1) การทำหนังสือเดินทางและการเดินทางยุ่งยาก	7	11.48
2) การติดต่อ สื่อสาร ประสานงานล่าช้า	4	6.56
3) การจัดเตรียมเอกสารและการประชุมล่าช้า	3	4.92

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการภายใต้ ACMECS	จำนวน	ร้อยละ
4) ข้อมูลที่ได้รับไม่ชัดเจน	2	3.28
5) ไม่เข้าใจเกี่ยวกับโครงการนี้อย่างลึกซึ้ง	1	1.64
1.9 ภาษา		
1) ความเข้าใจทางด้านภาษายังน้อย	1	1.64
2) มีปัญหาการใช้ภาษาต่างประเทศ	1	1.64
1.10 เศรษฐกิจ		
1) งบประมาณในการเรียนมีน้อย	1	1.64
2. ระหว่างการเข้าร่วมโครงการ		
2.1 เนื้อหาสาระการฝึกอบรม		
1) เนื้อหาไม่สอดคล้องกับหัวข้อที่เสนอไป	5	8.20
2) สถานที่ศึกษาไม่ได้เตรียมพร้อม	1	1.64
3) อาจารย์ผู้สอนมีน้อย	1	1.64
4) รูปแบบการจัดการความรู้มีความแตกต่าง	1	1.64
2.2 การฝึกปฏิบัติ		
1) เวลาฝึกปฏิบัติสั้นเกินไป	14	22.95
2) ตำรา เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ	13	21.31
3) ไม่มีอุปกรณ์เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ	1	1.64
4) วัสดุอุปกรณ์ไม่ได้ตามแผนนำไปพัฒนาต่อไม่ได้	1	1.64
5) ไม่ได้ลงมือปฏิบัติตามความต้องการของตนเอง	1	1.64
2.3 การปรับตัว		
1) ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมไม่ทัน	8	13.11
2.4 การประสานงาน		
1) การติดต่อ สื่อสาร ประสานงานล่าช้า	3	4.92
2.5 การศึกษาดูงาน		
1) ไม่มีการดูงานเฉพาะด้าน	1	1.64
2.6 เศรษฐกิจ		
1) งบประมาณไม่เพียงพอ	3	4.92
2) ค่าเดินทางราคาแพง	1	1.64
2.7 สวัสดิการ		
1) ไม่มีสวัสดิการด้านสุขภาพ	2	1.64

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการภายใต้ ACMECS	จำนวน	ร้อยละ
2.8 ภาษา		
1) มีปัญหาภาษาสื่อสาร	1	3.28
3. หลังการเข้าร่วมโครงการ		
3.1 การสอนฝึกปฏิบัติ		
1) ขาดตำรา เครื่องจักร อุปกรณ์สำหรับสอน	24	39.34
2) เวลาในการฝึกอบรมมีน้อย ความรู้ยังไม่ ชำนาญ	6	9.84
3) ไม่ได้สิ่งที่เรียนมาเท่าที่ควร	4	6.56
4) สถานที่เรียนไม่เหมาะสม ขาดห้องปฏิบัติการ/ ห้องทดลอง	2	3.28
3.2 การประสานงาน		
1) การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ลำบาก	1	1.64

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

2.2 โครงการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทสาขาการศึกษาทางด้านการพัฒนาของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศหลายมหาวิทยาลัยทั้งในภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น สำหรับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย มีความร่วมมือกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยนานาชาติจากราชาอาณาจักรกัมพูชา นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยยังเข้าร่วมเป็นเข้าร่วมเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN) เครือข่ายการศึกษาและการวิจัยแห่งลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub – region Academic and Research Network: GMSARN) เครือข่ายมหาวิทยาลัยแห่งอาเซียน/เครือข่ายการพัฒนาเพื่อการศึกษาวิศวกรรมศาสตร์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN University Network/Southeast Asia Engineering Education Development Network: AUN/SEED – NET) และ Agence universitaire de la Francophonie: AUF)

สำหรับโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโท มีผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการมีระยะเวลา 6 ปี เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2552 – 2558

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยศูนย์ภูมิภาคด้านสังคมศาสตร์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Regional Center for Social Science and Sustainable Development – RCSD) คณะสังคมศาสตร์

2.2) หน่วยงานร่วมมือฝ่าย สปป.ลาว ได้แก่ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

3) รูปแบบความร่วมมือ

รูปแบบความร่วมมือแบบทวิภาคีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว

4) ระดับความร่วมมือ

4.1) ระดับรัฐบาลกับรัฐบาล ได้แก่ รัฐบาลไทยกับรัฐบาล สปป.ลาว

4.2) ระดับหน่วยงานกับหน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานในกระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการของราชอาณาจักรไทย

4.3) ระดับรัฐบาลกับสถาบัน ได้แก่ รัฐบาลไทยและรัฐบาล สปป.ลาว กับ มหาวิทยาลัยของราชอาณาจักรไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยของ สปป.ลาว ได้แก่ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

4.4) ระดับสถาบันกับสถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

4.5) ระดับประชาชนกับประชาชน ได้แก่ นิสิต นักศึกษา คณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการในราชอาณาจักรไทยและสปป.ลาว

5) วัตถุประสงค์

5.1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทสาขาการศึกษาทางด้านการพัฒนา

5.2) เพื่อผลิตนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

6) เป้าหมาย

6.1) เปิดหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทสาขาการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

6.2) ผลิตบัณฑิตปริญญาโทสาขาการศึกษา จำนวน 5 รุ่น รวม 75 คน

- 6.3) มีเครือข่ายนักวิชาการด้านการพัฒนาในประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง
- 6.4) บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการสอนในหลักสูตรได้
- 6.5) การพัฒนาประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงแบบองค์รวม
- 6.6) การวิจัยด้านการพัฒนาเพิ่มจำนวนมากขึ้น
- 6.7) เผยแพร่แนวคิดและองค์ความรู้ ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้กับหน่วยงานในประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

7) ผลการดำเนินงาน

- 7.1) ได้ดำเนินพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทสาขาการศึกษาพัฒนาของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวเสร็จสิ้น
- 7.2) มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวได้เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทสาขาการศึกษาพัฒนา รุ่นที่ 2 ปี 2554 มีนักศึกษาจำนวน 17 คน และอยู่ระหว่างการรับสมัครนักศึกษารุ่นที่ 3
- 7.3) ฝ่ายไทยได้อนุมัติทุนการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน ให้กับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว เข้าศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปี 2554 และมีนักศึกษาอยู่ระหว่างการศึกษา จำนวน 8 คน

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

ผู้เข้าร่วมโครงการที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ผู้เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 66.67 ไม่พบว่ามีปัญหา และในผู้ที่ประสบปัญหา พบว่ามีปัญหาจากการดำเนินงานของโครงการเพียงด้านเดียวคือ การประสานงานล่าช้า พบทั้งในระยะก่อนและระหว่างการเข้าร่วมโครงการ และเป็นปัญหาของตัวผู้เข้าร่วมโครงการในระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ 2 ด้านคือ ประสิทธิภาพในการสอนน้อย และมีความรู้ภาษาต่างประเทศน้อย (ร้อยละ 16.67) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาโทฯ ใน
ระยะก่อน ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติฯ	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 ประสบการณ์		
1) ประสบการณ์สอนน้อย	1	16.67
1.2 การประสานงาน		
1) การประสานงานซ้ำ	1	16.67
2) การประสานงานยุ่งยาก	1	16.67
1.3 ภาษา		
3) ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศยังน้อย	1	16.67
2. ระหว่างการเข้าร่วมโครงการ		
2.1 การประสานงาน		
1) การ ประสานงานล่าช้า	1	16.67

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

2.3 โครงการยกระดับพนักงานของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวให้เป็นระดับปริญญาตรี

สืบเนื่องจากที่รัฐบาลไทยให้ความร่วมมือทางวิชาการสาขาศึกษากับ สปป.ลาว ในกรอบ
ทวิภาคีและกรอบความร่วมมือ ACMECS และขีดความสามารถและงบประมาณของไทยที่จะสามารถ
ดำเนินการได้ ในปี 2552 จึงได้มีความร่วมมือในโครงการยกระดับบุคลากรและคณาจารย์
ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวที่วุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรีให้เป็นระดับปริญญาตรีขึ้น ดำเนินการโดยคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งรัฐบาลไทยให้การสนับสนุนทุนการศึกษา และมอบไว้ให้
วิทยาลัยประชาคมนานาชาติหนองคาย – อุดรธานี เป็นผู้ดูแลนักศึกษา โดยใช้สถานที่เรียน ณ สาขาวิทย
บริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอุดรธานี และมีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เดินทางไปสอนด้วยตัวเองทุกวิชา มีผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการมีระยะเวลา 3 ปี เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2551 – 2553

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายไทย ได้แก่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มูลนิธิ
มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย และวิทยาลัยประชาคมนานาชาติอุดรธานี-หนองคาย

2.2) หน่วยงานร่วมมือฝ่าย สปป.ลาว ได้แก่ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

2.3) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายอื่นๆ ได้แก่ สถาบันต่างประเทศที่สนับสนุนวิทยาลัยประชาคมนานาชาติอุดรธานี-หนองคาย

3) รูปแบบความร่วมมือ

รูปแบบความร่วมมือแบบพหุภาคีระหว่างราชอาณาจักรไทย กับ สปป.ลาว และ อาสาสมัครนักศึกษาและสถาบันจากต่างประเทศที่สนับสนุนวิทยาลัยประชาคมนานาชาติอุดรธานี-หนองคาย และมูลนิธิมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

4) ระดับความร่วมมือ

4.1) ระดับรัฐบาลกับรัฐบาล ได้แก่ รัฐบาลไทยกับรัฐบาล สปป.ลาว

4.2) ระดับหน่วยงานกับหน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานในกระทรวงการต่างประเทศ หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการของราชอาณาจักรไทย และ สถาบันจากต่างประเทศที่สนับสนุนวิทยาลัยประชาคมนานาชาติอุดรธานี-หนองคาย

4.3) ระดับรัฐบาลกับสถาบัน ได้แก่ รัฐบาลไทยและรัฐบาล สปป.ลาว กับ มหาวิทยาลัยของราชอาณาจักรไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาลัยประชาคมนานาชาติอุดรธานี-หนองคาย มูลนิธิมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยของ สปป.ลาว ได้แก่ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

4.4) ระดับสถาบันกับสถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาลัยประชาคมนานาชาติอุดรธานี-หนองคาย มูลนิธิมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และ สถาบันจากต่างประเทศที่สนับสนุนวิทยาลัยประชาคมนานาชาติอุดรธานี-หนองคาย

4.5) ระดับประชาชนกับประชาชน ได้แก่ นิสิต นักศึกษา คณาจารย์ นักวิจัย และ นักวิชาการผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการในราชอาณาจักรไทย สปป.ลาว และนักวิชาการจากสถาบันจากต่างประเทศที่สนับสนุนวิทยาลัยประชาคมนานาชาติอุดรธานี-หนองคาย

5) วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้บุคคลลากรจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวที่วุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ให้จบระดับปริญญาตรี

6) เป้าหมาย

บุคคลลากรจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว 114 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต โดยแบ่งเป็นสาขาสังคมศาสตร์ 57 คน และเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 57 คน

7) ผลการดำเนินงาน

บุคลากรของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จำนวน 113 คน สำเร็จการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด อีก 1 คนไม่สำเร็จการศึกษาเนื่องจากเสียชีวิต

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

ผู้เข้าร่วมโครงการที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 9 คน ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมโครงการพบมากที่สุดคือ ปัญหางบประมาณ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง มีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 77.78) ปัญหาอื่นๆ พบน้อยมาก และปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทาง (ร้อยละ 22.22) ปัญหาอื่นๆ เป็นปัญหาของตัวผู้เข้าร่วมโครงการในระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ 2 ด้านคือ ความรู้และประสบการณ์น้อย ปัญหาการเตรียมเอกสาร (ร้อยละ 22.22) เป็นต้น ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับพนักงานของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
ในระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ ระหว่างเข้าร่วมโครงการ และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับพนักงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 ความรู้และประสบการณ์		
1) ความรู้และประสบการณ์น้อย	2	22.22
1.2 การประสานงาน		
1) การเตรียมเอกสาร	2	22.22
1.3 ภาษา		
1) ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศยังน้อย	1	11.11
1.4 จิตใจ		
1) ท้อถอยกลัวเรียนไม่สำเร็จ	1	11.11
2. ระหว่างการเข้าร่วมโครงการ		
2.1 งบประมาณ		
1) ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง	7	77.78
2) ทุนวิจัยได้รับไม่ทันเวลา	1	11.11
2.2 ภาษา		
1) การเขียนภาษาไทยยุ่งยาก	1	11.11

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการระดับพนักงานฯ	จำนวน	ร้อยละ
2.3 การเดินทาง		
1) การเดินทางไม่สะดวก	2	22.22
3. หลังการเข้าร่วมโครงการ		
3.1 ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา		
1) ขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ ห้องวิจัย	1	11.11
2) เวลาเรียนเน้นประดมหรือมัธยมมากกว่า	1	11.11

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

3. โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

โครงการนี้เกิดขึ้นจากการเริ่มดำเนินการโครงการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ในปี พ.ศ. 2539 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ในปี พ.ศ. 2541 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร่วมกับศูนย์ภูมิภาคการอุดมศึกษาและการพัฒนา (SEAMEO RIHED) ได้จัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบการอุดมศึกษาจากประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (กัมพูชา พม่า ลาว เวียดนาม ไทย และจีนเฉพาะมณฑลยูนนานและมณฑลกวางสี) และได้แถลงเจตนารมณ์ในคำประกาศร่วมของที่ประชุม ซึ่งตกลงที่จะร่วมมือกันในระยะยาวโดยเน้นสาขาเกษตรศึกษา เศรษฐศาสตร์ศึกษา การจัดการอุดมศึกษา เวชศาสตร์เขตร้อน การศึกษาทางไกล และสิ่งแวดล้อมศึกษา ในปี พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ริเริ่มการแลกเปลี่ยนคณาจารย์และนักศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้โครงการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบัน อุดมศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ต่อมาในปีงบประมาณ 2546 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้สานต่อและปรับโครงการเพื่อขยายกรอบความร่วมมือให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยปรับเปลี่ยนชื่อโครงการเป็นโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง [Staff and Student Exchange Program between Thailand and Greater Mekong Sub – Region (GMS) Countries] มีผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการมีระยะเวลา 14 ปี เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2541 – 2545 ในความตกลงความร่วมมือกันในระยะยาวโดยเน้นสาขาเกษตรศึกษา เศรษฐศาสตร์ศึกษา การจัดการอุดมศึกษา เวชศาสตร์เขตร้อน

การศึกษาทางไกล และสิ่งแวดล้อมศึกษาระหว่างรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบการอุดมศึกษาจากประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (กัมพูชา พม่า ลาว เวียดนาม ไทย และจีน)

ในปี พ.ศ. 2546 ถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เปลี่ยนชื่อโครงการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อขยายกรอบความร่วมมือให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายไทย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ศูนย์ภูมิภาคการอุดมศึกษาและการพัฒนา (SEAMEO RIHED) สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ สพพ. และสถาบันอุดมศึกษาไทย

2.2) หน่วยงานร่วมมือฝ่าย สปป.ลาว ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการและการกีฬา และสถาบันอุดมศึกษาของ สปป.ลาว

2.3) หน่วยงานร่วมมือระดับภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asia Development Bank: ADB)

3) รูปแบบความร่วมมือ

รูปแบบความร่วมมือแบบพหุภาคีระหว่างกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub – Region: GMS) ได้แก่ กัมพูชา จีน (เฉพาะมณฑลยูนนานและมณฑลกว่างซี) พม่า ลาว เวียดนาม และไทย

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือมีหลายระดับตั้งแต่ ระดับรัฐบาลกับรัฐบาล รัฐบาลกับหน่วยงาน ระดับภูมิภาคอาเซียน หน่วยงานกับหน่วยงาน สถาบันกับสถาบัน และประชาชนกับประชาชน ได้แก่ นิสิต นักศึกษา และคณาจารย์ นักวิชาการทางการศึกษา

5) วัตถุประสงค์

โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยและสถาบัน อุดมศึกษา ในประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โดยผ่านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนคณาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา ข้าราชการข้อมูลและการวิจัยร่วมระดับอุดมศึกษาระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โดยสำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษาให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนสองทางคือ ทั้งอาจารย์/นักศึกษา/บุคลากร อุดมศึกษาไทยไปประเทศอื่นๆ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และอาจารย์/นักศึกษา/บุคลากรอุดมศึกษาจาก ประเทศอื่นๆ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงมาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย

6) เป้าหมาย

โครงการที่สถาบันอุดมศึกษาเสนอจะต้องเป็นโครงการที่เน้นการแลกเปลี่ยนทาง วิชาการ

6.1) การแลกเปลี่ยนบุคลากรอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่ อาจารย์และบุคลากรใน สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาของประเทศอนุ ภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

- (1) การสอนและบรรยายในสถาบันอุดมศึกษาประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง
- (2) การทำวิจัยหรือร่วมวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำ โขง
- (3) ให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน ปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้รับผิดชอบในสาขาวิชานั้นๆ รวมถึงการสร้างและสานต่อความร่วมมือ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

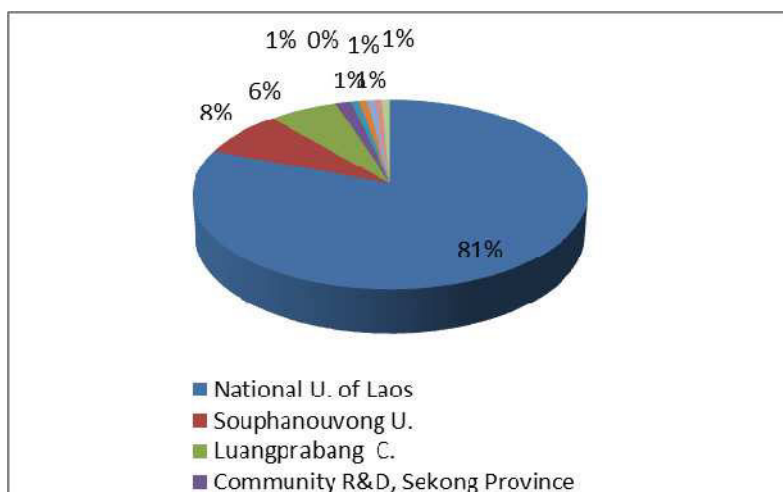
6.2) การแลกเปลี่ยนนักศึกษา

การศึกษาหรือการวิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษา ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โดยต้องมีการลงทะเบียนเรียน โดยมีระยะเวลาแลกเปลี่ยนสำหรับการ การศึกษา 1 ภาคการศึกษาแต่ไม่เกิน 4 เดือน และระยะเวลาแลกเปลี่ยนสำหรับนักศึกษาไปทำวิจัย 1 เดือนแต่ไม่เกิน 4 เดือน

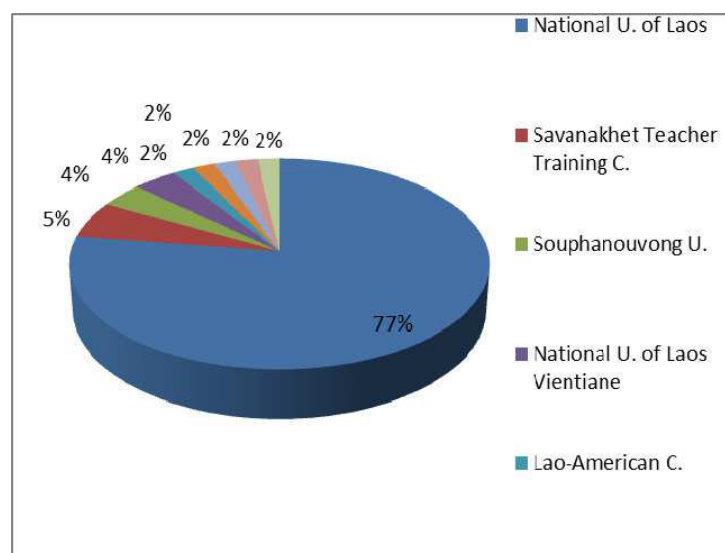
7) ผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาพบว่า ราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรและ นักศึกษาระหว่างกันตั้งแต่ใน พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน ภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษา ไทยกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ในระยะเวลา 9 ปีที่ผ่านมา มีบุคลากรและนักศึกษาชาวลาวที่เคย อยู่และอยู่ในราชอาณาจักรไทย จำนวน 141 คน ในจำนวนนี้เป็นบุคลากรและนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย แห่งชาติลาวมากที่สุด (ร้อยละ 81) รองลงมาคือ บุคลากรและนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ และ มหาวิทยาลัยหลวงพระบาง (ร้อยละ 8 และ 6 ตามลำดับ) สำหรับบุคลากรและนักศึกษาชาวไทยที่อยู่ใน

สปป.ลาว มีจำนวน 53 คน ในจำนวนนี้จะอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวมากที่สุด (ร้อยละ 77) รองลงมา อยู่ในมหาวิทยาลัยสุวรรณเขต (ร้อยละ 5) ดังแสดงในภาพ 4 และ 5



ภาพ 4 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาชาวลาวที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง



ภาพ 5 ร้อยละของบุคลากรและนักศึกษาชาวไทยที่อยู่ใน สปป.ลาว ภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาไทยกับประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

ผลการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานจากนักศึกษาชาวลาวที่ศึกษาในราชอาณาจักรไทย จำนวน 5 คน พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด ตั้งแต่ในระยะก่อนเข้าโครงการ ระหว่างการเข้าโครงการ และหลังการเข้าโครงการ พบว่า เป็นปัญหาเกี่ยวกับการทำปฏิญญานิพนธ์ เช่น มีประสบการณ์วิจัยไม่หลากหลาย การค้นหาหัวข้อที่น่าสนใจสำหรับทำวิทยานิพนธ์ มีการปรับเปลี่ยนหัวข้อวิทยานิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ที่ศึกษายังไม่ลึกซึ้งเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการงานได้อย่างเต็มที่ (ร้อยละ 20.00) และมีปัญหาการเกี่ยวกับทุนการศึกษาที่ได้รับ อาจจะไม่เพียงพอที่จะทำให้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท (ร้อยละ 20.00)

4. โครงการผลิตสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระทรวงศึกษาธิการของไทยดำเนินความร่วมมือกับ สปป.ลาว มาเป็นเวลานาน ภายใต้กรอบความร่วมมือ กระทรวงศึกษาธิการไทยและลาว ได้ลงนาม MOU ว่าด้วยความร่วมมือทางการศึกษาเมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ. 2547 โดยมีรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ ระหว่างหน่วยงานของรัฐบาล การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ บุคลากรด้านการศึกษา การแลกเปลี่ยนอุปกรณ์และข้อมูลด้านการศึกษาในทุกรูปแบบ และการจัดการประชุมและการสัมมนา

ภายหลังจากการลงนามใน MOU กระทรวงศึกษาธิการของไทยได้เชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สปป.ลาว มาเยือนไทย เพื่อหารือแนวทางความร่วมมือระหว่างกัน แต่ฝ่ายลาวยังไม่มี การตอบรับ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาวันที่ 23 - 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ได้เดินทางไปเยือน สปป. ลาว ฝ่ายสปป. ลาว ได้ขอความร่วมมือทางการศึกษาจากไทยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ ทุนการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกเพิ่มเติมนอกเหนือจากกรอบ JC และวิชาการ ในการประชุมหารือความร่วมมือทางการศึกษาไทย - ลาว วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2551 จังหวัดอุดรธานี โดยมี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการของสองฝ่ายเป็นประธานร่วม จากการประชุมหารือฯ ฝ่ายไทยยินดีให้การ สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับ สปป. ลาว ในการดำเนินโครงการผลิตสื่อการเรียนการสอน อิเล็กทรอนิกส์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้น โครงการนี้มีผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการมีระยะเวลา 4 ปี เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2552 - 2554 (ระยะเวลา 3 ปี) และขยายโครงการถึงปี พ.ศ. 2555 (ขยายเวลาเพิ่มขึ้น 1 ปี)

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายไทย ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานความสัมพันธ์ต่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ

2.2) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายสปป.ลาว ได้แก่ สถาบันค้นคว้าวิทยาศาสตร์ การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและการกีฬา และกระทรวงการต่างประเทศ

3) รูปแบบความร่วมมือ

รูปแบบความร่วมมือเป็นแบบทวิภาคี คือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว

4) ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือมีหลายระดับมีหลายระดับตั้งแต่ โดยมีหลายระดับตั้งแต่ ระดับรัฐบาลกับรัฐบาล หน่วยงานกับหน่วยงาน สถาบันกับสถาบัน และประชาชนกับประชาชนในกลุ่มของนิสิต นักศึกษา และคณาจารย์ นักวิชาการทางการศึกษา

5) วัตถุประสงค์

5.1) เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสาขาวิชาฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

5.2) เพื่อพัฒนาบุคลากรของสถาบันค้นคว้าวิทยาศาสตร์การศึกษา สปป.ลาว และครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนำร่องในการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์สาขาวิชาฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

6) เป้าหมาย

- 1) การพัฒนาบุคลากร
- 2) ผลิตสื่อโทรภาพและจัดหาวัสดุอุปกรณ์
- 3) ผลิตสื่อประกอบการสอน
- 4) เผยแพร่การใช้สื่อในโรงเรียนนำร่อง

7) ผลการดำเนินงาน

- 7.1) แบบก่อสร้างอาคารแล้วเสร็จสมบูรณ์
- 7.2) เนื้อหาและรายการของสื่อการเรียนการสอนดำเนินการเสร็จสิ้นประมาณ

7.3) ดำเนินการปรับปรุงห้องอบรมคอมพิวเตอร์ ห้องสตูดิโอ ห้องตัดต่อและลานเอนกประสงค์ ณ อาคารสถาบันคั่นคว้าวิทยาศาสตร์การศึกษา

7.4) อบรมปฏิบัติการการผลิตสื่อการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ จำนวน 20 คน ระหว่างวันที่ 28 กันยายน – 2 ตุลาคม 2550 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

7.5) การอบรมด้านการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ e – book และ e – Learning แก่บุคลากรครู จำนวน 20 คน ระหว่างวันที่ 24 – 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ที่จังหวัดหนองคาย โดยมอบหมายให้วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคายดำเนินการ

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

8.1) การเปลี่ยนแปลงแบบในการก่อสร้างอาคารเพื่อการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ สปป.ลาว เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้งานอย่างแท้จริง

8.2) ขั้นตอน กระบวนการติดต่อประสานงานและระบบขั้นตอนการติดต่อราชการของราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว มีขั้นตอนมาก ทำให้ใช้เวลาในการดำเนินการมาก

5. โครงการภายใต้บันทึกความเข้าใจ (MOU) เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว

มหาวิทยาลัยของราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการภายใต้บันทึกความเข้าใจ (MOU) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ถึงปัจจุบันมีการขยายความร่วมมือไปทุกภูมิภาคของราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว โดยภาพรวมแผนความร่วมมือด้านวิชาการอุดมศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยของราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว (ศูนย์ข้อมูลลาว, 2555) รายละเอียดดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 มหาวิทยาลัยของราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาวที่มีบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยของ สปป.ลาว	มหาวิทยาลัยของราชอาณาจักรไทย	บันทึกความเข้าใจ (MOU)
มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	2 เมษายน 2553
	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	10 เมษายน 2553
	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอุดรธานี	5 มกราคม 2553
	มหาวิทยาลัยนครพนม	1 กรกฎาคม 2552
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	9 กันยายน 2552
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	21 ธันวาคม 2547
	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	11 สิงหาคม 2551

มหาวิทยาลัยของ สปป.ลาว	มหาวิทยาลัยของราชอาณาจักรไทย	บันทึกความเข้าใจ (MOU)
	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์	13 สิงหาคม 2551
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	27 ตุลาคม 2551
	มหาวิทยาลัยรังสิต	27 ตุลาคม 2551
	มหาวิทยาลัยสุรนารี	12 พฤศจิกายน 2551
	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	10 มีนาคม 2550
	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	19 มีนาคม 2550
	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	9 พฤษภาคม 2550
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	27 เมษายน 2549
	มหาวิทยาลัยบูรพา	เมษายน 2548
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2 สิงหาคม 2548
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหาร ลาดกระบัง	25 สิงหาคม 2548
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	13 มกราคม 2547
	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	8 มิถุนายน 2547
	มหาวิทยาลัยมหิดล	8 มิถุนายน 2547
	วิทยาลัยประชาคมนานาชาติหนองคาย – อุดรธานี	19 ตุลาคม 2547
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	20 กุมภาพันธ์ 2546
	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	9 กันยายน 2546
	มหาวิทยาลัยนเรศวร	na
มหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	13 สิงหาคม 2547
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	3 สิงหาคม 2547
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	23 ตุลาคม 2551
	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	20 พฤษภาคม 2551
มหาวิทยาลัยจำปาสัก	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	13 สิงหาคม 2547
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	23 มิถุนายน 2548
	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	6 กุมภาพันธ์ 2547
มหาวิทยาลัยสະໜິນະເຂດ	มหาวิทยาลัยนครพนม	na
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	na
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ	na
มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	na
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	na

มหาวิทยาลัยของ สปป.ลาว	มหาวิทยาลัยของราชอาณาจักรไทย	บันทึกความเข้าใจ (MOU)
	มหาวิทยาลัยมหิดล	na
	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	na
	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	na
	มหาวิทยาลัยนเรศวร	na
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	na
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	na

หมายเหตุ: na หมายถึงข้อมูลไม่สมบูรณ์

โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว มีผลการประมวลข้อมูลขั้นต้นดังต่อไปนี้

1) ระยะเวลาโครงการ

โครงการความร่วมมือในแต่ละมหาวิทยาลัยมีระยะเวลาการทํานบันทึกความเข้าใจ (MOU) ในระยะเวลาที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากภาพรวมแล้วพบว่ามีการทำบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2546 โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และทำบันทึกความเข้าใจระหว่างมหาวิทยาลัยอื่นๆ อย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลา 9 ปี

2) หน่วยงานร่วมมือ

2.1) หน่วยงานร่วมมือฝ่ายไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยของไทยทุกภูมิภาค แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัย ขอนแก่นมีศูนย์ข้อมูลลาวและเครือข่ายของมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยและ สปป.ลาวที่มีความร่วมมือระหว่างกัน

2.2) หน่วยงานร่วมมือฝ่าย สปป.ลาว ได้แก่ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว มหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ มหาวิทยาลัยจำปาสัก มหาวิทยาลัยสะหวันนะเขต และมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ

3) รูปแบบความร่วมมือ

รูปแบบความร่วมมือแบบทวิภาคีระหว่างมหาวิทยาลัยไทยกับมหาวิทยาลัยใน สปป.ลาว

4) ระดับความร่วมมือ

4.1) ระดับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการของราชอาณาจักรไทยกับหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและการกีฬาของ สปป.ลาว

4.2) ระดับความร่วมมือสถาบันกับสถาบัน ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของราชอาณาจักรไทยกับสถาบันอุดมศึกษาของ สปป.ลาว

4.3) ระดับความร่วมมือระดับประชาชนกับประชาชน ในกลุ่มของนิสิต นักศึกษา และคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาของราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว

5) วัตถุประสงค์

5.1) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่การพัฒนาอาจารย์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

5.2) เพื่อแลกเปลี่ยนนักศึกษาในกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม การแข่งขันกีฬา และกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา

5.3) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาทั้งสองประเทศ

6) เป้าหมาย

6.1) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ

6.2) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

6.3) เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การรวมตัวของประชาคมอาเซียน

6.4) นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจากทั้งสองประเทศ จะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และได้เรียนรู้ความเหมือนความต่างซึ่งกันและกัน ตลอดจนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

7) ผลการดำเนินงาน

ในระยะเวลาที่ผ่านมา มีความร่วมมือในการจัดโครงการทางวิชาการจัดกิจกรรมระหว่างนิสิต นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรฝ่ายต่างๆ จำนวนมาก ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

7.1) มหาวิทยาลัยไทยและลาวจำนวน 12 สถาบัน ได้มีการจัดโครงการสานสัมพันธ์มิตรภาพไทย – ลาว มาแล้ว 10 ครั้ง โดยฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ 5 – 7 ธันวาคม 2554 ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว(มหาวิทยาลัย

สุภาณวงศ์ ไม่ได้เข้าร่วมเนื่องจากอยู่ระหว่างการร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ณ แขวงหลวงพระบาง)

7.2) วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามและมหาวิทยาลัยสุภาณวงศ์ จะร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเพื่อเปิดสอนในสาขาการเงินการธนาคารและสาขาโลจิสติกส์การขนส่ง ตามบทบันทึกการประชุมเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2554 โดยบันทึกความเข้าใจฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับเป็นเวลา 5 ปี

7.2.1) ฝ่ายวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามจะดำเนินการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเงิน – การธนาคาร และหลักสูตรโลจิสติกส์การขนส่ง ให้สอดคล้องกับบริบทตามโครงสร้างของ สปป.ลาว และดำเนินการสร้างห้องสำนักงาน สำหรับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครที่มาประจำการ ณ มหาวิทยาลัยสุภาณวงศ์ ในขนาด 9 x 6 ตารางเมตร ช่วยเหลือปรับปรุง ก่อสร้าง สำนักงาน ห้องเรียน อาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยสุภาณวงศ์ 2 สาขาวิชาดังกล่าว ส่งอาจารย์ไปฝึกอบรม ทัศนศึกษาใน 2 สาขา คือ สาขาวิชาการการเงินการธนาคาร และหลักสูตรโลจิสติกส์การขนส่ง รวมทั้งดำเนินการให้ทุนการศึกษา ในระดับปริญญาโท 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการการเงินการธนาคาร ปีละ 3 ทุน และสาขาโลจิสติกส์การขนส่ง ปีละ 3 ทุน โดยจะเริ่มตั้งแต่ปี 2011 – 2012 เป็นต้นไป

7.2.2) ฝ่ายมหาวิทยาลัยสุภาณวงศ์ ประธาน จะร่วมกันศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาหลักสูตรในสาขาการเงิน – การธนาคาร และสาขาโลจิสติกส์การขนส่งกับวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม และสร้างบริบทตามโครงสร้างของ สปป.ลาว รวมทั้งให้ความสะดวกในการติดต่อประสานงานและดำเนินการงานด้านเอกสารตามระบบ และขั้นตอนของ สปป.ลาว นอกจากนี้จะดำเนินการเสนอกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุมัติให้อาสาสมัคร วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ประจำการอยู่ ณ มหาวิทยาลัยสุภาณวงศ์ จำนวน 3 ท่าน ในระยะเวลา 1 ปี เพื่อเตรียมโครงการดังกล่าว รวมทั้งการจัดหาสถานที่เพื่อปลูกสร้างอาคาร/สำนักงาน สำหรับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฝ่ายวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ซึ่งขณะนี้ได้มีการดำเนินการไปบางส่วนแล้ว

7.3) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไทย – ลาว ครั้งที่ 2 (ค่ายอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์) ระหว่างวันที่ 31 มีนาคม – 5 เมษายน 2555 ณ มหาวิทยาลัยสุภาณวงศ์ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมอบหมายให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่รับผิดชอบประสานงานดำเนินการโครงการกับมหาวิทยาลัยสุภาณวงศ์และสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมอบหมายให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้ประสานงานกับสถาบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการ

นำนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ มีนักศึกษาไทยจาก 11 มหาวิทยาลัย จำนวน 30 คน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล และนักศึกษามหาวิทยาลัยสุภาวณูวงศ์ อีก 30 คน (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555) โดยมีกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

(1) กิจกรรมด้านการโยธา สร้างอาคารโรงอาหาร ขนาด 5x10 เมตร พร้อมพื้นที่ประกอบอาหาร และพื้นที่ซักล้าง จำนวน 2 หลัง

(2) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและกีฬา โดยมอบอุปกรณ์กีฬา และอุปกรณ์การเรียน ให้แก่นักเรียนโรงเรียนสมบุญรัตนโพนใหม่และโรงเรียนพรหมไชย โดยมีเด็กนักเรียนร่วมกิจกรรม จำนวน 400 คน

(3) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมความสัมพันธ์จากการจัดกิจกรรมของนักศึกษาจากประเทศไทยและนักศึกษาจาก สปป.ลาว โดยได้ศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ศิลปะ และอื่นๆ

กิจกรรมด้านโภชนาการ เช่น การทำอาหารไทยและลาว ให้กับชาวค่าย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาโดยการศึกษาภาษาพูดและอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาลาว ศึกษาศิลปวัฒนธรรมโดยการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเมืองหลวงพระบาง เมืองมรดกโลก และจัดกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ กิจกรรมดับบาตร ตามขนบธรรมเนียมของ สปป.ลาว



ภาพ 6 ผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์
ไทย – ลาว ครั้งที่ 2 ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ที่มา: เครือข่ายประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555

7.4) มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์และมหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ จัดโครงการแลกเปลี่ยน เพื่อร่วมปรึกษาหารือในการสนับสนุน มหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ แขวงหลวง พระบาง สปป. ลาว เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2553 ในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโท ด้านบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง (MOU) มหาวิทยาลัยขอนแก่นกับมหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ เนื่องด้วยกระทรวงศึกษาธิการ สปป. ลาว เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศลาว จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการผลิตอาจารย์และนักวิชาการเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของประเทศนอกจากนี้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ได้ให้ทุนการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาต่างๆ เช่น ศึกษาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำหรับบุคลากรจากมหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ อย่างต่อเนื่องมาแล้ว 11 คน ตามความร่วมมือทางด้านวิชาการดังกล่าว

8) ปัญหาในการดำเนินงาน

ผลการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานจากนักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง (MOU) ระหว่างมหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์กับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 27 คน พบว่ามีปัญหาไม่มากนักดังนี้

8.1) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด คือ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้และประสบการณ์น้อย มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 22.22) รองลงมาคือ มีปัญหาด้านการประสานงานและการดำเนินการเอกสารล่าช้า มีจำนวน 3 คน (ร้อยละ 11.11)

8.2) ระหว่างเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่พบบ่อยที่สุด คือ ระยะเวลาในการฝึกอบรมน้อย มีจำนวน 4 คน (ร้อยละ 14.81) รองลงมาคือ ความรู้ในการวิจัยมีน้อย การประสานงานล่าช้า และงบประมาณในการศึกษาต่อน้อย มีจำนวน 3 คน (ร้อยละ 11.11)

8.3) หลังเข้าร่วมโครงการ ปัญหาที่พบบ่อยที่สุด คือ ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียน ปัญหาขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 18.52) รองลงมาคือ หน่วยงานขาดงบประมาณ มีจำนวน 3 คน (ร้อยละ 11.11) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของราชอาณาจักรไทยกับ สปป.ลาว ในระยะก่อน ระหว่าง และหลังเข้าร่วมโครงการ

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.2 ความรู้และประสบการณ์		
1) ความรู้และประสบการณ์น้อย	6	22.22
1.4 การประสานงาน		
1) การประสานงานเอกสารช้า	1	3.70
2) ขั้นตอนการส่งเอกสารยุ่งยาก	1	3.70
3) การทำหนังสือเดินทางช้า	1	3.70
2. ระหว่างการเข้าร่วมโครงการ		
2.1 การฝึกอบรม		
1) ระยะเวลาสั้น	4	14.81
2) เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ	1	3.70
2.2 ความรู้ความเข้าใจ		
1) ความรู้ในการวิจัยมีน้อย	3	11.11
2) ความเข้าใจน้อยเพราะไม่ตรงสาขา	1	3.70

ปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
2.3 การประสานงาน		
1) การประสานงานล่าช้า	3	11.11
2) ผู้ประสานงานของมหาวิทยาลัยยังไม่เข้าใจหน้าที่ รับผิดชอบของตน	1	3.70
2.4 การปรึกษาแนะแนว		
1) อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเวลาให้นักศึกษา	1	3.70
2.5 งบประมาณและสวัสดิการ		
1) งบประมาณในการศึกษาต่อน้อย	3	11.11
2) งบประมาณสนับสนุนงานวิจัยน้อย	1	3.70
3) ไม่มีประกันชีวิต	1	3.70
3. หลังการเข้าร่วมโครงการ		
3.1 ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา		
1) ขาดเครื่องมือ อุปกรณ์	5	18.52
2) หน่วยงานไม่ได้ดำเนินการ	2	7.41
3) ประสิทธิภาพยังน้อย	1	3.70
3.2 งบประมาณ		
1) หน่วยงานขาดงบประมาณ	3	11.11

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูล 1 คน สามารถระบุปัญหาได้หลายปัญหา

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เข้าประชุมสนทนากลุ่ม
ณ กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชา วันที่ 22 สิงหาคม 2554

- | | | |
|----|----------------------|--|
| 1 | MR.OUK SOTHEARIN | Vice Chief International Relations Office
Ministry of Education |
| 2 | MR.OM SITHY | Director of Information and Asian affair Department
Ministry of Education |
| 3 | MR.CHAP SOPHON | Director of Culture Relations and Scholarship
Department Ministry of Education |
| 4 | MR.KEO KOSAL | Deputy Director of Culture Relations and Scholarship
Department Ministry of Education |
| 5 | MR.VA VUTHY | Director of Vocational Department
Ministry of Education |
| 6 | MR.RATH SARA | Vice Chief Office of Vocational Department
Ministry of Education |
| 7 | H.E.LAOV HIM | Director General of MTVET Ministry of
Labors and Vocational Training |
| 8 | MR.KHIN CHANTHA | Director of MTVET Ministry of
Labors and Vocational Training |
| 9 | MRS.PRAK SOLIDA | Director of Pre-School Teacher Training Center |
| 10 | MRS.NGOY KIMCHANDAVY | Vice Director of Pre-School Teacher Training Center |
| 11 | MR.KOCH SUNHO | School Director Kampong Chheuteal High School |
| 12 | MISS.PUM SOKUNTHY | School Vice Director of Administration Kampong
Chheuteal High School |
| 13 | MR.KE BUNTHAN | School Vice Director of Administration Kampong
Chheuteal High School |
| 14 | MR.MEAK CHANTHENG | Facilitator |

15	MR.HO HUOY	Director of Cambodia – Thai Skill Development Center
16	MR.ROS PET	Director of Cambodia – Thai Skill Development Center
17	MR.VEN CHHONHUOT	Director of Cambodia – Thai Skill Development Center
18	MR.CHHOY POTHIM	Director of Cambodia – Thai Skill Development Center
19	MR.MAO SAMBO	Director of Cambodia – Thai Skill Development Center
20	MISS.EAN PUTHINA	Director of Cambodia – Thai Skill Development Center
21	PHAL DIS	RUPP.
22	TIM SOPHEA	Director of Cambodia – Thai Skill Development Center
23	Assoc. DR.POOMJIT RUANGDEJ	Thai Languages Center (TICA) Institute of Foreign Languages of Royal University of Phnom Penh
24	PROF.DR.PRUET SIRIBANPITAK	CIES, Thailand
25	DR.WICHUDA KIJTORNTHAM	CIES, Thailand

รายชื่อผู้เข้าประชุมสนทนากลุ่ม
ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว แขวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว วันที่ 20 กันยายน 2554

1	อาจารย์ รศ.ดร.บัวดำ แสงคำคุณลาว	ผู้อำนวยการศูนย์ค้นคว้างานวิจัย มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
2	อาจารย์ ดร.แสงเดือน ไวยากอน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
3	อาจารย์ ดร.หนูพี โสมปัญญา	รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
4	อาจารย์แสงจันทร์ พูนสะหวัน	มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
5	อาจารย์สอนเพชร สีหะลาด	หัวหน้าพัฒนาสื่อการสอน คณะศึกษาศาสตร์
6	อาจารย์แก้วพา สุวันนะสี	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
7	อาจารย์สมสะนิต วงคำจัน	หน่วยบริหาร คณะศึกษาศาสตร์
8	อาจารย์หมอน พรพระจันทร์	หัวหน้าโรงเรียนอนุบาล
9	อาจารย์บุญชู ไชยสอน	มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
10	อาจารย์จิตกร ศรีसानนท์	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคคำช้าง
11	อาจารย์กองแก้ว อินทะวงศ์	อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคคำช้าง
12	อาจารย์คำพู อินทะวอน	หัวหน้าหน่วยงานสถิติและวิจัย
13	อาจารย์บุญสด โพธิสาน	หัวหน้าหน่วยการแพทย์
14	อาจารย์ รศ.ดร.บุญเฮง สีหราช	มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
15	อาจารย์จันทร์ถนอม ธรรมจักร	หัวหน้าฝ่ายต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ
16	อาจารย์ศรีวิไล บุคพมวิหาน	หัวหน้าแผนกวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
17	อาจารย์พิมพ์า เพียเทพ	มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
18	อาจารย์นุตตา สมสะนิต	มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
19	อาจารย์ลำพัน	มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

- | | | |
|----|-----------------------------|---|
| 20 | อาจารย์มะนีพร วิเศษลัก | มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว |
| 21 | รศ.ทวี พิมพะนิต | มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว |
| 22 | ดร.ชวนคิด มะเสนะ | มรภ. อุบลราชธานี |
| 23 | ผศ.ดร. จิณณวัตร ปะโคตัง | มรภ. อุบลราชธานี |
| 24 | ศ.ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ | คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |
| 25 | ดร.วิชุดา กิจธรรรม | สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 26 | อาจารย์วรวรัตน์ อุมาลา | มรภ. อุบลราชธานี |

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เข้าประชุมสนทนากลุ่มและปฏิบัติการวิจัยอนาคต
ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย วันที่ 11 พฤษภาคม 2555

1	Miss. Chanthanom THAMMACHACK	Ministry of Education, LAOS-PDR
2	Assoc. Prof. Bounheng SIHARATH	National University of LAOS
3	Mr.Ouk Sothearin	Vice Chief International Relations Office Ministry of Education
4	Mr.Hing Sideth	Deputy Director of MTVET Ministry of Labors and Vocational Training
5	รศ. ดร.ภูมิจิต เรืองเดช	ศูนย์การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยภูมิินทร์ พนมเปญ
6	อาจารย์เชียง เป็ก	วิทยาลัยกำปงเมอเตียล
7	ศ. ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์	Head of Research Project
8	ดร.วิชุดา กิจธรรม	นักวิจัย
9	น.ส.ประภาพร จันทร์ศรี	สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
10	น.ส.โกมูรี ยมฉนันทน์	สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
11	ดร.ฉัตรชนก สายสุวรรณ	คณะกรรมการดำเนินการโครงการพระราชทานความ ช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา ด้านการศึกษา
12	น.ส.ชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล	ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่แปลเรื่องมือ

- | | | |
|---|------------------------------------|---|
| 1 | อาจารย์พิมพ์ เพ็ญเทพ | มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว |
| 2 | พระสิมณศักดิ์ แผ่นดอกแก้ว | นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 3 | รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิจิต เรืองเดช | ศูนย์การสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ
ราชอาณาจักรกัมพูชา |
| 4 | อาจารย์เสียง เป็ก | วิทยาลัยกำปงเฌอเดียล
ราชอาณาจักรกัมพูชา |

ภาคผนวก จ

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบประมวลข้อมูลขั้นต้นของโครงการ: แบบ EC1
 - EC1/1 (ไทย – กัมพูชา)
 - EC1/2 (ไทย – ลาว)
2. แบบวิเคราะห์สังเคราะห์โครงการ: แบบ EC2
 - EC2/1 (ไทย – กัมพูชา)
 - EC2/2 (ไทย – ลาว)
3. แบบสำรวจผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคน : แบบ EC3
 - EC3/1 (ไทย – กัมพูชา)
 - EC3/2 (ไทย – ลาว)
4. แบบประเมินความเข้าใจอันดี และระหว่างประเทศ โอกาสและความหวัง
ของความร่วมมือด้านการศึกษาในอนาคตของทั้ง 2 ประเทศ: EC4
 - 4.1 EC4/1-1 (ไทย → กัมพูชา)
 - 4.2 EC4/1-2 (กัมพูชา → ไทย)
 - 4.3 EC4/2-1 (ไทย → ลาว)
 - 4.4 EC4/2-2 (ลาว → ไทย)
5. แบบสัมภาษณ์ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาคนและโอกาส/ความหวังในอนาคต
 - EC5/1 (ไทย – กัมพูชา)
 - EC5/2 (ไทย – ลาว)
6. แบบสอบถามความคิดเห็นในการประชุมสนทนากลุ่ม
7. แบบสอบถามความคิดเห็นในการประชุมปฏิบัติการอนาคต: โอกาส/ความหวังของ
ความร่วมมือทางการศึกษาในอนาคต

ภาคผนวก ช
จดหมายขอความร่วมมือ

ภาคผนวก ข

รายนามคณะนักวิจัย

คณะนักวิจัยแผนงาน

หัวหน้าแผนงาน

ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ศักดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์

สมาคมการศึกษาเปรียบเทียบและการศึกษานานาชาติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักวิจัยแผนงาน

ดร. วิชุดา กิจธรรม

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะนักวิจัยโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสปป.ลาว

หัวหน้าคณะนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารี หลวงนา

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

นักวิจัย

- | | |
|---|---|
| 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินณวัตร ปะโคทั้ง | คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี |
| 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อานันท์ ทาปทา | คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี |
| 3. ดร. ชวนคิด มะเสนะ | คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี |
| 4. อาจารย์วราวัตร ฐุมลาลา | คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี |
| 5. นางสาวอัญชลี โพทวิ | คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี |
| 6. ดร. ดวงใจ สีเขียว | คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 7. นางสาวจันทร์ณอม ธรรมจักร | กระทรวงศึกษาธิการและการกีฬา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว |
| 8. อาจารย์พิมพ์ เพ็ญเทพ | มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว |

9. อาจารย์นุตตา สมสนิด

มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

**คณะนักวิจัยโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาฯ
หัวหน้าคณะนักวิจัย**

ดร. วิชุดา กิจธรรม

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นักวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิจิต เรืองเดช

โครงการศูนย์การสอนภาษาไทย ณ สถาบัน

ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยภูมิพนมเปญ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ดร. จัตรชนก สายสุวรรณ

ผู้ช่วยนักวิจัยของแผนงาน

1. พระสิมณศักดิ์ แผ่นดอกแก้ว ไชยสิงห์

นิติตปรัษฎาธุษฎีบัณฑิต

สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. นายนิพิฐพนธ์ แสงด้วง

นิติตปรัษฎาธุษฎีบัณฑิต

สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. นายปิยะ บุษชา

นิติตปรัษฎาธุษฎีบัณฑิต

สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. นายชยา ภาคภูมิ

นิติตปรัษฎาธุษฎีบัณฑิต

สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. นายสราวุฒิ ตีรศรี

นิสิตปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6. นายเก ประเสริฐสังข์

นิสิตปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

7. นายสมศักดิ์ ประเสริฐสังข์

นิสิตปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

8. นางสาวปิยาพัทธ์ อารียาติ

นิสิตปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

